

LIETUVOS
NEPRIKLAUSOMYBĖS
AKTO
SIGNATARŲ
KLUBAS
D O V A N O J A

JULIUS
BEINORTAS

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarai

Rasa Stundžienė

JULIUS
BEINORTAS

VILNIUS 2022

Knyga parašyta ir išleista vykdant 1990 m. kovo 11-osios Nepriklausomybės Akto signatarų 2002 m. kovo 10 d. visuotinio susirinkimo nutarimą. Signatarų klubo redaktorių kolegija:

Irena Andrukaitienė,
Mečys Laurinkus,
Zigmas Vaišvila,
Virgilijus Čepaitis,
Romas Gudaitis.

Remiantis 2003 m. spalio 16 d. Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarų statuso įstatymu Nr. IX-1789, šios knygos viršelyje ir tituliname lape keičiamas serijos pavadinimas: vietoj „1990 m. Kovo 11-osios Nepriklausomybės Akto signatarai“ – „Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarai“.

Prieštituliniame puslapyje – Julius Beinortas. Iš J. Beinorto šeimos archyvo.

Bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos integralios bibliotekų informacinės sistemos (LIBIS) portale ibiblioteka.lt

© Rasa Stundžienė, 2022

ISBN 978-609-8297-05-8 © Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarų klubas, 2022

Turinys

Redakcinės kolegijos žodis	11
Ižanginis žodis	12
Vaikystė	15
Beinortų giminės šaknys	23
Mokykla	24
Pasaulėžiūros formavimasis	25
Studijų metai	29
Treji metai Latvijoje	33
Darbas „Ekranas“ gamykloje	36
Žygeivystė	40
Rasų šventės	43
Šeima	45
Sąjūdžio priešaušris Panevėžyje	48
Svarbiausi Atgimimo įvykiai Panevėžyje	50
Sąjūdžio spauda Panevėžyje	57
Rinkimai į Lietuvos TSR Aukščiausiąją Tarybą	61
Nepriklausomybės Aktas	72
Darbas Lietuvos Respublikos Aukščiausiojoje Taryboje	82
Vaizdinga deputato retorika	89
Atsakomybė rinkėjams	92
Sąjūdžio frakcija, darbas Aukščiausiosios Tarybos komisijose	95

Sausio 13-ąją prisimenant	100
Vardiniai balsavimai Lietuvos Respublikos Aukščiausiojoje Taryboje.....	106
1992–1996 metų Lietuvos Respublikos Seimo kadencija.....	108
1996–2000 metų Seime.....	115
„Sodros“ sistemos kūrimas.....	122
Darbas Baltijos Asamblėjoje	126
Pabėgėlių reikalų taryboje	128
Veikla Lietuvos krikščionių demokratų partijoje.....	129
Tarnyba Socialinės apsaugos ir darbo ministerijoje	132
Darbas Valstybinėje darbo inspekcijoje.....	133
Panevėžio miesto savivaldybės taryboje.....	135
Kebblumai dėl signataro rentos	139
Apdovanojimai	140
Konstitucijos egzamino laureatas	142
Išvados	143
J. Beinortas bendražygių ir artimųjų prisiminimuose	
Vida Beinortienė.....	146
Rasa Juknevičienė	153
Jonas Šimėnas.....	154
Gintaras Šileikis	156
Bronislovas Matelis.....	158
Donatas Samėnas.....	161
Danutė Kriščiūnienė	163
Petras Luomanas.....	165

Albina Saladūnaitė.....	167
Rima Rimšienė.....	170
Eiginta Beinortaitė.....	172
Paulius Matulionis.....	174
Svarbiausios J. Beinorto gyvenimo ir veiklos datos	176
Sutrumpinimai.....	180
J. Beinorto bibliografinė informacija	182
Asmenvardžių rodyklė.....	228

DĖL LIETUVOS NEPRIKLAUSOMOS VALSTYBĖS ATSTATYMO

Lietuvos valstybė pabrėžia savąjį ištikimybę visuotinai pripažintiems tarptautinės teisės principams, pripažinti sienų neliečiamumą, kaip jis suformuluotas 1975 metų Europos saugumo ir bendradarbiavimo pasitarimo Helsinkyje Baigiamajame akte, garantuoja žmogaus, piliečio ir tautinių bendrijų teises.

Lietuvos Respublikos Auksčiausioji Taryba kaip suvereninių galių reikšėja šiuo aktu pradeda realizuoti visą Valstybės suverenitetą.

Vilnius, 1990 m. kovo 11 d.

V. LANDSBERGIS
L. SABUTIS

[illegible]

Redakcinės kolegijos žodis

Knyga apie Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarą Julijų Beinortą – tai žvilgsnis į nueitą prasmingo gyvenimo kelią, kurio leitmotyvas galėtų būti vienas žodis – **Lietuva**.

Gimęs Antrojo pasaulinio karo metais, J. Beinortas, savo tuomet dar vaikiškomis akimis matęs sovietų reokupacijos padarinius – smurtą, žiaurias represijas, palietusias ir jų giminę pokario metais gimtajame kaime, visam gyvenimui išmoko vieną tiesą, kurią žodžiais išreiškė jau suaugęs žmogus: dvasinio išgyvenimo okupacijos sąlygomis būtinybė – vidinė laisvė.

Ši laisvė reiškėsi įvairiomis formomis – tai ir sovietinės sistemos persekiojama žygeivystė, į kurią J. Beinortas buvo įtraukęs daug bendraamžių, ir draudžiamos Rasos šventės, rengtos su bendraminčiais kasmet vis ant kito piliakalnio, ir sovietų uždraustos tarpukario istorinės bei kitos „buržuazinės“ literatūros kopijavimas ir platinimas. Ši laisvė turėjo ir savo kainą – ne sykį buvo sovietų valdžios „auklėtas“, dėl to kentėjo ir J. Beinorto profesinė karjera.

Kaip ateities vilčių įsikūnijimą J. Beinortas sutiko Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio kūrimą ir visą savo energiją skyrė Sąjūdžio veiklai, atvedusiai iki istorijos vyksmą nulėmusių rinkimų į Lietuvos TSR Aukščiausiąją Tarybą – iki Nepriklausomybės paskelbimo 1990 m. kovo 11 d. Ant Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos Akto „Dėl Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymo“ yra ir Aukščiausiosios Tarybos deputato J. Beinorto parašas.

Didžiajai politikai J. Beinortas atidavė daugiau nei dešimt metų. Vienas iš reikšmingiausių jo, kaip politiko, darbų – „Sodros“ sistemos sukūrimas. Pasitraukęs iš aktyvios politikos, J. Beinortas ir toliau nepailsdamas, iki paskutinio atodūσιο dalyvavo svarbiuose Valstybės kūrimo darbuose ir taip vykdė sau pačiam duotus Signataro priesakus.

Redakcinė kolegija

Ižanginis žodis

Valstybės Atkūrimo Akto signatarų širdys buvo tokios pat karštos, kaip ir didžiųjų pirmtakų. Jaučiuosi laimingas, kad kartu su kitais galėjau prisidėti prie savo tautos orumo sugrąžinimo

Julius Beinortas

Gavusi pasiūlymą pagelbėti rašant Nepriklausomybės Akto signataro Juliaus Beinorto biografinę knygą, susimąsčiau – ką apie jį kaip jaunesnės kartos panevėžietę žinau? Žinios buvo išties kuklios: žinojau, kad jis vienas iš kelių 1990-aisiais Panevėžyje išrinktų Lietuvos Tarybų Socialistinės Respublikos (LTSR) Aukščiausiosios Tarybos deputatų, Kovo 11-ąją ištarusių lemtingą „Taip“ ir tapusių Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarais, jo pavardė kartais nuskambėdavo straipsniuose ar televizijos reportažuose iš Seimo. Dar vėliau, kai J. Beinortas pasitraukė iš didžiosios politikos, jis panevėžiečiams buvo žinomas kaip miesto savivaldybės tarybos narys. Ir ...viskas.

Dabar, pasikalbėjusi su J. Beinorto artimaisiais, bendražygiais ir draugais iš įvairių jo gyvenimo tarpsnių, peržiūrėjusi daugybę dokumentų, matau visai kitokį šios knygos herojaus portretą. Už tai tariau ačiū Lietuvos valstybės naujojo archyvo, Panevėžio kraštotyros muziejaus ir Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos darbuotojams ir panevėžietei žurnalistei Vitalijai Jalianiauskienei už pagalbą.

J. Beinortui apibūdinti labai tiktų panevėžietės kultūrininkės Albinos Saladūnaitės, jaunystėje dalyvavusios jo organizuojamuose žygiuose, o vėliau tęsusios draugystę su Beinortų šeima, apibūdinimas – „Lietuvos žmogus“. Ši frazė apima daugybę J. Beinorto asmenybės pusių: patriotas ir lietuviybės puoselėtojas; gamtos

mylėtojas ir saugotojas; atkakliai ginantis savo nuomonę ir vardan sotesnio duonos kąsnio nenusilenkęs tarybiniam režimui žygeivis; parlamentaras, dirbantis nedėkingoje socialinių reikalų srityje, kurioje geras visiems nebūsi; sparčiai į laukinį kapitalizmą skubančioje Lietuvoje krikščioniškųjų vertybių propaguotojas, besirūpinantis paprastu žmogumi; asmuo, savo gyvenimo pavyzdžiu parodęs, koks gražus gali būti bendravimas šeimoje.

Didžiulį darbą, kad ši knyga išvystų dienos šviesą, padarė J. Beinorto žmona Vida, kuri surinko ir išsaugojo daugybę nuotraukų, dokumentų, susijusių su savo sutuoktinio asmeniniu ir profesiniu gyvenimu. Pabendravus su gerbiama V. Beinortiene, pasitvirtino posakis, kad už kiekvieno stipraus vyro stovi jį mylinti moteris. Akivaizdu, kad V. Beinortienė visuomet buvo šalia sutuoktinio – jei ne fiziškai (vienuolika metų J. Beinortas nuolat važinėjo tarp Vilniaus ir Panevėžio), tai dvasiškai, mintimis ir nuoširdžiai palaikydama, kad ir ką jos vyras sumanytų.

Dirbant prie knygos rankraščio, prieš akis iškilo istorijos apie dekabristus ir jų žmonas. 19 amžiaus pirmojoje pusėje, nepavykus Rusijos didikų sukilimui, caras žiauriai susidorojo su sukilėliais – dekabristais (šis pavadinimas kilo iš rusiško gruodžio mėn. pavadinimo, nes sukilimas prasidėjo 1825 m. gruodžio mėn. – aut. past.). Tie maištininkai, kurie nežuvo per neramumus ar kuriems nebuvo įvykdyta mirties bausmė, buvo ištremti į Sibiro glūdumą. Nors caras „maloningai“ leido iš kilmingų šeimų kilusioms dekabristų žmonoms su jais išsiskirti, jos atsisakė ir paskui sutuoktinius išvažiavo gyventi į atšiaurų imperijos pakraštį.

J. Beinortas galėjo tapti 20 amžiaus „dekabristu“ – ir už lietuviybės puoselėjimą sovietmečiu, ir už dalyvavimą Sąjūdžio veikloje, ir už signataro parašą po Lietuvos Nepriklausomybės Aktu. Tai iš dabartinės perspektyvos vertindami 1990–1991 m. įvykius, žinome apie sėkmingą tolesnį mūsų šalies kelią – nors ir su taikių Lietuvos žmonių kraujo praliejimu, Maskvos gąsdinimais ir ekonomine blokada. Bet tuo metu niekas negalėjo žinoti, kas bus po

kelių valandų ar parų, todėl, balsuodami dėl Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos akto „Dėl Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymo“, deputatai rizikavo savo laisve ar net gyvybe – parlamento rūmų šturmas galėjo prasidėti bet kada, jau buvo sudaryti Sąjūdžio aktyvistų ir kitų patriotų sąrašai ir parengti jų suėmimo planai. Laimei, taip neįvyko, o Nepriklausoma Lietuva gyvuoja jau daugiau nei tris dešimtmečius.

Per savo gyvenimą J. Beinortas neprikaupė daugybės svarbių apdovanojimų, negavo nė vieno valstybinio apdovanojimo. Lai ši biografinė knyga būna padėka žmogui, gyvenusiam ir dirbusiam „Vardan tos, Lietuvos....“. Padėka LIETUVOS ŽMOGUI.

Rasa Stundžienė

Vaikystė

Julius Beinortas gimė Kačiuškių kaime Radviliškio rajone 1943 m. vasario 11 d. Jono ir Juzės Beinortų pirmagimis į pasaulį pasibeldė itin neramiu metu, vykstant Antrajam pasauliniam karui.

Tuo laiku – 1943-aisiais – Lietuvoje šeiminkavo vokiečiai, tačiau jau kitąmet juos išstūmė Tarybinė armija – fronto linija ėjo per visą šalį, visur vyko mūšiai, krito bombos, liepsnojo sodybos, žuvo žmonės.

Paaugęs Julius iš vyresniųjų pasakojimų sužinojo, kad tuo metu jo gimtojo, o ir aplinkinių kaimų gyventojai, frontui artėjant, čia pat tekančios Šušvės – didžiausio Nevėžio upės intako – krantuose kasdavo apkasus, susinešdavo ten drabužius, patalynę, maisto ir slėpdavosi nuo paklydusių artilerijos sviedinių.

Tuomet iš kaimo gyventojų niekas nežuvo, tačiau žmonės iš savo slėptuvių matydavo degantį valsčiaus centrą Grinkiškį, dūmus, kylančius virš artimiausio miestelio Pašušvio.

Antrojo pasaulinio karo metais Kačiuškiuose gyveno trys Beinortų šeimos. Vladas ir Jonas buvo broliai, o Juozas – jų pusbrolis. Jono ir Juzės Beinortų šeimoje gimė du sūnūs – būsimasis signataras Julius ir 4 metais jaunesnis Albertas. Vladas ir Zofija Beinortai augino 3 vaikus: Algirdą, Vaclovą ir Edvardą. Juozas ir Zofija augino 4 vaikus: Joną, Petrą, Stasį ir Jadvygą.¹

Gretimame Nataičių kaime gyveno Jono Beinorto, Juliaus tėvo, sesers Konstancijos Pilipauskienės šeima, auginusi 3 vaikus: Praną, Eleną (Juliaus krikšto mama) ir Edvardą. Konstancijos vyras Konstantinas du kartus važiavo į Ameriką, dirbo Pensilvanijos rūdynuose, grįžęs nusipirko 21 hektarą žemės. Kai antrą kartą parvažiavo, Lietuvą užėmę tarybiniai okupantai šeimą išbuožino

¹ Beinortas E. Atsiminimai apie Zofijos ir Vlodo Beinortų sodybą, gyvenimą, tradicijas Kaciuškių kaime 1948–1955 m. Prie Šušvės ir Žadikės. Sudarytoja V. Povilaitytė-Kazlauskienė. 2016, p.143.

Jonas Beinortas sėdi dešinėje su draugais. Iš J. Beinorto šeimos archyvo.

Jonas Beinortas sėdi viduryje su draugais. Iš J. Beinorto šeimos archyvo.

Jonas Beinortas – antras iš kairės su Baisogalos lentpjūvės kolektyvu. 1937 m. Iš J. Beinorto asmeninio archyvo.

ir žemę atėmė. Edvardas ir Pranas išėjo į mišką, Edvardas miške žuvo. 1952 m. senelį, Elenytę ir Praną išvežė į tremtį Krasnojarsko krašte.

J. Beinorto tėvai – Jonas Beinortas ir Juzė Polikaitytė – susituo-
kė 1942 m. ir ėmėsi kurti savo sodybą. Juliaus tėvas su broliu Vla-
du pasidalijo pusiau paveldėtą 14 hektarų žemės sklypą, iš brolio ir
kaimynų gavo medienos trobesių statybai. Žinoma, brolių Beinor-
tų šeimoms buvo nelengva prasimaitinti iš septynių hektarų, juo
labiau kad ariamos žemės buvo vos pusė. Bet ir Jonas, ir jo brolis
Vladas mokėjo visokių amatų, daugiausia gamindavo dirbinius iš
medžio. Abu kartu turėjo kalvę, kur kaustė ratus, roges, vežimus,
taisė ar gamino padargus ir – mažajam Juliui tai buvo įdomiau-
sia! – pakaustydavo arklius. Vaikas ne iš karto patikėjo, kad ar-
kliams pasagų pakalimas visai neskausmingas.

Ramus gyvenimas truko vos kelerius metus. Pokariu prasi-
dėjo žmonių trėmimai, prievartinė kolektyvizacija. Susitikę vy-
rai kalbėdavo apie „išsilaikymą“ – t. y. apie kolūkių išvengimą.

Jonas Beinortas prie savo sodybos Kaciūškių kaime, Radviliškio rajone. Apie 1960 m. Iš J. Beinorto šeimos archyvo.

Pasakodavo apie naktis, praleistas Grinkiškio stribyne, kur būdavo „agituojami“ pasirašyti. Po vieno tokio agitavimo Juliaus tėvas grįžo namo apaugęs barzda, tik kažkokia apsvilinta. Vyras tuomet artimiesiems papasakojo, kad enkavėdistai jį tardė naktimis ir į veidą gesino cigaretes. Žmonės dažnai palauždavo ne kankinimai, bet nebepakeliamos duoklių prievolės ir tremties į Sibirą baimė.

Miškuose besislapstančių partizanų žudynės, gyventojų masinis trėmimas, išdraskytų, namų netekusių šeimų ašaros – viskas persipynė su raudonomis vėliavomis, kaklaraiščiais ir tarybiniais lozungais. Naujai valdžiai lojalūs mokytojai vertė moksleivius nelankyti bažnyčios, stoti į pionierius. Julius pionieriumi nebuvo, ilgai nestojo į komjaunimą, o vėliau niekas neįkalbėjo jo tapti komunistų partijos nariu.

Nerami kasdienybė paliko antspaudą J. Beinorto atmintyje. „Į mano mažą, dar ikimokyklinuką, galvelę jau tvirtai buvo įjęs Sibiras. Ne kaip žemė, ne kaip kraštas, o kaip baisus žvėris, visas

snieguotas ir gauruotas, ryjantis mano tėvų gimines ir kaimynus. Ir saulutė ten kitokia esanti: vos per metrą nuo žemės pakylanti, arba visai nenusileidžianti. Senelė garsiai svarstydavo – gal ištis Stalino saulė ten esanti? O kaimynai retėjo su kiekvienais metais – kasmet trėmimai vykdavo.

Kai kurie, viską palikę, bėgo į miestus, ieškojo pragyvenimo. Vieni, išbėgdami iš namų, ant durų paliko užrašą: „Gyvenk, Visagali, o Jurgelis jau nebegali...“²

J. Beinortas prisimena, kaip vieną pavasario vakarą žmonės pranešė, kad į Grinkiškį atvažiavo enkavėdistai, kurie tą naktį vežė Beinortus ir Litvinus. Susėdęs su broliu Juliaus tėvas tarėsi, ką reikės iš gyvulių papjauti, ką į tremtį įsidėti. Abiejų šeimų suaugusieji ėmė siūti maišus, pakuoti patalynę ir drabužius. Bet nekviesti svečiai nepasirodė. Paaiškėjo, kad išgelbėjo Šušvė – patvinus upei, per brastą nei mašina, nei ratais jie pravažiuoti negalėjo. Vėliau Beinortai sužinojo, kad taip atsitikę jau antrą kartą.

Kai 1952 m. buvo tremiama tuomet jau pradinės klasės mokinio J. Beinorto dėdės Konstantino šeima, savo akimis tai matė ir jis pats, sūnėnas. Tėvas, sužinojęs iš kaimynės apie į jo sesers Konstancijos namus pasibeldusius nelauktus svečius, kartu su vyresniuoju sūnumi Juliumi bėgo pas savuosius atsisveikinti.

„Tas vaizdas tebestovi akyse ir dabar: rudinėmis apšivilkę, ilgavamzdžiais karabinais ginkluoti sribeliai ir rusiškai besikeikiantys, tremiamuosius pistoletais stumdantys enkavėdistai, veidus slepiantys „pavarytų“ pastočių vadeliotojai, nežinia kokio grobio nuošaliai lūkuriuojantys Grinkiškio miestelėnai. Ir daug ašarų, daug verksmo“, – savo prisiminimuose rašė J. Beinortas.³

Tada Julius buvo jau trečiokas. Po dienos mokytojui pareikalus pasiaiškinti, kodėl nebuvo pamokose, drąsiai pasakė: „Išvežė mano dėdės šeimą, todėl buvau atsisveikinti.“

² Beinortas J. Esu iš Kaciūškių kaimo. Grinkiškio kraštas, Radviliškis, 2011, p. 745–752.

³ Ten pat.

Juliaus tėvų sodybos trobesiai buvo paties auksarankio tėvo pastatyti. Sodybą juosė didelis sodas su įvairių veislių obelėmis ir kriaušėmis. Augo labai daug juodųjų serbentų, kuriuos šeima pridudavo supirkimo punktam ir gaudavo pajamų, nes iš kolūkio darbadienių negalėjo pragyventi. Medų nešė daugiau kaip 20 bičių šeimų. Medų, paukštieną, kiaušinius, pieno produktus Beinortai veždavo parduoti į Rygos turgų.

Būsimo signataro tėvai buvo labai religingi ir dorai laikėsi katalikiškų tradicijų. Namuose kabėjo šventųjų paveikslai, tėvas Jonas sekmadieniais patarnaudavo mišioms Pašuvio Visų Šventųjų bažnyčioje, buvo giedotojas bažnyčioje per pamaldas ir kaimynų laidotuvėse. J. Beinortas (Juliaus Beinorto tėvas Jonas –red. past.), būdamas nagingas medžio meistras, šiai bažnyčiai padarė krikštyklą, kuri ir dabar joje tebestovi.

Vyresnėliui Juliui teko padėti tėvams dirbti ūkio darbus, prižiūrėti daržus, sodą. Nuo mažens tėvas vesdavosi jį kaip pagalbininką prie bičių. O smagiausia vaikui būdavo maudynės su jaunesniu broliu Albertu Šušvėje, kuri tekėjo visai čia pat prie namų ir kaimą vingiu juosė iš dviejų pusių. Vos nugriebę laisvą valandėlę, broliai bėgdavo į Šušvę žvejoti. Upėje buvo gausu žuvies: šapalų, ešerių, raudžių, lynų, lydekų.

Pokalbyje su žurnalistu Benu Rupeika radijo laidoje 2004-aisiais Julius štai kaip pasakoja apie savo vaikystę:

„B. Rupeika:

– Bet kaip suderinti tavo pedantišką charakterį, tavo kietumą skaičiams, reiklumą ir štai va tokį romantišką požiūrį į tai, kas aplinkui?

J. Beinortas:

– O, kad aš žinočiau. Tas pragmatizmas gal iš sunkaus gyvenimo, nes kaime gi žinai, kaip po karo buvo. Tėvukas pasakė: kadangi tu sudraskei branavykus, tai dabar aš neturiu tau iš ko naujų nupirkti. Tai jis paėmė tuos auliukus, prikėlė prie medpadžių ir aš nuėjau į mokyklą su medpadžiais. Man baisiai buvo gėda, kaip aš čia

dabar su medpadžiais atrodysiu. Ir tada, kada mes susirinkom žiemą, mes susirinkom į klasę, aš žiūriu – apie pečiuką tą, reiškia, šildomą. Kur mes susirinkom, žiūriu, kad visi su medpadžiais, visi su klumbiukais. Ir net pradėjome trepsėt, kieno kokią garsą išduoda.“⁴

Taip ir bėgo Juliaus vaikystė – ne tik krečiant vaikiškas išdaigas, bet ir matant suaugusiųjų baimę, jų ašaras, daugybę vaikams nesuprantamų žiaurių dalykų.

J. Beinortas prisimena, kaip kartą, tėvui skaitant iš Sibiro gautą laišką, atidžiai klausėsi, bet niekaip negalėjo suprasti, kodėl jo žaidimų draugę Elenytę ir jos senelį Ignacą kažkas liepė iškelti iš vagono kartu su kitais mirusiaisiais ir sukrauti ant pylimo šalia bėgių, ant sniego. Julius jau buvo matęs ne vienas laidotuves, tai vis stebėjosi, kodėl šie giminaičiai nebuvo palaidoti kaip pridera – nebuvo iškasta kapo duobė, nepastatytas kryžius jų atminimui.

Vis dėlto karo bei pokario meto vaikų gyvenimas nebuvo vien tamsiomis spalvomis pieštas. Daugelį nemalonių patirčių J. Beinortui atsverdavo artimųjų meilė, sutarimas šeimoje. Daug gražių įspūdžių paliko ir nepaprastai vaizdinga gamta, gražios gimtojo kaimo apylinkės – šito niekas iš jo negalėjo atimti.

Žiemą saulės nutviekstos upelių nuokalnės ir lankos būdavo didžiausias džiaugsmas vaikams – jie leisdavosi nuo jų ir rogutėmis, ir prisitaisę pačių pasidarytas slides. Prie Šušvės buvo vandens malūnas, mėgstama vaikų žaidimo vieta, – per to malūno užtvanką jie keldavosi į kitą upės krantą riešutauti, žvejoti.

„Bet tą malūną tarybų valdžia atėmė, šeimnininką išvežė į Karagandą, likusi gausi šeima gyveno pusbadžiu, o „humaniškiausia“ santvarka triumfavo, įveikusi klasinį priešą“, – prisiminimuose užrašė J. Beinortas.⁵

Kačiuškių kaimo neliko, kai, prasidėjus melioracijai Lietuvoje, daugelis sodybų buvo išmatuotos, įkainotos ir nugriautos. Ir J. Beinorto gimtoji sodyba nebuvo išimtis. Tad prie Šušvės nebeliko nei Kačiuškių kaimo, nei jo gyventojų.

⁴ Kalbina Rupeika B. Garso įrašas, 2004.

⁵ Ten pat.

Beinortų giminės šaknys

J. Beinortas domėjosi ne tik savo šeimos istorija, bet ir tolimalais protėviais – jam buvo įdomu ir svarbu sužinoti, ar daug Lietuvoje būta tokią pat pavardę turėjusių šeimų, kokiais keliais ėjo, kokius darbus dirbo jo protėviai bei gretimos ar labai tolimos giminės šakos atžalos, taip pat Beinortų pavardę turėję. Ši pavardė gana dažna Radviliškio, Kėdainių rajonuose – ten tarp dabar gyvenančių Beinortų nemažai Juliaus giminaičių.

Į tolimą Beinortų giminės praeitį nuvesti, su jos istorija susipažinti galėjo padėti tik archyvuose išlikę dokumentai. Daug užklausų išsiuntė J. ir V. Beinortai į įvairius archyvus, bažnyčias, kitas instancijas, kol surinko išsamią informaciją apie Beinortus. Ją išanalizavus, porai pavyko sudaryti Beinortų giminės genealoginę medį – su tvirtu kamieniu, plačiomis šakomis, gausybe atžalų.

Įdomų Beinortų pavardės paminėjimą jie rado 18 amžiaus dokumentuose. Simonui Beinortui Varšuvoje 1754 m. lapkričio 16 d. buvo suteikta Lenkijos karaliaus ir Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės didžiojo kunigaikščio Augusto III privilegija į Žemaičių kunigaikštystės virtuvininko pareigybę, iš pastarosios laisva valia atsistatydinus Kazimierui Beinortui.⁶ Rašte išvardijami S. Beinorto nuopelnai, karaliaus palankumas jam, Žemaičių kunigaikštystės senatoriai ir pareigūnai įpareigojami gerbti naują virtuvininką.

Pašušvio, Šaukoto ir Grinkiškio Romos katalikų bažnyčių krikšto, santuokų ir mirčių registravimo knygoje nuo 1794 m. randami S. Beinorto sūnaus Karolio krikšto, jo santuokos su Ieva Novickaite, jų 6 vaikų krikšto, o vėliau – Karolio ir Ievos mirties dokumentai. Vienas iš šios poros sūnų – Baltramiejus Beinortas yra Algirdo, Edvardo ir J. Beinortų senelis. Minėtose knygoje aptinkami Baltramiejaus dviejų santuokų ir aštuonių vaikų krikšto įrašai.⁷

⁶ Lietuvos valstybės istorijos archyvo pažyma, 2018.

⁷ Ten pat.

Mokykla

Julius pradines klases Pašušvio miestelyje veikusioje mokykloje baigė per dvejus metus. Taip nutiko, nes jo tėvai bijojo berniuką, dar neturintį 7 metų, leisti į pirmą klasę – vienam keliaujant į mokyklą Pašušvyje vaikui būtų reikėję pereiti per Šušvės upę palaikiu tiltu. Dėl šios prežasties tėvai nupirko vadovėlius ir mokė pirmąją gimį namuose.

Namuose bemokydami Julijų tėvai „šiek tiek“ persistengė – po metų nuėjęs į mokyklą antraklasis padėdavo trečiokams žodžius linksniuoti ir uždavinius spręsti. Taigi, palankęs antrą klasę vos kelis mėnesius, nuo Naujųjų metų J. Beinortas iš antros klasės buvo perkeltas mokytis į trečią. „Nuo to laiko klasėse visad buvau jauniausias ir mažiausias, ko niekam nelinkėčiau. Mano jaunesnysis brolis Albertas buvo „standartinis“ mokinys, bet visapusiškai gabesnis negu aš“, – taip prisimena mokslo metus J. Beinortas.⁸

Pašušvyje pabaigęs septynias klases, J. Beinortas toliau mokėsi Grinkiškyje, kur 1959 m. baigė vidurinę. Paauglys įprato kasdien į mokyklą valtele keltis per Šušvę arba pereiti ją ledu. Blogiau būdavo tik prieš ledonešį ir potvynio metu, kai Šušvė būdavo neįveikiama, nes tada į mokyklą jam tekdavo eiti penkis kilometrus aplinkui, per tiltą.

Grinkiškio vidurinėje mokykloje moksleiviai rimtai žiūrėjo į mokslus. Geras tonas buvo stengtis mokytis, baigus įstoti į aukštąją arba įgyti specialybę. Mokykloje buvo susiformavusi tradicija, kad per studentų atostogas į mokyklą atvažiuotų praėjusiais metais ar anksčiau šią mokyklą baigusieji. Vykdamo vakarai-susitikimai, studentai miestietišku žargonu pasakojo visokių įdomybių iš savo studijų, pasidalydavo prisiminimais apie Grinkiškio vidurinę mokyklą, mokyklinius nuotykius.

⁸ Beinortas J. Esu iš Kaciūškių kaimo. Grinkiškio kraštas, Radviliškis, 2011, p. 745–752.

Gražiai apie šią mokyklą bei jos pedagogus atsiliepdavo ir J. Beinortas. „Manau, kad man su mokytojais pasisekė. Ir dabar, po penkiasdešimt metų, lyg vakar menu klasės auklėtoją, buvusį Lietuvos kariškį V. Radavičių, matematiką Augustinavičių, lituanistą J. Ančerį. Auklėtojas mokė piešimo, braižybos, dėstė fizinį lavinimą, karinį parengimą. Nors niekad prikišamai nepamokslavo, jaučiau jam didelį pasitikėjimą. Mums, augantiems berniokams, mokėjo ir rasdavo būdų tėviškai patarti, pamokyti. Į Augustinavičių kreipdavomės tik „dėstytojai“, nes tokį aukštosios mokyklos pedagogą įsivaizdavome. Silpniesiems jis daug laiko neturėjo, užtat stipresniesiems matematiką padarė įdomiausiu dalyku. Lituanistą J. Ančerį suvokiau jau vėliau. Per literatūros ir kalbos mokymą, proteguodamas knygas, mokytojas ugdė lietuviško patriotizmo ugnelę. Daug vėliau, jau organizuodamas žygeivių žygius, radau Juliaus Anusavičiaus, ryškiausio 1863 metų sukilimo poeto, parašytas eilutes: „Meile Tėvyne / Baisi jėga esi / Nieks nesulaikys, / Jei tik kibirkštį mesi...“

Svarsčiau savyje, kas man kada pametėję kokią kibirkštėlę? Pirmiausia, žinoma, Mama. Toliau – daug sutiktų mokytojų, draugų, bendradarbių, pažįstamų. Mokytojas J. Ančers tarp jų, turbūt, pirmasis. Buvo ir komunistuojančių mokytojų, pirmiausia direktorius Kalnelis, bet jie, bent man, įtakos nedarė.“⁹

Pasaulėžiūros formavimasis

J. Beinorto pasaulėžiūra, patriotizmas ir noras priešintis prievarta Tėvynei primestai santvarkai formavosi nuo pat vaikystės, savo akimis stebint, kas vyksta gimtosiose apylinkėse, klausant tėvų pokalbių, skaitant ištremtų giminaičių laiškus.

1990 m., balotiruodamasis kandidatu į LTSR Aukščiausiąją Tarybą, J. Beinortas susitikime su rinkėjais gavo raštelį su klausimu:

⁹ Beinortas J. Esu iš Kaciūškių kaimo. Grinkiškio kraštas. Radviliškis. 2011, p. 745–752.

„R. Grilauskas (kitas kandidatas, LKP narys – aut. past.) stojo mokytis istorijos, kad suprastų padėtį Lietuvoje, jūs visą gyvenimą žinojote, kad Lietuva buvo okupuota, kad kompartija išnaudotoja. Iš kur tai žinojote?“

J. Beinortas tuomet atsakė: „Žinot, kada pro vieną gryčiutės langą matai, kad dega kaimyno sodyba ir rytojaus rytą tau pasako, kad NKVD apsupo ir šaudė į sodybą tam, kad iš ten išvartų miško brolius, kai kitą rytą prabundi nuo nežmoniško triukšmo, nuo bildesio ir sako, kad veža, kai trečią kartą tu mokykloj iššauktas vargšas antrokėlis ar trečiokėlis aiškiniesi, ne vaikams, savo bendraamžiams, aiškiniesi tikrintojams, kad tave matė bažnyčioje, jūs man sakykit, argi reikia stot į Žiugždos universitetą, kad sužinotum, kokia buvo Lietuva?“¹⁰

Dar anksčiau, 1989 m. birželio 14 d. transliuotoje Panevėžio miesto radijo laidoje, minint Gedulo ir vilties dieną, J. Beinortas pasisakė nuoširdžiai ir jautriai:

„Po Antrojo pasaulinio karo nugalėtojai teisė fašizmą. Vis girdėjosi žodžiai: fašizmas, genocidas, nusikaltimas žmonijai. Nemažai vampyrų parankinių baigė gyvenimą kartuvėse. Mūsų tada gyvenimus, deja, tvarkė raudonieji generolai – trijulė „*osoboje so-veščianije*“. Atrodė, kad gyvename nerealiame pasaulyje, kad pamiršome žodžių prasmę, kad sumaišėme spalvas, sakydami, kad balta yra juoda, uoliai ardėme senojo pasaulio pamatus, linkėdami, kas buvo niekas, tas taps viskuo. Nuo baisiųjų 1941 m. birželio išvežimų iki 1953 m. buvo suorganizuota 12 kampanijų, išvežta apie 500 tūkst. žmonių. Tai šeštoji dalis tautos, tankiai susispietusios tarp Nemuno ir Nemunėlio, Ašmenos kalvų ir neramios Baltijos. Tie šimtai tūkstančių, išmėtytų tarp Karagandos ir Komijos, Altajaus ir ledynuotojo vandenyno, buvo pasmerkti mirčiai. Taip sumanė raudonasis vampyras, taip vykdė jo parankiniai, deja, dar vaikystėje liūliuoti lietuviška lopšine. Aukščiausiojo valia šiandien

¹⁰ Susitikimas su rinkėjais į Lietuvos Aukščiausiąją Tarybą. 1990 m., B. Barausko vaizdo įrašas.

leista prabilti, prisiminti, suskaičiuoti, tik visa tai nenuramina to kylančio iki gomurio skausmo, neatsako į klausimą – už ką?¹¹

Juliaus politinės pažiūros susiformavo dar nuo paauglystės laikų ir buvo tvirtos. Dar 1956 m., Vengrijos sukilimo metu, jis su kitais aštuntokais sušaukė klasės susirinkimą ir jame svarstė, ar galima naudoti kariuomenę prieš taikius gyventojus. Tai po to susirinkimo vieną J. Beinorto klasės draugą išmetė iš mokyklos, o visus kitus moksleivius mokyklos vadovybė prigrasino nebepolitikuoti.

Priešprieša tarp brukamos tarybinės ideologijos ir minčių, ar Lietuva kada nors atgaus Nepriklausomybę, J. Beinortą lydėjo ir studijų metais. Vėliau jis pasakojo, kad 1959 m., įstojus į Kauno politechnikos institutą (KPI), jam jau buvo kilę abejonių, ar iš viso Lietuva dar gali kada nors būti laisva. Bet studijuodamas KPI Cheminės technologijos fakultete, J. Beinortas pateko į Silikatų katedrą, kur dėstytojai buvo šviesūs žmonės. Jie atvirai bendraudavo su studentais, kartais ir į kokią aludę pakviesdavo, neslėpė savo patriotinio nusiteikimo, įsitikinimų.

„Man tada galutinai pasidarė aišku, kad aš teisingai galvoju, aš teisingai veikiu. Ir atkreipkit dėmesį – mūsų vien signatarų iš to fakulteto, be manęs, Algirdas Patackas, Vidmantas Povilionis, viena iš kiečiausių disidenčių Birutė Burauskaitė. Visi esam tos pačios mokyklos, tos pačios katedros auklėtiniai. Aišku, institutas tik įtvirtino mano nuostatą į Tarybų Sąjungą. Vienintelis buvo toks dalykas: koku būdu tą daryti, kad Lietuva... Bet pagrindas *minimum* buvo: reikia neleisti mūsų paversti tarybiniais žmonėmis, reikia neleisti padaryti mūsų homosovietiskais. Reiškia, neleisti ištrinti iš mūsų tautiškumo, neleisti ištrinti, ką mes jaučiam, tą mūsų pasaulėjautą ir pasaulėžiūrą. Tik kaip gi šitą daryt?¹²

Tarybiniais metais J. Beinortas dirbo Panevėžio „Ekran“ gamykloje, o dėl laisvalaikio vystomos žygeiviškos veiklos ne kartą turėjo nemalonumų, patyrė tuometinės sistemos spaudimą.

¹¹ Panevėžio miesto radijo laida, 1989 m. birželio 14 d.

¹² Glinskių S. ir A. vaizdo įrašas, 2005, iš Seimo archyvo.

Savo prisiminimų knygoje Julius pasakojo, kad jį „auklėjo“ visi, kas netingėjo – nuo oficialiosios kultūros ir kraštotyros įstaigų atstovų iki Valstybės saugumo komiteto (VSK), arba KGB (rus. *Komitet gosudarstvennoy bezopasnosti*), darbuotojų, grasinusių jį teisinti ir iki senatvės į katorgą su turto konfiskacija uždaryti ar tiesiog pradanginti be pėdsakų. Pastarieji apgailestavo, kad tarybinė valstybė šitiek pinigų išleidžia komunistiniam auklėjimui, o tokie kaip Julius, nusivedę jaunos žmones į mišką ar ant piliakalnio, per porą valandų viską sugriaua.¹³

Juliaus politinės nuostatos buvo labai tvirtos. 2004 m. radijo studijoje vykusio pokalbio su žurnalistu B. Rupeika metu paklaustas, kodėl ėjo dalyvauti rinkimuose į LTSR Aukščiausiąją Tarybą, Julius prisipažįsta, kad Sąjūdžio rėmimo grupėje jis ne veltui buvo pramintas „Garvežiu“.

Pasak J. Beinorto, noras siekti Lietuvos Nepriklausomybės kilo iš savisaugos instinkto, iš baimės, kad lietuviai bus nutautinti, asimiliuoti ir paversti beveide tarybine liaudimi. Protestai prieš tarybinę valdžią atsirado iš noro išlaikyti kultūrą, tautos tęstinumą. Julius prisipažįsta, kad tą protestą, esantį gyvą, jis jautė visą gyvenimą.¹⁴

Viename susitikime su rinkėjais J. Beinorto buvo paklausta, kodėl jis, nors ir atkakliai verčiamas, nestojo į komunistų partiją. Savo apsisprendimą panevėžietis signataras paaiškino paprastai – dėl nuo vaikystės matyto okupantų valdžios žiaurumo, kuri patyrė ir jo šeima. Nors neįstojęs į komunistų partiją J. Beinortas nukentėjo – neteko aukštų pareigų, bet dėl savo apsisprendimo nesigailėjo. Jis sakė negalvojantis, kad laimę nulemia postas ar karjera. Galbūt geriausias darbas būtų, jei jis grįžtų prie savo tėvelio staliaus amato.¹⁵

¹³ Beinortas J. Esu iš Kaciūškių kaimo. Grinkiškio kraštas, Radviliškis, 2011, p. 745–752.

¹⁴ Signatarą J. Beinortą kalbina B. Rupeika. Garso įrašas, 2004.

¹⁵ Susitikimas su rinkėjais į Lietuvos Aukščiausiąją Tarybą. 1990 m., B. Barausko vaizdo įrašas.

Studijų metai

Šešiolikamečiui J. Beinortui 1959 m. buvo labai įtempti. Išlaikęs net aštuonis abitūros egzaminus, jaunuolis nuvežė dokumentus į KPI. Ten teko įveikti dar penkis stojamuosius egzaminus. O dar laukė pats baisiausias etapas – Mandatinė komisija, nes niekas negalėjo žinoti, prie ko – charakteristikos ar kokių neviešų duomenų – jos nariai prikibs. Vis dėlto J. Beinortas buvo priimtas.

„Visi, tais metais įstoję, tapome N. Chruščiovo studijų reformos bandomais triušiais. Pradžioje visi pirmakursiai buvome įdarbinti pramonės įmonėse, kuriose pusantrų metų dirbome ir kartu mokėmės institute. Man teko dirbti Bituko plytų fabrike, nes studijavau silikatų technologiją. Po kelių metų ši tvarka buvo atšaukta, bet aš laikyčiau ją pasisekusia. Padirbėjęs darbininko vietoje, daug tvirčiau jautiesi jam komanduodamas. Tiesa, mokėmės beveik metus ilgiau, matyt, ir atsiėjome brangiau.“¹⁶

„Bituke“ dirbdamas Julius dėl savo amžiaus susidūrė su tam tikrais sunkumais. Darbas plytų gamykloje Petrašiūnuose (Pakruojo rajone) buvo pamaininis, taigi reikėjo dirbti ir naktinėmis pamainomis. Studentui J. Beinortui buvo tik šešiolika. Naktimis nepilnamečiui dirbti negalima, be to, darbo diena turi būti trumpinama iki šešių valandų. Kilo painiava gamykloje, painiava institute.

Nors mokslus teko derinti su darbu, darbštus vaikas studijavo neturėdama skolų. Gyveno, kaip ir kiti studentai, bendrabutyje, kukliai, iš stipendijos, nes tėvai neturėjo galimybės jo paremti.

Kaip rengiant šią knygą pasakojo J. Beinorto bendrakursė Birutė Giedrikienė, kurso vyrai mokėsi silpniau, o merginos jiems padėjo. Kartą Julius paprašė Birutės padėti jam pasimokyti matematikos. Mergina sutiko, o jai atsidedodamas, J. Beinortas iš

¹⁶ Beinortas J. Esu iš Kaciūškių kaimo. Grinkiškio kraštas, Radviliškis, 2011, p. 745–752.

palovio kibirą medaus išsitraukė. Tai pamatę kambariokai supuolė to medaus skanauti.

Pasak B. Giedrikienės, jų grupėje buvo daugiau nekomjaunuo-lių negu komjaunuolių. Institute buvo kiek pažangesnių pažiūrų vadovybė, todėl pedagogai nekreipė į tai dėmesio tiek, kiek jis buvo kreipiamas kitose aukštosiose mokyklose. Julius ilgai nepri-klausė komjaunimo organizacijai, tačiau kai studijuojant ketvirta-me kurse buvo kažkoks tarybinis jubiliejus, ėmė labiau visus ne-komjaunuolius spausti ir Julius įstojo į komjaunimą. Bet į partiją jis nestojo.¹⁷

Laisvalaikiu, tarp egzaminų sesijų, Juliaus galva buvo pramuš-ta kelionėmis. Susidarė bendraminčių grupelė iš bendramokslių, su kuriais jis vis leisdavosi į keliones. Tais laikais vairuotojai buvo netgi skatinami pavežėti autostopu keliaujančius žmones. Autos-topininkus pavežėję vairuotojai kaupė tam tikrus taškus, o dau-giausia jų surinkę buvo apdovanojami. Studentams toks keliavimo būdas buvo tikras džiaugsmas – nereikia išleisti daug pinigų, kurių jaunimas paprastai ir neturi. Taip Julius su draugais nukeliavo iki Talino, kitą kartą nuvyko į Tolminkiemį – Kristijono Donelaičio kapo ieškoti.

Baigęs esperanto kalbos kursus, J. Beinortas aktyviai dalyvavo ir esperantininkų žygeivių kelionėse.

Žodžiais neišsakomą, bet tylų lietuviškumo idėjų palaikymą studentai juto iš fakulteto vadovybės. Ypač tą buvo galima jausti iš prof. K. Sasnausko, doc. M. Martusevičiaus, A. Novodvorskio ir kitų. Fakultete dėstęs ir Stiklo gamybos technologijos vadovė-lį parašęs dėstytojas K. Strazdas, „Aleksoto“ stiklo fabrike 1956–1964 m. dirbęs vyriausiuoju inžinieriumi, buvo atleistas iš darbo „už neįgalumą komunistų partijai“.

2005 m. duotame interviu J. Beinortas pasakojo apie savo pa-žintį su prof. Tadu Ivanausku. Kartą jam pranešė, kad prof. T. Iva-nauskas nori, kad jis apsilankytų. T. Ivanauskas dėstė ne KPI, o

¹⁷ Giedrikienė B. Prisiminimai apie J. Beinortą, užrašyti 2020 m.

„Noriu Tave pažinti, Lietuva“. 1961 m. Iš J. Beinorto šeimos archyvo.

Medicinos institute, todėl J. Beinortas spėja, kad apie jį profesorius galėjo išgirsti iš medicinos studentų, su kuriomis kartu vaikinai keliaudavo.

T. Ivanauskas į svečius atėjusį J. Beinortą pirmą vakarą vaišino arbata, rodė nuotraukas su anakonda bei kelionių vaizdais, klausinėjo būsimąjį inžinierių, dėl ko jis keliauja, kas jam patinka, kas nepatinka. Atvirai su juo kalbėjusiam J. Beinortui profesorius vėliau pasiūlė rimtą darbą padaryti – aplankyti už Lietuvos sienos dėl neteisingo teritorijų perskirstymo Baltarusijos teritorijoje atsidūrusius lietuviškus kaimus, kurių gyventojai neturi lietuviškų laikraščių, susisiekimo su Lietuva, negali mokytis lietuvių kalba.

J. Beinortas sutiko ir su kitais studentais pirmąjį žygį surengė slidėmis nuo Varėnos į Pelesą ir aplinkinius kaimus. Kitas jų žygis buvo į Apso kraštą, trečias – į Peliagrindą.

Pelesoje, kur beveik vien lietuviai gyveno, studentai sumanė mokykloje surengti vakaronę. Bet vos tik tai ji prasidėjo, atsirado

Studijų draugai. Iš
kairės – Alvydas Tumas,
V. Valatkevičius; už jų stovi
J. Beinortas. 1964 m. Iš
J. Beinorto šeimos archyvo.

Kauno politechnikos instituto Chemijos fakulteto penkto kurso studentai, 1964 m. Iš
dešinės – pirmoje eilėje: Irena Lujytė, Nijolė Tubelytė-Savukynienė, Stasys Stoškus,
Ona Kulakauskaitė, Gražina Valiukaitė-Loraičienė; antroje eilėje: J. Beinortas, Vida
Šimkūnaitė, Birutė Valantiejūtė-Giedrikenė, Elena Jusiūtė-Džiaugienė, Petras
Urbanas; trečioje eilėje: Telesforas Laucevičius, Nijolė Matulytė-Laucevičienė, Alvydas
Tumas, Irena Vazgytė, Romas Snitkus. Iš J. Beinorto šeimos archyvo.

muzikantas, visi pradėjo dainuoti ir šnekėti – iš karto kažkas akme-
niu išmušė langą. Buvo žiema, tai teko išsiskirstyti.¹⁸

J. Beinortas prof. T. Ivanausko pavedimu keliavo ne kartą. Tuomet T. Ivanauskas su studentu jau kalbėjo visai kitaip. Profesorius J. Beinorui kalbėjo apie savo žygius į Kremlių kartu su Marija Kropiene, apie tai, kad Pelesos kraštą reikėtų prijungtų prie Lietuvos kaip etniškai nedalomą teritoriją.¹⁹

Treji metai Latvijoje

J. Beinorto kursui baigiant institutą, vyko sąjunginis absolventų skirstymas į darbovietes. Beveik visi jo grupės draugai dirbti pagal specialybę buvo siunčiami į Lietuvos įmones. Jaunieji stiklininkai daugiausia važiavo į Panevėžį. Čia buvo ne tik naujai pradėjęs veikti stiklo fabrikas, bet ir sąjunginis gigantas – taip pat ką tik pradėjusi veiklą Panevėžio kineskopų gamykla „Ekranas“.

Gal būtų ir J. Beinortas iškart Panevėžyje pradėjęs profesinę karjerą, tačiau baigiančius KPI studijas jaunuolius pasikvietė katedros vedėjas ir paaiškino, kad vieną jų institutas privalo išsiųsti pagal paskyrimą dirbti į Latviją. Niekas iš J. Beinorto bendramokslų į šalį, tegul ir kaimyninę, važiuoti nesiveržė – vieni jau vestuves buvo suplanavę kelti, kiti tėvus prižiūrėti turėjo ar pasilikti baigę mokslus Kaune ketino.

Tuomet savanoriškai vykti pagal paskyrimą dirbti į Latviją pasisiūlė Julius. Tiesa, prieš tai su katedros vadovais pasiderėjęs, kokios sąlygos jam bus sudarytos grįžus „iš tremties“ į Lietuvą. Studentas suprato, kad kai grįš į tėvynę, nebebus laikomas jaunu specialistu, nebeturės teisės gauti lengvatinėmis sąlygomis buto, jam reikės pačiam ieškotis darbo, todėl KPI administracija jam

¹⁸ Glinskių S. ir A. vaizdo įrašas, 2005, iš Seimo archyvo.

¹⁹ Ten pat.

pasiūlė atidirbus pagal paskyrimą Latvijoje be konkurso stoti mokytis į aspirantūrą. Dar nežinia, kam šis pasiūlymas buvo naudingas – J. Beinortą dėstytojai vertino kaip gerą studentą, jis buvo mokslinės draugijos narys, laimėjęs su savo darbu Baltijos studijų metinėje konferencijoje konkursą.²⁰

Taip trejiems metams J. Beinortas išvyko dirbti į Latvijos Lyvanų stiklo fabriką. Tai buvo senas stiklo fabrikas Lyvanų mieste, esančiame tarp Daugpilio ir Rygos. Širdies gilumoje paskyrimu Julius buvo patenkintas. Tai buvo puiki proga geriau pažinti kaimynų šalį, išmokti jų kalbą, pažiūrėti į savo kraštą iš šalies. Tiesa, institute J. Beinortas, kaip studentų mokslinės draugijos dalyvis, darydavo bandymus su įvairiomis rišamosiomis medžiagomis ir galėjo dirbti mokslinį darbą. Deja, paskyrimas viską nubraukė, J. Beinortas turėjo skubiai persikvalifikuoti į stiklininką.²¹

Iš pradžių Lyvanuose Julius buvo įdarbintas pamainos meistru. Fabrike buvo gaminamos įvairios vazos, stiklinės, taurelės ir kito – kiek smulkūs stiklo gaminiai. Ten lietuvis nuvyko kaip paprasčiausias rusakalbis, juo labiau kad ir be jo buvo privežta daug darbuotojų iš artimųjų Rusijos rajonų. Išsinuomojęs kambariuką iš latvės, Julius gavo kasdienės latvių kalbos pamokas. Po darbų draugavo su latve mergaite Anita, kuri taip pat prisidėjo prie jaunuolio praktinio buitinės latvių kalbos mokymosi.

Jau vėliau, grįžęs į Lietuvą, J. Beinortas prenumeravo latvišką žurnalą „Dadzis“ („Dagilis“). Latvių kalbos mokėjimas Juliui davė daug naudos ir tolesniame gyvenime, kai dirbo Seime. Parlamentinėse Lietuvos delegacijose jis buvo pripažintas ne tik kaip kalbų, taip pat ir sveikinimo, vertėjas, bet ir kaip jų sakytojas. J. Beinortui yra tekę versti įvairią literatūrą apie Latvijos Nepriklausomybę, medalius ir apdovanojimus, Latvijos įstatymus, rengti medžiagą signatarų kelionių po Latviją maršrutams.

²⁰ Glinskių S. ir A. vaizdo įrašas, 2005, iš Seimo archyvo.

²¹ Beinortas J. Esu iš Kaciūškių kaimo. Grinkiškio kraštas, Radviliškis, 2011, p. 745–752.

Iš dešinės – krikšto tėvai Julius su Anita bei krikšto duktė ir jos mama Latvijoje, Lyvanuose. 1965 m. Iš J. Beinorto šeimos archyvo.

Gyvendamas Latgalijoje (Lyvanai buvo pietų Latgalos miestukas ant Dauguvos kranto), J. Beinortas iš karto pamatė didelę tautinę latvių priešpriešą su vis plūstančia rusiška liaudimi. Stropiai vykdydami Maskvos nurodymus spartinti industrializavimą, Latvijos vadovai kiekvienoje gyvenvietėje, ypač palei geležinkelius, steigė vis naujas ir naujas gamyklėles. Į jas plūsdavo atvykėliai. Jiems apgyvendinti buvo sparčiai statomi namai, barakai. Kaimiškų rajonų ir kolūkių vadovai visaip trukdė vietiniams latviams keltis į miestus, nes kaime irgi labai trūko darbo rankų. Miestuose, o ir rajonų centruose, atvykėliai ėmė sudaryti didelę gyventojų dalį, kai kur ir daugumą. Tada jau reikėjo mokyklose ir darželiuose įvesti dvi kalbas, bet tai buvo brangu, todėl partiniai organai „patardavo“ vartoti kalbą, kuria kalbėjo Leninas. Medikai buvo priversti pacientus aptarnauti rusiškai,

jau nekalbant apie teisėsaugos tarnybas, aptarnavimo sritį. Latvių kalba buvo sparčiai stumiama iš viešojo gyvenimo. Patekęs į Latviją, J. Beinortas turėjo galimybę rusifikacijos procesą pajusti savo kailiu, nes ir jam buvo skirtas „rusakalbio“ vaidmuo.

Vyresniosios kartos latvių inteligentai grąžė rankas, nes visur matė tik tautos praradimus: išplaukė į jūrą – prarastas, išėjo į kariuomenę – prarastas, sukūrė mišrią šeimą – taip pat. Jie pavydžiai žiūrėjo Lietuvos pusėn, lietuvius laikė pavyzdžiu. Iš mūsų kaimynų J. Beinortas per atvirus pokalbius daug sužinojo apie skausmingą Latvijos istoriją, kultūrą, apie bendras latvių ir lietuvių pokario partizanų žemines prie Dauguvos.

Lyvanų stiklo fabrike tuomet dirbo per 600 darbininkų, bet inžinierių buvo nedaug, todėl J. Beinorto profesinė karjera buvo sėkminga: išdirbęs metus pamainos meistrui, jis tapo įmonės vyriausiuoju inžinieriumi ir juo išbuvo iki paskyrimo prievolės pabaigos. Nors įmonė buvo „dvikalbė“, bet, laisvai kalbėdamas latviškai, J. Beinortas greitai atsikratė „rusakalbio atėjūno“ statuso.²²

Darbas „Ekran“ gamykloje

Baigdamas atidirbti Lyvanuose trejus privalomus po paskyrimo metus, Julius kartą sulaukė draugo iš Panevėžio. Pastarasis pradėjo jį tikinti, kaip svarbu, kad „Ekran“ gamykloje susirinktų kuo daugiau lietuvių, nes kitaip užplūs tarybinė liaudis iš Lisičiansko, iš Lvovo, iš visos plačiosios Tarybų Sąjungos. Bičiulis neabejojo, kad tokios nuomonės yra ir „Ekran“ vadovybė.

„Tada kalbėjau labiau patyrusio žmogaus balsu. Sakau, o kokios sąlygos? Aš čia, sakau, turiu viską, esu vyriausiasis inžinierius, aš turiu paskirtą butą, į kurį nesikeliu. O ką jūs man duosit? Tada man pasakė, kad buto klausimą išspręs iš karto – atsikeliu ir gaunu

²² Beinortas J. Esu iš Kaciūškių kaimo. Grinkiškio kraštas. Radviliškis. 2011, p. 745–752.

vieno kambario butą. Na, darbo aš nebijau, ar man čia dirbti, ar ten, tik tiek, kad čia savas kraštas.”²³

Grįžęs į Lietuvą, J. Beinortas ėmė dirbti „Ekranų“ gamykloje. Įėjo įvairias inžinerinės srities pareigas ir čia išdirbo 22 metus.

Kaip vėliau Julius rašė savo prisiminimų knygoje, čia jo karjeros kreivė buvo banguota, bet ne dėl profesinės kvalifikacijos, o dėl politinių motyvų. Čia, Panevėžyje, bedirbant atsitiko svarbiausieji jo gyvenimo įvykiai.

„Ekranų“ gamykla, kurioje dirbo keli tūkstančiai žmonių, priklausė sąjunginei Elektronikos pramonės ministerijai, o ši įėjo į Gynybinės pramonės grupę, nors panevėziečių gamyklos produkcija buvo civilinė. Užtat ministerijai priklausė keletas mokslinio tyrimo institutų, projektavimo-konstravimo ir mokymo įstaigų. Vienoje tokioje mokymo įstaigoje, Friazino mieste, šalia Maskvos, J. Beinortui teko mokytis ir baigti aukštuosius inžinierių kursus. Studijuoti Juliui ten buvo tiesiog atgaiva. Tokie kursai buvo skirti ministerijos įmonių elitui rengti. Ten dirbo nepaprastai drąsios minties mokslininkų, atvirų stagnacinio socializmo priešininkų. Gal dėl to po kelerių metų tą mokymo įstaigą uždarė.”²⁴

„Ekranų“ kineskopų gamykla priklausė Maskvoje įsikūrusiai, kaip jau minėta, Tarybų Socialistinių Respublikų Sąjungos (TSRS) elektroninės pramonės ministerijai. Tokio pat profilio gamyklų buvo Lvoje, Novgorode, Maskvoje, Zaprudnėje, Voroneže, Gomele ir kituose Tarybų Sąjungos miestuose.

„Ekranų“ gamykla buvo pradėta statyti 1962 m., o jos pirmieji nespaltuoti vaizdo kineskopai buvo pagaminti 1967 m. Ten veikė pirmasis stiklo cechų, gaminantis stiklines detales televizorių kineskopams.

Didėjant nespaltuoti vaizdo kineskopų paklausai, vieno stiklo cecho Panevėžio gamyklai jau buvo per maža, todėl pradėtas

²³ Glinskių S. ir A. vaizdo įrašas, 2005, iš Seimo archyvo.

²⁴ Beinortas J. Esu iš Kaciūškių kaimo. Grinkiškio kraštas. Radviliškis. 2011, p. 745–752.

J. Beinortas, „Ekranas“ antrojo stiklo cecho viršininkas, savo kabinete. 1969 m.
Iš J. Beinorto šeimos archyvo.

projektuoti antrasis stiklo cechas. Statybos pradžioje, 1969 m., J. Beinortas paskiriamas šio cecho viršininku. Reikėjo rūpintis ne tik cecho statyba, bet tuo pačiu metu ir technologinių įrengimų montavimu, jų derinimu. 1970 m. ceche užkurta pirmoji stiklo lydymo krosnis. Antrajame stiklo ceche buvo gaminamos didelių gabaritų, 61 centimetrų įstrižainės stiklo kolbos ir ekranai kineskopams. Pamažu pradėta gamybai naudoti trys stiklo lydymo krosnys su prie jų prijungtais stiklo gamybos agregatais. Sukomplektuotas darbininkų ir inžinierių technikų kolektyvas. Viso cecho kolektyvo jaunatviškas entuziazmas ir noras kuo geriau atlikti savo darbą, nepasiduoti buvusiems mokytojams iš Rusijos ir Ukrainos davė gerų rezultatų.

Antrojo stiklo cecho gamyba 1973 m. jau dirbo nuolatinio režimu, sukomplektuotas gamybinis kolektyvas. Po penkerių metų nuo statybos pradžios tai jau buvo didžiausias Lietuvoje stiklo cechas, kuriame dirbo 900 žmonių.

Pagal tuometinius reikalavimus, dideliame darbo kolektyvui vadovauti galėjo tik partijai priklausantis vadovas, o J. Beinortas atsisakė stoti į komunistų partiją, todėl jis buvo perkeltas dirbti į Vyriausiojo technologo skyrių ir paskirtas Technologinės kontrolės biuro viršininku, vėliau – Technologinio stiklo biuro viršininku.

„Mano specialybė neprapuolė, tačiau man aiškiai buvo pasakyta „nu, nu, nu“. Tai buvo pasakyta tikrai už mano visuomeninę veiklą. O ta mano veikla buvo susijusi su pomėgiu, su kelionėmis, su kraštotyra, žygėivyste“, – tarybinio gyvenimo realijas 2005 m. prisiminė J. Beinortas.²⁵

Už sąžiningą darbą ir asmeninį indėlį, „įvedant į eksploataciją Stiklo cechą Nr. 2“, už racionalizacinius pasiūlymus gamybos srityje J. Beinortas ne kartą apdovanotas padėkos, garbės raštais, piniginėmis premijomis. Tačiau tuo pačiu metu Julius, taip ir neįstojęs į komunistų partiją, pagal tuometinę ideologiją buvo laikomas nepatikimu, ir žygeiviška veikla žmones vedančiu klystkeliu. Dėl paminėtų priežasčių jokie jo rašyti straipsniai nebuvo priimami spausdinti gamykloje leidžiamame laikraštyje „Ekrانيتis“, jis nebuvo leidžiamas į komandiruotes už Lietuvos ribų, jam buvo neleidžiama dalyvauti gamybiniuose susitikimuose su užsieniečiais.

Tik papūtus Lietuvos Nepriklausomybės vėjams, 1989 m. J. Beinortas, kaip perspektyvus gamybos specialistas, kartu su vyriausioju „Ekранo“ inžinieriumi R. Purtuliu buvo išleistas į Jungtinėse Amerikos Valstijose (JAV) įsikūrusią kompaniją „Techneglas“, pakviestas į gamybos pasitarimus su atvykusiais Japonijos elektroninių prietaisų gamybos „Toshiba“ partneriais. Tuomet laikraštis „Ekrانيتis“ jau priimdavo spausdinti aprašytus komandiruočių į JAV ir žygeiviškų kelionių išpūdžius, ten buvo spausdinami

²⁵ Glinskių S. ir A. vaizdo įrašas, 2005, iš Seimo archyvo.

sveikinimai Julijų išrinkus į LTSR Aukščiausiąją Tarybą ir į Seimą, nuolat publikuojami reportažai iš Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos ir Seimo darbo.

„Ekranų“ gamyklos administracija J. Beinorto nemėgo ir dėl atkaklaus rūpinimosi aplinkos taršos mažinimu. Kaip rengiant šią knygą pasakojo B. Giedrikienė, buvusi J. Beinorto bendrakursė, o vėliau bendradarbė „Ekranų“ gamykloje, kai šioje gamykloje prasidėjo spalvoto vaizdo kineskopų gamyba, buvo naudojamas sveikatai pavojingas švinas. Julius labai kovojo, kad aplinka ir žmonės būtų apsaugoti nuo švino dulkių, kurių buvo randama net netoliese esančio Pieno kombinato teritorijoje, dėl to net pykosi su gamyklos vadovais. J. Beinorto iniciatyva gamykloje buvo įrengti švino gaudytuvai, sugaudydavę 400 gramų švino miltelių per parą.²⁶

Žygeivystė

Žygeivių judėjimas Lietuvoje gimė kaip pasipriešinimas Sovietų Sąjungos okupacijai, lietuvių tautos istorijos faktų iškraipymui ir nuslėpimui, kalbos ir papročių, kultūros ir istorijos, dailės paminklų naikinimui ir niokojimui.

Kaip J. Beinortas rašė 2017 m. išleistoje knygoje „Mūsų žygis Simono Daukanto taku“, žygeivių judėjimas, atsiradęs praeito amžiaus septintojo dešimtmečio pabaigoje, plito per aukštųjų mokyklų turistų klubus. Tai buvo jaunimas, besidomintis savo krašto istorija ir tautinių tradicijų puoselėjimu. Tai buvo veikla, padėjusi jaunuoliams tobulėti dvasiškai bei fiziškai. Lietuvos takais pėstute, dviračiais, slidėmis, baidarėmis įveikti šimtai kilometrų, savo akimis pamatyta sovietų režimo naikinama mūsų istorija, dailės paminklai, sutinkami dažniausiai bažnyčiose, kaimų pakelėse, miestelių aikštėse. Visa tai subrandino ištisą stiprių žmonių kartą. Tai žygeiviai išsaugojo Stepono Dariaus tėviškę, atgaivino senovinę

²⁶ Giedrikienė B. Prisiminimai apie J. Beinortą, 2020 m.

Rasos šventę, kurią nuo 1974 m. panevėžiečiai kartu su kauniečiais pradėjo švęsti kasmet. Aplankytos 1863 m. sukilėlių žuvimo vietos, į medžius prikelta dešimtys koplytėlių žuvusiems partizanams, kovojusiems už Lietuvos laisvę. Sutvarkytas ne vienas piliakalnis, alkakalnis ir pilkapynas.²⁷

Julius, studijuodamas Kaune, buvo pažįstamas su KPI žygeivių „Ažuolas“ sekcijos vadu Juozu Dapkevičiumi, kuris „Ekran“ gamyklos turistų klubo pirmininkui L. Musteikiui minėjo, kad iš anų laikų Julius buvo žinomas kaip mėgstantis keliauti. Dėl šios priežasties L. Musteikis dirbantį „Ekran“ Julijus susirado ir pakvietė į turistų renginį Vilkputyje, šalia Panevėžio. Nuo tada sąskrydžiuose Julijui nuolat teko dalyvauti ir teisėjauti.

Vėliau Julius susipažino su Karsakiškio (Panevėžio r.) mokytoju kraštotyrininku Pranu Tamošiūnu, kuris papasakojo, kad prižiūri 1863 m. sukilėlių kapus, esančius Žaliojoje girioje. Sukilimo dalyvių kapų buvo Vilkapievčiuose netoli Karsakiškio, Rapičiuose. Netrukus susidarė bendraminčių grupelė, sutarusi ženklinti sukilėlių kapus, kovų vietas.

Žygeivius į keliones viliojo ne tik romantika, bet ir noras pabūti gamtoje, susipažinti su kultūros paminklais, pamatyti įspūdingų gamtovaizdžių, sutvarkyti svarbių istorinių vietų teritoriją.

Kelionių mėgėjams labiausiai buvo prieinami žygiai pėsčiomis. Pirmiausia dėl nesudėtingo inventoriaus, bet svarbiausias privalusas buvo daugybė kultūros ir gamtos paminklų, įdomios gyvenvietės ir vietovės. Bendraujant su vietiniais šviesuoliais buvo galima išgirsti tokių istorinių pasakojimų, kurie neužrašyti tarybiniuose leidiniuose.

Jaunimas, įsitraukęs į žygeivių judėjimą, rado tinkamą aplinką realizuoti tautinius ir dvasinius siekius. Tam puiki priedanga buvo S. Daukantas, 1863 m. sukilėlių žuvimo vietos, knygnešių keliai. Žygeiviai legaliai lankė šias vietas, tik jų pasaulėžiūra kardinaliai

²⁷ Beinortas J. Ėjome, buvome kartu. Mūsų žygis Simono Daukanto taku. 1975 m. 2017, p. 10–12.

skyrėsi nuo tuometinės oficialios ideologijos. Kaip knygoje apie žygeivius vėliau rašė J. Beinortas, jaunuoliai žygiuose buvo laisvi, ant piliakalnių dainavo „Lietuva brangi“, skaitė Adolfo Šapokos „Lietuvos istoriją“, „Knygnešį“, meldėsi bažnyčiose, rinko medžiagą apie partizaninio judėjimo dalyvius. Kartu ėjo dailininkų, poetų, kitų humanitarų ir mokslo žmonių keliais. Tai buvo visų dvasinis rezonansas ir susiklausymas. Pasak J. Beinorto, persekiotojai bandė žygeivius sustabdyti, bet gal jiems trūko intelektualaus supratimo, kas vyksta, nes jų nesustabdė. S. Daukanto taku žygeiviai nuėjo iki galo, pristatė daug kryžių ir koplytėlių.²⁸

Julius dėl žygeivystės nuolat buvo „auklėjamas“ „Ekrano“ gamyklos „keturkampio“ (*partorgo* (partinės organizacijos vadovas – aut. past.), *komsorgo* (komjaunimo organizacijos vadovas – aut. past.), profsajungos lyderio ir direktoriaus) ir saugumiečių už tai, kad veda žmones klystkeliais. Jis atsakydavo: tegul jie neina, aš eisiu vienas.

Dėl tokios nesuderinamos tarybinio piliečio veiklos, kaip Lietuvos savanorių kapų pagerbimas, lietuviškų kaimų salų lankymas Baltarusijoje, bažnyčių meno vertybių apžiūrėjimas ir kontakto su dvasininkais palaikymas, žygeivystė buvo uždrausta. Bet ji neužgeso. Tuomet buvo kuriami turistų klubai, kurių oficialioji veikla nesutapo su realiai vykdoma. Svarbiausia buvo išlaikyti ir stiprinti tautos dvasią, nepasiduoti nutautinimui ir ruošti tautą būsimiesiems mūsų už Tėvynės laisvę ir Nepriklausomybę.

„Net tais gūdžiais sovietmečio laikais J. Beinorto suburti žygeiviai prie laužo skaitė Mindaugo Tomonio – poeto, kovotojo už Lietuvos laisvę, VSK (KGB) kankinto ir nužudyto eilėraščius. Tai tikrai būdavo tos patirtys, kurios prilygo antram universitetui – to mes negavome aukštojoje mokykloje. Sunku net dabar papasakoti, kiek daug jie reiškė kiekvienam, – pasakoja panevėžietė kultūrininkė A. Saladūnaitė 2019 m. Panevėžio dienraščiui „Sekundė“, – Julius ėmėsi atsakomybės. Tai nebuvo juokas. Ką reiškia, kai mes

²⁸ Beinortas J. Ėjome, buvome kartu. Mūsų žygis Simono Daukanto taku. 1975 m., 2017, p. 10–12.

dabar giedame „Lietuva brangi“, ir ką reiškė, kai tą giedodavome ant piliakalnio per Rasas? Tada buvo svarbiausias užtaisas – Lietuva. O ar neapsivalo mano siela, sustojus kapinaitėse, kur jau sugulę visiems laikams tie, kurie visą didybę išsaugojo ir perdavė ją puoselėti mums?“²⁹

Nuo pat žygeivių judėjimo ištakų žygių ir talkų metu buvo statomi paminklai istorinėse vietose tiek Lietuvos, tiek Baltarusijos, Latvijos, Rusijos teritorijoje. Šią veiklą lydėjo susidorojimai, jaunulių išmetimai iš aukštųjų mokyklų už veiksmus, „nesuderinamus su tarybinio studento vardu“, todėl dažnai paminklai būdavo atvežami atskiromis dalimis, skirtingomis mašinomis ir surenkami vietoje. Jie tarsi išdygdavo po nakties – ir niekas nieko nežino-davo, nematydavo, negirdėdavo.

Dažnos žygeivių kelionės buvo į Paberžę (Kėdainių r.) į kurią 1969 m. atsikėlė kalėjęs Komijos lageriuose ir į Lietuvą grįžęs kunigas Mykolas Dobrovolskis (Tėvas Stanislovas). Lietuvos žygeiviai, pirmiausia kauniečiai, Paberžėje pas Tėvą Stanislovą apsilonkė po 1972 m.

Spalio ir lapkričio mėnesiai būdavo talkų Paberžėje metas. Per talkas padirbėjus, Tėvas Stanislovas skaitė paskaitas susirinkusiems Panevėžio ir Kauno žygeiviams, neretai pokalbiai truko iki ryto. Žygeiviams tai buvo tiesiog dvasinis ir moralinis atsinaujinimas.

Rasų šventės

Žygeiviams 1967 m. paminėjus Rasas Kernavėje, imta šią šventę švęsti vis plačiau. Panevėžiečiai kartu su kauniečiais žygeiviais šią senovinę lietuvišką šventę minėti pradėjo nuo 1974 m. Ir taip kasmet, be jokios pertraukos, Rasos buvo švenčiamos vis ant kito Lietuvos piliakalnio.

²⁹ Savickienė D. Laisvė tikėjo ir gūdžiu sovietmečiu. Sekundė, 2019 m. vasario 15 d., p. 4–5.

Kaip atsiminimuose rašė J. Beinortas, Rasas rengdavo pagal inžinerijos principus: šventei reikia kalno ar piliakalnio, tekančio upelio vainikams plukdyti, reikia pastatyti vartus, iškabinti vėliavas, sukrauti didelį laužą, prisiruošti malkų visai nakčiai, suruošti laužą stovyklavietėje, kur bus verdama arbata naktipiečiams, turėti paparčio žiedą, kelis netikrus žiedus, stebulę, ratus nuo piliakalnio ridenti, pamėkles.

Organizatoriai į šventvietę atvykdavo anksčiau, nuo pat ryto. Reikėdavo atlikti nemažai paruošiamųjų darbų. Pirmiausia buvo įsirengiama stovykla, pastatomos palapinės daiktams susidėti, vaikams sumigdyti, kurie paprastai „pasibaigdavo“ po paparčio žiedo ieškojimo. Reikėjo pastatyti šventinius vartus, nuo kurių prasideda iškilmės. Merginos juos apipindavo žalumynais. Netoliese aukštai, nuo vieno medžio iki kito pakabindavo tris Rasoms skirtas vėliavas. Jos būdavo baltos su kutais, šiek tiek panašėdavo į bažnytines. Ant vienos būdavo stilizuota saulė, ant kitos – mėnulis su žvaigždėmis, trečioje – prikabintas tikras papartis. Vyrai ant piliakalnio sunešdavo akmenų ir sukraudavo aukurą, pastatydavo ant aukšto stovo deginimui skirtą stebulę, paruošdavo kelis atsivežtus ratus. Juos aprišdavo skudurais, moterys apipindavo žalumynais. Juos degančius vidurnaktį reikėdavo ridenti nuo kalno. Taip buvo padedama saulei lengviau patekėti.

Visos merginos turėdavo iš lauko gėlių nusipinti bent po porą vainikėlių. Vieną mesti į upelį – gal kuris bernelis ištrauks? O jei nepagautas vainikėlis nuplauks, reikia dar turėti atsarginį ir mesti ant medžio šakų – gal šiais metais užsikabins?.. Reikėjo turėti ir didesnių vainikų, kuriuos su degančiomis žvakėmis paleisdavo į upę su linkėjimais: „Už Lietuvos laisvę“, „Už knygnešius“ ir, anot Tėvo Stanislovo, „Išėjusiems ir negrįžusiems“.³⁰

Puoselėjančius senąsias lietuviškas šventes entuziastus nuolat sekiojo saugumiečiai. Kaip atsiminimuose pasakojo J. Beinortas,

³⁰ Beinortas J. Esu iš Kaciūškių kaimo. Grinkiškio kraštas, Radviliškis, 2011, p. 745–752.

kad ir kaip žygeiviai mėtydavo pėdas, VSK (KGB) kažkaip sužino-davo, kur jie rinksis.

Netoli Alantos miestelio yra didelis piliakalnis. 1982 m. ten tu-rėjo suvažiuoti daug šventės dalyvių. Dar tik jiems pradėjus rink-tis, atvažiavo milicininkai ir saugumiečiai. J. Beinortas su kitais organizatoriais buvo atvykę anksčiau. Vienas vyras, matyt, vietinis valdininkas, Juliaus žmonos Vidos paklausė, kas čia bus. Moteris atvirai atsakė, kad švęs Rasas, bus labai įdomu, pakvietė jį daly-vauti ir daugiau žmonių atsivesti. Nepažįstamasis tada pareiškė, kad turės, ką atsivesti. Netrukus saugumiečiai pradėjo stabdyti au-tomobilius ir juos apgręžti atgal. Privažiavo žmonių motociklais, traktoriais, kad sutrukdytų šventę. Žygeiviai jau buvo paruošę aukurą, laužą, todėl vietiniai, apkaltinę šventės dalyvius paėmus jų malkas, atsivedė milicininką. Tačiau užėjo labai stiprus lietus ir šventės trukdytojai pabėgo. „O mes visą naktį šventėm per lietų ir padarėme iki galo – sulaukėm Saulės patekėjimo ir išsimaudėm rasoje“, – prisiminė linksmi pasibaigusią istoriją J. Beinortas.³¹

Šeima

Svarbią J. Beinorto gyvenimo dalį užėmė šeima – žmona Vida, su kuria jis petys į petį per gyvenimą ėjo beveik 50 metų, dukros Eiginta ir Aušra.

Su dvejais metais vyresniu Juliumi Vida susipažino 1968 m. „Ekrano“ gamykloje. Po darbo Latvijoje grįžęs į Lietuvą J. Beinor-tas ten dirbo jau metus, o Vida, studijuojanti stiklo gamybą KPI, buvo atsiųsta vasarai į praktiką.

Kaip ir kitiems praktikantams, studentei Vidai kildavo daug klausimų, reikėdavo sužinoti visokių duomenų apie gamybą, įren-gimus. Niekas nesivargindavo su praktikai atvykusiu jaunuimu

³¹ Beinortas J. Esu iš Kaciūškių kaimo. Grinkiškio kraštas, Radviliškis, 2011, p. 745–752.

J. Beinortas ir Vida Ivanauskaitė kelionėje baidarėmis Dubingės upe. 1968 m. rugpjūtis. Iš J. Beinorto šeimos archyvo.

užsiimti. Bet jei tik kas iš praktikantų ko paklausdavo Juliaus, jis mielai paaiškindavo, jiems padėdavo.

Tą pačią vasarą Julius studentę Vidą pakvietė išbandyti paties pasidarytą baidarę. Jaunuoliai puikiai praleido dieną plaukdami Nevėžio upe. Netrukus Julius Vidą pakvietė su jo grupės draugais dalyvauti 10 dienų baidarių žygyje Žeimenos ežeru ir upe.

Juliaus patriotizmas, lietuviybės puoselėjimas Vidos neišgąsdino, nors jos tėvų šeimoje apie tai nebuvo garsiai kalbama. Merginai buvo įdomu Juliaus klausytis, jis jai atrodė labai romantiškas.

Vis daugiau laiko Julius ir Vida praleisdavo kartu, draugystė peraugo į stipresnius jausmus. Po dvejų metų, 1970 m. rugpjūčio 6 d., jie susituokė.

Ir kai buvo dviese, ir kai gimė dukros, Beinortai stengėsi visur dalyvauti kartu – ir žygiuose, ir lietuviškose šventėse. Lietuviybę puoselėjantis Julius, sudaręs „komisiją“ iš bendradarbių, 1973 m. gimusiai savo pirmagimei dukrai išrinko neįprastą vardą – Eigin-ta. Taip vadinamas piliakalnis Krekenavos regioniniame parke,

J. Beinorto ir Vidos Ivanauskaitės vestuvės. 1970 m. rugpjūčio 6 d. Iš J. Beinorto šeimos archyvo.

kur stovėjo Eigintų pilis, 1372 m. sudeginta kryžiuočių. Naujagimės pirščiukai buvo ilgi, tai „komisija“ spėjo, kad mergaitė gal bus garsi pianistė, todėl jai reikia išskirtinio vardo. Iš šešių pasiūlytų vardų buvo išrinktas Eigintos vardas. Po septynerių metų gimusią jaunesniąją dukrą Beinortai taip pat senoviniu lietuvišku Aušros vardu pavadino. Nuo mažumės dukrelės, tautiniais rūbais aprengtos, lietuviškose šventėse dalyvavo.

Dabar abi Beinortų dukros gyvena Vilniuje. Eiginta, baigusi geografijos-biologijos, socialinio darbo ir veiklos audito mokslus, dirba auditore. Vadybą baigusi Aušra dirba advokatų kontoroje, augina sūnų Paulių.

Sąjūdžio priešaušris Panevėžyje

Nors Sąjūdžio judėjimo pradžia paprastai laikomas Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio (LPS) Inicijatyvinės grupės sukūrimas 1988 m. birželio 3 d., bet jau iki tol Lietuvoje vis aktyviau plito su sovietine ideologija konfrontuojančios idėjos, žmonės vis drąsiau jomis dalijosi.

Į antisovietinę veiklą buvo įsitraukusi ir Beinortų šeima. Kaip rengiant šią knygą pasakojo V. Beinortienė, 1986 m. vasarą ji netoli savo namų sutiko panevėžietį kunigą Robertą Pukenį. Nežinodama, kaip dvasininką užkalbinti, V. Beinortienė paklausė: „Ar pas mus einate?“ Kunigas Robertas atsakė klausimu: „O ar turite jaunimo?“

Beinortų jaunimas tada buvo trylikametė dukra Eiginta ir šešiametė Aušra. Kunigui jos buvo gerai pažįstamos, nes Eiginta keletus metus šlovindavo Viešpatį per Mišias Šv. Petro ir Povilo bažnyčioje, kurioje tuo metu kunigavo R. Pukenis. Užėjęs į Beinortų namus ir pamatęs kambarį akordeoną, kunigas Eigintą paprašė jį palinksminti. Paauglė sugrojo kažkokią melodiją. Tada V. Beinortienė pasakė, kad ir ji norinti dvasininką palinksminti. Kambario

kampe ant grindų buvo sukrauta gal apie 20 kopijavimo aparatu padaugintų, bet dar nesukomplektuotų ir neįrištų Broniaus Kviklio enciklopedinio leidinio „Mūsų Lietuva“ tomų. V. Beinortienei vieną jų padavus kunigui, jis labai nudžiugo.

Pasak V. Beinortienės, nuo to karto su dvasininku R. Pukeniu jų šeima reikalų turėjo kone kasdien. Beinortai kopijavo ir daugino draudžiamą tautinę bei religinę literatūrą ir ją dalydavosi su kunigu.

Tuo metu abu sutuoktiniai dirbo „Ekranų“ gamykloje. Ten jų kolegė Audra Jočytė per laisvą akimirką tarp darbų ar pasilikusi po darbo leidinius atšviesdavo, o Beinortai parsinešdavo namo, komplektuodavo, nešdavo įrišti, paskui atiduodavo kunigui Robertui. „Ką mes turėjome – duodavome jam, o jis savo ruoštu duodavo padauginti po 20, 50 ar daugiau egzempliorių iš kitur gautos literatūros“, – prisimena laisvo žodžio kelią pas skaitytojus V. Beinortienė. R. Pukenis mėgdavo pagrindinę lietuvišką literatūrą dovanoti pas ją atsilankantiesiems žmonėms, jaunavedžiams, todėl jam reikėjo daug jos ir turėti.

Taip per Beinortų rankas perėjo Kazio Girniaus „Partizanų kovos Lietuvoje“, „Knygnešys“ (1928m.), „Lietuvių archyvas“ I–IV t. (1942–1943 m.), Bostone išleistas „Lietuvių enciklopedijos“ 15 tomas, Adolfo Damušio „Lietuvių aukos ir nuostoliai Antrojo pasaulinio karo ir pokario 1940–1959 metais“, R. Mikutavičiaus „Kryžiaus kelio apmąstymai“ (1986 m.), „Antanas Smetona“ (1934 m.), „Žemaičių kankiniai“ (1942 m.), B. Kviklio „Mūsų Lietuva“, vysk. K. Paltaroko redaguota „Panevėžio vyskupija“, „Panevėžio dekanatas“, „Vilniaus arkivyskupija“, „Skautybė“ (1936–1938 m.), „Mykolas Giedraitis ir Lietuva“, „Juozas Tubelis“. „Lietuvos Bažnyčios kronika“ ir daugelis kitų knygų.

Kunigas R. Pukenis gyveno kitoje gatvės pusėje prieš Šv. Petro ir Povilo bažnyčią ir iš namų į zakristiją eidavo per bažnyčios šventorių. Sutartu laiku V. Beinortienė stovėdavo tarsi netyčia jam ant tako ir praeinančiam nepastebimai paduodavo maišelį su pagrindine literatūra.

1988 m. birželį tokiu būdu kunigui V. Beinortienė padavė poetilėninių maišelį, kuriame buvo pirmasis „Sąjūdžio žinių“ numeris, ką tik atvežtas iš Vilniaus. Rytojaus dieną R. Pukenis spindėjo džiugesiu, trynė delnais ir ragino dauginti, platinti, dalyti.

Atgimimo veiklai ir Panevėžyje, ir kitur Lietuvoje įgaunant pagreitį, J. Beinortas aiškiai suprato permainų svarbą. „Mūsų kartai duota proga ir mes turim tą išnaudoti. Tegul mes nieko nepadarysim, tegul bus ta pati katorga arba dar blogiau, bet negalim praleisti tos progos“, – vėliau prisiminimuose pasakojo apie tuometines nuotaikas J. Beinortas.³²

Svarbiausi Atgimimo įvykiai Panevėžyje

1988 m. birželio 3 d. Vilniuje, Mokslų akademijos salėje, buvo išrinkta 35 žmonių LPS Iniciatyvinė grupė. Netrukus, birželio 21 d., Sąjūdis sostinėje surengė pirmą mitingą prie LTSR Aukščiausiosios Tarybos, jame dalyvavo apie 500 žmonių.

LPS Panevėžio skyriaus kūrimas neapsiėjo be susidūrimo su VSK (KGB) struktūrų atstovais. J. Beinortas 2008 m. duotame interviu štai kaip prisimena 1988 m. vasaros įvykius Panevėžyje. Pasak panevėžiečio politiko, 1988 m. birželį, Vilniuje kuriant Sąjūdį, jie su Gintaru Šileikiu svarstė, kad reikėtų ir Panevėžyje sukviesti pritariančių šioms idėjoms susirinkimą. G. Šileikis turėjo išvykti į komandiruotę, todėl jie atidėjo šį susirinkimą liepos mėnesiui. Likus kelioms dienoms iki numatytos susirinkimo datos, J. Beinortui paskambino į darbą „Ekrane“ nepažįstama moteris ir pakvietė atvykti į Sąjūdžio susirinkimą 5-ojoje vidurinėje mokykloje. J. Beinortas prisiminė, kad šiame susirinkime pagrindinė figūra buvo panevėžietis inžinierius, kaip vėliau paaiškėjo – VSK (KGB) agentas „Mėsingas“, dalyvavo dar keli asmenys, kurie buvo susiję su VSK (KGB). Nuostabą kėlė ir tai, kad susirinkime dalyvavo

³² Glinškių S. ir A. vaizdo įrašas, 2005, iš Seimo archyvo.

vienas Panevėžio komunistų partijos komiteto pareigūnas. Nors J. Beinortas susirinkimo pabaigoje pasiūlė visiems dalyviams įsirašyti į Sąjūdžio rėmimo grupę, niekas nesirašė. Tuomet J. Beinortui susidarė vaizdas, kad VSK (KGB) Panevėžyje ketino perimti iniciatyvą ir kurti „savą“, t. y. alternatyvų, Sąjūdį.³³

LPS Panevėžio skyrius buvo įkurtas po kelių dienų, **1988 m. liepos 28 d.** Steigiamasis susirinkimas įvyko Panevėžio rajono savivaldybės Kultūros skyriaus salėje Beržų gatvėje. Čia susirinko apie 30 skirtingos patirties ir pažiūrų aktyvių panevėžiečių. Buvo nuspręsta vadovo nerinkti, kad visų atsakomybė už veiklą būtų vienoda.

J. Beinortas ėjo susirinkimo sekretoriaus pareigas, o pirmininkavo G. Šileikis. Susirinkusieji aptarė aktualius klausimus, o paskui visi dalyviai užsirašė į Sąjūdžio rėmimo grupę. Panevėžio sąjūdininkai ėmėsi kelių pagrindinių veiklos sričių. Pirmoji iš jų buvo istorinės atmintis – nagrinėtos pokario metais ir vėliau sovietinės valdžios vykdytos represijos, nemažas dėmesys skirtas partizanų veiklai. Antroji iš jų buvo ekologija – svarstytos gamtos apsaugos problemos. O trečioji iš jų apėmė socialines problemas ir buvo skirta konkreitiems žmonių poreikiams. Pirmąją sritį kuravo G. Šileikis, antrąją – J. Beinortas, o socialinę sritį prižiūrėjo teisininkas Jonas Liaučius.³⁴

„Kai susirinkom į Sąjūdžio grupę, mano kantrybė kartais nutrūkdavo, aš griežtai pasakydavau, tada viskas į vietas atsistodavo. O paskui jau gyvenimas po trupučiuką mane laužė, aš jau pradėjau mokytis diplomatijos. Kur reikėdavo, pabūdavau ir kompresu, o kur reikėdavo, pabūdavau nuogu be pirštinių kumščiu“, – 2005 m. prisiminė J. Beinortas.³⁵

Panevėžio aktyvistai į pirmąjį mitingą miestelėnus sukviėtė **1988 m. rugsėjo 11 d.** Jo tikslas buvo supažindinti visuomenę su Sąjūdžio veikla, išsiaiškinti miesto vadovų požiūrį į aktualius

³³ Prieiga internete: https://www.xxiamzius.lt/archyvas/priedai/uzlaisve/20080606/uzlaisve_05.html

³⁴ Ten pat.

³⁵ Glinskių S. ir A. vaizdo įrašas, 2005, iš Seimo archyvo.

gyventojams klausimus. Į mitingą stadione susirinko apie 30 tūkst. panevėžiečių. Tą dieną po ilgų dešimtmečių pertraukos mieste gausiai plaikstėsi Trispalvės, viešai skambėjo Maironio „Lietuva brangi“, Vinco Kudirkos „Tautiška giesmė“.

1988 m. spalio 10 d. „Ekran“ kultūros rūmų salėje įvyko Sąjūdžio „Ekran“ rėmimo grupės steigiamasis susirinkimas.

1988 m. spalio 13 d. Panevėžyje vyko LPS konferencija, kurioje buvo išrinkti delegatai į LPS Steigiamąjį suvažiavimą. Į Vilniaus sporto rūmuose spalio 22–23 d. vykusį suvažiavimą atstovais nuo Panevėžio buvo išrinkti 8 žmonės: J. Beinortas, kun. Saulius Filipavičius, Egidijus Jarašiūnas, Faustas Keršys, Vytautas Krikščiūnas, J. Liaučius, Arnoldas Simėnas, G. Šileikis.

Tik po daugelio metų paaiškėjo, kad Sąjūdžio žmonės bei jų šeimos buvo tapę potencialiais VSK (KGB) taikiniais. 1989 m. balandį VSK (KGB) sudarė visų LPS Seimo Tarybos narių charakteristikas, surašė asmenines savybes, giminystės ryšius užsienyje, artimųjų represavimo aplinkybes. VSK (KGB) surinko žinias apie tuos, kurie pasisakė už nepriklausomą Lietuvos valstybę, visų pirma, apie tuos, kurie perdavinėjo „neigiamą informaciją“ į užsienį – Bronislovą Genzelį, Romą Gudaitį, Vytautą Landsbergį, Alvydą Medalinską, Kazimierą Motieką, Romualdą Ozolą, Vytautą Radžvilą, Zigmą Vaišvilą.³⁶

Ne tik buvo renkama informacija, bet ir planuojamos represijos. Lietuvos TSR VSK (KGB), kuriam Sąjūdžio metais vadovavo generolas Eduardas Eismuntas, tačiau Maskvos įrankiu buvo jo pavaduotojas Stanislavas Caplinas, 1989 m. balandį pirmą kartą vykdė mokymus pagal visišką kovinę parengtį. Pagal slaptą planą „Metel“ („Pūga“), parengtą remiantis 1989 m. liepos 6 d. TSRS vidaus reikalų ministerijos (VRM) instrukcija dėl specialiųjų priemonių panaudojimo (bet kurio masinio renginio pretekstu, paskelbus ypatingąją padėtį), buvo numatyta sulaikyti 273 asmenis. Tam

³⁶ Anušauskas A. KGB Lietuvoje. Slaptosios veiklos bruožai. Vilnius, Atvažiavo meška, asociacija, 2008, p. 181–185.

buvo sudaryti ir su LTSR VRM suderinti kiekvieno jų sulaikymo planai, parengta ir apginkluota 50 operatyvinių kovinių būrių. Paskelbus ypatingą padėtį, pagal iš anksto sudarytus sąrašus (ypatingai pavojingų asmenų sąrašai sutilpo į 85 puslapius, o nedelsiant sulaikomų asmenų sąrašai – į 3 puslapius) sulaikytieji turėjo būti gabenami į Lukiškių kalėjimą, kur jiems turėjo būti pateikti kaltinimai ir skirtos sankcijos. Skaičiuota, kad tam užteks 1 tūkst. 386 milicininkų, milicijos mokyklų kursantų ir vidaus kariuomenės kareivių. Prireikus buvo numatyta dar beveik 9 tūkst. kareivių ir milicininkų permesti iš Minsko, Kijevo, Maskvos ir Mogiliovo.³⁷

1988 m. spalio 21 d. vakarą prie Panevėžio dramos teatro susirinko tūkstančiai panevėziečių. Susirinkusiesiems giedant „Tautišką giesmę“, Katedroje pašventintą Trispalvę virš Dramos teatro iškėlė miesto garbės pilietis, režisierius Juozas Miltinis.

1988 m. lapkričio 1 d. mieste pagerbti 1941 m. birželio 26 d. raudonarmiečių nužudyti Panevėžio apskrities ligoninės chirurgai S. Mačiulis, A. Gudonis, J. Žemgulis ir medicinos sesuo Z. Kanavičienė. Tais pačiais metais per Vėlinės pakartotinai atidengtas skulptoriaus B. Bučo sukurtas ir 1943 m. rugsėjį Panevėžio visuomenės lėšomis pastatytas paminklas šių medikų atminimui.

1988 m. lapkričio 22 d. Panevėžio muzikinio teatro salėje įvyko rinkimai į LPS Panevėžio miesto tarybą. Iš 31 kandidato buvo išrinkta 17 tarybos narių – teisininkų, pedagogų, medikų ir kitų profesijų atstovų. Vadovauti tarybai patikėta teisininkui E. Jarašiūnui. Tai buvo kolegiali nuolat veikianti struktūra. Daugelis tarybos narių buvo dirbantys žmonės, todėl jie į posėdžius galėjo rinktis tik pasibaigus darbui ir laisvalaikiu. Svarbesnius klausimus sprendavo krašto konferencijose, jose dalyvaudavo ir aplinkinių rajonų Sąjūdžio grupių atstovai. Veikla buvo įvairi – teisiniai, ekologiniai, švietimo, ekonominiai ir kiti klausimai.³⁸

³⁷ Anušauskas A. KGB Lietuvoje. Slaptosios veiklos bruožai. Vilnius, Atvažiavo meška, asociacija, 2008, p. 181–185.

³⁸ Prieiga internete: <https://sekunde.lt/leidinys/sekunde/sajudzio-fenomenas/>

Trispalvės šventinimas Panevėžio Kristaus Karaliaus katedroje. Trispalvę šventina klebonas monsinjoras J. Antanavičius. 1988 m. spalio 21 d. Iš J. Beinorto šeimos archyvo.

1989 m. kovo 26 d. visoje Tarybų Sąjungoje vyko rinkimai į TSRS AT. Šiuos rinkimus Sąjūdį ragino boikotuoti radikaliai nusi-teikusi ir be kompromisų Lietuvos Nepriklausomybės raginusi siek-ti Lietuvos laisvės lyga (LLL), o ir Sąjūdžio viduje buvo abejojama, ar reikia juose dalyvauti. Tačiau pamatęs, kad rinkimuose kaip kandi-datai gausiai keliami žinomi komunistų partijos nariai, nomenkla-tūros atstovai, Sąjūdis 1988 m. gruodį priėmė sprendimą dalyvauti rinkimuose, o gruodžio 13 d. buvo sudarytas LPS rinkimų štabas.³⁹

Siekdamas rinkimuose į TSRS AT nugalėti komunistų kan-didatus, Sąjūdis jiems oponavo keldamas žinomus žmones – Są-jūdžio Seimo arba Sąjūdžio Seimo Tarybos narius. Taip Pane-vėžio 245-ojoje rinkimų apygardoje buvo nuspręsta iškelti prof. V. Landsbergio kandidatūrą.

Pagal tuo metu galiojusią tvarką kandidatus galėjo kelti institu-cijų, įmonių bei įstaigų darbo kolektyvai, o ten jau veikė Sąjūdžio

³⁹ Prieiga internete: <https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/1247630/1989-metais-vy-kusiu-rinkimu-organizatore-is-sajudzio-bustines-niekas-negalejo-iseiti-iseideides>

rėmimo grupės, tai jos ir inicijuodavo LPS remiamų kandidatų iš-
kėlimą. V. Landsbergį kandidatų į TSRS AT iškėlė 96 Panevėžio
darbo kolektyvai (12 tūkst. 951 žmogus balsavo už). Kartu su pro-
fesoriumi toje pačioje 245-ojoje rinkimų apygardoje buvo iškelti
dar 5 kandidatai, tačiau tokio palaikymo keliant jų kandidatūras
nesulaukė. Didžiausią V. Landsbergio varžovą kandidatų į TSRS AT
iškėlė 867 žmonės iš 13 kolektyvų.⁴⁰

Verdant įnirtingai rinkimų kovai, 1989 m. vasario 3 d. buvo
paskelbtas kandidato į TSRS AT deputatus V. Landsbergio pati-
kėtinių sąrašas. Tarp devynių žinomų panevėziečių į sąrašą buvo
įtrauktas ir J. Beinortas.⁴¹

Prof. V. Landsbergiui šie rinkimai buvo sėkmingi – rinkimų
apygardoje surinkęs 77,3 procento rinkėjų balsų, jis tapo TSRS AT
deputatu.

Lietuvos, Latvijos, Estijos žmonės **1989 m. rugpjūčio 23 d.**
paminėjo Molotovo–Ribentropo pakto, kuriuo Sovietų Sąjunga ir
Vokietija slapta pasidalijo Vidurio ir Rytų Europą, 50-metį – susto-
jo į gyvą grandinę nuo Talino iki Vilniaus, pavadintą Baltijos keliu.

Maždaug 670 kilometrų ilgio Baltijos kelio gyvoji grandinė tu-
rėjo driektis ir per Panevėžio miestą bei rajoną. Šiai masinei akci-
jai buvo kruopščiai ruošiamasi. Panevėžio sąjūdininkai prižiūrėjo
vienuolikos kilometrų atkarpą nuo Velžio iki Piniavos. Buvo pa-
ruošti juodi kaspiniai, jei pritrūktų žmonių ištisinei grandinei su-
daryti, tačiau jų neprireikė – lietuviai aktyviai dalyvavo.

1989 m. Lietuvoje dar veikė tarybinė organizacija DOSAAF
(Savanoriška draugija armijai, aviacijai ir laivynui remti). Tos
draugijos vadas generolas Ginutis Taurinskas aviatoriams Baltijos
kelio metu uždraudė skraidyti, bet iš Panevėžio pakilo du draugi-
jai nepriklausantys lėktuvai. Nemaža dalis to meto nuotaukų iš
paukščio skrydžio, vaizdo reportažų daryta iš Panevėžyje paki-
lusių lėktuvų, kuriais skrido žurnalistai ir televizijos operatoriai.

⁴⁰ Iš Panevėžio kraštotyros muziejaus fondų (PKM 30766), p. 26

⁴¹ Ten pat, p. 92

Baltijos kelias Panevėžio miesto Smėlynės gatvės gale. 1989 m. rugpjūčio 23 d.
J. Beinortas su vėliava. Iš J. Beinorto šeimos archyvo.

Dar keli lėktuvai Baltijos kelio metu buvo pakilę į orą iš Kauno ir Vilniaus.

J. Beinortas savo prisiminimuose rašė, kad į Baltijos kelio grandinę jis su žmona Vida ir dukra Aušra įsijungė prieš pat Panevėžį nuo Pasvalio pusės. Devynmetė Aušra buvo su tautiniais drabužiais, kuriais apsirengusi dalyvavo daugelyje Atgimimo renginių. Šeima turėjo specialiai Baltijos keliui V. Beinortienės pasiūtą, dailininko išpieštą vėliavą su Vyčiu.⁴²

1990 m. vasario 16 d. Panevėžyje, tuometinėje Lenino (dabar – Laisvės) aikštėje vyko didelis mitingas. LPS Seimo narys J. Liaučius kalbėjo: „Ne minia, ne vergų choras iš svetimos operos čia susirinko, bet ori, darbšti senųjų baltų tauta. Jei tautiškai esame stiprūs, galime atkurti ir žlugusią per audras valstybę. Trys Baltijos sesės iškėlė Maskvai Pabaltijo bylą. Tai ypatinga, istorinė 50 metų senumo byla. Pralaimėti tos bylos negalime, nes iš žodžių „demokratija“ ir „perestroika“ liktų raudonas burbulas.“⁴³

⁴² Beinortas J. Esu iš Kaciškių kaimo. Grinkiškio kraštas, Radviliškis, 2011, p. 745–752.

⁴³ Glinskas M. Tikėjime ir dirbkime. Vasario 16-oji Panevėžyje. Panevėžio tiesa, 1990 m. vasario 21 d., p. 1.

LPS Seimo narys J. Beinortas per tą patį mitingą sakė: „Šiandien visi kalbame apie vieną didelį duonos kepalą, kurį tenka pasidalinti. Aišku, tas kepalas būtų didesnis, jei jo mažiau atsiplėštų okupantas. Taigi, mūsų visų pareiga – nuo darbininko iki direktoriaus – reikalauti savo prideramos kepalo riekės. O kad galėtume sėstis ir dalintis šį kepalą, reikia visiems susilyginti. Susilyginti tiems, kurie kažkodėl dar nešioja medalius ir privilegijas už savo brolių įdavinėjimą, ir tiems, kurie, grįžę iš Sibiro, ilgai nerado sau prideramo kampo. Eikime į Lietuvą švarūs, sąžiningi, atvira širdimi...“⁴⁴

Sąjūdžio spauda Panevėžyje

Nuo pat LPS Panevėžio skyriaus sukūrimo 1988 m. vasarą aktyvistai dirbo negalvodami apie atlygį, eikvojamą savo laiką ar sveikatą. Sąjūdžio būstinėje visada būdavo pilna žmonių. Jie diskutuodavo aktualiais klausimais, dalydavosi informacija, pasiimdavo ir gabendavo platinti Sąjūdžio leidinius – iš pradžių sostinėje leistas „Sąjūdžio žinias“, o netrukus ir vietinę spaudą.

Pirmasis „Sąjūdžio žinių“, tuomet pavadintų „Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio informaciniu pranešimu“, numeris buvo išleistas 1988 m. birželio 13 d. Vilniuje, praėjus dešimt dienų po pirmojo LPS susirinkimo, išrinkus Inicijatyvinę grupę ir patvirtinus jos programą.⁴⁵

„Sąjūdžio žinios“, bent jau kol pradėjo eiti savaitraštis „Atgimimas“, buvo vienintelis informacijos apie LPS veiklą šaltinis. Oficiali to meto spauda („Tiesa“, „Komjaunimo tiesa“ ir kt.) apie šį judėjimą nerašė, todėl, nors ir platinamas nelegaliai, šis biuletenis buvo itin populiarius. Dėl šio išskirtinumo leidinys dažnai buvo

⁴⁴ Glinskas M. Tikėkime ir dirbkime. Vasario 16-oji Panevėžyje. Panevėžio tiesa, 1990 m. vasario 21 d., p. 1.

⁴⁵ Prieiga internete: https://lt.wikipedia.org/wiki/S%C4%85j%C5%ABd%C5%BEio_%C5%BEinos

nekvestionuojamas, t. y. informacija, pateikta „Sąjūdžio žiniuose“, buvo besąlygiškai laikoma tikra.⁴⁶

Labai panašiai situacija klostėsi ir Panevėžyje. 1988 m. miesto įstaigose, organizacijose bei kituose kolektyvuose pradėjus steigti pirmąsias Sąjūdžio palaikymo grupes, tą pačių metų liepos 28 d. įsikūrus LPS Panevėžio skyriui, buvo nuspręsta, kad jau laikas Panevėžyje kurti judėjimo aktualijas galintį plačiai ir objektyviai nušviesti leidinį, nes vietinė oficialioji spauda tokios informacijos nespausdindavo. Taip 1988 m. rugpjūčio 29 d. šviesą Panevėžyje išvydo leidinio „Sąjūdžio žodis“ pirmasis numeris.

Šio leidinio pirmajame puslapyje buvo trumpas kreipimasis į Panevėžio miesto bei rajono gyventojus, pavadintas „Atėjo laikas!“. Ten rašyta, kad liepos 28 d. įsteigta LPS Panevėžio grupė priitaria Tarybų Sąjungos Komunistų Partijos (TSKP) XIX partinės konferencijos iškeltiems uždaviniams, remis ir vienas visus persitvarkymo šalininkus, sieks viešumo ir demokratijos.⁴⁷

Tame pačiame puslapyje kaip svarbiausias numerio straipsnis spausdintas tekstas apie LPS Panevėžio grupės atstovų susitikimą su tuometiu Panevėžio miesto Vykdomojo komiteto pirmininku Juozu Bečeliu. Straipsnyje išsamiai aprašomos susitikimo metu sąjūdininkų išsakytos mintys. Tarp cituojamų susitikimo dalyvių – ir „Ekraną“ gamyklos inžinierius J. Beinortas.

Straipsnio autorė, žurnalistė Liuda Jonušienė rašo, kad J. Beinortas kalbėjo apie ekologinės komisijos veiklos gaires. „Visi puikiai žinome, kad ekologinė situacija mieste nepatenkinama. Būtina užtikrinti realios situacijos viešumą. Informacija „Panevėžio tiesoje“ – nepakankama ir dargi kelianti abejonių... Todėl Sąjūdžio grupė siūlo steigti mieste nežinybinę atmosferos ir vandens kontrolės laboratoriją, į ją įtraukiant visuomeniniais pagrindais ir keletą Sąjūdžio grupės ekologinės komisijos narių“, – straipsnyje cituojamas

⁴⁶ Prieiga internete: https://lt.wikipedia.org/wiki/S%C4%85j%C5%ABd%C5%BEio_%C5%BEinios

⁴⁷ Sąjūdžio žodis, Nr. 1, 1988 m. rugpjūčio 29 d., p. 1.

J. Beinortas.⁴⁸ Po straipsniu yra priedas, kad šią publikaciją Panevėžyje leidžiamas laikraštis „Panevėžio tiesa“ spausdinti atsisakė.

Kaip prisimena viena iš „Sąjūdžio žodžio“ red kolegijos narių žurnalistė Nomeda Simėnienė, šio laikraščio kūrimas buvo neįprastas ir šiais laikais sunkiai įsivaizduojamas. Pirmiausia numatytos į numerį dėti publikacijos būdavo atspausdinamos rašomąja mašinėle, iškerpamos ir „maketuojamos“ klijuojant ant A4 formato popieriaus lapo. Tokiu pat būdu buvo „maketuojamos“ ir antraštės. Laikraštį iliustruodavo panevėžiečio dailininko Vyganto Kosmausko piešiniais ar iškarpomis iš žurnalų.

Iki sutartos valandos parengtą maketą paimdavo kas nors iš Panevėžio Sąjūdžio aktyvistų ir, laikantis konspiracijos, išveždavo padauginti kopijavimo aparatu. Ryte „Sąjūdžio žodis“ jau būdavo platinamas, atsakingiems žmonėms jį išvežiojus į Sąjūdžio palai kymo grupes. Išsiilgę nepriklausomo žodžio skaitytojai leidinį graibstyte graibstė.⁴⁹

Panevėžietiškas „Sąjūdžio žodis“ buvo leidžiamas iki 1988 m. gruodžio pabaigos, per tą laiką skaitytojus pasiekė dvylika jo numerių, leistų maždaug 500 egz. tiražu.

Vietoj šio leidinio 1988 m. gruodžio 30 d. buvo pradėtas leisti laikraštis „Laisvas žodis“, ėjęs iki 1993 m. balandžio. Iki 1990 m. šis leidinys ėjo du kartus, vėliau – tris kartus per mėnesį. Tiražas 1988 m. siekė 10 tūkst. egz., 1993 m. – 3–10 tūkst. egz.⁵⁰

Pirmojo „Laisvo žodžio“ numerio 1–2 puslapiuose spausdina ma J. Beinorto kalba, pasakyta per LPS Seimo gruodžio 4 d. sesiją.

J. Beinorto teigimu, šiuo metu Panevėžyje Sąjūdis nėra nei labai galingas, nei labai silpnas. „Vyksta normalus procesas, per einant nuo mitingų ir euforijos į giluminį klodą, nuoseklus ir kruopštaus darbo tarpsnį“, – likus šiek tiek daugiau nei metams

⁴⁸ Jonušienė L. Susitikimas su J. Bečeliu. Sąjūdžio žodis, 1988 m. vasario 29 d., p. 1.

⁴⁹ Simėnienė N. Laisvo žodžio gimimas; prieiga internete: <http://kmintys.lt/2021/06/03/laisvo-zodzio-gimimas/>

⁵⁰ Prieiga internete: [https://lt.wikipedia.org/wiki/Laisvas_%C5%BEodis_\(Panev%C4%97%C5%BEys\)](https://lt.wikipedia.org/wiki/Laisvas_%C5%BEodis_(Panev%C4%97%C5%BEys))

iki Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo, dalijosi įžvalgomis būsimasis signataras.⁵¹

Tame pačiame pirmajame „Laisvo žodžio“ numeryje yra ir trumpas redakcijos skelbimas dėl ieškomo laikraščio spausdinimui reikalingo popieriaus, pavadintas „Trūksta „smulkmenos“.

„Mūsų laikraštis „Laisvas žodis“ bus leidžiamas 2 kartus per mėnesį po 10 tūkstančių egzempliorių. Apskaičiuota, kad metams reikės 5 tonų popieriaus. Vienam numeriui išleisti – apie 200 kg. Kadangi yra didelis popieriaus trūkumas spaustuvė, visus, galinčius padėti, prašome pasiūlyti savo paslaugas. Popierių galima pristatyti tiesiai į spaustuvę, nurodant „Sąjūdžiui“, ir paimti kvitą, kuriame būtų nurodytas pristatyto popieriaus svoris. Apmokėsime pagal sąskaitą arba grynais. Iš anksto dėkojame!“⁵²

Paskaičius LPS Panevėžio miesto tarybos posėdžių protokolus akivaizdu – su Sąjūdžio spaudos leidyba susiję klausimai buvo svarbūs ir nuolat aptariami. Pavyzdžiui, 1988 m. gruodžio 12 d. vykusiam minėtos tarybos posėdyje tarp kitų klausimų buvo aptariamas ir „Sąjūdžio žodį“ pakeisiantis laikraštis „Laisvas žodis“ – jo pavadinimas, periodiškumas, tiražas.⁵³

Po savaitės vykusiam LPS Panevėžio miesto tarybos posėdyje vienas iš svarstomų klausimų – „Dėl popieriaus laikraščiui“. Posėdžio dalyviai nusprendė įpareigoti visus tarybos narius išsiaiškinti galimybes, kur galima oficialiai gauti popieriaus.⁵⁴ Vėlesniuose LPS Panevėžio miesto tarybos posėdžiuose taip pat nuolat buvo skiriamas dėmesys „Laisvam žodžiui“ – ieškoma sprendimų dėl jo platinimo, kainos, laikraščio publikacijų kokybės.

Tai, kokia žmonėms svarbi ne sovietinė, o Sąjūdžio spauda, 1990 m. sausį laikraštyje „Laisvas žodis“ straipsnyje „Reikia ne tik

⁵¹ Laisvas žodis, 1988 m. gruodžio 30 d., Nr. 1 (13), p. 2.

⁵² Ten pat, p. 3.

⁵³ LPS Panevėžio miesto tarybos posėdžio, vykusio 1988 m. gruodžio 12 d., protokolai Nr. 3. Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio Panevėžio miesto Tarybos dokumentai, GEK 42980, p. 16, Panevėžio kraštotyros muziejaus archyvas.

⁵⁴ Ten pat, p. 19.

laisvos dvasios žmonių“ yra taikliai apibūdinęs kunigas R. Pukenis, vos prieš keletą metų su Beinortais platinęs pagrindinę literatūrą ir rizikavęs susilaukti rimtų nemalonumų. „Šiandien Sąjūdis, kaip tautinis judėjimas, tampa įvairesnis formomis, organizacijomis, gausiais leidiniais, kurių šiuo metu yra apie 200. Tai rodo, kaip žmonės buvo ištroškę Laisvo žodžio, noro išsakyti, išsiraudoti, užgydyti žaizdas. Koks didelis kitokios Lietuvos ilgesys“.⁵⁵

Rinkimai į Lietuvos TSR Aukščiausiąją Tarybą

1990 m. vasarį vykę rinkimai į Lietuvos TSR Aukščiausiąją Tarybą buvo organizuoti vadovaujantis 1989 m. rugsėjo 29 d. priimtu Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos deputatų rinkimų įstatymu (toliau – Rinkimų įstatymas).

Rinkimų įstatymas beveik du su puse karto, nuo 350 iki 141, sumažino renkamų deputatų skaičių. Deputatai turėjo būti renkami penkeriems metams vienmandatėse rinkimų apygardose slaptu balsavimu. Rinkimų teisę turėjo visi Lietuvos TSR piliečiai vyresni nei 18 metų, o Aukščiausiosios Tarybos deputatais galėjo būti renkami asmenys nuo 21 metų. Vadovaujantis Rinkimų įstatymu, Lietuvoje buvo sudaryta 141 rinkimų apygarda, kiekvienoje iš jų buvo renkama po vieną deputatą (Vilniaus mieste buvo sudaryta 21 rinkimų apygarda, Kauno mieste – 16, Klaipėdos mieste – 8, Šiaulių mieste – 6, Panevėžio – 5). 1989 m. lapkričio 23 d. Aukščiausioji Taryba nustatė dvyliktojo šaukimo Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos deputatų rinkimų datą – 1990 m. vasario 24 d. (šeštadienį).⁵⁶

1990 m. rinkimuose į Lietuvos TSR Aukščiausiąją Tarybą pagrindinė kova vyko tarp LPS, atstovavusio tautos išsivadavimo siekiui ir po savo sparnu telkusio atsikūrusių ar naujai įkurtų

⁵⁵ Laisvas žodis, 1990 m. sausio 24–31 d., Nr. 28 (40), p. 2.

⁵⁶ Prieiga internete: https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=38196&p_k=1

demokratinų politinių partijų (1989 m. vasario 5 d. atkurtos Lietuvos demokratų partijos, 1989 m. vasario 16 d. – Lietuvos krikščionių demokratų partijos, 1989 m. balandžio 11 d. – Lietuvos tautininkų sąjungos, 1989 m. rugpjūčio 12 d. – Lietuvos socialdemokratų partijos, 1989 m. liepos 15 d. įkurtos Lietuvos žaliosios partijos) kandidatus, bei Lietuvos komunistų partijos (LKP), kai kuriuose regionuose – Lenkų sąjungos atstovų.

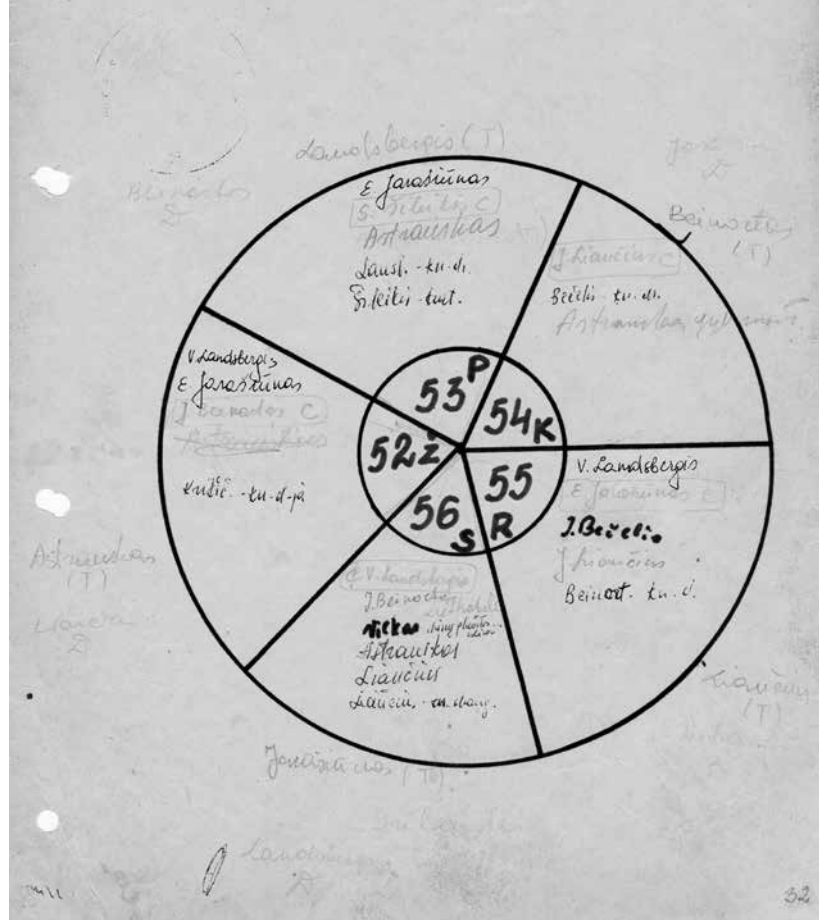
Panevėžyje įnirtinga rinkimų kova vyko tarp LKP ir Sąjūdžio remiamų kandidatų. Besiruošiant rinkimams, Sąjūdžio Panevėžio taryba nuolat koordinavo savo veiksmus su LPS vadovybe. Be panevėžiečių kandidatų – teisininkų J. Liaučiaus, E. Jarašiūno, V. Krikščiūno, inžinieriaus J. Beinorto, kultūros darbuotojo G. Šileikio, į kovą dėl Aukščiausiosios Tarybos deputatų mandatų stojo ir du vilniečiai – Lietuvos konservatorijos profesorius V. Landsbergis bei Mokslų akademijos Fizikos instituto inžinierius, Lietuvos žaliosios partijos laikinosios tarybos narys Rimantas Astrauskas.

2000 m. „Panevėžio balso“ žurnalistės Neringos Martinkutės pakalbintas J. Beinortas pasakojo, kaip tapo kandidatu rinkimuose į LTSR Aukščiausiąją Tarybą: „Jokios iniciatyvos balotiruotis nesu parodęs. Sąjūdžio miesto taryba, kurios narys tada buvau, nutarė kelti kandidatus į Aukščiausiąją Tarybą ir iš savo miesto. Liepė, tai ir tapau tada kandidatu tuometinėje 52-ojoje „Žemaičių“ rinkimų apygardoje. Tada dar nebuvo aišku, kad teks palikti savo darbovietę ir atsidėti nuolatiniam darbui Vilniuje. Sutarėme rengti bendrus agitacinius susitikimus su rinkėjais. Laiko limitą nusistatėme, net burtais dėl eiliškumo išsprendėme. Man atrodo, kad varžėmės korektiškai, gal tik aš kiek perspausdavau“, – pasakojo J. Beinortas.⁵⁷

Sąjūdžio kandidatams šiuose rinkimuose oponavo Panevėžyje gerai žinomi LKP nariai: Panevėžio miesto liaudies deputatų vykdomojo komiteto pirmininkas J. Bečelis, Lietuvos komunistinės jaunimo sąjungos Panevėžio miesto komiteto pirmasis sekretorius

⁵⁷ Martinkutė N. Prieš dešimtmetį signatarų likimus rikiavo laikas ir žmonės. Panevėžio balsas, 2000 m. kovo 11 d., Nr. 58, p. 1–2.

Iškelti kandidatais:

Panevėžio Sąjūdžio keliamų kandidatų į LTSR AT Panevėžio mieste rinkimų apygardų galimų kandidatų dėlionė. Iš Panevėžio kraštotyros muziejaus.

A. Pelenis, kelių miesto gamyklų vadovaujantys darbuotojai, du vidurinių mokyklų direktoriai.

Ir Sąjūdžio keliami kandidatai, ir jų oponentai iš LKP prieš rinkimus ėmėsi įvairių gudrybių ir savotiškai mėtė pėdas, norėdami priešininkus suklaidinti ir laimėti.

Rengiant šią knygą, Panevėžio kraštotyros muziejaus archyvuose tarp daugybės muziejininkų surinktų 1989 m. LPS Panevėžio miesto tarybos dokumentų pavyko rasti ranka braižytą diagramą. Joje – į penkias dalis (nuo 52-osios iki 56-osios Panevėžio miesto rinkimų apygardos) suskirstytas apskritimas. Kiekvienoje apskritimo dalyje (rinkimų apygardoje) tušinuku ir pieštuku surašyta po kelis Sąjūdžio kandidatus. Tos pačios pavardės kartojasi visose diagramų dalyse, kandidatai „migruoja“ iš vienos rinkimų apygardos į kitą.

Rengiant šią knygą, vienas iš tuometinių rinkimuose į LTSR Aukščiausiąją Tarybą Sąjūdžio keltų kandidatų – G. Šileikis – papasakojo, kad 1990 m. sausį kandidatais kai kuriose Panevėžio rinkimų apygardose iš pradžių buvo iškelta ne po vieną Sąjūdžio remiamą atstovą. Juos į rinkimus delegavo įvairių įmonių darbuotojai, visuomeninės organizacijos (pradedant Fotomenininkų sąjunga, baigiant Katalikiško moterų sambūrio „Caritas“ Panevėžio skyriumi). Vėliau susirinkęs LPS Panevėžio skyrius sprendė, kieno iš kandidatų šansai laimėti yra realiausi, o kiti geranoriškai savo kandidatūras atsiėmė, kad nesudarytų bendraminčiams nereikalingos konkurencijos. Taip padarė ir G. Šileikis, 53-ojoje Pilėnų rinkimų apygardoje palikęs dėl deputato mandato kovoti advokatą J. Liaučį.

Bandant suklaidinti rinkimų oponentus iš LKP, kai kurie Sąjūdžio kandidatai iš pradžių buvo iškelti vienoje apygardoje, o prieš pat rinkimus jau kandidatavo kitoje. Pavyzdžiui, 1990 m. sausio 4 d. Panevėžio respublikinėje ligoninėje įvykusio susirinkimo metu Sąjūdžio kandidatas – profesorius V. Landsbergis – buvo iškeltas kandidatu į LTSR Aukščiausiąją Tarybą Panevėžio 55-ojoje

apie dalyvavimą rinkiminėje kovoje... Beje, Sąjūdžio miesto taryba liko labai nustebinta, kad miesto VK pirmininkas Juozas Bečelis pasirinko tą pačią rinkiminę apygardą kaip ir profesorius Vytautas Landsbergis. Juk pagal praėjusių rinkimų (1989 m. kovo mėn. vykę rinkimai į TSRS liaudies deputatus – aut. past.) duomenis būtent šiame rajone daugiausia balsų mieste gavo V. Landsbergis. Vadinasi, buvo nesunku nuspėti, kad būtent šią apygardą profesorius pasirinko ir šiuose rinkimuose.⁶⁰

Iš tiesų, J. Bečelis 1990 m. sausio 17 d. vykusiame Panevėžio linų gamybinio susivienijimo „Linas“ pagrindinės įmonės darbuotojų susirinkime buvo iškeltas kandidatu Panevėžio 56-ojoje Smėlynės rinkimų apygardoje.⁶¹ Tačiau galiausiai dėl LTSR Aukščiausiosios Tarybos deputato kėdės rinkimuose jis su V. Landsbergiu susigrūmė 54-ojoje Kniaudiškių rinkimų apygardoje.

Kaip rengiant šią knygą sakė signataras Z. Vaišvila, rengiantis rinkimams į LTSR Aukščiausiąją Tarybą, Panevėžyje, kaip niekur kitur, Sąjūdžio remiami kandidatai net po kelis kartus keitė rinkimų apygardas ir kitaip bandė suklaidinti oponentus. Signataro nuomone, tai buvo daroma, nes LPS Seimo Taryba buvo pasisakiusi dėl V. Landsbergio išrinkimo būtinumo ir Panevėžio miesto sąjūdininkai darė viską, kad jis laimėtų mandatą rinkimuose į LTSR Aukščiausiąją Tarybą. Panevėžyje buvo rengiamos neoficialios apklausos, siekiant nustatyti, kurios Panevėžio rinkimų apygardos rinkėjai palankiausiai žiūri į V. Landsbergį. Šių manevrų – Sąjūdžio kandidatų šokinėjimo iš vienos rinkimų apygardos į kitą ir slapukavimo iki paskutinės dienos pasekmė ta, kad Lietuvos žaliųjų partijos atstovas vilnietis R. Astrauskas 56-ojoje Smėlynės rinkimų apygardoje liko vienintelis kandidatas. Iš 12 tūkst. 469 balsavusių rinkėjų už jį balsavo 10 tūkst. 759.⁶²

Rinkimų kovose svarbus vaidmuo teko Sąjūdžio spaudai.

⁶⁰ Laisvas žodis, 1990 m. vasario 7–13 d., Nr. 30 (42), p. 3.

⁶¹ Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio Panevėžio m. tarybos dokumentai, p. 17, GEK 43005, Panevėžio kraštotyros muziejaus archyvas.

⁶² Vaišvila Z. Pokalbis apie J. Beinortą rengiant šią knygą, 2022.

„Laisvajame žodyje“ buvo spausdinami Sąjūdžio kandidatus pristatantys ar jų pačių rašyti straipsniai, spausdinami plakatai „Su Sąjūdžiu – už Lietuvą“, papuošti kandidatų nuotraukomis, primenantys, kokioje rinkimų apygardoje kiekvienas jų balotiruojasi.⁶³

1990 m. sausio 15 d. Panevėžio „Ekran“ gamyklos salėje įvyko susirinkimas, kurio metu žmonės balsavo dėl Sąjūdžio siūlomą J. Beinortą kandidatūros iškelimo rinkimuose į Lietuvos TSR Aukščiausiąją Tarybą. Nors salėje tebuvo 261 vieta, tačiau žmonių prisirinko gerokai daugiau. Susirinkime išsamiai kalbėjo pats kandidatas, atsakė į klausimus. Jo pozicija buvo tvirta ir aiški: siekti, kad valdžia taptų realia žmonių jėga, kad būtų pripažinta Lietuvos aneksija, kad būtų įteisinta socialinė rūpyba, kad neliktų jokių partinių privilegijų.⁶⁴

Per balsavimą už ilgametį „Ekran“ gamyklos darbuotoją J. Beinortą balsavo 374 žmonės, vienas susilaikė, prieš balsuojančių nebuvo. „Ekran“ kolektyvas J. Beinortą išklė kandidatu Panevėžio 56-ojoje Smėlynės rinkimų apygardoje, tačiau šiek tiek daugiau nei po mėnesio vykusiuose rinkimuose jis kandidatavo 52-ojoje Žemaičių rinkimų apygardoje.

Po įvairių rokiruočių daugiausia kandidatų – net penki – Panevėžyje buvo iškelti būtent šioje rinkimų apygardoje. Be nepartinio „Ekran“ gamyklos stiklo komplekso viršininko pavaduotojo J. Beinorto, čia į kovą dėl rinkėjų balsų stojo trys LKP nariai – „Metalisto“ gamyklos direktoriaus pavaduotojas Almantas Bačkis, 14-osios vidurinės mokyklos direktorius Romualdas Grilauskas, Panevėžio stiklo fabriko vyriausiasis inžinierius Egidijus Žukauskas. Antrasis Sąjūdžio remiamas kandidatas, Panevėžio miesto prokuratūros vyr. tardytojas V. Krikščiūnas, vasario 2 d. raštu pranešė, kad atsisako dalyvauti rinkimuose, taip padidindamas J. Beinorto galimybes laimėti.

⁶³ Laisvas žodis, 1990 m. sausio 31–vasario 6 d., Nr. 29 (41), p. 3.

⁶⁴ Informacija. Ekranietis, 1990 m. sausio 19, p. 1.

J. Beinortas yra ne kartą pasakojęs apie rinkimų kovas. Jo varžovais 1990 m. rinkimuose į LTSR Aukščiausiąją Tarybą buvo trys žinomi panevėžiečiai: pedagogas, mokyklos vadovas; J. Beinorto profesijos brolis – jaunas inžinierius; nemažos įmonės direktoriaus pavaduotojas, ekonomistas. Pasak Juliaus, visų varžovų padėtis visuomenėje buvo aukštesnė, bet tik vieno jo neslėgė purvina narystės TSKP kupra. Kandidatai sutarė rengti bendrus agitacinius susitikimus su rinkėjais, netgi pasisakymų eilę burtų keliu nustatė. Rinkimų kampanijos metu kandidatai varžėsi korektiškai, o jos pabaigoje vienas iš varžovų J. Beinortui padovanojo savo reklaminį lankstinuką, užrašęs „Dėkoju už gautas politikos pamokas!“⁶⁵

Į 1990 m. žiemą vykusį susitikimą su rinkėjais Panevėžio 10-ojoje vidurinėje mokykloje atvyko visi keturi kandidatai į LTSR Aukščiausiosios Tarybos deputatus. Per susitikimą J. Beinortas rinkėjams pasakė, kad jis, tapęs deputatu, vadovausis Sąjūdžio programa. Jo nuomone, ši programa veda tautą į Nepriklausomą Lietuvą, žada spręsti socialinius klausimus, kardinaliai pertvarkyti žemės ūkį. Tai dalykai, kurie rūpi, jaudina kiekvieną dorą žmogų.

Susirinkusiems rinkėjams J. Beinortas kalbėjo: Lietuva nėra tokia neturtinga, kad tik iš dviejų žmonių būtų galima rinktis vieną. Žmonių yra, tik svarbu juos išdėstyti taip, kaip tai būtų naudingiausia Lietuvai. Kandidatas retoriškai klausė, ar pavyks šitai ryžto ir intelekto vėtrai nušluoti ribotame visuomenės pasaulyje užsilaukusias sąmonės kerplėšas. O gal ir toliau visi piktinsis laisvės plakatais, „žalojančiais“ žmonių galvas.⁶⁶

Susirinkimuose su rinkėjais J. Beinortas aiškiai išdėstė savo poziciją, kaip atkurti Lietuvos valstybę ir kokius darbus reikės nuveikti. „Suprantu, kad naujosios Aukščiausiosios Tarybos darbą kaip

⁶⁵ Martinkutė N. Prieš dešimtmetį signatarų likimus rikiavo laikas ir žmonės. Panevėžio balsas, 2000 m. kovo 11 d., Nr. 58, p. 1–2.

⁶⁶ Susitikimo su rinkėjais vaizdo įrašas. B. Barauskas, 1990.

„gimtoji nuodėmė“, kaip didžioji skola kaustys lemtingasis „kada?“ Kada bus ištartas, pasirašytas ar referendume parašytas lemtingas „Atkuriamą Nepriklausomą Lietuvos valstybę, Lietuvos Respublikos teisių perėmėją“. Nemanau, kad tai turėtų būti pirmųjų sesijų darbo išdava, nebent įvykius eskaluotų reali ekonominė blokada arba svetimos jėgos invazija. Galvoju, kad dar iki to turi būti atliktas visuotinis visų partinių ir valstybinių privilegijų panaikinimas, įstatymais sutvarkyta materialiai blogiausia žmonių socialinė rūpyba, o vėliau nuolat koreguojama pagal infliacijos raidą.

Artimiausiu metu parlamentui teks priimti daug ekonominių įstatymų. Neabejoju, kad neišvengs pataisų ir jau priimtieji. Naujoji Taryba turėtų nedviprasmiškai pasirašyti už privatinės nuosavybės, pirmiausia žemės ūkyje, įtvirtinimą, paveldėjimo teisės garantavimą. Su „Stalino saule“ atneštas žemės nacionalizavimas, priverstinė kolektyvizacija. Jau įsitikinome, kad beatodairiškai vykdyta stambių pramonės objektų Lietuvoje statyba, žinybiškai siekiant vien tik pigiausio, patogiausio varianto, atnešė didžiulę žalą trapiam mūsų gamtai ir kasdien vis blogina aplinkos, gyvenimo sąlygas. Nekalbant jau apie kritiškas zonas, kurioms įtaką daro ir tolimesnių pramonės centrų teršalai. Nekalbant jau apie Lietuvoje susidariusias ekologiniu požiūriu kritines zonas, ir Panevėžyje atsidarę pastovios užterštumo zonos. Informacijos nutylėjimas arba tendencingas duomenų pateikimas yra nusikalstamas, tad būtina įstatymiškai reglamentuota ekologinė ekspertizė ir informacija. Iš deklaratyvaus pobūdžio gamtosaugos įstatymai turi tapti veiksmingais: per juridinę atsakomybę, per mokesčius už gamtos išteklių naudojimą ir baudas, skatinant švarias technologijas pramonėje“, – susitikime su rinkėjais kalbėjo J. Beinortas.⁶⁷

Signatarė Birutė Valionytė, rengiant šią knygą paprašyta pakomentuoti, kodėl prieš rinkimus J. Beinortas apie Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimą kalbėjo atsargiai, kaip ne apie pirmo

⁶⁷ Susitikimo su rinkėjais vaizdo įrašas. B. Barauskas, 1990.

skubumo darbą, nors netrukus, Kovo 11-ąją, tapo Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataru, nesistebėjo tokia priešrinkimine kolegų retorika. Pasak B. Valionytės, viešai ir atviru tekstu apie Lietuvos valstybingumo atkūrimą imta kalbėti tik 1990 m. pradžioje. Iki tol dažniausiai buvo kalbama abstrakčiau. Bet Sąjūdis visą laiką kritikavo LKP siūlomą suvereniteto sąvoką, kuri buvo suprantama kaip suvereni Lietuva TSRS sudėtyje.

Anot B. Valionytės, net 1990 m. kovo 11 d. rytą LTSR Aukščiausiosios Tarybos deputatams išdalytame Lietuvos valstybės atkūrimo penkių dokumentų rinkinyje, Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos nutarime „Dėl Lietuvos valstybės atstatymo“ buvo užrašyta nuosaikesnė formuluotė apie siekį atkurti Lietuvos valstybingumą. B. Valionytės teigimu, tik prieš pat balsuojant dėl šio nutarimo, redakcinė komisija jį pervadino aktu, o žodis „sieks“ buvo pakeistas žodžiu „pradeda“. Nepriklausomybės Akto paskutiniame sakinyje šis žodis iš esmės pakeitė Lietuvos likimą, nes jame sakoma: „Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba kaip suverenių galių reiškėja šiuo aktu pradeda realizuoti visą valstybės suverenitetą.“⁶⁸

Beje, 1990 m. kovo 11 d. išvakarėse J. Beinortas kalbėjo jau drąsiau nei per priešrinkiminius prisistatymus ir turėjo aiškų atsakymą visiems, abejojantiems, ar verta skubėti atkurti Lietuvos Nepriklausomybę. „Bet koks suverenitetas, kai jis atseikėjamas kiek leidžia iš jėgos pozicijų tvarkantis stiprus centras – tai ne suverenitetas. Taip pat, kaip nėra apygyvio velionio ar truputį nėščios mergaitės, taip pat nėra beveik suvereniteto arba šiek tiek suvereniteto.“⁶⁹

Panevėžio žmonės kandidatu į LTSR Aukščiausiąją Tarybą J. Beinortu patikėjo. 1990 m. vasario 24 d. vykusiuose rinkimuose Žemaičių apygardoje J. Beinortas laimėjo triuškinančia balsų

⁶⁸ Valionytė B. Pokalbis apie J. Beinortą rengiant šią knygą, 2022.

⁶⁹ Mikučionytė R. Atkurti valstybingumą reikėjo skubėti. Panevėžio balsas, Nr. 57, 2003 m. kovo 10 d., p. 1, 3.

persvara: iš 10 tūkst. 830 rinkimuose dalyvavusių šios apygardos rinkėjų už jį balsavo 6 976 (prieš – 3 706). Antras likęs A. Bačkis surinko vos 1 363 balsus (prieš jį balsavo 9 319 rinkėjų). E. Žukauskas sulaukė 1 083 palaikymo balsų ir 9 599 balsų prieš, o už R. Grilauską balsavo 870 rinkėjų, prieš – 9 812.⁷⁰

Su žinomais Panevėžyje LKP atstovais J. Bečeliu ir A. Peleniu 54-ojoje Kniaudiškių rinkimų apygardoje varžėsis prof. V. Landsbergis oponentus taip pat sėkmingai nugalėjo. Iš 12 tūkst. 246 balsuoti atėjusių rinkėjų už jį balsus atidavė 7 497 (prieš balsavo 4 590). Antras liko ir į Aukščiausiąją Tarybą nepateko J. Bečelis (už jį balsavo 3 414 rinkėjų, prieš – 8 473).⁷¹

Panevėžio miesto rinkėjai visose penkiose rinkimų apygardose į LTSR Aukščiausiąją Tarybą išrinko LPS remiamus kandidatus. Be J. Beinorto ir V. Landsbergio, dar buvo išrinkti J. Liaučius, E. Jarašiūnas ir nė vieno konkurento neturėjęs R. Astrauskas.

Ironiška, tačiau po sėkmingų rinkimų sveikinimą J. Beinortui, tapusiam LTSR Aukščiausiosios Tarybos deputatu, pirmajame puslapyje, šalia reportažo apie panevėžiečių dalyvavimą šiuose rinkimuose, išspausdino „Ekraniėtis“ – jo darbovietės, „Ekranų“ gamyklos, leidžiamas savaitraštis.⁷² O juk gamyklos vadovybės dėl savo pasaulėžiūros ilgametis darbuotojas Julius daug metų buvo baramas ir bandomas perauklėti, o gamyklos laikraščio – ignoruojamas.

Sąjūdžio remti kandidatai šiuose rinkimuose triuškinamai nugalėjo visoje Lietuvoje. Iš 90 deputatų, išrinktų 1990 m. vasario 24 d. vykusiuose rinkimuose, net 72 – Sąjūdį palaikantys. Iš pakartotiniuose rinkimuose kovą išrinktų 43 AT narių – 35 sąjūdininkai.⁷³

⁷⁰ 1990 metų rinkimų į Lietuvos Tarybą Socialistinės Respublikos Aukščiausiąją Tarybą dokumentai, 1 dalis, p. 581.

⁷¹ Ten pat, p. 592.

⁷² Ekraniėtis, 1990 m. kovo 2 d., p. 1.

⁷³ Kovo 11 Lietuvos valstybingumo raidoje. Vilnius, 2019, p. 151.

Nepriklausomybės Aktas

Lietuvos TSR Aukščiausioji Taryba, išrinkta 1990 m. vasario 24 d., į pirmąjį posėdį susirinko kovo 10 d. vakare, 21 val.

Posėdžių salėje deputatai buvo susodinti pagal apygardas salės parterioje, už jų sėdėjo į posėdį pakviesti Lietuvoje išrinkti TSRS liaudies deputatai. Tribūnose sėdėjo posėdžio svečiai, tarp jų ir iš užsienio šalių: iš JAV Juozas Kazickas, Romas Sakadolskis, Jonas Jurašas, iš Estijos Martas Tarmakas, taip pat Rusijos disidentas Sergejus Kovaliovas, Pasaulio lietuvių bendruomenės atstovai, LPS Seimo Tarybos nariai ir kiti svečiai. Visi trys 1990 m. kovo 10 ir 11 d. vykę Aukščiausiosios Tarybos posėdžiai buvo tiesiogiai transliuojami per Lietuvos radiją ir televiziją.

Pirmajame šios LTSR Aukščiausiosios Tarybos posėdyje buvo išrinkta ir patvirtinta Balsų skaičiavimo komisija, Mandatų komisija ir pirmosios sesijos sekretoriatas. Šio posėdžio metu vyko debatai dėl Aukščiausiosios Tarybos Pirmininko rinkimo tvarkos. Mandatų komisijai, turėjusiai patvirtinti deputatų įgaliojimus, darbui baigti reikėjo daugiau laiko, pirmasis posėdis, prasidėjęs 21 val. vakare, baigėsi po kiek mažiau nei dviejų valandų – apie 22.30 val., paskelbus, kad į kitą posėdį Aukščiausioji Taryba rinksis 1990 m. kovo 11 d. 9 val. ryto.⁷⁴

Sąjūdžio rinkti Aukščiausiosios Tarybos deputatai iškart po triuškinamai laimėtų rinkimų ėmė vakarais rinktis į pasitarimus ir jų metu rengti Lietuvos valstybės atkūrimo dokumentus. Buvo sudarytos kelios darbo grupės. Šita tradicija susitikti buvo nerašyta ir vyko prieš kiekvieną rimtesnę Aukščiausiosios Tarybos svarstomą klausimą. Kiekvieną vakarą po posėdžių deputatai rinkdavosi į Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo posėdžių salę (dabar – Konstitucijos salė) pasitarti dėl rytojaus klausimų ir problemų.

⁷⁴ Lietuvos aidas; prieiga internete: <https://www.aidas.lt/lt/naujausios/27204->

15

Vardinio balsavimo kortelė

Balsuojama dėl Atto Ail Lietuvos Nepriklausomybės
mes valstybės atstatymo

Balsuota: ☐ Už ☒ Prieš ☐ Susilaikau

Deputato pavardė, vardas, apygardos Nr. 52
Beinortas Julius

Parašas Jul. Beinortas Data 10.03.11

J. Beinorto vardinė balsavimo kortelė. 1990 m. kovo 11 d. Iš Lietuvos Respublikos Seimo archyvo.

Žinoma, pats svarbiausias ir įsimintiniausias deputatų pasitarimas vyko kovo 10 d. vėlyvą vakarą, kai buvo svarstoma, skelbti ar neskelbti Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo. „Galiu atsakingai pasakyti, kad kovo 10 d. vakare Konstitucijos salėje buvo visi Sąjūdžio vardu išrinkti deputatai. Tą dieną Aukščiausiosios Tarybos posėdis pasibaigė maždaug 20:30 val., o iškart po jo mes visi susirinkome į deputatų pasitarimą ir jame tarėmės iki 00:30 val. ar net 1:30 val. nakties“, – interviu yra sakiusi signatarė B. Valionytė.⁷⁵

Vėliau Sąjūdžio remiamų deputatų tradicija išvakarėse prieš kiekvieną rimtesnį klausimą susirinkti pasitarti įgavo „Arbatos klubo“ pavadinimą. J. Beinortas buvo aktyvus „Arbatos klubo“ ir jame verdančių karštų diskusijų dalyvis.

Per kovo 10-osios vakarą ir naktį vykusį pasitarimą Sąjūdžio remti deputatai svarstė rytojaus, kovo 11 d., scenarijų ir parengtų teisės aktų projektų priėmimo tvarką. Telefonu buvo

⁷⁵ Jei ne Kovo 11-oji, pasaulio žemėlapis būtų kitoks. *Alfa.lt*, 2008 m. kovo 11 d.; prieiga internete: <https://www.alfa.lt/straipsnis/175302/alfalt/>

konsultuojamasi ir su Lietuvos diplomatinės tarnybos atstovais užsienyje. Po V. Landsbergio telefoninio pokalbio su Vašingtone buvusiu Stasiu Lozoraičiu, tuo metuėjusiu Lietuvos pasiuntinybės JAV patarėjo pareigas, buvo galutinai nutarta Aktą „Dėl Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymo“ skelbti 1990 m. kovo 11 d. ir taip atkurti Lietuvos valstybės Nepriklausomybę.⁷⁶

Kaip vėliau rašė signataras Z. Vaišvila, S. Lozoraičio žodis buvo tiesmukas: „Mes nesuprantame jūsų delsimo.“ Taigi, atsiradus suvokimui „Dabar arba Niekada“, buvo apsispręsta priimti parengtą ir dar paskutiniąją naktį redaguotą įstatymų paketą. V. Landsbergis Sąjūdžio deputatų kovo 10-osios naktį tik paprašė, kad kai bus svarstomas šis klausimas plenarinių posėdžių salėje (dabar – Kovo 11-osios salė), nebediskutuoti, neberedaguoti ir nebeatnaujinti diskusijų, o viską išsiaiškinti per naktinį pasitarimą – kad posėdžių salėje būtų tik oriai balsuojama. Deputatai šiai minčiai pritarė.⁷⁷

Teisinis Lietuvos valstybės Nepriklausomybės atkūrimas buvo grindžiamas Lietuvos valstybės tęstinumo principu, kuris buvo išplėtotas į Aukščiausiąją Tarybą išrinktų Sąjūdžio deputatų darbo grupės parengtame penkių dokumentų rinkinyje, priimtame trečiajame Aukščiausiosios Tarybos posėdyje 1990 m. kovo 11 d. Šie penki Nepriklausomybės atkūrimo dokumentai tapo Nepriklausomybės atkūrimą grindžiančia teisine konstrukcija. Dokumentų rinkinį sudarė:

Deklaracija „Dėl Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos deputatų įgaliojimų“ (I-10);

Įstatymas „Dėl valstybės pavadinimo ir herbo“ (I-11);

Aktas „Dėl Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymo“ (I-12);

Įstatymas „Dėl 1938 metų gegužės 12 dienos Lietuvos Konstitucijos galiojimo atstatymo“ (I-13);

⁷⁶ Prieiga internete: https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=37675&p_k=1

⁷⁷ Vaišvila Z. Sąjūdžio keliu, p. 58–59.

LTSR Aukščiausiosios Tarybos dvyliktojo šaukimo pirmoji sesija. Prieš balsavimą atkuriant Lietuvos valstybę. Deputatai plenarinių posėdžių salėje posėdžio metu. Iš kairės – pirmoje eilėje: Saulius Razma, Vytenis Povilas Andriukaitis, Kazimira Prunskienė, Nijolė Oželytė, Bronislovas Genzelis; antroje eilėje: Aurimas Taurantas, Valdemaras Katkus, Vladimiras Jarmolenko, Aleksandras Ambrazevičius, Algirdas Patackas, Birutė Nedzinskienė, Aleksandras Abišala, Zbignevas Balcevičius, Medardas Čobotas, Česlovas Okinčicas, Jonas Tamulis, Pranciškus Tupikas ir kiti; trečioje eilėje: Česlovas Vytautas Stankevičius, Vytautas Paliūnas, Liudvikas Simutis, Gediminas Šerkšnys, Vidmantas Povilionis, Rolandas Paulauskas, Algirdas Saudargas, Povilas Varanauskas, Algimantas Norvilas, Juozas Karvelis, Liudvikas Narcizas Rasimavičius, Vytautas Petras Plečkaitis, Stasys Malkevičius, Eugenijus Gentvilas; ketvirtoje eilėje: Egidijus Jarašiūnas, Vytautas Landsbergis, Jonas Liaučius, **Julius Beinortas**, Algimantas Sėjūnas, Mindaugas Stakvilevičius, Romualdas Ozolas, Virgilijus Kačinskas, Donatas Morkūnas, Kęstutis Lapinskas, Alfonsas Žalys, Romualda Hofertienė, Petras Giniotas; penktoje eilėje: Saulius Pečeliūnas, Kęstutis Glaveckas, Vytautas Kolesnikovas, Albertas Šimėnas, Rimvydas Valatka, Jonas Šimėnas, Algimantas Ulba, Egidijus Bičkauskas, Antanas Karoblis, Albinas Januška, Valerijonas Šadreika. Kitose eilėse sėdi Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos deputatai ir TSRS Liaudies deputatai iš Lietuvos. Vilnius, 1990 m. kovo 11 d. Fotografas Juknevičius Jonas (LCVA 0-123830).

Įstatymas „Dėl Lietuvos Respublikos Laikinojo Pagrindinio Įstatymo“ (I-14).⁷⁸

Šis kovo 11 d. priimtas dokumentų rinkinys buvo svarbus Lietuvos ateičiai. Konstatuota, kad Aukščiausiosios Tarybos deputatams suteikta teisė atkurti valstybingumą. Taip pat pakeistas šalies pavadinimas – jame nebeliko žodžių junginio „Tarybų Socialistinė“. Buvo priimtas įstatymas dėl valstybės pavadinimo, herbo, Tarybų Sąjungos turto, esančio Lietuvos Respublikos teritorijoje, nacionalizavimo ir kita.⁷⁹

Vienas pirmųjų naujosios Aukščiausiosios Tarybos priimtų dokumentų buvo „Nutarimas dėl Lietuvos TSR Aukščiausios Tarybos deputatų įgaliojimų“. Rinkimų pirmajame ture vasario 24 d. ir antrajame – kovo 4–10 d. buvo išrinkti 133 deputatai iš 141. Tokio deputato skaičiaus pakako, nes kvalifikuotą konstitucinę daugumą sudarė 94 deputatai. Nutarime pažymėta, kad Aukščiausiosios Tarybos deputatai rinkimų būdu įgijo teisę reikšti tautos suvereninę galią (lot. *Suprema potestas* – „Aukščiausia galia“, t. y. tautos suverenitetas). Toji galia tuoj pat buvo panaudota priimant įstatymą „Dėl valstybės pavadinimo ir herbo“. Nuo tada Konstitucijoje ir kituose teisės aktuose vartojamas vienintelis oficialus valstybės pavadinimas „Lietuvos Respublika“, o trumpiau ar sudėtinuosiuose pavadinimuose „Lietuva“. Kitas šio įstatymo straipsnis nurodė „toliau vartoti oficialų valstybės herbą ir ženklą – Vyti“.⁸⁰

Apie pirmuosius AT priimtus dokumentus J. Beinortas 2007 m. sakė taip: „Štai tada Lietuvos Aukščiausioji Taryba ir visos valstybinės institucijos atsipalaidavo nuo tų dviejų raidžių, kurios poetui Liudui Girai kažkada „visą raidyną atstojo“ – TS.“⁸¹

J. Beinortas svarbų istorinį momentą, kuriame tiesiogiai dalyvavo, puikiai prisiminė ir po dviejų dešimtmečių. Anot panevėžiečio

⁷⁸ Lietuvos aidas; prieiga internete: <https://www.aidas.lt/lt/naujausios/27204->

⁷⁹ Prieiga internete: <https://sekunde.lt/leidinys/paneveziobalsas/svarbiausia-dokumentas-pasirase-nakti/>

⁸⁰ Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.13>

⁸¹ Beinortas J. Nepriklausomybės atstatymo diena. Atbalsis, 2007 m. kovo 12 d., p. 1.

signataro, kai Aukščiausioji Taryba vienbalsiai priėmė „Įstatymą dėl Valstybės pavadinimo ir herbo“, parlamento posėdžio salės, dabar vadinamos istorine sale, sienoje sumontuotą didžiulį LTSR herbą uždengė pamažu kildama aukštyn Trispalvė. Tautiniais drabužiais vilkinti moteris (politinė kalinė Jadvyga Bieliauskienė – aut. past.) į salę įnešė didelį paveikslą – dailininko ir skulptoriaus Juozo Zikaro Vytį ir perdavė Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos (LR AT) pirmininkui V. Landsbergiui. „Mes sustojome akimis lydėdami kylančią Trispalvę vėliavą ir plojome į aukštį pakeltam Vyčiui, tam nežinomam tautos Kariui, Lietuvos valstybės Gynėjui.“⁸²

Priėmus įstatymą „Dėl valstybės pavadinimo ir herbo“, sekė trijų glaudžiai susijusių dokumentų projektų dėl Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo pristatymas ir svarstymas. Juos pristatė LR AT Pirmininko pavaduotojas Česlovas Vytautas Stankevičius, darbo grupės, rengusios pagrindinių nepriklausomos valstybės atkūrimo dokumentų projektus, pirmininkas. Parlamentarams buvo pristatyti trijų dokumentų projektai – LR AT nutarimas „Dėl Lietuvos valstybės atstatymo“, Lietuvos Respublikos įstatymas „Dėl 1938 metų gegužės 12 dienos Lietuvos Konstitucijos galiojimo atstatymo“ ir Lietuvos Respublikos įstatymas „Dėl Lietuvos Respublikos Laikinojo Pagrindinio Įstatymo“. Galutiniams teisės aktų variantams parengti buvo sudaryta redakcinė komisija. Deputatas Arvydas Leščinskas pasiūlė pagrindinį dokumentą dėl Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo vadinti ne nutarimu, kaip buvo projekte, o Aktu. Apie 21 val. buvo pristatyti jau galutiniai dokumentų projektai, suderinti su redakcine komisija, nuspręsta dėl Akto balsuoti vardinu balsavimu.⁸³

Balsavimas prasidėjo kovo 11 d. vakarą, apie 22 val. Vardinio balsavimo metu deputatams buvo išdalytos iš anksto parengtos vardinio balsavimo kortelės. Deputatai privalėjo jas užpildyti:

⁸² Beinortas J. Nepriklausomybės atstatymo diena. Atbalsis, 2007 m. kovo 12 d., p. 1.

⁸³ Prieiga internete: https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=37675&p_k=1

įrašyti teisės akto, už kurį balsuojama, pavadinimą, balsavimo biuletenyje iš žodžių „už“, „prieš“ ar „susilaikė“ buvo privalu išbraukti du nereikalingus žodžius, kortelės apačioje deputatas privalėjo nurodyti vardą, pavardę, rinkimų apygardos numerį ir pasirašyti.

Balsavimas prasidėjo 1991 m. kovo 11 d. vakarą, 22 val. Septynių signatarų: Kęstučio Griniaus, Zenono Juknevičiaus, Česlovo Juršėno, Egidijaus Klumbio, Jono Pangonio, Romualdo Rudzio, B. V. Rupeikos vardinio balsavimo kortelėse pažymėta ne tik data, bet nurodytas ir balsavimo laikas tarp 22.10 ir 22.15 val.⁸⁴

Prasidėjus balsavimui, J. Beinortas mėlynu šratinuku užpildė vardinę balsavimo kortelę ir raudonu flomasteriu perbraukė langeliuose parašytus žodžius „prieš“ ir „susilaikė“, taigi balsavo už, kad Lietuva vėl taptų Nepriklausoma valstybe. Šios J. Beinorto istorinio balsavimo kortelės kopija yra saugoma Pasipriešinimo sovietinei okupacijai ir Sąjūdžio muziejuje Panevėžyje.⁸⁵

Užpildžius korteles, prasidėjo balsų skaičiavimas. 1990 m. kovo 11 d., 22.44 val., Aukščiausiosios Tarybos Pirmininkas V. Landsbergis paskelbė vardinio balsavimo rezultatus: už Lietuvos valstybės Nepriklausomybės atkūrimą balsavo 124 deputatai, susilaikė – 6, prieš nebalsavo nė vienas. Pirmininkas, skelbdamas rezultatus, skaitė deputato pavardę, šis atsistodavo, taip patvirtindamas savo parašą kortelėje. Po balsavimo rezultatų V. Landsbergis tarė: „Aktas priimtas. Sveikinu Aukščiausiąją Tarybą, sveikinu Lietuvą.“⁸⁶

Po šio balsavimo parlamento salėje įsivyravo ypatinga nuotaika. Pasak J. Beinorto, „jausmas, kurį tada patyrėme, padarė mus kitokiais. Lietuva pradeda realizuoti Valstybės suverenitetą.“⁸⁷ „Tebūnie Lietuva tokia, kokios nori jos žmonės – toks buvo mūsų obalsis“, – savo prisiminimuose 2011 m. rašė panevėžietis signataras.⁸⁸

⁸⁴ Prieiga internete: https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=37226&p_k=1

⁸⁵ Sekundė; prieiga internete: <https://sekunde.lt/leidinys/sekunde/kovo-11-osios-akto-signataro-juliusa-beinorto-atminimo-zenklai/>

⁸⁶ Lietuvos aidas; prieiga internete: <https://www.aidas.lt/lt/naujausios/27204->

⁸⁷ Ilgūnas G. Česlovas Kudaba, 2003, p. 122.

⁸⁸ Beinortas J. Esu iš Kaciškių kaimo. Grinkiškio kraštas, 2011, p. 751.

Simboliškas žingsnis – signataras V. Čepaitis, išreiškęs mintį, kad 1990 m. kovo 11 d. „XX amžiaus Lietuvos istorijoje turbūt yra tokia pat svarbi kaip ir 1918 metų vasario 16-oji“, pasiūlė po Nepriklausomybės Aktu pasirašyti visiems už jį balsavusiems deputatams, o ne tik AT Pirmininkui V. Landsbergiui ir AT sekretoriui Liudvikui Sabučiiui. Taip ir buvo padaryta.⁸⁹

Praėjus daugiau nei dešimtmečiui po šių įsimintinų dienų, J. Beinortas sakė, kad Valstybės Atkūrimo Akto signatarų širdys buvo tokios pat karštos, kaip ir didžiųjų pirmtakų. „Jaučiuosi laimingas, kad kartu su kitais galėjau prisidėti prie savo tautos orumo sugrąžinimo.“⁹⁰

„Panevėžio balsas“ žurnalistė, 2003 m. imdama interviu, J. Beinorto paklausė – ar Nepriklausomybės idėja egzistavo Lietuvoje iki Kovo 11-osios?

„Nepasakyčiau, kad Nepriklausomybės idėja kada nors buvo mirusi. Reikia prisiminti, kaip ji pulsavo. Ne vienas pamena, kad pokario metais ji atgydavo sulaukus Kalėdų, Velykų, Visų šventųjų dienos. O kur dar Korėjos karas, Vengrijos sukilimas 1956 metais, Čekijos revoliucija 1968 metais, įvykiai Lenkijoje... Politiniai susidūrimai kitose šalyse palaikė nepriklausomybės idėją tarp lietuvių.

O ji sustiprėjo apie 1985–1986 m., kai paaiškėjo, kad tuometinė Sovietų Sąjunga pralaimėjo karines lenktynes su Amerika. Tada M. Gorbačioviui reikėjo pradėti mąstyti apie valdomos šalies reorganizavimą.“⁹¹

J. Beinorto nuomone, reikėjo drąsos viešai pasakyti, kas tuometinėje didžiulėje TSRS yra negerai. Lietuviai, latviai bei estai tuomet akcentavo istorinius faktus – nebuvo galima nutylėti 1939–1940 m.

⁸⁹ Prieiga internete: <https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/1121889/signataras-cepaitis-prisimena-kad-balsavima-del-nepriklausomybes-atkurimo-nuleme-tautos-apsisprendimas>

⁹⁰ Beinortas J. Diena, sugrąžinusi lietuvių tautai orumą. Aplinkraštis Nr. 6, 2005 m. kovo 9 d.

⁹¹ Mikučionytė R. Atkurti valstybingumą reikėjo skubėti. Panevėžio balsas, Nr. 57. 2003 m. kovo 10 d., p. 1, 3.

įvykių, o Molotovo–Ribentropo paktas buvo neteisėtas aktas – stipresniųjų valia primesta silpnesniems. Pasak signataro, šiuos faktus M. Gorbačiovo „glasnost“ (iš rus. – „atvirumo“) metu buvo galima kelti į viešumą, apie tai garsiai prabilo ir Sąjūdis. Tiesos apie neteisėtą Lietuvos aneksavimą niekada nebuvo pamiršęs ir J. Beinortas.⁹²

Šiame interviu J. Beinortas pabrėžė, kad kovo 11 d. Lietuvos Nepriklausomybės Aktui paskelbti buvo pasirinkta neatsitiktinai. Aukščiausiosios Tarybos deputatai numatė, kad tai būtina padaryti iki kovo 12 d., kai Maskvoje turėjo prasidėti TSRS liaudies deputatų suvažiavimas. Lietuvos politikai baiminosi, kad darbą pradėjęs TSRS liaudies deputatų suvažiavimas Tarybų Sąjungos Prezidentu išrinkus M. Gorbačiovą ir suteiks jam teisę bet kurioje TSRS respublikoje paskelbti ypatingą padėtį, priimti „išstojimo iš TSRS mechanizmą“.⁹³

Pasak J. Beinorto, buvo abejojama, kad Maskvoje bus išklausoma į aneksuotų šalių norus ir pageidavimus. „Mes manėme, kad priešlaikiniai rinkimai turėtų įvykti iki kovo 12-osios dienos. Mums buvo labai svarbu laiku palikti Sovietų Sąjungą, kad mums nebūtų primesta kitokia išėjimo iš jos tvarka“, – šiame interviu sakė J. Beinortas.⁹⁴

Signataras prisipažino tomis dienomis bijojęs tik vieno dalyko – kad lietuviai nepriklausomi bus tik vieną naktį. „Tomis dienomis aš pirmiausia jčiau pareigą. Jeigu aš jau prisiėmiau atsakomybę eiti tuo keliu, negaliu iš jo išsukti. Už mane žmonės balsavo, aš visada sakiau, ko siekiu. Tada nelabai rūpėjo ekonominiai dalykai, man svarbu buvo tautos išlikimas.“⁹⁵

Kai signatarą J. Beinortą 2004 m. kalbinęs žurnalistas B. Rupeika uždavė klausimą – ar balsuodamas jis tada suprato, ką daro, kuo rizikuoja? – Julius atsakė atvirai:

⁹² Mikučionytė R. Atkurti valstybingumą reikėjo skubėti. Panevėžio balsas, Nr. 57. 2003 m. kovo 10 d., p. 1, 3.

⁹³ Prieiga internete: https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=38196&p_k=1

⁹⁴ Mikučionytė R. Atkurti valstybingumą reikėjo skubėti. Panevėžio balsas, Nr. 57. 2003 m. kovo 10 d., p. 1, 3.

⁹⁵ Ten pat.

„Dėl visko turiu pasakyti, kad aš riziką pilnai supratau tiktai po Sausio 13-osios, o ypatingai liepos 31-ąją. Tada, kada sušaudė mūsų Medininkų vyrus. O šiaip, Kovo 11-ąją tada buvo labai aišku. Aš žinojau, kad šiuo metu privalau padaryti taip. Nes gali būti, kad jeigu mes to nepadarysim dabar, po kelių metų to gali nebeįsiti. O čia yra kartos klausimas. Aš – pokario vaikas. Aš neėmiau šautuvo, aš nemėčiau granatų, aš nesėdėjau bunkery. Dabar atėjo mano eilė intelektualiu, protingu veiksmu pasakyti „Taip“. Taip, aš noriu mūsų šalies valstybingumo, aš noriu jos Nepriklausomybės, aš noriu lietuvių tautos išlikimo ir tęstinumo.“⁹⁶

Būdamas giliai tikintis, J. Beinortas jautriai paminėjo Kovo 11-ąją Panevėžyje. Po visos euforijos parvažiavęs į Panevėžį, jis nusprendė savo džiaugsmu apie istorinę dieną pasidalyti su pradinukais, ketvirtos klasės mokiniais. Signataras į klasę atėjo, kai vaikams vyko tikybos pamoka. Įėjęs jis paprašė, kad visi kartu pasimelstų už Lietuvos ateitį. Jis sakė nežinojęs, ką vaikai tada jautė, ar jie suprato ką nors. Tačiau pačiam signatarui, mokytojai ir kunigui riedėjo ašaros. Julius vėliau prisipažino, kad šis išgyvenimas jam buvo emociškai stipriausias.⁹⁷

Tikėjimo klausimų kelti J. Beinortas nevengė nuo pat darbo Aukščiausiojoje Taryboje pradžios. Kai 1990 m. kovo 29 d. į AT posėdį atvykęs žinomas tautodailininkas Ipolitas Užkurnys padovanavo deputatams „Rūpintojėlio“ skulptūrą, J. Beinortas paprašė suteikti jam žodį. „Būdamas praktikuojantis katalikas (manau, kad ir be manęs šitoj salėje yra tokių žmonių daugiau) ir atsimindamas tą sunkią naktį, kai klaustukas kabo ore, kas bus su mumis, ir tikėdamas, kad tokių naktų bus dar daugiau, manyčiau, kad kartu su šių rūmų rekonstrukcija mes galėtume rasti vietą šiuose rūmuose, kur derėtų ne tiktai ką tik padovanotas mūsų dievadirbio „Rūpintojėlis“, bet ir tikras lietuviškas kryžius, prie kurio tiek stovėdami,

⁹⁶ Kalbina B. Rupeika. Garso įrašas, 2004, iš Seimo archyvo.

⁹⁷ Mikučionytė R. Atkurti valstybingumą reikėjo skubėti. Panevėžio balsas, Nr. 57, 2003 m. kovo 10 d., p. 1, 3.

ties suklupe galėtume sugrįžti savo dvasinę ramybę ir pasitelkti ją mūsų parlamentiniam darbui. Tebūnie tas pasiūlymas gerbiamajam L. Sabučiuui prie tų pasiūlymų, kurie jau yra išsakyti dėl mūsų darbo ir kitų sąlygų.“⁹⁸

Darbas Lietuvos Respublikos Aukščiausiojoje Taryboje

J. Beinortas apie darbą LR AT interviu pasakoja ir savo atsiminimuose rašo atvirai, nevengdamas ir skaudžių epizodų.

Euforija dėl atkurtos Lietuvos Nepriklausomybės truko neilgai. J. Beinortas prisimena, kad, jau prasidėjus kovo 12 d., po vidurnakčio deputatams iš AT rūmų išėjus į darganą, gatvėje jų laukė gal šimtas kantriausią Sąjūdžio šalininkų. Fejerverkų nebuvo, orkestro maršų – taip pat. Jau kitą rytą deputatai sužinojo, kad Vilniuje renkami parašai protestuojant, kad AT pirmininku nebuvo išrinktas Algirdas Mykolas Brazauskas.

Panevėžio signataro teigimu, naujai išrinktos AT veiklos pradžia buvo sunki. V. Landsbergis buvo užgauliojamas, net ir tarp parlamentarų buvo nemažai pykstančių dėl to, kad A. M. Brazauskas netapo AT pirmininku. Arvydas Juozaitis tai vadino „istorinė klaida“, buvo nemažai ir kitų piktų pasisakymų. Pasak J. Beinorto, kilo tikra „brazauskinė“ isterija. Kai jis kelioms dienoms grįžo į Panevėžį, jam ir čia teko atlaikyti priekaištus dėl to, kad A. M. Brazauskas neišrinktas AT pirmininku.⁹⁹

Kaip vėliau savo rankraštyje rašė J. Beinortas, netrukus po Kovo 11-osios akto paskelbimo buvo inicijuotas uždaras AT posėdis, kuriame V. Landsbergiui buvo priekaištaujama dėl pernelyg didelės įtakos. Buvo išsakomi ir teiginiai, kad Nepriklausomybės siekiama neteisingomis formomis. „Šiame posėdyje aktyviai pasisakė Egidijus Bičkauskas. Tą dieną aš pirmą kartą pasisakiau

⁹⁸ Beinortas J. Aukščiausiosios Tarybos posėdžio 1990 m. kovo 29 d. stenograma.

⁹⁹ Beinortas J. Pakeliui į šventę. Rankraštis, 2011, p. 4.

posėdyje, tiesiog paklausiau E. Bičkausko: „Ar jūs gailitės, kad buvo paskelbtas Kovo 11-osios aktas?“ Tai pastatė jį į vietą. Kai kurie buvo nepatenkinti, kad V. Landsbergis kiekvieno posėdžio pradžioje informuodavo apie tarptautinę padėtį, kalbėdavo apie situaciją Lietuvoje. Kartais jo kalbos užsitiesdavo ir atsirado vertinimų, kad neva V. Landsbergis piktnaudžiauja savo įtaka.“¹⁰⁰

1990 m. kovo 14 d. J. Beinortas kartu su kitais signatarais balsavo už LR AT deputatų kreipimąsi į Lietuvos žmones, kuriame buvo skelbiama: „Mes, Jūsų išrinktieji deputatai, vieningai balsavome už laisvą, nepriklausomą Lietuvą, demokratiškai, pagal Konstituciją išrinkome Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos Pirmininką. Dabar mums visiems drauge teks įveikti daugybę įvairiausių sunkumų, todėl kelia nerimą bergždžias Lietuvos žmonių skaidymasis, parašų rinkimas, vertinant teisėtus Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos sprendimus.“ Kreipimosi tekstas baigiamas žodžiais: „Mieli tėvynainiai! Supraskime – rinkimai baigėsi. Kviečiame Jus nerinkti jokių parašų. Būkime vieningi ir nesukelkime atgimstančiai Lietuvai pavojaus, kuris naudingas tik mūsų Nepriklausomybės priešams. <...> Mes kviečiame jus – ir lietuvius, ir kitų tautinių bendrijų žmones – nuoširdžiam broliškam darbui, rimčiai ir susikaupimui. Kviečiame vienyti naujos ir Nepriklausomos Lietuvos labui.“¹⁰¹

Nepraėjus nė dešimt dienų nuo Lietuvos valstybės atkūrimo, 1990 m. kovo 20 d. LR AT savo 46-uju nutarimu sudarė Valstybinę komisiją Rytų Lietuvos problemoms išnagrinėti (vėliau – Valsybinė regioninių problemų komisija).

Komisijos nariais buvo patvirtinti šie parlamentarai Stanislas Akanovičius, Zbignevas Balcevičius, J. Beinortas, Leonas Jankelevičius, Č. Juršėnas, Egidijus Klumbys, Stasys Kropas, Česlovas Kudaba, Ryšardas Meceikianecas, Česlavas Okinčicas, Vytautas Paliūnas, V. Povilonis, Stanislavas Peško, Eugenijus Petrovas,

¹⁰⁰ Beinortas J. Pakeliui į šventę. Rankraštis, 2011, p. 4.

¹⁰¹ Žinios, 1990, Nr. 9-241.

Liudvikas Narcizas Rasimavičius, R. Rudzys, B. V. Rupeika, Valentina Suboč, Rimvydas Raimondas Survila, Aurimas Taurantas, Edvardas Tomaševičius ir Kazimieras Uoka.

Praėjus daugiau nei dešimtmečiui, Valstybinei komisijai Rytų Lietuvos problemoms išnagrinėti 1990–1994 m. pirmininkavęs R. Ozolas įvardijo, kuo ši Komisija buvo svarbi. „Komisijos pagrindinė užduotis buvo išsiaiškinti ir pašalinti priežastis, leidžiančias veikti Lietuvos lenkų autonomininkams, nepripažįstantiems Lietuvos Respublikos Konstitucijos ir siekiantiems sukurti autonomiją TSRS sudėtyje, kurioje galiojūt LTSR ir TSRS konstitucinės normos.“¹⁰²

1990 m. balandžio 24 d. LR AT Prezidiume buvo sudaryta komisija, į kurią įėjo šie deputatai: L. N. Rasimavičius, J. Beinortas, K. Motieka, R. Ozolas ir kunigas G. Sakalauskas. Jiems buvo pavesta parengti Katalikų Bažnyčios padėties Lietuvoje restitucijos akto projektą ir atitinkamą AT nutarimą. Šis darbas buvo grindžiamas 1927 m. gruodžio 10 d. ratifikuotais Romoje dokumentais, Lietuvos Respublikos Prezidentui ratifikavus Šventojo Sosto ir Lietuvos Respublikos konkordatą, t. y. valstybės ir Šventojo Sosto sutartį. Konstatuota, kad reikia Šventojo Sosto ir Lietuvos Respublikos konkordatą atnaujinti ir priderinti prie šių dienų, šio laiko realijų. Katalikų Bažnyčios padėties Lietuvoje restitucijos aktas buvo priimtas 1990 m. birželio 12 d.¹⁰³

AT deputatams netrūko darbo ir nuolat veikiančiose komisijose. Pačioje LR AT darbo pradžioje, 1990 m. kovo 20 d., buvo priimtas nutarimas „Dėl LR AT nuolatinių komisijų sudėties.“¹⁰⁴

¹⁰² Ozolas R. Valstybinė komisija Lietuvos rytų problemoms tirti – atgimimo laikų demokratijos faktas. 2011 m. rugsėjo 26 d.; prieiga internete: <https://alkas.lt/2011/09/26/r-ozolas-valstybine-komisija-lietuvos-rytu-problemoms-tirti-%E2%80%93-atgimimo-laiku-demokratijos-faktas/>

¹⁰³ Aukščiausiosios Tarybos posėdžio 1990 m. birželio 12 d. stenograma.

¹⁰⁴ Prieiga internete: <http://valstybingumas.lt/LT/saltiniu-apzvalga/Nepriklausomybes-atkurimas-1990-1991/Puslapiai/default.aspx>

Buvo nutarta įsteigti trylika LR AT nuolatinių komisijų (Mandatų ir etikos, Valstybės atkūrimo, Teisinės sistemos, Krašto apsaugos ir vidaus reikalų, Užsienio reikalų, Švietimo, mokslo ir kultūros, Gamtos apsaugos, Ekonomikos, Biudžeto, Agrarinę, Piliečių teisių ir tautybių reikalų, Savivaldybių reikalų, Sveikatos apsaugos ir socialinių reikalų komisijas). Visos komisijos turėjo turėti apylygį narių skaičių, o deputatai buvo kviečiami nuolatinę komisiją pasirinkti pagal savo specialybę ir darbo veiklos pobūdį.

Prisimindamas tas įtempto darbo dienas, J. Beinortas pasakojo, kad trys komisijos: Agrarinė, Užsienio reikalų bei Mokslo, švietimo ir kultūros, pritraukė po 15–18 deputatų, o kitos populiarumo nesulaukė. Tarp pastarųjų pateko ir Sveikatos ir socialinių reikalų komisija. Dėl paminėtos priežasties teko netolygumą mažinti ir iš gausiausių komisijų kai ką perkelti į mažiau populiarias. Beje, diskusija kilo ir dėl to, ar Socialinių reikalų komisija apims ir sveikatos reikalus, ar reikalingos dvi atskiros komisijos. Deputatų nuomonės skyrėsi, daugelis kalbėtojų buvo už dvi atskiras komisijas, tačiau balsuodami daugelis deputatų buvo už vieną komisiją, tiesa, jie sutiko, kad komisija būtų vadinama Sveikatos apsaugos ir socialinių reikalų.¹⁰⁵

Į nuolatinę Sveikatos apsaugos ir socialinių reikalų komisijos sudėtį buvo įtraukti: Vytenis Andriukaitis, M. Gerdaitytė, Medardas Čobotas (komisijos pirmininkas), Valentina Suboč, Mindaugas Stakvilevičius, Petras Giniotas, J. Beinortas, Albertas Miškinis, Lionginas Šepetys, Vidmantė Jasukaitytė. Sveikatos apsaugos ir socialinių reikalų komisiją sudarė dvi pakomisės Sveikatos (pirmininkas – V. P. Andriukaitis) bei Darbo ir socialinės rūpybos (pirmininkas – K. Uoka). J. Beinortas dirbo K. Uokos vadovaujamoje pakomisėje.¹⁰⁶

¹⁰⁵ Beinortas J. Apie AT Sveikatos ir socialinių reikalų komisiją – Valstybės atkūrimas. Lietuvos parlamentas 1990–1992 (knygą sudarė Ozolas R. ir Valionytė B.), Vilnius, 2013, p. 161–175.

¹⁰⁶ Prieiga internete: <http://valstybingumas.lt/LT/saltiniu-apzvalga/Nepriklausomybes-atkurimas-1990-1991/Puslapiai/default.aspx>

Dirbant Sveikatos apsaugos ir socialinių reikalų komisijoje, J. Beinortui kartu su kolegomis teko dalyvauti parengiant ir priimant labai svarbius įstatymus.

Po 1990 m. balandį Sovietų Sąjungos pradėtos Lietuvos ekonominės blokados, sparčiai didėjant infliacijai ir nedarbiui, LR AT rugsėjo 27 d. priėmė Gyventojų pajamų garantijų įstatymą¹⁰⁷, vertintą kaip svarbų socialinės paramos svertą ūkio reformos sąlygomis. Įstatyme buvo aptarti gyventojų pajamų rėmimo principai, susiejant minimalų gyvenimo lygį su prekių kainų dinamika. Valsitybė įsipareigojo remti gyventojus, kai jie ne dėl savo kaltės prarado visas arba dalį turėtų pajamų. Gyventojų pajamų garantijų įstatymu buvo įvestas naujas rodiklis – minimalus gyvenimo lygis (MGL). Tai pajamų suma, tenkanti vienam asmeniui per mėnesį ir garantuojanti minimalų socialiai priimtina poreikių patenkinimo lygį.

1990 m. pabaigoje AT priėmė Valstybinio socialinio aprūpinimo pagrindų įstatymą¹⁰⁸, tuo pradėdama socialinės pertvarkos pradžią. Naujasis Valstybinio socialinio aprūpinimo pagrindų įstatymas numatė dviejų dalių socialinio aprūpinimo sistemą.

1991 m. sausio 31 d. J. Beinortas AT deputatams svarstyti pateikė Samdos sutarties įstatymo projektą. Tuo metu tai buvo vienas iš svarbiausių įstatymų, priimtų iš socialinių įstatymų grupės. Jo paskirtis – darbuotojo ir darbdavio darbo santykių reglamentavimas, bendra samdos sutarties sudarymo, pakeitimo, nutraukimo tvarka. AT posėdyje šį įstatymo projektą J. Beinortas pristatė kartu su jį rengusios grupės vadovu docentu Vytautu Nekrašu.¹⁰⁹

1991 m. spalio 30 d. J. Beinortas teikė AT deputatams svarstyti Kolektyvinių ginčų reguliavimo įstatymo projektą. Šiame įstatyme buvo apibrėžta, kaip gali būti sprendžiami kolektyviai ginčai tarp įmonės, įstaigos, organizacijos profesinės sąjungos ir darbdavio. Pristatydamas AT deputatams šį įstatymo projektą, J. Beinortas

¹⁰⁷ Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.616?fwid>

¹⁰⁸ Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalActEditions/lt/TAD/TAIS.811>

¹⁰⁹ Aukščiausiosios Tarybos posėdžio 1991 m. sausio 31 d. stenograma.

sakė tikintis, kad šis įstatymas bus priimtas ir, papildydamas jau anksčiau parlamento priimtus įstatymus dėl profsąjungų teisių ir kolektyvinių susitarimų, galės kartu tarnauti geresniam darbo santykių išlaikymui.¹¹⁰

Be jau minėtų įstatymų, J. Beinortas 1991–1992 m. dalyvavo rengiant dar beveik dešimt įstatymų projektų ir juos pristatė arba per jų svarstymus išsakė Sveikatos apsaugos ir socialinių reikalų komisijos nuomonę.

1991 m. vasario 15 d. J. Beinortas, kaip Sveikatos apsaugos ir socialinių reikalų komisijos narys, pristatė išvadas dėl Atostogų įstatymo projekto, tačiau pasiūlė balsavimą atidėti, dar padirbėti prie šio projekto. Jo nuomone, darbo grupei reikia pateikti platesnę informaciją, kokias darbuotojų grupes apima šis įstatymas, iš kur turėtų būti gaunamas finansavimas.¹¹¹ Padirbėjus prie projekto, šis įstatymas, nustatantis atostogų rūšis, minimalią jų trukmę, suteikimo ir apmokėjimo už jas tvarką bei sąlygas, buvo priimtas 1991 m. gruodžio 17 d.¹¹²

1991 m. rugpjūčio 21 d. išsakė Sveikatos apsaugos ir socialinių reikalų komisijos nuomonę dėl Papildomų užimtumo garantijų invalidams laikinojo įstatymo projekto. Šiame įstatyme buvo apibrėžta, kokiomis sąlygomis gali dirbti neįgalieji.¹¹³

1991 m. lapkričio 6 ir 12 d. vykusių AT posėdžių metu J. Beinortas išsamiai pristatė kolegoms pataisytą Darbo sutarties įstatymo projektą.¹¹⁴ Įstatymas, nustatantis darbo sutarčių sudarymo, pakeitimo ir nutraukimo bendrąją tvarką, buvo priimtas to paties mėnesio 28 d.¹¹⁵

¹¹⁰ Aukščiausiosios Tarybos posėdžio 1991 m. spalio 30 d. stenograma.

¹¹¹ Ten pat, vasario 15 d. stenograma.

¹¹² Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalActPrint/lt?jfwid=pd6eq3n7e&actualEditionId=xYKjOMCYUS&documentId=TAIS.2388&category=TAD>

¹¹³ Prieiga internete: <https://www.infolex.lt/teise/DocumentSinglePart.aspx?AktoId=92148&StrNr=1>

¹¹⁴ Aukščiausiosios Tarybos posėdžio 1991 m. lapkričio 6 d. ir 1991 m. lapkričio 12 d. stenogramos.

¹¹⁵ Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.2323?jfwid=>

1991 m. lapkričio 12 d. J. Beinortas pateikė svarstyti Gyventojų apsirūpinimo gyvenamosiomis patalpomis įstatymo projektą. Pristatydamas šį projektą, panevėžietis deputatas pabrėžė siūlomo priimti įstatymo esminius conceptualius skirtumus nuo iki tol Lietuvoje galiojusių įstatymų. Pasak J. Beinorto, šis projektas remiasi keliais pagrindiniais postulatais. Pirmasis iš jų numatė, kad valstybė garantuoja paramą savo piliečiams išigyjant namą ar butą arba suteikia teisę nuomoti valstybės fonde esantį savivaldybės butą. Pagal siūlomą įstatymo projektą galimybė gauti tokią valstybės paramą būtų didesnė, nei anksčiau. Taip pat buvo siūloma nustatyti šeimų, gyvenančių suvaržytomis sąlygomis tarnybiniuose butuose, viešbučiuose ir bendrabučiuose, prioritetinę teisę į valstybės paramą. Projekte buvo garantuojama valstybės parama ir namų bei butų savininkams, jeigu juose vienam šeimos nariui tenkantis plotas yra mažesnis už normą.¹¹⁶

1991 m. lapkričio 26 d. signataras teikė deputatams aptarti Civilinio kodekso 30 straipsnio pakeitimo projektą. „Mes tikimės, kad būsimojo Butų kodekso nebebus, o į Civilinį kodeksą sugrįš tie klausimai, kurie reglamentuoja apsirūpinimą butais ir gyvenamųjų patalpų nuomos klausimus. Ir štai todėl, kol nėra tokios visumos, mes tikimės, kad šitas įstatymas, kuris formaliai vadinasi Civilinio kodekso 30 skirsnio pakeitimu, būsime Civiliniame kodekse turės deramą vietą ir reglamentuos butų klausimą. Gyvenamosios patalpos nuomos bendrieji klausimai, pačios nuomos sutarties sąvoka ir sutarties sudarymo pagrindai, sutarties šalys, forma ir kiti dalykai“, – pristatydamas projektą sakė J. Beinortas.¹¹⁷

1992 m. kovo 17 d. J. Beinortas pristatė baigiamajam svarstymui ir balsavimui Kolektyvinių ginčų reguliavimo įstatymo projektą. Šiame įstatyme buvo aptarti kolektyviniai ginčai – įmonės, įstaigos, organizacijos profesinės sąjungos ir darbdavio ar teisę sudaryti kolektyvinius susitarimus turinčių subjektų nesutarimai,

¹¹⁶ Aukščiausiosios Tarybos posėdžio 1991 m. lapkričio 12 d. stenograma.

¹¹⁷ Ten pat, 26 d. stenograma.

atsiradę nepatenkinus profesinių sąjungų reikalavimų, iškeltų, įformintų ir įteiktų šio įstatymo nustatyta tvarka.¹¹⁸

Vaizdinga deputato retorika

J. Beinortas, LR AT išitraukęs į valstybės įstatymų kūrimo darbus, širdyje vis tiek išliko žygeivis, kraštotyrininkas ir Lietuvos istorijos žinovas bei puoselėtojas. Neretai savo žiniomis, asmenine patirtimi, istoriniais faktais jis per diskusijas pasidalydavo ir su kolegomis, įpindavo jų į savo vaizdingus pasisakymus parlamente.

1990 m. kovo 23 d., AT posėdyje prisistatant kandidatui į žemės ūkio ministro postą Vytautui Knašiui, J. Beinortas jam uždavė vaizdingą klausimą. Priminęs, kad netoli Vėžaičių ant piliakalnio stovi kryžius, ant kurio pažymėta data, kada Lietuvos valstiečiai išsiskirstė iš bendruomenių į vienkiemius, Julius kandidato paklausė – ar jis galėtų pasakyti datą, kada bus galima kryžiumi pažymėti prievartinės dabartinio kaimo struktūros pakeitimą?¹¹⁹

Per AT nutarimo „Dėl LR kultūros paminklų apsaugos inspekcijos vadovo“ projekto svarstymą 1990 m. birželio posėdyje J. Beinortas apgailestauja dėl „vargšų varganų smūtkelių, rūpintojų“, nerūpestingai dūlėjančių muziejuose. Pasak signataro, netgi Kėdainių muziejus, neturėdamas patalpų, žymaus liaudies skulptoriaus Vinco Svirskio kryžius laiko visiškai netvarkingai, tiesiog laiptinėje. J. Beinortas baiminosi, kad Kultūros ministerijos departamentas, dar viena organizacija, prisidedanti prie kultūros paminklų tyrimo, ir Kultūros paminklų apsaugos inspekcija gali būti kaip tos trys auklės, kurioms sunku prižiūrėti vienintelį vaiką. O tas vaikas – griūvantys senieji Lietuvos paminklai, senieji kultūros reliktai.¹²⁰

¹¹⁸ Aukščiausiosios Tarybos posėdžio 1992 m. kovo 17 d. stenograma.

¹¹⁹ Aukščiausiosios Tarybos pirmojo šaukimo pirmoji sesija. Stenogramos, 1991, p. 268.

¹²⁰ Aukščiausiosios Tarybos posėdžio 1990 m. birželio 13 d. stenograma.

J. Beinortas skaudžią savo šeimos pokario gyvenimo patirtį išsako 1992 m. vasarį AT deputatams svarstant nutarimą „Dėl apribojimų užimti pareigas valstybinėje tarnyboje“. „Jeigu mūsų priimti sprendimai bus neteisingi, nelogiški, neatspindės Lietuvos daugumos lūkesčių, tačiau mes nesuvokiam vieno dalyko. Nesuvokiam, kad vis dėlto kažkada atliktiems nusikaltimams, padarytiems žiaurumams, padarytam genocidui turi būti duotas įvertinimas. Tas įvertinimas, be abejo, turi būti duotas ir taip bus. Jūs visi gi žinote inžinieriaus daktaro A Damušio išplatintą medžiagą, kurią mes dar ikisąjūdinėje Lietuvoje paslapčia skaičiuodavom ir tikrindavom, apie šimtus tūkstančių ištremtų, apie tūkstančius nužudytų, apie tūkstančius supūdytų lageriuose, apie tuos tūkstančius Lietuvos moterų, prigirdytų Sibiro upėse gaudant sielius.

Visi šitie dalykai neatsirado iš kažkur kitur. Jie atsirado dėl nusikaltėlių veiksmų. Kas buvo tie nusikaltėliai? Pirmiausia, be abejo, tie, kurie mums primetė savo valią. Tai buvo ne mūsų žmonės. Tam komunizmui, kaip sistemai, ir visam komunistiniam bolševikiniam aparatui tikrai reikia gal ir Niurnbergo ar Maskvos proceso. Būkim ramūs, jis įvyks. Tačiau mes turime daug konkretesnę sistemą, turim šitą salę, kurioje turim aptarti tų, kurie padėjo, kurie su jais bendradarbiavo, tų, kurie skundė, tų, kurie vežė, tų, kurie šaudė, tų, kurie stumdė, tų, kurie draudė, tų, kurie klausėsi ir sekė, tų, kurie apgaudinėjo vaikus (jie pasakinėjo, ką jie turi namuose sužinoti), tų, kurie bandė išplauti lietuvio, kaip individo, lietuvio, kaip etnoso, suvokimą. Mes gi žinom garbius tuolaikinės partijos funkcionierius, kurie šitą darė. Tai irgi darbas, irgi nusikaltimas, tik šiuo atveju galbūt nesulyginamas nusikaltimas su tiesioginiu nužudymu, bet visa tai gi reikia įvertinti.“¹²¹

J. Beinorto teigimu, turi būti aiškiai pasmerktas karo ir pokario metais vykdytas lietuvių tautos genocidas, netaikant jam senaties termino. Jis siūlė organizacijas, vykdžiusias arba padėjusias vykdyti genocidą, paskelbti nusikalstamomis. „Šitą laikinąją įstatymą

¹²¹ Aukščiausiosios Tarybos posėdžio 1992 m. vasario 5 d. stenograma.

„Dėl kai kurių apribojimų užimti pareigas“ skaitant, man kilo tokia erezija, ar čia tiktai mano gerbiamieji kolegos, būdami teisininkais, negavo vadinkim, partinio užsakymo, ar jie neįvykdė čia mūsų LKP funkcionierių pavedimo įstatymiškai sureguliuoti, taip sakant, sušukuoti įstatymą. Argi čia bausmė? Čia gi ne bausmė, čia yra norminis sureguliuojimas, sustabdymas tolesnio genocido eskalavimo. Sustabdymas. Nes būti šiuo metu vadovu buvusiam nusikaltėlių organizacijos bendrininkui, jos dalyviui yra to paties genocido eskalavimas. Jį reikia sustabdyti.“¹²²

J. Beinortas aktyviai dalyvaudavo LR AT posėdžiuose pasisakydamas, diskutuodamas, o neretai ir reikšdamas priekaištus posėdžio pirmininkams.

1991 m. spalį vykusio AT posėdžio metu J. Beinortas sakė norįs atkreipti kolegų dėmesį, kad ne viskas daroma taip, kaip turėtų. „Užuot peržiūrėję spalio mėnesio iš anksto pagal planą numatytus darbus ir pamatę, kad mes atsilieiname 30–40 procentų, mes kiekvieną dieną randame reikalo neparuoštus, net komisijos nepateiktus klausimus kišti ir brukti į dienotvarkę. Ir aš prašau gerbiamąjį seniūną, na, nepadarykime darbotvarkės svarstymo rytiniu posėdžiu. Yra pasiūlymas — ir balsuojame. Kadangi mes praktiškai dėl to klausimo visi žinome, tai kam dar bediskutuoti? Tiesiog pasiūlymas ir balsavimas, pasiūlymas — balsavimas. Kam ištęsti šitą dalyką? Tiesiog laiko gaišinimas!“¹²³

Vos po kelių dienų vykusiame posėdyje J. Beinortas kritikavo kai kurių kolegų norą vieno ar kito miesto problemas svarstyti AT. „Aš stebiuosi, kad mes į Aukščiausiąją Tarybą tempiam Vilniaus miesto klausimus. Juk aš nesiūlau Panevėžio pastatų perskirstymo svarstyti Aukščiausiajai Tarybai. Todėl, mano nuomone, tiesiog gėdos turėtume turėti brukti ginčus, kurie iškyla tarp vienos aukštosios mokyklos, savivaldybės ir Vyriausybės. Mes turime įvykdyti visos sesijos programą, o dabar užsiimam niekais.“¹²⁴

¹²² Aukščiausiosios Tarybos posėdžio 1992 m. vasario 5 d. stenograma.

¹²³ Ten pat, 1991 m. spalio 22 d. stenograma.

¹²⁴ Ten pat, 30 d. stenograma.

Atsakomybė rinkėjams

J. Beinortui visuomet rūpėjo paprastų žmonių gyvenimas, jis jautė atsakomybę rinkėjams. 1990 m. gruodį AT posėdyje, kalbėdamas apie deputatų darbą, jis nuogaštuoja dėl žmonių lūkesčių pateisinimo.

Signataras, prisistatęs kaip eilinis deputatas iš pramoninio miesto, kolegoms sakė esantis susijęs su tais paprastais žmonėmis, kurie gyvena mieste, dirba fabrikuose, jaučiantis jų požiūrį į Vyriausybės sprendimus ir jų vykdymą, parlamentarus ir jų darbą. Pasak signataro, žmonės visa tai mato per savo realaus gyvenimo, kuris visiškai negerėja, prizmę.

Deputato iš Panevėžio teigimu, žmonėms svarbu kasdienė duona, jų aprūpinimas maistu ir būtiniausiomis priemonėmis. Deja, bet šalyje klesti spekuliacija, vienų žmonių pasipelnymas kitų žmonių prakaitu. Signataras apgailestavo, kad didžiausia bėda, sukelianti žmonių susipriešinimą, yra Lietuvos vykdomosios valdžios veiksmų neefektyvumas užtikrinant, kad priimtų įstatymų ir taisyklių laikytųsi visi.

Julius savo kalboje pažėrė kritikos kolegoms deputatams. Jo teigimu, kol vieni parlamentarai dirba ir dienomis, ir naktimis, kiti į parlamentą gali ateiti du kartus per savaitę arba tam, kad replikuotų ar trukdytų, arba tam, kad tik vietoje perskaitytų kitų parengtus dokumentus. Pasak J. Beinorto, deputatai yra pasižadėję savo rinkėjams dirbti rengiant įstatymų bazę ir bendradarbiauti su Vyriausybe, įgyvendinant tuos įstatymus. Jo nuomone, nenorintys dirbti deputatai turėtų padėti savo mandatus ir leisti ateiti kitiems žmonėms, kad AT būtų 141 dirbantis parlamentaras.¹²⁵

Pratęsdamas J. Beinorto mintį tame pat posėdyje pasisakė ir AT deputatas V Čepaitis. Jo nuomone, Vyriausybė privalo imtis neatidėliotinų priemonių, kad aprūpintų Lietuvos gyventojus

¹²⁵ J. Beinortas. Aukščiausiosios Tarybos posėdžio 1990 m. gruodžio 5 d. stenograma.

būtiniausiomis maisto ir pramonės prekėmis. V. Čepaitis atsakė ir į tame pačiame posėdyje užduotą retorinį kolegos Č. Juršėno klausimą: kodėl tautiečiai grimzta į apatiją? Pasak V. Čepaičio, lietuvių apatija atsirado, nes žmonės vis labiau pradeda suprasti, kad rinkimai, kuriuos lyg ir laimėjo Sąjūdis, nieko jiems nedavė, nepagerino jų ekonominės padėties, kad valdančiose struktūrose liko tie patys žmonės, kurie valdė Lietuvą pastaruosius 50 metų. Tai ar verta eiti į naujus rinkimus, jeigu nieko negali pakeisti? Žmonės praranda viltį. Ir Lietuvos valdžia privalo jiems tą viltį grąžinti.¹²⁶

J. Beinortas daug laiko skyrė rinkdamas informaciją, kaip socialinės problemos sprendžiamos užsienyje, kokia šios srities įstatymų bazė išsivysčiusiose šalyse yra sukurta. Jam su kolegomis teko daug važinėti į stažuotes, komandiruotes. „1990 metais gruodį viešėjom Švedijoje. Aš ieškojau pavyzdžio, pagal kurią šalį galėtume tvarkytis, pirmiausia socialinėje srityje, o paskui kitose. Pamačiau, kad nėra tokios šalies, kuri po tokios santvarkos, po tokio beteisiško gyvenimo buvo pradėjusi tvarkytis iš naujo“, – prisiminė J. Beinortas.¹²⁷

AT Sveikatos apsaugos ir socialinių reikalų komisija, kurioje nuo pat jos sukūrimo dirbo J. Beinortas, visą laiką skyrė daug dėmesio gyventojų aprūpinimo būstais problematikai, pripažindama, kad šeimų aprūpinimas gyvenamuoju plotu yra vienas iš svarbiausių gyvenimo kokybės rodiklių.

Tokiam požiūriui pritarė ir pats deputatas J. Beinortas. Jo teigimu, sovietinėje sistemoje, priešingai negu skelbė visos propagandos priemonės, gyvenamojo būsto problema ne tik ne švelnėjo, bet kasmet darėsi vis aštresnė. Jaunos šeimos gražiausius gyvenimo metus praleisdavo ankštuose komunaliniuose butuose, po dvi ar tris šeimas viename, susispaudusios bendrose virtuvėse ir sanitariniuose mazguose. Pasak panevėžiečio signataro, kodėl vadinamosios planinės ekonomikos sąlygomis valdžia nestatė reikiamo kiekio namų, dar galima paaiškinti ekonomine negalia, nes ginklavimosi

¹²⁶ Čepaitis V. Aukščiausiosios Tarybos posėdžio 1990 m. gruodžio 5 d. stenograma.

¹²⁷ Glinskių S. ir A. vaizdo įrašas., 2005, iš Seimo archyvo.

varžybos surydavo didelę Bendrojo vidaus produkto dalį. Bet draudimas aplink didesnius miestus kurti individualių namų gyvenvietėms arba plėsti kooperatinę daugiabučių namų statybą, akumuliuojant pačių gyventojų sutaupytas lėšas, paaiškinamas tik ideologinėmis komunistinės doktrinos nuostatomis. J. Beinorto nuomone, komunistinei santvarkai savininkas buvo nepriimtinas, jį juo nepasitikėjo.¹²⁸

Butų privatizavimas buvo išskirtas iš bendro valstybinio turto privatizacijos proceso, todėl AT deputatai parengė ir 1991 m. gegužės pabaigoje priėmė atskirą Butų privatizavimo įstatymą. Įstatyme buvo numatytos valstybės paramos formos: lengvatinių kreditų teikimas, subsidijos, savivaldybių gyvenamųjų patalpų nuoma, nuomojamų patalpų išsipirkimas.

Apsirūpinimo gyvenamosiomis patalpomis įstatymas pradėjo veikti nuo 1992 m. rudens. Buvo peržiūrimos visos butų eilės Lietuvoje. Žmonės buvo atskirti nuo žinybų, nuo tiesioginės sąsajos su darbovieta. Tie žingsniai iš esmės Lietuvą kreipė nuo socialistinio būdo prie europinio butų problemos sprendimo būdo.¹²⁹

Signatarė M. Gerdaitytė, rengiant šią knygą pasidalijusi prisiminimais apie J. Beinortą, sakė, kad apie jį visuomet su dėkingumu pagalvoja, kai Meškuičių miestelio (Šiaulių rajonas) gatvėmis eina į kapines lankyti savo artimųjų kapų.

Pasak M. Gerdaitytės, po 1990 m. Kovo 11 d., atkuriant Nepriklausomybę, buvo daug sunkių dienų ir naktų. Reforma pasiekė ir žemės ūkį. Dar paskutiniaisiais kolūkių gyvavimo metais Meškuičių miestelyje buvo pastatyta nauja gatvė nebe alytnamių, o gerų, gana kokybiškų namų. Šiuose namuose daugiausia apsigyveno jaunos kolūkyje dirbusios šeimos. Vykdam žemės ūkio reformą, kolūkis buvo likviduojamas, kūrėsi žemės ūkio bendrovė. Dirbantiems kolūkiuose dažnai negaliojo įstatymai, galioję dirbantiems

¹²⁸ Beinortas J. Parlamentas ruošiasi atostogoms. *Apžvalga*, 1992 m. rugpjūčio 1–7 d., p. 1. Kalbino J. Juknevičius.

¹²⁹ Ten pat.

valstybinėse įmonėse ar įstaigose. Meškuičių kaimo, ir ne tik, naujakuriams atėjo nerimo dienos ir naktys: negi Nepriklausomoje Lietuvoje jie liks be pastogės?

M. Gerdaitytė kreipėsi į J. Beinortą, 1992–1996 m. Seimo Sveikatos, socialinių reikalų ir darbo komiteto Socialinių reikalų pakomitečio pirmininką, ir klausė, kaip galima būtų padėti keblioje situacijoje atsidūrusioms jaunoms šeimoms. Iš J. Beinorto tiek ji, tiek naujakuriai sulaukė gerų žinių – buvę kolūkiečiai galės privatizuoti „savo“ namus, kaip ir visos Lietuvos gyventojai, nors tie namai dar buvo kolūkio nuosavybė.

Pasak signatarės, ir dabar, praėjus trims dešimtmečiams po Kovo 11-osios, ji džiaugiasi šios gatvės gražiai, pavyzdingai tvarkomomis sodybomis, jose žmonių užaugintais vaikais. Visi gyventojai galėjo ramiai gyventi, būdami dėkingi J. Beinortui ir kitiems deputatams, kurie jų galvas atlaisvino nuo didžiulio rūpesčio ir suteikė jiems galimybę įteisinti būstus kaip nuosavybę.¹³⁰

Sąjūdžio frakcija, darbas Aukščiausiosios Tarybos komisijose

1991 m. gegužės 8 d. AT, pakeitus Reglamentą, oficialiai buvo įregistruota Jungtinė Sąjūdžio frakcija. Į šią frakciją Sąjūdžiui priklausantys deputatai buvo susibūrę jau anksčiau, tik jos veikla nebuvo formalizuota. Frakcija paskelbė, kad nuosekliai sieks ne tik sprendimų priėmimo AT, bet ir jų įgyvendinimo. Sąjūdžio frakcijos nariai pažadėjo remti vykdomosios valdžios konstruktyvias pastangas, bet kartu būti reiklūs ir principingi, jeigu tos pastangos bus nepakankamos arba darbai bus vilkinami. Pagrindinis Jungtinės Sąjūdžio frakcijos tikslas – nuoseklus Lietuvos Respublikos Nepriklausomybės įgyvendinimas.

¹³⁰ Gerdaitytė M., prisiminimai apie J. Beinortą, užrašyti rengiant šią knygą. 2020 m.

Frakcijai priklausė įvairių politinių pažiūrų, srovių atstovai. Tai Povilas Aksomaitis, Nijolė Ambrazaitytė, Laima Liucija Andrikienė, Irena Andrukaitienė, R. Astrauskas, J. Beinortas, V. Čepaitis, Arūnas Degutis, Rūta Gajauskaitė, Balys Gajauskas, Petras Giniošas, Romualda Hofertienė, E. Jarašiūnas, Z. Juknevičius, Antanas Karoblis, Juozas Karvelis, Egidijus Klumbys, J. Liaučius, Stasys Malkevičius, Albertas Miškinis, Algimantas Norvilas, V. Paliūnas, Saulius Pečeliūnas, V. Povilionis, Vytautas Puplauskas, Antanas Račas, L. N. Rasimavičius, Liudvikas Simutis, Gediminas Šerkšnys, Zita Šličytė, A. Taurantas, Pranciškus Tupikas, Gediminas Vagnorius, Z. Vaišvila ir B. Valionytė.¹³¹

Knygoje „Lietuvos atkūrimas. Lietuvos parlamentas 1990–1992“, išleistoje 2013 m. (sudarytojai R. Ozolas ir B. Valionytė), AT Sveikatos ir socialinės apsaugos nuolatinės komisijos Socialinių reikalų pakomisės narys J. Beinortas išsamiai pasakoja apie šios komisijos darbą.

Jo teigimu, dirbti buvo sunku. Žmonės daug tikėjosi tiek sveikatos, tiek socialinių reikalų srityse. AT deputatai sulaukdavo daugybės laiškų, kuriuose rinkėjai pasakojo savo problemas, iškilusias ieškant kvalifikuotos medicininės pagalbos, geresnių vaistų, padoresnių gyvenimo sąlygų. Socialinių reikalų srityje didžiausias dėmesys buvo kreipiamas į valstybinio butų fondo privatizavimą ir valstybės paramą gyventojams, į pajamų garantijas, socialinio aprūpinimo sistemą, pensininkų gyvenimo gerinimą, neįgaliųjų socialinę integraciją į visuomenę, valstybės paramą šeimai, teisės aktų darbo santykių tematika kūrimą bei darbo apmokėjimo ir kolektyvinių sutarčių įstatymus.¹³²

J. Beinortas pasakojo, kad 1990 m. itin aštriai jautėsi infliacija, ypač padidėjusi Tarybų Sąjungai pradėjus Lietuvos ekonominę blokadą. Praėjus vos mėnesiui po Kovo 11-osios, balandžio 18 d.

¹³¹ Sabaitė B. S. Vytautas Paliūnas. Vilnius, 2013, p. 81–82.

¹³² Beinortas J. Apie AT Sveikatos ir socialinių reikalų komisiją – Valstybės atkūrimas. Lietuvos parlamentas 1990–1992, 2013, p. 161–175.

Maskva nutraukė Lietuvai visą naftos ir naftos produktų tiekimą ir 80 procentų sumažino dujų tiekimą. Be naftos ir dujų buvo sustabdytas apie 60 pavadinimų įvairių medžiagų ir gaminių tiekimas iš TSRS. Pasak panevėžiečio signataro, tai buvo kerštas lietuviams už Nepriklausomybės Aktą. „Tikriausiai Maskva tikėjosi, kad energetinė blokada per porą savaičių „atves landsbergininkus į protą“, – signataras prisimena iššūkius, su kuriais susidūrė ką tik atgavusios Nepriklausomybę Lietuvos žmonės.¹³³

Per Lietuvos blokadą AT prašė Vyriausybės teikti pasiūlymus dėl mokamų pensijų didinimo, jų tikslinimo. Pirmiausia dėmesys buvo kreipiamas į nukentėjusiųjų nuo okupacinės valdžios represijų pensinio aprūpinimo gerinimą. AT keturis kartus taisė, tikslino ir pildė Gyventojų pensinio aprūpinimo įstatymą, susiejo minimalią pensiją su neseniai priimtu minimalaus gyvenimo lygio rodikliu ir nustatė, kad ji neturėtų būti mažesnė negu 70 procentų MGL.

Minėtoje knygoje J. Beinortas rašė, kad Nepriklausomos Lietuvos parlamente deputatai produktyviausiai dirbo 1991–1992 m.: sukūrė socialinio draudimo sistemą, parengė ir dar AT priėmė valstybės paramos šeimai, pajamų garantijų, darbo apmokėjimo, darbo ir kolektyvinių sutarčių bei darbo ginčų, įvairius būstų įstatymus. Taip buvo artėjama prie Vakarų Europos socialinės sistemos modelio.¹³⁴ Signataras J. Beinortas vaizdingai yra apibūdinęs darbą Sveikatos ir socialinių reikalų komisijoje. Jo teigimu, komisija buvo nuolat apgulta įvairių neįgaliųjų visuomeninių organizacijų, globos ir šalpos iniciatyvinių grupių, teikusių komisijai svarstyti pasiūlymus. Sąjūdžio revoliucinio pakilimo banga nepaliko nuošalyje nei pensionatų, nei vaikų namų. Atrodė, kad niekas nieko nebemoka: nei vaikų auginti, nei senelių prižiūrėti, be to, kad be AT įsikišimo nieko neįmanoma padaryti. Dėl pamnėtų priežasčių ši AT komisija, kad ir ne visada *in corpore*, lankė invalidų draugijų

¹³³ Beinortas J. Apie AT Sveikatos ir socialinių reikalų komisiją – Valstybės atkūrimas. Lietuvos parlamentas 1990–1992, 2013, p.161–175.

¹³⁴ Ten pat.

įmonės – kombinatus, vaikus auginančias šeimynas, pensionatus, įvairius centrus, kompensacinės technikos dirbtuves. Tokį komisijos darbo profilį, žinoma, nulėmė ne tik visuomenės aktyvumo laikotarpis, bet ir šios komisijos pirmininko M. Čoboto profesija – jis buvo gydytojas gerontologas.¹³⁵

Nenuostabu, kad Invalidų socialinės integracijos įstatymas buvo rengiamas ir derinamas su ministerijomis ir nevyriausybinėmis organizacijomis gana ilgai ir priimtas tik 1991 m. lapkričio pabaigoje. Tai buvo išsamus, su daugybe Vyriausybės prievolių dokumentas.¹³⁶

J. Beinortas knygoje „Valstybės atkūrimas. Lietuvos parlamentas 1990–1992“ prisiminė, kaip Sveikatos apsaugos ir socialinių reikalų komisijos nariai vieną vakarą „surengė reidą“ į kai kurias Vilniaus įstaigas, besirūpinančias neįgaliaisiais. Kai kurie signatarai tada pirmą kartą gyvenime pamatė cerebrinių paralyžių sergančius vaikus, kitų sunkių ligų kamuojamus vilniečius.¹³⁷

J. Beinorto teigimu, žmonės tikėjosi teigiamų pokyčių tiek sveikatos, tiek socialinių reikalų srityse. AT deputatai sulaukdavo daugybės laiškų, kuriuose rinkėjai pasakojo savo problemas, į deputatų priėmimą, kaip į paskutinę instituciją, kur galima kreiptis pagalbos, ateidavo daug rinkėjų.

LR AT darbo metu socialinių reikalų srityje didžiausias dėmesys buvo kreipiamas į valstybinio butų fondo privatizavimą ir valstybės paramą gyventojams, į pajamų garantijas, socialinio aprūpinimo sistemą, pensininkų gyvenimo gerinimą, neįgaliųjų socialinę integraciją į visuomenę, valstybės paramą šeimai, teisės aktų darbo santykių tematika kūrimą bei darbo apmokėjimo ir kolektyvinių sutarčių įstatymus.

J. Beinortas, be darbo nuolatinėje Sveikatos apsaugos ir socialinių reikalų komisijoje, dalyvavo dar kelių AT komisijų veikloje.

¹³⁵ Beinortas J. Apie AT Sveikatos ir socialinių reikalų komisiją – Valstybės atkūrimas. Lietuvos parlamentas 1990–1992, 2013, p.161–175.

¹³⁶ Ten pat.

¹³⁷ Ten pat.

1991 m. kovą AT Prezidiumas buvo sudaręs nenuolatinę komisiją skirstyti AT darbo patalpas bei deputatų tarnybinius automobilius. Komisijos pirmininku buvo išrinktas J. Beinortas. Komisiją sudarė šie deputatai: Audrius Rudys, G. Šerkšnys, Aloyzas Sakalas ir L. Sabutis. Komisija, prieš pradėdama darbą, numatė tarnybinių automobilių skirstymo tvarkos ir eilės principus. Buvo skirstoma remiantis deputatų darbo AT nuolatinumu, apygardos ir pastovios gyvenamosios vietos atstumu nuo sostinės, taip pat asmeninių automobilių turėjimu ir jų įsigijimo būdu. Tokių principų buvo laikytasi nuo pat komisijos darbo pradžios.¹³⁸

Po 1991 m. sausio įvykių teko išspręsti labai svarbų klausimą, nes nežinia kur buvo dingęs Albertas Šimėnas, vos prieš porą dienų paskirtas Lietuvos Respublikos Ministrų Pirmininku. Jo ir jo šeimos buvimo vieta buvo nežinoma. Vyriausybė negalėjo likti be vadovo, todėl reikėjo specialiu nutarimu A. Šimėną atleisti iš Ministro Pirmininko pareigų. AT nutarimu buvo sudaryta komisija A. Šimėno dingimo aplinkybėms išaiškinti. Tai komisijai vadovavo Kazimieras Motieka. Jos nariai buvo J. Beinortas, Egidijus Jarašiūnas, Rolandas Paulauskas, Valerijonas Šadreika ir Vidmantas Žiemelis.¹³⁹

1992 m. rugpjūčio 4 d. AT posėdyje deputatė B. Valionytė pasiūlė deputatams pagal Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros pateiktą medžiagą sudaryti AT komisiją „Dėl kai kurių deputatų veiklos ištyrimo“. Į ją buvo pasiūlyti šie deputatai: J. Beinortas, Algirdas Endriukaitis, Algirdas Kumža, R. Ozolas, V. Povilionis ir V. Žiemelis. Šita komisija buvo sudaryta, kad padėtų prokuratūros darbuotojams.¹⁴⁰

Šiai istorinei AT jau visai baigiant savo darbą, 1992 m. spalį, susibūrė Grupė ryšiams su Čėčėnija. Ją sudarė: N. Ambrazaitytė, R. Astrauskas, J. Beinortas, A. Endriukaitis, Klemas Inta,

¹³⁸ Aukščiausiosios Tarybos posėdžio 1991 m. spalio 1 d. stenograma.

¹³⁹ Paulauskas V. Valerijonas Šadreika. V., 2004, p. 114.

¹⁴⁰ Aukščiausiosios Tarybos posėdžio 1992 m. rugpjūčio 4 d. stenograma.

Vladimiras Jarmolenko, L. Milčius, A. V. Patackas, A. Račas, R. Rastauskienė, L. Simutis, Povilas Varanauskas.¹⁴¹

Sausio 13-ąją prisimenant

Aptariant J. Beinorto darbą AT, negalima nepaminėti ir kruvinių 1991 m. sausio įvykių, kurių epicentre kartu su kitais parlamentarais buvo atsidūręs ir panevėžietis politikas. Tiesa, savęs didvyriu J. Beinortas niekada nelaikė. „Ne mes buvome didvyriai“ – taip pavadinti 2000 m. laikraštyje „Bičiulystė“ išspausdinti signataro prisiminimai apie pirmuosius atgavusios Nepriklausomybę Lietuvos metus¹⁴², įdomių įžvalgų J. Beinortas pateikia ir vėlesniuose savo interviu.

J. Beinortas neabejoja, kad tik retas kuris jo kartos žmogus neprišimena nerimastingų 1991 m. sausio dienų ir naktų. Dažnas lietuvis, kad ir virpančia širdimi, važiavo į Vilnių, budėjo prie Spaudos ar televizijos rūmų, prie parlamento. O tą baisiąją sausio 13-osios naktį nemiegojo visa Lietuva: kas buvo Vilniuje, kas Kaune, Sitkūnuose, Juragiuose ar prie Panevėžio centrinio pašto-telegrafo pastatų.

Pasak J. Beinorto, 1991 m. sausį Tarybų Sąjungos karinė agresija prieš Lietuvą ir kitas Baltijos šalis privertė krūptelėti pasaulį. Nes pasaulis jau buvo patikėjęs, kad M. Gorbačiovo skelbiamos „glasnost“ ir „perestroika“ yra tikroji laisvų tautų žmonėms suprantamos demokratijos pradžia toje šalyje. Už Šaltojo karo pabaigą, šantažavimo branduoliniu ginklu nutraukimą, už sovietinės kariuomenės išvedimą iš Vokietijos Vakarų šalių vadovai M. Gorbačioviui būtų atidavę dievai žino ką, nekalbant jau apie Nobelio taikos premiją. Bet gyvenimas parodė, kad komunistinė ideologija, sumišusi su didžiavalstybiniu šovinizmu, negali paleisti pavergtųjų tautų iš tarybinio kalėjimo.

¹⁴¹ Petraitytė A. Liudvikas Sabutis. Vilnius, 2015, p. 115–116.

¹⁴² Beinortas J. Ne mes buvome didvyriai. Bičiulystė, 2000 m. sausio 13–19, p. 1.

Kai Lietuva 1990 m. Kovo 11-ąją paskelbė atkurianti savo Nepriklausomybę, pirmoji Kremliaus reakcija buvo M. Gorbačiovo kovo 16-osios ultimatyvus įsakymas „iki pirmadienio atšaukti Nepriklausomybės Aktą“.

Netrukus Maskvos pyktį Lietuva pajuto nebe žodžiais, bet veiksmais: kareivėlių gaudymais, jaunuolių rekrūtavimu, karinės technikos demonstravimu.

Kai po rugpjūčio pučo buvo suimtas TSRS gynybos ministras Dmitrijus Jazovas, jo 1990 m. darbo kalendoriuje buvo rastas įrašas: „<...> kovo 23 dieną numatoma... Vilniuje... Būti pasiruošusiems užimti telecentrą... ne Burokevičius, bet Sakalauskas, Burokevičius padės“.

Pasak J. Beinorto, tuomet Lietuvai pasipylė grasinimai ir ekonominė blokada, reikalavimai skelbti moratoriumą (sustabdymą) Kovo 11-osios akto, mėginimai atplėšti Šalčininkų ir Vilniaus rajonus, vietinių lenkų „autonomijos“ kūrimas, pastatų, neva priklausančių TSKP, užgrobimas ir atsisakymas pradėti derybas.

1991 m. sausio 4 d. M. Gorbačiovas Maskvoje, TSRS Aukščiausiojoje Taryboje, dar kartą išрекė grasinius Lietuvai ir kitoms neklusnioms respublikoms ir gavo patvirtintą įstatymą „Dėl prezidentinio valdymo“.

Sausio 8 d. Lietuva jau raštu gavo paskutinį M. Gorbačiovo ultimatumą, kuriame LR AT nurodoma „nedelsiant atkurti TSRS konstitucijos galiojimą ir atšaukti visus jai prieštaraujančius nutarimus“.

Visą sausio 8 d. TSKP Centro Komiteto Bendrojo skyriaus vedėjo V. Boldino (faktiškai M. Gorbačiovo sekretoriaus) kabinate nepertraukiamai posėdžiavo neįprastas štabas: TSRS gynybos ir vidaus reikalų ministrai D. Jazovas ir B. Pugo, KGB vadovas V. Kriučkovas, TSKP sekretorius, Lietuvos „specialistas“ O. Šeninas, dar pora aukštų kariškių ir... M. Burokevičius. Nesunku suvokti, dėl ko buvo tariamasi. M. Burokevičius tą dieną grįžo į Vilnių, matyt, tikėdamas pergale.

Tą pačią dieną Vilniuje organizuota rusakalbių minia įsiveržė į AT rūmų kiemą, bandė išlaužti paradines duris. Bet prie rūmų susirinko ne mažiau Sąjūdžio žmonių ir jie rusakalbius be susidūrimų išstūmė. Tą rytą AT atšaukė Kazimiro Prunskienės Vyriausybės nutarimą dėl maisto produktų kainų pakėlimo ir atėmė iš „jedinštveninkų“ pretekstą kelti riaušes.

Iš Pskovo į Baltijos šalis 24 transporto lėktuvais buvo atskraidinti desantininkai ir jų šarvuotoji technika. Lietuvoje prasidėjo intensyvus sovietinės kariuomenės judėjimas, šarvuočiai ir tankai važinėjo miestų gatvėmis, į Vilniaus Šiaurės miestelį atvyko per 100 šarvuočių ir karinių mašinų kolona.

Kitą buvo dieną pranešta, kad Vilniaus aerouosto darbuotojai paskelbė streiką. O kariški IL-76 lėktuvai atgabeno Pskovo desantininkus ir KGB specialiosios paskirties dalinį „Alfa“. Tai buvo ypač patyrę smogikai, dalyvavę Kabulo prezidentūros šturme 1979 m. Nors Lietuvoje tuo metu buvo dislokuota per 35 tūkst. sovietinės kariuomenės, iš Kaliningrado buvo skubiai permesti į Vilnių dar 500 karių. Ginkluotiems veiksmams koordinuoti Vilniaus Šiaurės kariniame miestelyje buvo įrengta kosminio ryšio stotis.

Kariškiai užėmė daug pastatų Alytuje, Klaipėdoje, Šiauliuose, apsupo kelis svarbiausius strateginius-techninius objektus, sustabdė Vilniaus geležinkelio stoties darbą, nusiaubė Krašto apsaugos departamento pastatą Vilniuje, užėmė Spaudos rūmus.

Pasak J. Beinorto, lemiamam susidorojimui su neklusnia Lietuva tarybiniai strategai pasirinko naktį į sausio 13-ąją. Pirmiausia buvo užpultas Radijo ir televizijos centras, po to – Vilniaus televizijos bokštas ir nutraukta Lietuvos televizijos transliacija.

J. Beinorto teigimu, tarybiniai okupantai panaudojo šiurkščiausią karinę jėgą: tankus, šaunamuosius ginklus. Suvažiaavę iš visos Lietuvos žmonės ir Vilniaus gyventojai gyvomis grandinėmis buvo apsupę pastatus ir tikėjo, kad prieš juos – beginklius, dainuojančius, kulkos ir granatos nebus panaudotos. Pastatai buvo ne

kariniai objektai, bet, pasirodo, tarybų valdžia tiesos žodžio bijojo labiau nei ginklų.

Pasak J. Beinorto, sausio 13-osios naktį, kai, užėmę Televizijos centrą ir Televizijos bokštą, tankai ir šarvuočiai gavo komandą vykti į kitus objektus, deputatus, susitelkusius parlamento rūmų istorinėje salėje, į skausmingą realybę sugrąžino kunigo Roberto Grigo kvietimas susikaupti galbūt paskutinei maldai. „Tai buvo kolektyvinė išpažintis ir nuodėmių atleidimas, prieš lemtingą įvykį atsi-duodant Aukščiausiojo valiai“, – prisiminimuose rašė signataras.¹⁴³

O Aukščiausiojo valia nei tarybinė geležinė armada, nei galvažudžiai iš specialiųjų KGB tarnybų tą naktį nieko nebepuolė, palikdami istorikams po kruopelę atkurti įvykių seką. Per Televizijos bokšto šturmą žuvo 14 beginklų žmonių, tarp jų tanko sutraiškyta viena mergina – Loreta Asanavičiūtė, sužaloti ir sužeisti šimtai žmonių. Daugelis jų gydėsi ligoninėse, kiti liko neįgalūs visą gyvenimą.

Pasak J. Beinorto, koks iš tiesų buvo sumanytas agresijos mas-tas, dar ir šiandien neatskleista. Aišku tik viena: tiesioginiam Mas-kvos valdymui įvesti pirmiausiai reikėjo pašalinti Lietuvos AT ir Vyriausybę. O tai padaryti sukliudė nenumatyta ir neplanuota jėga – drąsūs beginkliai Lietuvos žmonės, nepabūgę tankų, pasiry-žę ginti Tėvynės laisvę, savo ir vaikų ateitį iki galo.¹⁴⁴

Pasak J. Beinorto, AT rūmuose dirbusiems deputatams baisiausia buvo ne sausio 13-oji. „Baisiausia buvo liepos 31-oji, kai Medi-ninkų pasienio kontrolės poste išžudė mūsų muitininkus ir polici-ninkus. Tada pajutom, kad esam naikinami, kad imperinė jėga yra pasirengusi metodiškai naikinti visus, kas jai pastoja kelią. Sausio 13-oji tęsėsi iki pat rugpjūčio pučo. Tai buvo įtemptas laikas. Tada aš jaučiausi kaip savanoris įkaitas, kuris neturi teisės keisti nei savo darbo vietos, nei savo nusistatymo, neturi teisės pabėgti ir galvoti apie save.¹⁴⁵

¹⁴³ Beinortas J. Ne mes buvome didvyriai. Bičiulystė, 2000 m. sausio 13–19, p. 1.

¹⁴⁴ Ten pat.

¹⁴⁵ Ten pat.

„Tarp deputatų buvo stiprių vyrų. Pirmas Vytautas Landsbergis, antras Audrius Butkevičius, trečioje vietoje – Egidijus Klumbys, paskui Kazimieras Uoka. Apskritai nemačiau silpnų apraiškų. Štai Danius Lygis – dabartinis aplinkos ministras, tuomet nebuvo deputatas, tik patarėjas, galėjo eiti namo. O budėjo parlamente kartu su mumis, kurie turėjome parlamentaro imunitetą. Iš šalies žiūrint atrodė baisi situacija, o AT rūmuose jokių panikos ženklų nesimatė. Nežinau, kaip kiekvienas jautėsi viduje, bet visi atrodė ramūs, pasitikintys, savo pareigas einą žmonės. Niekada nepamiršiu, kaip į užsienio žurnalistų telekameras V. Landsbergis susikaupęs diktavo atsisveikinimo laišką pasaulio vadovams – ar jie nejaučia atsakomybės už tai, kas vyksta Lietuvoje, ar jie negali viso šito siaubo sustabdyti? Regėdamas tą vaizdą negalėjau būti ramus – neįsivaizdavau, kad aš galėčiau pasakyti tą patį...“¹⁴⁶

J. Beinortas nesutinka, kad sausio 13-ąją atlaikiusi AT būtų laikoma didvyriška. „Nematau jokio tuometinės AT deputatų didvyriškumo. Jie dirbo savo darbą. Didvyriškumo pavyzdžius rodė tau-ta. Ji drąsiai stojo prieš sovietinės imperijos tankus. Ji gynė mus. Ir apgynė. Tai buvo tikras didvyriškumas“, – įsitikinęs panevėžietis signataras.¹⁴⁷

Kaip dvasinis pastiprinimas, kaip malda, palaikanti dvasią, buvo profesoriaus V. Landsbergio žodžiai, Juliaus persirašyti ranka ir lydėję jį tas dienas ir naktis, tuo metu praleistas AT:

„Lietuvos Respublikos piliečiai, kurie tikite Lietuvą, kurie mylite savo gražią gimtąją žemę, tėvų ir motinų kalbą ir dainas, – visa tai, kas yra Tėvynė ir ką praradęs lieki našlaitis, kurie trokštate, kad Lietuva būtų laisva ir garbinga valstybė, žinokite: ji tokia ir bus, ji amžinai atgims, nes bus išlikusi Jūsų širdyse.

Aš kalbu tuos žodžius Jums iš anksto numatęs, kad gal nebegalėsiu kalbėti. Atėjo dar viena naktis, kuri nebebus ilga, kaip nebebūna

¹⁴⁶ Beinortas J. Ne mes buvome didvyriai. Bičiulystė. 2000 m. sausio 13–19, p. 1.

¹⁴⁷ Ten pat.

tamsiausias metas prieš aušrą. Supuvę vergijos namai griūna ir nei prižiūrėtojų siutas, nei parsidavėlių šliaužiojimas nebegali to sovietijos kalėjimo išgelbėti. Mums reikia išlikti savo sodybose, savo šeimose, savo žemėje, nebėgant į šalis nei nuo žemės, nei nuo sąžinės.

Neikite į svetimųjų valdžios tarnybas. Nebūkite nei jų deputatais, nei ministrais, nei jų raštininkais. Tegu tie generolai ir valdo su savo pašlemėkais. Nedalyvaukite jokiuose jų rinkimuose. Dirbkite ir glauskitės bažnyčiose. Nenusiminkite ir nesiskandinkite degtinėje. Saugokite nesuterštą sielą ir žemę, dangų ir vandenį, nes visa tai – Lietuva, reikalinga mūsų vaikams, mūsų palikuonims.

Atsiminkite, kad teisėti Lietuvoje yra tik Lietuvos įstatymai ir tuo ginkitės, jei Jus persekios. Nepripažinkite, kad anie Jus gali teisti už ištikimybę Lietuvai. Ištieskite ranką persekiojamam ir padėkite artimui, o nusigręžkite nuo šnipo ir skundiko. Brangindami savo garbę, išsaugosime, atgausime Lietuvos garbę¹⁴⁸ – popieriaus lapelius su šia ranka persirašyta V. Landsbergio kalba išsaugojo ir labai brangino J. Beinortas.

Išaušus drėgnai ir nejaukiai sausio 13-ajai, krintant sniegui, tūkstančiai Vilniaus gyventojų ir atvykusių iš kitų Lietuvos regionų žmonių rinkosi prie Telegrafo-telefono stoties į mitingą. Nekaltų žmonių kraujas, sovietinių barbarų pralietas Vilniuje, žudynių vaizdai iš televizijos ekranuose sukrėtė kiekvieną.

Iškart po kruvinosios sausio 13-osios, AT sausio 15 d. posėdyje J. Beinortas pasakė: „Gerbiameji kolegos, man labai sunku kalbėti, nes jaučiuosi savotiškai įžeistas dabartinėje mūsų situacijoje. Tauta gedi. Dešimtys tūkstančių žmonių eina atsisveikinti su žuvusiais, o mes skaitome pranešimus apie pinigus arba padėkas sau. Susilaikykime. Bent dvi dienas nekalbėkime apie tai, prašau jūsų.“¹⁴⁹

Vėliau J. Beinortas atvirai dalijosi mintimis, ko labiausiai baiminosi po kruvinosios sausio 13-osios nakties. Iškovota Tėvynės Nepriklausomybė jam atrodė kaip stebuklas. Signataras džiaugėsi, kad

¹⁴⁸ Iš J. Beinorto asmeninio archyvo

¹⁴⁹ Beinortas J. Aukščiausiosios Tarybos posėdžio 1991 m. sausio 15 d. stenograma.

teko iš arti matyti šį procesą ir kad viskas laimingai baigėsi. „Aš bijojau blogiausio – totalinio mūsų Nepriklausomybės sugniuždymo. Laimė, kad tai Imperijai nepavyko. Raudonoji jėga po sausio įvykių pajuto, kad ginklas nebėra visagalis. Mūsų ryžtas, kuklių didvyrių kraujas, susitelkimas, pasaulio dėmesys sutrukdė Rusijoje pasukti istorijos ratą atgal“, – atvirai sakė panevėžietis signataras.¹⁵⁰

J. Beinorto nuomone, AT darbo laikotarpis tarp tragiškų 1991 m. sausio įvykių ir rugpjūčio pučo Maskvoje buvo ypatingas. Pasak signataro, per visą dvidešimtmetį nuo Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo tai buvo glaudžiausio deputatų ir visuomenės bendravimo metas, didžiausio pasitikėjimo žmonių išrinktais atstovais laikotarpis. J. Beinortas nuopelnus dėl tokio glaudaus santykio skyrė Lietuvos radijui. Lietuva buvo netekusi televizijos, bet AT rūmuose dirbo Lietuvos radijo žurnalistai. Jie nuosekliai informavo ne tik apie jau priimtus įstatymus, bet ir apie rengiamus teisės aktus, rengdavo „atviro eterio“ laidas. Žmonės aktyviai klausinėdavo, diskutuodavo su laidoje dalyvaujančiais įstatymų rengėjais. Parlamentarai jautė gyvą ryšį su žmonėmis. Pasak J. Beinorto, tada nebuvo jokios užkulisinės politikos, jokio lobizmo. Sąjūdžio laikų šūkis „Tebūna Lietuva tokia, kokios norės jos žmonės“ visiškai tiko LR Aukščiausios Tarybos darbams.¹⁵¹

Vardiniai balsavimai Lietuvos Respublikos Aukščiausiojoje Taryboje

Per savo veiklą 1990–1992 m. LR AT atsakingai kūrė jaunos valstybės teisinę bazę. Tuo laikotarpiu buvo priimta daug įstatymų, reikalingų visuomenės gyvenimui reguliuoti, vidaus ir užsienio politikai įgyvendinti.

¹⁵⁰ Beinortas J. Ne mes buvome didvyriai. Bičiulystė, 2000 m. sausio 13–19, p. 1.

¹⁵¹ Beinortas J. Apie Aukščiausiosios Tarybos Sveikatos ir Socialinių reikalų komisiją. Valstybės atkūrimas. Lietuvos Parlamentas 1990–1992, 2013 m., p. 161–175.

Svarbius įstatymus ar nutarimus LR AT deputatai priimdavo vardinių balsavimų būdu. Nuo lemtingosios 1990 m. kovo 11 d. iki 1992 m. liepos AT deputatai vardiniu balsavimu savo poziciją išreiškė 34 kartus.

Panevėžietis signataras J. Beinortas labai atsakingai žiūrėjo į šiuos balsavimus – per daugiau nei dvejus darbo LR AT metus jis nedalyvavo tik viename vardiniame balsavime – 1991 m. gegužės 16 d. balsuojant dėl Vienkartinių išmokų panaudojimo įstatymo. Kartu su kolegomis deputatais J. Beinortas vardiniu balsavimu pritarė ne vienam Lietuvai svarbiam įstatymui. Taip 1991 m. vasario 11 d., praėjus vos mėnesiui po kruviniųjų sausio įvykių Vilniuje, buvo priimtas LR Konstitucinis įstatymas „Dėl Lietuvos valstybės“. Šio įstatymo projektą pristatė AT Pirmininko pavaduotojas Č. V. Stankevičius. Surengus vardinį balsavimą, už šį įstatymą balsavo 116 deputatų, tarp jų – ir J. Beinortas, susilaikė vienas, o pasisakiusių prieš nebuvo.

Minėtas įstatymas neprarado svarbos iki šių dienų. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2020 m. liepos 30 d. nutarime konstatuojama, kad pagal Konstitucijos 150 straipsnį jame nurodyti Konstituciniai aktai – 1991 m. vasario 11 d. Konstitucinis įstatymas „Dėl Lietuvos valstybės“, 1992 m. birželio 8 d. Konstitucinis aktas „Dėl Lietuvos Respublikos nesijungimo į postsovietines Rytų sąjungas“, 1992 m. spalio 25 d. įstatymas „Dėl Lietuvos Respublikos Konstitucijos įsigaliojimo tvarkos“ ir 2004 m. liepos 13 d. Konstitucinis aktas „Dėl Lietuvos Respublikos narystės Europos Sąjungoje“ – yra Konstitucijos sudedamoji dalis.¹⁵²

J. Beinortas nebijojo būti nepopuliarus ir turėjo savo nuomonę. Kai 1992 m. balandžio 14 d. AT deputatai dalyvavo nutarimo „Dėl sutikimo Aukščiausiosios Tarybos deputatams užsiimti kita darbine veikla“ priėmimo stadijoje, panevėžietis signataras išsakė griežtą nuomonę. Jo teigimu, jei AT vis menkins ir menkins savo

¹⁵² Dėl į Konstitucinių įstatymų sąrašą įrašytų Konstitucinių įstatymų priėmimo; prieiga internete: <https://lrkt.lt/lt/teisimo-aktai/paieska/135/ta2195/summary>

deputatų darbo prioritetą, tai virs visuomeniniu seimeliu ir tai rodytų Lietuvos valstybės balą. J. Beinortas siūlė tiems 17 deputatų, dėl kurių buvo parengtas minėtas nutarimas, leisti užsiimti kita veikla labai ribotą laiką – pavyzdžiui, 2 ar 4 mėnesius.¹⁵³

Po diskusijų paskelbus vardinį balsavimą dėl šio nutarimo, J. Beinortas balsavo prieš. Jis buvo vienintelis AT Jungtinės Sąjūdžio frakcijos deputatas, nepalaikęs šio nutarimo. Kiti 13 tos pačios frakcijos narių balsavo už. Iš 112, dalyvavusiųjų šiame balsavime, 64 balsavo už, 33 – prieš, o susilaikė 15, todėl nutarimas buvo priimtas.¹⁵⁴

1992–1996 metų Lietuvos Respublikos Seimo kadencija

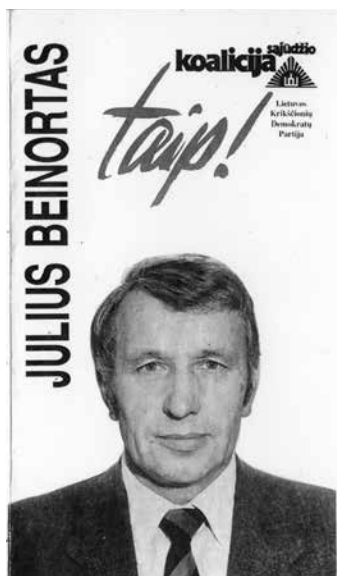
1992 m. rinkimai į Seimą vyko spalio 25 d., antras jų turas – lapkričio 15 d. Seimo rinkimai vyko pagal 1992 m. liepos 9 d. įsigaliojusį Seimo rinkimų įstatymą¹⁵⁵, kuriuo 70 Seimo narių buvo renkama daugiamandatėje apygardoje pagal politinių partijų ir organizacijų ar jų koalicijų užregistruotus sąrašus ir atstovavo juos kandidatais pasiūliusioms partijoms, o 71 Seimo narys – atskirose teritorinėse Seimo rinkimų apygardose ir atstovavo savo apygardos rinkėjams.

Teritorinėje apygardoje kandidatus galėjo kelti arba bet kuri partija ar organizacija, arba save pasiūlyti galėjo pats kandidatas. Daugiamandatėje apygardoje sąrašas turėjo gauti daugiau kaip 5 proc. rinkėjų balsų, kad turėtų savo atstovą Seime. Vienmandatėse apygardose nugalėtoju buvo skelbiamas daugiau kaip pusę atėjusių balsuoti rinkėjų balsų surinkęs kandidatas, todėl daugelyje apygardų įvyko pakartotinis balsavimas, kuriame buvo renkamas

¹⁵³ Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/TAIS.251374>

¹⁵⁴ Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/TAIS.251374>

¹⁵⁵ Valstybės žinios, 1992 m. rugpjūčio 10 d., Nr. 22-635.

Kandidato į 1992 m. Lietuvos Respublikos Seimą Juliaus Beinorto rinkimų plakatai.
Iš J. Beinorto šeimos archyvo.

iš dviejų daugiausia balsų pirmame ture surinkusių kandidatų. Ke-
liose apygardose teko rengti pakartotinius rinkimus.¹⁵⁶

1992 m. Seimo rinkimuose dalyvavo 75,25 proc. visų Lietuvos
rinkėjų. Iš rinkimuose dalyvavusių žmonių už Lietuvos demokra-
tinę darbo partiją (LDDP) balsavo 42,61 proc., už Sąjūdžio koa-
liciją – 20,52 proc., už Lietuvos krikščionių demokratų partijos
(LKDP), Lietuvos demokratų partijos (LDP) ir Politinių kalinių
ir tremtinių sąjungos jungtinį sąrašą – 12,22 proc., už Lietuvos
socialdemokratų partiją – 5,86 proc. Po pakartotinių balsavimų
Seimo rinkimus laimėjo LDDP. Vietos Seime buvo paskirstytos
taip: LDDP – 76 mandatai, „Tėvynės santara“ (Sąjūdis, LKDP, LDP,
Lietuvių tautininkų sąjunga (LTS) ir kt.) – 49 mandatai, socialde-
mokratai, Lietuvos lenkų sąjunga ir kiti – 16 mandatų.

¹⁵⁶ Prieiga internete: https://lietuva.lt/wiki/1992%E2%80%93931996_m._Seimas

Per šiuos rinkimus Panevėžio 28-ojoje Aukštaitijos rinkimų apygardoje J. Beinortas surinko 40,04 proc. rinkėjų balsų ir pateko į Seimą.

Po rinkimų naujieji Seimo nariai pasiskirstė į frakcijas. Dvylika krikščionių demokratų sudarė Seimo Krikščionių demokratų frakciją.¹⁵⁷ Jos seniūnas buvo Ignacas Stasys Uždavinyš, seniūno pavaduotojas – Kazimieras Kryževičius. Frakcijai priklausė šie nariai: J. Beinortas, Vytautas Bogušis, M. Čobotas, P. Giniotas, Povilas Katilius, Kazimieras Kuzminskas, Petras Algirdas Miškinis, A. V. Patackas, Arimantas Juvencijus Raškinis, Algirdas Saudargas.

J. Beinortas Seime dirbo Sveikatos, socialinių reikalų ir darbo komitete.¹⁵⁸ Komiteto pirmininkas buvo Gediminas Adolfas Paviržis; komiteto nariai – Leonas Alesionka, V. P. Andriukaitis, Vytautas Astrauskas, J. Beinortas, M. Čobotas, Rimantas Jonas Dagys, P. Giniotas, Vytautas Kanapeckas, Kazimieras Kuzminskas, Leonas Milčius, Juozas Nekrošius, Kęstutis Povilas Paukštys, Irena Šiaulienė, Algimantas Povilas Tauras, Marijonas Visakavičius. 1995 m. J. Beinortas pirmininkavo šio komiteto Socialinių reikalų pakomitečiui.

Tęsdamas darbą srityje, į kurią intensyviai gilinosi būdamas AT deputatu, J. Beinortas ir šioje Seimo kadencijoje toliau dalyvavo kuriant Lietuvos socialinės apsaugos sistemą ir jos institucijas.

Signataro teigimu, Darbo kodekso idėja kilo labai seniai, gal net 1990 m. Tada buvo priimtas toks sprendimas, kad vis dėlto pirmausia reikia baigti svarstyti atskirus įstatymus, tokius kaip Darbo sutarties, Atostogų, Darbo inspekcijos, Nelaimingų atsitikimų ir daug kitų. Tik po to, kai šitie įstatymai bus priimti, visus juos reikėtų sujungti į vieną kodeksą. „Populistiniai sprendimai – štai ko aš labiausiai bijau“,¹⁵⁹ – 1995 m. duotame interviu sako J. Beinortas.

Seimo narys turėjo aiškią nuomonę apie Lietuvos žmonėms aktualias socialines problemas. Jo teigimu, didžiosios dalies rinkėjų

¹⁵⁷ Lietuvos Respublikos Seimas 1992–1996. 1995 m., p. 5.

¹⁵⁸ Lietuvos Respublikos Seimas 1992–1996. 1995, p. 23.

¹⁵⁹ Šatkuvienė V. Rizikuoju būti nepopuliarus. Esu, Nr. 2 (97), 1995 m. spalio, p. 2–3.

pasitikėjimas krikščionimis demokratais buvo grįstas jų viltimis išsivaduoti iš skurdo. Tačiau dar labiau pagrįstos buvo kitos visuomenės dalies – darbdavių viltys, kad palengvės jų verslo sąlygos ir tai užtikrins jiems didesnę pelną. Kaip suderinti varguolių ir turtuolių interesus? Pasak signataro, Konservatorių ir krikščionių demokratų programa liudija, kad jie kaip tik numatė labai konkrečias priemones ir būdus, kaip skatinti naujų darbo vietų kūrimą, kaip daryti įtaką visam investicijų, akreditavimo mechanizmui, kad žmonės Lietuvoje turėtų pakankamai darbo. J. Beinortas buvo įsitikinęs, kad tuomet darbuotojų socialinė padėtis pagerėtų, nes tik dirbantys ir uždirbantys žmonės gali geriau gyventi. Be to, tokiu būdu sumažėtų nedarbo ir įmonių skaičius, darbdaviai, gamybininkai, eksportuotojai mokėtų mokesčius į biudžetą, todėl padidėtų ir biudžeto pajamos. Signataras buvo įsitikinęs, kad yra ir kitų priemonių joms padidinti, kaip antai: gerinti mokesčių surinkimą, įvesti naują mokesčių administravimo tvarką ir kt., o didesnės biudžeto pajamos leistų užtikrinti ir didesnę paramą socialiai remtiniams žmonėms.

J. Beinorto teigimu, Sveikatos, socialinių reikalų ir darbo komiteto pozicija nuo kitų politinių jėgų skyrėsi tuo, kad pirmiausia buvo žiūrima ne į pinigus, bet į socialinį visuomenės solidarumą, taip sprendžiamos socialinės problemos. Viena iš svarbiausių šio komiteto užduočių 1992–1996 m. Seimo kadencijoje buvo įstatymų paketo, susijusio su daugiabučių namų bendrijomis, parengimas, o prioritetinis darbas – socialinio pensinio draudimo tobulinimas.¹⁶⁰

J. Beinortas aktyviai dalyvauja 1992–1996 m. Seimo posėdžiuose, nuolat pasisako svarstant vieną ar kitą įstatymą, papildymą ar pataisą, nevengia oponuoti kitiems parlamentarams.

1994 m. balandį, svarstant Seimo pareiškimo „Dėl Tarptautinės darbo šventės“ projektą, J. Beinortas gana aštriais argumentais atremia oponentą – LDDP narį Algirdą Kunčiną, kuris, J. Beinorto žodžiais, leido sau gąsdinti, kad kreipsis į tarptautines organizacijas

¹⁶⁰ Šatkuvienė V. Rizikuoju būti nepopuliarus. Esu, Nr. 2 (97), 1995 m. spalio, p. 2–3.

ir dar informuos tam tikrus žmonių sluoksnius. „Aš prašyčiau, kad jis dar pagalvotų ir nedarytų šito. Nes šiandien niekas negali pasakyti, kas iš tikrųjų atstovauja darbininkams. Ar ta organizacijos dalis, kuri faktiškai eskaluoja Lietuvos turto išgrobstymą, ar ta Lietuvos valdančiosios partijos dalis, kuri faktiškai paliko įteisingą žmonių nuskurdinimą, ar ta Lietuvos valdančiosios partijos dalis, kuri pro pirštus žiūri, kad šiandien pensininkas yra žemiau skurdo ribos, o darbininkas yra paverstas vaikstančiu į darbą išmaldos prašytoju? Tai jeigu jūs galvojate, kad jūs turite kam nors pasiskųsti, ponas Kunčiniai, tai jūs pagalvokit, kas gi jus supras su jūsų šitokia demagogija?“, – aštriai replikavo kolegai J. Beinortas.¹⁶¹

1994 m. liepą, svarstant Tarnybinės etikos kodekso projektą, J. Beinortas savo pasisakymą pradeda metafora: „Gerbiemieji kolegos, kada prieinam prie didelio dirvono, kuris nėra niekada artas, tai kyla daugiau klausimų, iš kurios pusės prie jo prieiti, ar prieiti su dalgiu, ar prieiti iš karto su arklu. Taip pat yra ir su šiuo mūsų įstatymu.“¹⁶²

J. Beinortas, gerai išmanydamas savo sritį, Seimo posėdžiuose atkakliai gina savo poziciją. Antai stebisi dėl tuomečio teisingumo ministro Jono Prapiesčio, 1994 m. pristatiusio Teismų įstatymo projektą, atkaklumo – teisingumo ministras beldžiasi į Seimą, piršdamas socialines garantijas, nors puikiai supranta, kad būtent sistemos griovimas yra pačios Vyriausybės silpnoji vieta. „Svarbiausia, kad mes tai darome labai daug konsultuodamiesi su Socialinės apsaugos ministerija. Ir man stebėtina, kaip du kabinete esantys ministrai varžosi čia, vadinkim, „traukdami virvę“. Mes tikrai kabinsimės už Socialinės apsaugos ministro virvės galo.“¹⁶³

Signataras 1994 m. tuomečiui Seimo Pirmininko pavaduotojui, teikiančiam įstatymo „Dėl Lietuvos Respublikos referendumo įstatymo dalinio pakeitimo ir papildymo“ projektą, negaili aštrios

¹⁶¹ Seimo posėdžio 1994 m. balandžio 28 d. stenograma.

¹⁶² Ten pat, liepos 7 d. stenograma.

¹⁶³ Ten pat, gegužės 24 d. stenograma.

kritikos. J. Beinortas sakė, kad gerbiantis kolegos iniciatyvos teisę taisyti tuo metu galiojusį Lietuvos referendumo įstatymą, tačiau priminė, kad jis pats, kaip Seimo vadovybės narys, yra atsakingas ir už Seimo darbą. „Ar jūs suvokiat, kad mes šioje sesijoje praktiškai turime galbūt tikrai 80 valandų posėdžių darbinio laiko, turime visą pluoštą socialinių įstatymų, kuriems priimti būtinai reikia pusės metų, turime nemažai įstatymų, kuriuos kiekvienas komitetas yra parengęs, ir dabar jūs naudojate savo valdžią tam, kad gaišintumėte Seimo laiką šitoms pataisoms, kurioms praktiškai užtektų vieno nutarimo. Ir tam sugaištume ne daugiau kaip 30 min. Ar jūsų atsakomybė ir jūsų iniciatyva yra apgalvota, ar neapgalvota?“, – klausia oponento J. Beinortas.¹⁶⁴

Dirbdamas parlamentaru, J. Beinortas visuomet jautė atsakomybę rinkėjams, atsakomybę už viso Seimo darbą. 1994 m. birželį vykusiame posėdyje dėl Seimo ketvirtosios sesijos pratęsimo jis sakė, kad savo rinkėjams parlamentarai turi atsiskaityti už visus įstatymus, kuriuos priima Seime, privalo juos išmanyti ir kvalifikuotai paaiškinti. Tačiau tuomet, kai Seimo nariai net nebespėjo fiziškai perskaityti kai kurių įstatymų ir į juos neįsigilina, jie pavirsta, anot J. Beinorto, tik rankų kilnojimo mašina balsuojant. „Aš noriu pasakyti, kad šturmuodami kiekybę, mes aiškiai „pralošime“ kokybę ir tai mums atsilies. Argi jūs esate matę kada nors, kad maratono bėgikai paskutinius 500 metrų finišuotų kaip sprinteriai. Šitaip gi nebūna. Jie atbėga išsekę ir nukrinta. Tai šito mums nereikia daryti“, – iš tribūnos kolegoms sakė Panevėžio atstovas.¹⁶⁵

1995 m., svarstant Sveikatos sistemos įstatymą, J. Beinortas jaučiai, iš krikščioniškų ir savo asmeninių paskatų pasisakė dėl alkoholio sukeltų bėdų. „Mes niekuomet Lietuvoje neturėjome prastesnės situacijos dėl susirgimų, kuriuos sukelia alkoholizmas, mes niekuomet neturėjome tiek apsigimimų, mes niekuomet neturėjome tiek neįgalių vaikų, niekuomet neturėjome tokios degradacijos, kokią

¹⁶⁴ Seimo posėdžio 1994 m. gegužės 24 d. stenograma.

¹⁶⁵ Ten pat, birželio 23 d. stenograma.

dabar parodo alkoholinių psichozių skaičius, tenkantis 100 tūkstančių gyventojų. Todėl mes sutarėm, kad Lietuvoje sveikatos klausimus turi spręsti ne Vyriausybė, o Nacionalinė sveikatos taryba.“¹⁶⁶

J. Beinortas buvo įsitikinęs, kad alkoholio gamybos ir alkoholinių gėrimų didmeninės prekybos saitai privalo būti valstybės rankose. Jo nuomone, valstybė sutelkusi savo rankose prievartos ir kontrolės mechanizmą, įvairias kontroliuojančias institucijas ir visą statistiką, todėl turėtų griežčiau kontroliuoti šią sritį. Panevėžiečiui Seimo nariui nerimą kelia „pilni nepilnamečių vaikų, luošų dėl alkoholikų tėvų, internatai, tos mūsų verkiančios kaimo moterys, negalinčios apsiginti nuo „snarglinių“, kurios taip dabar suvešėjo, kaip niekada Lietuvoje. Tie mūsų mokytojai, nežinantys, kaip apsiginti nuo apsisvaiginusių alkoholiu mokinių, tie mūsų gydytojai, nuleidžiantys rankas, kai mato, kad iš esmės žmogaus silpnybė nugalėjo ir žmogų, ir sveikatos priežiūros galimybes.“ Taigi jis nuolatos sakė, kad valstybės kontrolės reikia.¹⁶⁷

Dirbdamas 1992–1996 m. Seime J. Beinortas dalyvavo ir keliose komisijose, priklausė redakcinėms komisijoms, darbo grupėms.

1992 m. iš Seimo atstovų buvo sudaryta darbo grupė Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimų įstatymo projekto pataisoms suderinti¹⁶⁸. J. Beinortas buvo vienas iš keturiolikos šios darbo grupės narių.

1993 m. birželio 21–22 d. Europos Vadovų Tarybos posėdyje Kopenhagoje (pirmininkavo Danija) buvo nuspręsta, kad Europos (asociacijos) sutartis pasirašiusios Vidurio ir Rytų Europos valstybės ateityje galės tapti Europos Sąjungos (ES) valstybėmis narėmis, taip pat buvo suformuluoti vadinamieji Kopenhagos kriterijai, kuriuos turės atitikti narystės ES siekiančios šalys, todėl Lietuvai reikėjo kuo greičiau pasirašyti Asociacijos sutartį su ES.¹⁶⁹

¹⁶⁶ Seimo posėdžio 1995 m. kovo 21 d. stenograma.

¹⁶⁷ Ten pat, birželio 20 d. stenograma.

¹⁶⁸ Ten pat, 1992 m. spalio 2 d. stenograma.

¹⁶⁹ Prieiga internete: https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=39134&p_k=1

1994 m. Seimas gavo iš Užsienio reikalų ministerijos pasiūlymą sudaryti parlamentarų grupę ryšiams su Europos Sąjunga.¹⁷⁰ Šią grupę buvo siūloma sudaryti maždaug iš dešimties Seimo narių. Proporcingo atstovavimo principu penkios vietos buvo skirtos daugumos frakcijai – LDDP, penkios vietos – opozicijai ir pasiūlyta sudaryti delegaciją iš šių politikų: Vilijos Aleknaitės-Abramikienės, J. Beinorto, Vytauto Algimanto Buinevičiaus, Vlado Būtėno, E. Jarašiūno, Vytauto Juškaus, Justino Karoso, Petro Vytauto Plečkaitio, J. Pangonio ir S. Pečeliūno.

1995 m. birželio 12 d. buvo pasirašyta Europos (asociacijos) sutartis – pripažintas Lietuvos siekis tapti ES nare. Sutartis sudarė sąlygas Lietuvai dalyvauti pasirengimo stoti į ES procese drauge su kitomis Vidurio ir Rytų Europos šalimis. Be to, ši sutartis suteikė galimybes teikti oficialią Lietuvos paraišką dėl narystės ES. 1995 m. gruodžio 7 d. Seimas priėmė pareiškimą „Dėl Lietuvos Respublikos paraiškos tapti Europos Sąjungos nare“. Kitą dieną Lietuvos Respublikos Vyriausybė įteikė oficialią paraišką dėl narystės ES.¹⁷¹

1995 m. J. Beinortas buvo Administracinės komisijos narys.¹⁷² Jos pirmininkas buvo Neris Germanas, o, be J. Beinorto, dar buvo šie nariai: Feliksas Kolosauskas, Antanas Nesteckis, Vincentas Pranevičius, A. Rudys, B. V. Rupeika, Zbignevas Semenovičius, Kęstutis Skrebys.

1996–2000 metų Seime

1996 m. Seimo rinkimuose, vykusiuose spalio 20 d., J. Beinortas LKDP sąrašė buvo įrašytas tryliktas. Jis balotiravosi Panevėžio 28-ojoje Aukštaitijos rinkimų apygardoje.¹⁷³

1996–2000 m. Seimo kadencijai Panevėžyje buvo išrinkti šie deputatai: 26-ojoje Nevėžio vienmandatėje rinkimų

¹⁷⁰ Seimo posėdžio 1994 m. lapkričio 17 d. stenograma.

¹⁷¹ Prieiga internete: https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=39134&p_k=1

¹⁷² Lietuvos Respublikos Seimas 1992–1996. 1995, p. 5.

¹⁷³ Seimo rinkimai, 1996. Spalio 20–lapkričio 10., p. 50.

apygardoje – Tėvynės sąjungos (TS) atstovas M. Laurinkus, 27-ojoje Vakarinėje vienmandatėje rinkimų apygardoje – TS atstovas K. Skrebys, 28-ojoje Aukštaitijos rinkimų apygardoje – TS kandidatas Raimundas Leonas Rajeckas. Pagal politinių partijų sąrašus į Seimą iš Panevėžio miesto pateko krikščionis demokratas J. Beinortas ir Centro sąjungos kandidatas G. Šileikis.¹⁷⁴

Naujai išrinktas Seimas darbo pradžioje priėmė nutarimą „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo administracinės komisijos sudarymo.“¹⁷⁵ TS šioje komisijoje buvo skirtos 4 vietos, kitos frakcijos turėjo 5 vietas. Komisiją sudarė šie nariai: TS atstovai – Alfonsas Vaišnoras, Rytas Kupčinskas, Elena Petrošienė, Sigitas Čirba, krikščionis demokratas J. Beinortas, Centro sąjungos atstovė Rūta Rutkelytė, Jonas Valatka iš Socialdemokratų frakcijos, Vytautas Einoris iš LDDP frakcijos ir Kęstutis Trapikas, atstovaujantis Liberaliųjų reformų frakcijai.

1996 m. lapkričio 27 d. Seimo Sveikatos reikalų komitetas buvo atskirtas nuo Socialinių reikalų ir darbo komiteto. J. Beinortas liko toliau dirbti Socialinių reikalų ir darbo komitete.¹⁷⁶

Tuo metu Seime buvo sprendžiamos tokios svarbios problemos kaip pensijų reforma ir nedarbo mažinimas. Kaip 1996 m. teigė J. Beinortas, daugelis sutinka, kad nedarbo mastas yra daug didesnis nei statistinis ir kol kas nėra jokių priemonių jam sumažinti, o iš Vyriausybės pasigendama koncentruotų darbų, kurie būtų skirti jam mažinti.¹⁷⁷

1996 m. gruodį J. Beinortas, duodamas interviu apie darbo naujajame Seime planus, pabrėžė, kad Socialinių reikalų ir darbo komitetas yra populiariausias, bet ir nedėkingiausias iš visų Seimo komitetų: į jį rinkėjai deda didžiausias geresnio gyvenimo viltis, o joms neišsipildžius – jį labiausiai ir plūsta. Nuo 1996 m. šis

¹⁷⁴ Ką išrinkome. Panevėžio balsas, 1996 m. spalio 21 d., p. 2.

¹⁷⁵ Seimo posėdžio 1996 m. lapkričio 26 d. stenograma.

¹⁷⁶ Ten pat, lapkričio 27 d. stenograma.

¹⁷⁷ Šatkuvienė V. Populiariausias, bet ir nedėkingiausias. Esu, Nr. 23 (124), 1996 m. gruodis, p. 2.

komiteto narių skaičius buvo sumažintas, nuo jo atskirtas Sveikatos pakomitetis. J. Beinorto nuomone, šis atskyrimas nebuvo labai geras sprendimas, nes Socialinių reikalų komitetas negalėjo toliau dirbti sveikatos draudimo, kuris yra labai svarbi socialinio draudimo dalis, srityje. Pasak panevėžiečio parlamentaro, komiteto veiklos apimtis šiuo požiūriu susiaurės, bet darbo nesumažės, nes komiteto narių liko kur kas mažiau.¹⁷⁸

Nuo pat LR AT laikų socialinės apsaugos ir darbo reikalų srityje dirbęs J. Beinortas 2000 m. duotame interviu pabrėžė socialinės politikos darbų tęstinumo svarbą, nes ši politika apima ne vieną Seimo ar Vyriausybės politikos kadenciją ir yra ilgalaikė. Jo, kaip ilgamečio toje srityje dirbančio politiko, tikslas – pasiekti, kad socialinės problemos būtų sprendžiamos kompetentingai, sutariant, dėl ko galima diskutuoti, o ką pripažinti kaip ilgalaikę problemą ir ieškoti jos sprendimo būdų.¹⁷⁹

Nors daugiausia dirbo Socialinių reikalų ir darbo komitete, J. Beinortas turėjo ir daugiau pareigų. 1996 m. lapkričio 28 d. Seimo nutarimu „Dėl Seimo seniūnų sueigos papildymo“¹⁸⁰ papildomai į Seniūnų sueigą buvo įtraukti deputatai Simas Ramutis Petrikis ir J. Beinortas.

Remiantis Seimo statuto 42 straipsniu, 1997 m. Seime buvo sudaryta laikinoji grupė, skirta kontrabandos plitimo Lietuvoje ir jos stabdymo problemoms nagrinėti. Grupę sudarė šie Seimo nariai: J. Beinortas, Petras Gražulis, Vytautas Aleksandras Cinauskas, Vladas Vilimas, Jonas Avyžius, Rimantas Smetona, Petras Papovas, A. V. Patackas, Arvydas Akstinavičius, Algirdas Butkevičius, R. Kupčinskas, Jūratė Matekonienė, R. Ozolas, Juozas Olekas, V. Einoris. Grupės pirmininku buvo išrinktas R. Ozolas, jo pavaduotojais – A. Akstinavičius ir P. Gražulis.¹⁸¹

¹⁷⁸ Šatkuvienė V. Populiariausias, bet ir nedėkingiausias. Esu, Nr. 23 (124), 1996 m. gruodis, p. 2.

¹⁷⁹ Jakubauskaitė V. Beinortas: kas pasakė miau? Lietuvos žinios, Nr. 127, 2000 m. gegužės 31 d., p. 3.

¹⁸⁰ Seimo posėdžio 1996 m. lapkričio 28 d. stenograma.

¹⁸¹ Ten pat, 1999 m. sausio 5 d. stenograma.

1998 m. balandį buvo rengiamas Lietuvos Respublikos Seimo pareiškimo „Dėl tarptautinio spaudimo Latvijos Respublikai“ projektas.¹⁸² Į darbo grupę, kuri toliau redaguos šį projektą, pasiūlyta įtraukti V. Landsbergį – projekto autorių, J. Beinortą – Krikščionių demokratų frakcijos atstovą, Regimantą Čiupailą – Centro sąjungos, Povilą Gylį – LDDP, A. Sakalą – Socialdemokratų frakcijos ir M. Laurinkų – TS atstovą. Ši grupė parengė štai tokį pareiškimą:

„Pastaruoju metu atkakliai siekiama diskredituoti Lietuvos kaimynę Latvijos Respubliką ir tuo apsunkinti jos kelią į europines ir euroatlantines struktūras. Kartu apgailestautina, kad ir pačioje Latvijoje ne visos visuomeninės organizacijos ir grupės suvokia šio laikotarpio sudėtingumą ir atsakomybę už kiekvieną savo žingsnį, o kitur pasaulyje ne visi gerai supranta Baltijos šalių okupacijų padarinius.

Lietuvos Respublikos Seimas, reikšdamas paramą Latvijos Respublikai ir jos žmonėms, griežtai pasisako prieš siūlymus taikyti Jungtinių Tautų Organizacijos neaprobuotas ekonomines sankcijas ir prieš bet kuriuos kitus išorės veiksmus, didinančius tarptautinę įtampą bei nestabilumą šalies viduje.

Tikimės, kad Baltijos šalių solidarumas, Latvijos ir Rusijos diplomatinės pastangos, tarptautinių struktūrų numatyti konsultacijų ir prevencijos mechanizmai padės išsaugoti normalią padėtį jautriame Baltijos jūros regione“, – rašoma kaimyninę šalį palaikančiame pareiškime, kuris Seime buvo priimtas 1998 m. balandžio 15 d.¹⁸³

1998 m. Seime buvo įkurta Ekonominės strategijos ekspertų taryba. Prie šios tarybos buvo suformuotos kelios darbo grupės, viena iš jų, kurios veiklą koordinuoti buvo paskirtas J. Beinortas, sudaryta Pensijų fondų įstatymo pataisoms rengti. Šio įstatymo tikslas – reformuoti pensinio aprūpinimo Lietuvoje sistemą, sudarant teisinį pagrindą kurti gyventojų papildomą savanorišką pensinį aprūpinimą. Pensijų fondų įstatymo projekte numatytos

¹⁸² Seimo posėdžio 1998 m. balandžio 15 d. stenograma.

¹⁸³ Ten pat.

nuostatos iš esmės reglamentavo pensijų fondų steigimą, jų valdymą, valstybinio reguliavimo bei atskaitomybės principus.¹⁸⁴

J. Beinortas ir 1996–2000 m. Seimo kadencijoje aktyviai dalyvavo svarstant įvairius įstatymus, pataisas, projektus. Patyręs politikas neretai kritikavo įstatymus ar jų pataisas teikiančius kolegas.

1997 m. sausį tuomečiui Seimo Pirmininko pirmajam pavaduotojui Andriui Kubiliui, teikiančiam Valdininkų įstatymo pakeitimo ir papildymo įstatymo projektą, J. Beinortas negailėjo kritikos. Jo teigimu, dėl pateikiamo projekto kyla vis naujų ir naujų klausimų, o pranešėjas stovi tribūnoje ir beveik kiekvieną atsakymą aiškina magiškais užkeikimais, kad tai numatyta arba bus numatyta Laikinosiose valdininkų atestavimo taisyklėse. Pasak J. Beinorto, kokios tai taisyklės, dar neaišku, nes jos dar neparengtos, todėl politikas paragino kolegas nepirkti katės maiše.¹⁸⁵

1997 m. balandį, svarstant Alkoholio kontrolės įstatymą, J. Beinortas aštriai oponavo kolegai Jurgiui Razmai. Pasak J. Beinorto, užuot įgyvendinus idėją, kad sveika tauta yra geriau negu prasigėrusi tauta, užuot vykdžius šitą idėją, daromos pataisos, kad kokių nors būdu būtų užlopytas biudžetas surenkant daugiau mokesčių iš alkoholio gamybos ir prekybos. Panevėžiečio politiko nuomone, „girtas biudžetas jokių būdu nėra sveikos ir perspektyvios valstybės biudžetas. Geriau būtų pasvarstyti Seimo nariams – ar Seimas turi ir ar atsako už Lietuvos išblaivinimo politiką.“¹⁸⁶

Tų pačių metų liepą, pasisakydamas prieš dėl Alkoholio kontrolės įstatymo, J. Beinortas taip pat aštriai gynė savo poziciją. Jo nuomone, su kolega J. Razma jie laikosi skirtingų koncepcijų. Anot J. Beinorto, Seimas turi rūpintis, kaip bent šiek tiek išblaivinti tautą, o savo kolegos siūlomoje pataisoje jis mato pastangas bet kokių būdu nugirdyti tautą. Jo nuomone, įstatymų leidėjų tikslas yra valstybėje pristabdyti girtavimo ydą, kuri ir taip plečiasi. „Aš

¹⁸⁴ Seimo posėdžio 1998 m. rugsėjo 15 d. stenograma.

¹⁸⁵ Seimo posėdžio 1997 m. sausio 9 d. stenograma.

¹⁸⁶ Seimo posėdžio 1997 m. balandžio 8 d. stenograma.

kategoriškai manau, kad ne iš to taško pradedame šitą įstatymą svarstyti. Yra Alkoholio kontrolės įstatymas, o ne Alkoholio propagandos įstatymas. Aš prieš tą pataisą.¹⁸⁷

1998 m. spalį, svarstant Kultūros ir sporto rėmimo įstatymą, J. Beinortas reiškia savo tvirtą neigiamą požiūrį dėl kultūrai ir sportui remti numatomų lėšų iš alkoholio prekybos. Jo nuomone, Seimo nariai tokiu būdu pareikštų nepagarbų požiūrį į kultūrą ir sportą. J. Beinortas pritarė kolegos A. Patacko minčiai, kad šiuo atveju išeitų, jog valstybė yra suinteresuota didinti alkoholio distribuciją, didinti jo gamybą, didinti negatyvias pajamas iš žmonių silpnybių ir jas, kaip išmaldą, atiduoti kultūros žmonėms. J. Beinorto nuomone, krikščionys demokratai negalėtų palaikyti šito įstatymo projekto.¹⁸⁸

1999 m. spalį J. Beinortas beldžiasi į kitų Seimo narių sąžinę ir skatina būti atsakingiems visuomenei. Jo nuomone, blogai, kai, kalbant su kolega, šis visus argumentus atremia paaiškindamas, kad tai ne jo profilis, jis pasitikintis vieno ar kito autoriteto nuomone. „Būkime vis dėlto atsakingi, nes visi nešiojam Seimo nario pažymėjimą ir visi, šiaip ar taip, formuojame Seimo įvaizdį mūsų visuomenėje“, – ragino J. Beinortas.¹⁸⁹

Iš pradžių LR AT, o paskui dviejose Seimo kadencijose – iš viso 10 metų – parlamentaras J. Beinortas dirbo socialinių reikalų ir darbo teisės srityje. Nuo 1990 m. kovo 20 d. jis buvo paskirtas nuolatinės AT Sveikatos apsaugos ir socialinių reikalų komisijos nariu, vėliau buvo Seimo Sveikatos, socialinių reikalų ir darbo komiteto nariu, Socialinių reikalų pakomitečio pirmininku. Nuo 1996 m. lapkričio iki 2000 m. birželio J. Beinortas ėjo Socialinių reikalų ir darbo komiteto pirmininko pavaduotojo pareigas. 2000 m. gegužės 29 d. jis buvo išrinktas šio komiteto pirmininku.¹⁹⁰

¹⁸⁷ Seimo posėdžio 1997 m. liepos 2 d. stenograma.

¹⁸⁸ Seimo posėdžio 1998 m. spalio 8 d. stenograma.

¹⁸⁹ Seimo posėdžio 1999 m. spalio 7 d. stenograma.

¹⁹⁰ Jakubauskaitė V. Beinortas: kas pasakė miao? Lietuvos žinios, 2000 m. gegužės 31 d., Nr. 127, p. 3.

Tuomet jo kandidatūrą komiteto nariai palaikė vieningai. J. Beinorto pavaduotoju tapo socialdemokratas Algirdas Sysas.

Socialinių reikalų ir darbo komiteto pirmininku J. Beinortas buvo išrinktas vietoj konservatorės Birutės Teodoros Visokavičienės. Netrukus po šių rinkimų duotame interviu jis sakė, kad pirmininko pareigos pridės daugiau atsakomybės, bet šis darbas jam gerai žinomas. Pasak J. Beinorto, šis komitetas turi peržiūrėti visus naujus įstatymus ir įstatymų pataisas, turinčius kokią nors socialinį aspektą.¹⁹¹

B. T. Visokavičienė komiteto pirmininke dirbo 3,5 metų, todėl buvusiam jos pavaduotojui, o dabar naujam komiteto pirmininkui J. Beinortui dirbti teliko penki mėnesiai – iki 1996–2000 m. Seimo kadencijos pabaigos.

2000 m. spalio 18 d. Seimo nariai susirinko į paskutinį kadencijos posėdį. Seimo Užsienio reikalų komiteto pirmininkas Audronius Ažubalis, sakydamas atsisveikinimo kalbą, pasidžiaugė, kad per tuos ketverius metus Lietuva žengė dideliais žingsniais į priekį, nors tame kelyje susidūrė ir su naujomis problemomis bei naujais iššūkiais. Pasak A. Ažubalio, per tą laiką dėl bendro darbo Lietuva Europai ir pasauliui tapo žinoma valstybe, nes turėjo aiškius tikslus ir tvirtas nuostatas, kurios sutapo su Vakarų demokratijų vykdoma politika. Lietuva, kaip visateisė narė, įsiliejo į globalią pasaulio ekonomiką, o netrukus turėjo tapti visateise Pasaulio prekybos organizacijos nare.¹⁹²

„Lietuvos valstybė yra pasirengusi pasitikti pasaulinės ekonomikos iššūkius. Svarbiausia – padaryta, atsilaikyta. Lietuva atvesta prie slenksčio, už kurio saugu“, – atsisveikinimo kalbą užbaigė Seimo Užsienio reikalų komiteto pirmininkas A. Ažubalis.¹⁹³

Per tą patį posėdį Seimo narys Emanuelis Zingeris sakė, kad pagrindinis dalykas, ko jis išmoko per dešimt metų Seime, yra tai,

¹⁹¹ Vytautas Vytas. Rengiant įstatymus būtina atsižvelgti ir į neįgalųjų poreikius. „Bičiulystė“ Nr. 24 (491). 2000 m. birželio 15–24, p. 2.

¹⁹² Seimo posėdžio 2000 m. spalio 18 d. stenograma.

¹⁹³ Ten pat.

kad būdamas šiame garbiame pastate politikas turi dvi galimybes: būti populiarus tarp rinkėjų arba būti mažiau populiarus ir padaryti valstybei naudingų darbų, kurie kartais nebūna populiarūs.¹⁹⁴

Populistu niekada nebuves, tik atkakliai ir atsakingai daugiau nei dešimtmetį kaip politikas dirbęs J. Beinortas buvo tarp tų politikų, kuriems 1996–2000 m. kadencija Seime buvo paskutinė.

„Sodros“ sistemos kūrimas

J. Beinortas buvo vienas iš nacionalinės socialinio draudimo ir socialinės paramos sistemos kūrėjų. Rengiant Socialinio draudimo įstatymą, reikėjo aprėpti visas socialinio gyvenimo sritis. 1998 m. duotame interviu J. Beinortas sakė, kad rengdami pensijų įstatymų paketą Lietuvos įstatymų leidėjai naudojos kitų valstybių patirtimi, todėl nesijautė „dviratį išradę“. Lietuvius konsultavo Pasaulio bankas, Europos Tarybos Socialinis komitetas, jie studijavo Europos valstybių patirtį. Dar 1992 m. Europos Taryba surengė ne vieną seminarą Vidurio ir Rytų Europos šalims, nuodugniai aiškino socialinio aprūpinimo sistemų teigiamybes ir neigiamybes, atliko projektų vertinimą ir konsultavo šių šalių pareigūnus ir specialistus. „Patardami mums ir airiai, ir norvegai akcentuoja dviejų pensijų sistemų – valstybinio socialinio draudimo ir kaupiamųjų pensijų fondų svarbą“, – apie atsakingą darbą AT ir Seime rengiant įstatymų projektus pasakojo panevėžietis signataras.¹⁹⁵

Socialinio draudimo pamatai Lietuvoje buvo padėti 1990 m. Vasario 13 d. AT priėmė nutarimą „Dėl Lietuvos TSR Valstybinio socialinio draudimo sistemos pertvarkymo“, kuriame buvo nurodoma iš Lietuvos profesinių sąjungų perimti socialinį draudimą valstybės žinion.

¹⁹⁴ Seimo posėdžio 2000 m. spalio 18 d. stenograma.

¹⁹⁵ Beinortas J. Norėčiau, kad mano žmona ilgiau būtų jauna. Apžvalga, Nr. 46, 1998 m. gruodžio 18–24 d., p. 3. Kalbino A. Antanaitis.

Tais pačiais metais, praėjus vos kelioms dienoms po Nepriklausomybės atkūrimo (1990 m. kovo 15 d.), prie Darbo ir socialinio aprūpinimo ministerijos buvo sukurta Vyriausioji valstybinio socialinio draudimo valdyba ir jai pavesta Lietuvos Respublikoje vykdyti socialinio draudimo funkcijas. Vyriausioji valstybinio socialinio draudimo valdyba ir jos teritoriniai skyriai pradėjo registruoti draudėjus, rinkti įmokas, organizuoti ir kontroliuoti išmokų operacijas, vykdyti valstybinio socialinio draudimo biudžetą. Jau tuomet Vyriausiajai valstybinio socialinio draudimo valdybai prigijo trumpesnis pavadinimas – „Sodra“ (žodžių junginio „socialinis draudimas“ trumpinys).

1990 m. spalio 23 d. AT deputatai priėmė Valstybinio socialinio aprūpinimo sistemos pagrindų įstatymą ir socialinę draudimą atskyrė nuo globos ir rūpybos, įteisino savarankišką socialinio draudimo biudžetą.¹⁹⁶

1990 m. pabaigoje, AT priėmus Valstybinio socialinio aprūpinimo pagrindų įstatymą, buvo pradėta socialinė pertvarka. Per pirmuosius penkerius socialinio draudimo gyvavimo metus buvo suformuota teisinė bazė, sukurti struktūriniai padaliniai, pradėtos kurti kompiuterinės informacinės duomenų bazės.¹⁹⁷

Valstybinis socialinis draudimas sudaro reikšmingą Lietuvos žmonių gyvenimo dalį. Anot Lietuvos socialinės apsaugos ir pensijų sistemos bendraautoriaus dr. Teodoro Medaiskio, svarbiausias pasiekimas – tai, kad buvo sukurta savarankiška, gana darniai iki šiol veikianti socialinio draudimo sistema, analogiška tokioms, kurias turi Europos Sąjungos šalys. „Kurdami tokią sistemą, susidūrėme su gausybe iššūkių – senosios sistemos inercija, kuri, deja, tebeveikia ir dabar, nepakankamomis šalies ekonomikos galimybėmis užtikrinti norimą socialinės apsaugos lygį, taip pat ir su savo pačių ribota patirtimi bei žiniomis.“¹⁹⁸

¹⁹⁶ Prieiga internete: <https://www.sodra.lt/lt/socialinis-draudimas/sodros-istorija>

¹⁹⁷ Ten pat.

¹⁹⁸ Medaiskis T. SODROS 25-metis. Internetinis leidinys, 2015 m., p. 11.

Kuriant šią sistemą, J. Beinortui teko semtis patirties užsienyje: 1990 m. – Švedijoje, 1992 m. – Kelne, Bonoje (Vokietija), 1992 m. – Vienoje (Austrija), 1994 m. specializuotuose seminaruose socialinio draudimo, darbo teisės tematika – Vokietijoje, 1995 m. – Danijoje, 1997 m. – Norvegijoje Šiaurės šalių Tarybos organizuotuose parlamentiniuose mokymuose. 1996 m. gegužę su tuometiniu sveikatos apsaugos ministru Antanu Vinkumi jis vyko į Kanadą. Kurdami savo socialinio draudimo sistemą, Lietuvos įstatymų leidėjai rėmėsi šių šalių patirtimi.¹⁹⁹

J. Beinortas buvo įsitikinęs, kad „Sodrai“ smarkiai išpyrė emigracija, o ant menčių paguldė politikų populizmas. 1995 m. jis sakė, kad labiausiai bijo populistinių sprendimų ir pažadų. Jis priminė, kad iki naujų Seimo rinkimų tuomet buvo belikę metai. Signataras įspėjo, kad per rinkimų agitaciją labai lengva visko pažadėti, bet paskui nežinia, ar pavyks tai ištesėti.²⁰⁰

J. Beinortas nesivadovavo liaudišku posakiu, kas varnas varnui akies nekerta, ir negailėjo aštrios kritikos Seimo kolegoms. 1999 m. žurnalisto paprašytas pakomentuoti tuometinės Socialinių reikalų ir darbo komiteto pirmininkės B. T. Visokavičienės siūlomą „priemonių planą“, panevėžietis politikas kalbėjo atvirai. Jo nuomone, vienos tų priemonių nepagrįstos, o kitos – keistos ir juokingos. Prie nepagrįstų J. Beinortas priskyrė komiteto pirmininkės inicijuotas Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos (VSDFV) valdymo reformas, o prie juokingų – pasiūlymą atpiginti maisto produktus ir nupirkti visiems pensininkams Lietuvos taupomojo banko korteles. „Manychiau, kad tokie pasiūlymai, neturintys nieko bendro su socialiniu draudimu, verti tik atlaidžios šypsenos: na ką padarysi... O paskutinis siūlymas „Atgimimo“ savaitraštyje – restruktūrizuoti „Sodros“ darbą, mano nuomone, ištiesai yra tuščias, nepamatuotas nesuprantančio žmogaus šnekėjimas“, – sakė J. Beinortas.²⁰¹

¹⁹⁹ Beinortas J. Norėčiau, kad mano žmona ilgiau būtų jauna. Apžvalga, Nr. 46, 1998 m. gruodžio 18–24 d., p. 3. Kalbino Antanaitis A.

²⁰⁰ Šatkuvienė V. Rizikuoju būti nepopuliarus. Esu, 1995 m. spalio, Nr. 2 (97), p. 4–5.

²⁰¹ Lietuvai reikia ne lubų, o giedro dangaus. Esu, Nr. 20 (193), 1999 m. spalio, p. 8.

Parlamentaras J. Beinortas, būdamas LKDP nariu, ir kuriant socialinio draudimo sistemą vadovavosi krikščioniškosios demokratijos principais.

Krikščionių demokratų pozicija buvo, kad didelius (labai didelius) atlyginimus gaunantiems asmenims neturėtų būti kaip nors lengvinama socialinio draudimo našta. Valstybinio socialinio draudimo įmokas ir jie, kaip ir visi kiti daug mažiau ir net visai mažai uždirbantys Lietuvos gyventojai, turėtų mokėti nuo visos priskaičiuotos darbo užmokesčio sumos. Kas daugiau gauna, tas daugiau ir duoda.

Laikytis tokios tvarkos, J. Beinorto nuomone, įpareigoja pirmiausia kartų solidarumo principas, kuriuo ir grindžiama Lietuvos socialinio draudimo sistema, kurios esmė – surinktų lėšų paskirstymas. Toks lėšų perskirstymas yra gerai organizuotos, labai tvirtai suręstos ir visoje šalyje turinčios tinklą VSDFV („Sodros“) darbo rezultatas.²⁰²

Krikščionių demokratų įsitikinimu, labai svarbu susieti šeimos santykį su valstybe per mokesčius. Anot politiko, ne paslaptis, kad yra tokių atvejų, kai jaunos šeimos vengia susituokti arba kai motinos vaizduoja, kad yra vienišos, slepia savo vyrą ir šeimos tėvą vien tam, kad finansiškai tai naudinga. Krikščionių demokratų programoje numatyta, kad dirbantiems sutuoktiniams turėtų būti pakeltas neapmokestinamasis pajamų dydis, atsižvelgiant į tai, kiek jie augina vaikų.²⁰³

1996 m., skaitydamas pranešimą LKDP neeilinės konferencijos metu, šios partijos valdybos narys J. Beinortas taip pat kalbėjo apie Lietuvos socialinio draudimo sistemą ir jos reformavimą. Kai vykdoma socialinio draudimo sistemos reforma, J. Beinorto nuomone, dirbančiajam turėtų būti aišku, kur ir kokią nuošimtį savo įmokų jis moka – tokiu atveju jis tiksliai žinotų esąs apsidraudęs ir

²⁰² Beinortas J. Socialinių disparporcijų šalinimo keliai. Apžvalga, 2000 m. rugpjūčio 25 d., p. 3.

²⁰³ Ten pat.

socialinio draudimo pažymėjimas jau atrodytų daug konkretesnis dokumentas. Pasak J. Beinorto, reformuojant socialinį draudimą, reikėtų skaidriau parodyti, ko tomis reformomis siekiama, turi būti išvardytos visos numatomos reformos pakopos, o tada bus galima aiškiau įžvelgti tame kelyje kylančias problemas ir geriau informuoti dirbančius asmenis, kad šie, savo ruožtu, objektyviau tą reformą vertintų.²⁰⁴

Parlamentaro įsitikinimu, sunki „Sodros“ būklė nulemta ne tiek prasto administravimo ar dar kokių vidinių veiksnių, bet yra ir tiesioginis Lietuvos ekonomikos krizės atspindys. Politikas paminėjo, kad tiesiog desperatiškai bandoma „Sodros“ pajamas padidinti priimant naujus įstatymus. Jo nuomone, vienas iš didžiausių klausimų šioje srityje – ar pagrįstai buvo atleisti nuo dalies „Sodros“ įmokų asmenys, uždirbantys daugiau nei 3,5 vidutinio darbo užmokesčio (VDU) dydžio atlyginimus. J. Beinorto nuomone, šis 1995 m. Vyriausybės priimtas nutarimas visiškai nepagrįstas ir pažeidžia socialinio solidarumo principą. Vyriausybė pastaruoju metu siūlė tas „lubas“ pakelti iki 5 VDU, bet krikščionys demokratų laikėsi tos nuomonės, kad jų reikia apskritai atsisakyti.²⁰⁵

Darbas Baltijos Asamblėjoje

Baltijos Asamblėja – tai Baltijos valstybių parlamentas, įkurtas 1991 m. lapkričio 8 d. Taline. Baltijos Asamblėjoje svarstomi aktualūs Lietuvos, Latvijos ir Estijos bendradarbiavimo ir pasaulio politikos klausimai. Jos nutarimai yra rekomenduojamojo pobūdžio.

LR AT 1991 m. lapkričio 14 d. posėdyje buvo sudaryta nuolatinė Seimo delegacija Baltijos Asamblėjoje. Delegacijos sudėtis: Aleksandras Ambrazevičius, R. Astrauskas, K. Grinius, Albinas

²⁰⁴ Beinortas J. Neturime būti išmirštanti tauta. J. Beinorto pranešimas LKDP neeilinei konferencijai. 1996 m. rugsėjo 20–26 d.

²⁰⁵ Ten pat.

J. Beinortas Baltijos
Asamblėjos sesijoje
Kemeriuose, Latvijoje.
1994 m. gegužės 13–15 d. Iš
J. Beinorto šeimos archyvo.

Baltijos Asamblėjos dalyviai. Iš kairės – stovi: Vladas Vilimas, Petras Skirmantas, Saulius Pečeliūnas, Vytenis Andriukaitis, Gražina Imbrasienė, Renata Jankauskaitė, Nikolajus Medvedevas, Julius Beinortas, Irena Šaulienė, Rytas Kupčinskas, Alfonsas Vaišnora, Romualda Hofertienė, Algirdas Petrusevičius, Egidijus Bičkauskas; sėdi iš kairės Romualdas Ozolas, Laima Liucija Andrikienė ir Liudvikas Sabutis. Apie 1999 m. Iš J. Beinorto šeimos archyvo.

Januška, E. Jarašiūnas, A. Karoblis, Bronislavas Juozas Kuzmickas, S. Malkevičius, Eduardas Vilkas, Č. Okinčicas, R. Ozolas, J. Pango-
nis, L. N. Rasimavičius, Jonas Šimėnas, A. Taurantas, Mečislovas
Treinys, Rimvydas Valatka, Nikolajus Medvedevas, J. Beinortas, I.
Andrukaitienė.²⁰⁶

J. Beinortas buvo išrinktas Asamblėjos Socialinių ir ekonomi-
nių reikalų komiteto nariu, o nuo 1996 m. – šio komiteto pirmi-
ninku. Komiteto pirmininko pareigos – koordinuoti ir organizuoti
komiteto veiklą, sudaryti jo darbo planą, šaukti posėdžius ir rengti
jų darbotvarkių projektus, spręsti, ką kviesti į klausimų ir projektų
svarstymą, pirmininkauti posėdžiams, pasirašyti dokumentus.

Baltijos Asamblėjos veikloje J. Beinortas dalyvavo dešimtmetį,
kol buvo parlamentaras. Už indėlį stiprinant Baltijos valstybių vie-
nybę ir darbą Baltijos Asamblėjos Lietuvos delegacijoje jis 2000 ir
2007 m. apdovanotas diplomais.

Pabėgėlių reikalų taryboje

1995 m., skaitydamas savo metinį pranešimą, Prezidentas
A. M. Brazauskas skyrė dėmesio ir pabėgėlių klausimui. Jo teigi-
mu, išsivysčiusios valstybės jau seniai yra priverstos teikti prie-
globstį pabėgėliams – žmonėms, priverstiems palikti savo tėvynę,
kur jiems grėsė persekiojimas ar susidorojimas dėl politinių, re-
liginių, tautinių, rasinių ar kitų priežasčių. Pasak Prezidento, ES
narės, kitos civilizuotos valstybės tvirtai laikosi principo, įtvirtinto
1951 m. Junginių Tautų Ženevos konvencijoje bei daugelyje kitų
tarptautinių dokumentų, kur iš tikrųjų yra gerbiamos žmogaus
teisės, kad bus suteiktas prieglobstis žmonėms, gelbstintiems savo
gyvybę ar žmogiškąjį orumą. Požiūris į pabėgėlius – tai vienas iš
pagrindinių kriterijų, pagal kuriuos Vakaruose vertinama, kiek

²⁰⁶ Aukščiausiosios Tarybos 40-ojo posėdžio 1991 m. lapkričio 14 d. stenograma.

giliai įleido šaknis demokratija tose šalyse, kur tos tradicijos nėra labai senos.²⁰⁷

Anot A. M. Brazausko, Lietuva, atgavusi Nepriklausomybę, neturėjo pabėgėlių, bet ėmė ramiai ir planingai rengti juos priimti. 1994 m. liepą buvo priimtas įstatymas „Dėl pabėgėlių Lietuvos Respublikoje statuso“, kuris nustato pabėgėlio statuso suteikimo sąlygas, tvarką, pabėgėlio teises, pareigas, atsakomybę ir išsiuntimo sąlygas. Pradėtas rengti Pabėgėlių priėmimo centras Rukloje bei Pabėgėlių tarybos būstinė Vilniuje.²⁰⁸

1997 m. kovą Vyriausybė, įgyvendindama įstatymą „Dėl pabėgėlių Lietuvos Respublikoje statuso“, sudarė Pabėgėlių reikalų tarybą, patvirtino jos ir Pabėgėlių priėmimo centro nuostatus.²⁰⁹ Taip buvo kryptingai rengiamasi pradėti teikti prieglobstį pabėgėliams.

Pabėgėlių reikalų tarybos pirmininku buvo paskirtas Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto pirmininko pavaduotojas J. Beinortas. Numatyta, kad tarybos pirmininkas šaukia posėdžius, jiems vadovauja, tvirtina tarybos sekretoriato parengtą posėdžio darbotvarkę. Taryba buvo sudaryta iš 11 narių.²¹⁰

J. Beinortas Pabėgėlių reikalų taryboje dirbo iki Seimo kadencijos pabaigos 2000 m.

Veikla Lietuvos krikščionių demokratų partijoje

LKDP Lietuvoje veikė 1905–1907 m. ir 1917–1940 m.

1990 m. sausio mėnesį įvykęs atkuriamasis LKDP suvažiavimas atkūrė visateisę partijos veiklą Lietuvoje.²¹¹

²⁰⁷ Prieiga internete: <https://www.lrs.lt/prezident/mp96/mp961.htm#pab%C4%97liams>

²⁰⁸ Ten pat.

²⁰⁹ Seimo 1997 m. kovo 8 d. posėdžio stenograma

²¹⁰ Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.36635/dgcxkCZMSI>

²¹¹ Prieiga internete: http://www.lkdp.lt/?page_id=75

Krikdemai dalyvavo keliose valdančiosiose koalicijose ir vyriausybėse. 1992 m. rinkimuose į Seimą LKDP pasirodė gana sėkmingai ir tapo rimta politine jėga. Tada ši partija gavo 10 Seimo narių mandatų. 1996 m. rinkimuose į Seimą buvo išrinkta 16 krikdemų, o 2000 m. – 3.

Parlamentaras J. Beinortas LKDP nariu tapo 1992 m. Kas jį atvedė į šią partiją?

Dar nuo vaikystės šeimoje Juliui buvo įskiepytos krikščioniškosios vertybės, kurių jis laikėsi visą gyvenimą – tarybiniais metais dalyvaudamas žygeivių judėjime, puoselėdamas lietuviybę, bendraudamas su dvasininkija, vėliau pasinėręs į Sąjūdžio veiklą. Matyt dėl to, atsikūrus LKDP, jis įsitraukė į jos gretas.

Krikščionių demokratų idėjos J. Beinortą patraukė dar tuomet, kai LTSR oficialiai egzistavo vienintelė – Komunistų – partija.

Kai 1973 m. pradėjo darbą „Ekran“ gamyklos antrasis stiklo cechasis, kuriuo, pradedant statybomis, baigiant kolektyvo subūrimu, rūpinosi J. Beinortas, jam ir atiteko šio cecho viršininko pareigos. Tokio lygio vadovu galėjo būti tik Komunistų partijos narys, todėl jam gamyklos vadovybė pasiūlė rinktis – arba stoti į partiją, arba netekti cecho viršininko pareigų. Julius pareiškė, kad, žinoma, stosis į partiją. „Tai gerai, kada?“ – jo klausia. „Tai ne dabar“, – atsako jis. „O kada, jei ne dabar?“ – nustemba ideologas. „Kad dabar nėra tos partijos“, – atsako J. Beinortas. „Kokios partijos nėra?“ – nesupranta administracijos atstovai. „Ogi Krikščionių demokratų partijos“, – atsako Julius. Pokalbis tuo ir baigėsi. J. Beinortas iš cecho viršininko pareigų buvo perkeltas į žemesnes, tačiau liko ištikimas savo principams ir į komunistų partiją taip ir neįstojo.²¹²

Dar nebūdamas LKDP nariu, J. Beinortas 1991 m. jau kalbėjo apie politiką ir krikščioniškąsias vertybes. Jo nuomone, partija turi vienyti visuomenę, t. y. ir tuos sluoksnius, kurie glaudžiai susiję su Bažnyčia, ir tuos, kurie laikosi krikščioniško gyvenimo būdo ir mėgina politikuoti, ir jaunimą, kuris blaškosi nuo kraštutinumo į

²¹² Gliniskų S. ir A. vaizdo įrašas, 2005, iš Seimo archyvo.

kitą kraštutinumą ir kurį tėvai auklėjo pagal krikščioniškus principus. Panevėžiečio politiko nuomone, partiją turi nuolat papildyti žmonės, grindžiantys savo politinę poziciją krikščionybės dogmų apibrėžtais principais, bet nebijantys politinės kovos.²¹³

Jau būdamas LKDP nariu, 1994 m. duotame interviu J. Beinortas pasidžiaugė, kad krikščionys demokratai didina savo gretas, veda nuosaikią, kryptingą politiką, į jų balsą jau įsiklauso ne tik kitos partijos, bet ir tauta. Nors ne visuose Lietuvos rajonuose jie turi tolygų palaikymą, tačiau stengiasi, kad jų partijos nuostatomis, išplaukiančioms iš krikščioniškosios socialinės doktrinos, teisingumo, lygybės ir laisvės derinimo, būtų plačiau atstovaujama.²¹⁴

J. Beinortas, 1992 m. įstojęs į LKDP, nuo 1993 m. tampa jos tarybos nariu. 1993–1996 m. panevėžietis politikas – LKDP valdybos narys.

2000 m. spalio 8 d. Seimo rinkimuose LKDP sąrašas nesulaukė rinkėjų palaikymo – nebuvo peržengtas parlamentinei partijai reikalingas 5 proc. barjeras, buvo gauti tik 3 proc. balsų. Vienmandatėse apygardose teiškovoti du mandatai: Kaune – A. Saudargo, Gargžduose – P. Gražulio.

Po nesėkmingų LKDP Seimo rinkimų K. Beinortas kritikavo partijos tuometinį pirmininką Zigmą Zinkevičių. Panevėžiečio signataro manymu, nėra normalu, kad partijos nariai, kandidatuojami savivaldybių rinkimuose, turi kelis kartus didesnę pasitikėjimą, negu partijos pirmininkas Prezidento rinkimuose. J. Beinorto nuomone, partijai trūksta nuoseklumo, bendradarbiavimo su kitomis politinėmis jėgomis. Pavyzdžiui, reikia ne kovoti su konservatoriais, bet palaikyti su jais dialogą.²¹⁵

Kai LKDP ir Krikščionių demokratų sąjunga (KDS) savo bendrame suvažiavime 2001 m. gegužės 12 d. priėmė nutarimą dėl

²¹³ Beinortas J. Krikščioniškoji demokratija. Kalba Aukščiausiosios Tarybos deputatai. Apžvalga, Nr. 28 (50). 1991 m. gruodžio 3–10, p. 2.

²¹⁴ Beinortas J. Einame savo keliu. Europos lietuvis, Nr. 23, 1994 m. birželio 4–10 d., p. 6. Kalbėjosi Strakšys A.

²¹⁵ Ten pat.

partijų susijungimo ir pasivadino Lietuvos krikščionimis demokratais (LKD), J. Beinortas tapo jų nariu.

Prieš susijungiant šioms partijoms, J. Beinortas duotame interviu sakė nebijantis susiliejo į vieną darinį, nes manė, kad LKDP ištirps bet kokia politinė jėga, jeigu ji iš tikrųjų turi krikščioniškosios demokratijos pagrindą. Pasak signataro, vidinis dialogas, atsirasis partijoms susijungus, leis geriau suvokti, kaip savo politine veikla partiečiai turės atsiliiepti į visuomenės lūkesčius, kaip visiems kartu eiti pilietinės visuomenės keliu.²¹⁶

2004 m. liepą vykusio LKD tarybos posėdžio metu diskutuota dėl programos 2004 m. Seimo rinkimams buvo sudarytos darbo grupės. Vienos iš specializuotų veiklos grupių – Darbo ir socialinių reikalų – vadovu buvo paskirtas J. Beinortas. Be to, jis ir toliau buvo renkamas partijos tarybos nariu.

Nuo 2002 m. J. Beinortas, grįžęs į Panevėžį, kaip LKD narys balotiravosi ir dirbo Panevėžio miesto savivaldybės tarybos nariu.

TS ir LKDP 2008 m. gegužės 17 d. suvažiavime susijungė į vieną politinę partiją – Tėvynės sąjungą-Lietuvos krikščionis demokratus (TS-LKD). Nuo to laiko iki 2015 m. J. Beinortas Panevėžio miesto savivaldybės taryboje dirbo kaip šios partijos atstovas.

Tarnyba Socialinės apsaugos ir darbo ministerijoje

2000 m., pasibaigus Seimo kadencijai, J. Beinortas nebepanoro dar kartą patekti į Seimą, todėl sąmoningai naujuose Seimo rinkimuose balotiravosi partijos sąrašo gale, 63-uoju numeriu, kad nebebūtų išrinktas.

Baigęs darbą Seime, jis įsidarbino Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (SADM) Darbo sąlygų skyriaus vedėjo pavaduotoju. Eidamas naujas pareigas J. Beinortas pasinaudojo žiniomis,

²¹⁶ Beinortas J. Apie politines pranašystes ir partijų atsakomybę. Apžvalga, 2001 m. balandžio 13 d., p. 4.

sukauptomis daugiau nei dešimt metų dirbant parlamente ir sprendžiant socialinius klausimus. Jau anksčiau, 1995 m., duotame interviu J. Beinortas yra sakęs, kad per tą laiką, kai dirbo LR AT ir Seime, baigė dar vieną neakivaizdinį universitetą, įgydamas dar vieną specialybę – socialinių reikalų specialisto.²¹⁷

Ministerijoje J. Beinortas dirbo vienus metus, o paskui nusprendė grįžti gyventi į Aukštaitijos sostinę.

Darbas Valstybinėje darbo inspekcijoje

J. Beinortas, nuo 1990 m. dirbęs Vilniuje ir tik savaitgaliais grįždavęs pas šeimą į Panevėžį, pavargo gyventi „čigonišką gyvenimą“.²¹⁸ Jam norėjosi grįžti ir įsidarbinti arčiau namų.

Panevėžyje paaiškėjo, kad politiko patirtis ir žinios, kurias jis sukaupe daugiau nei dešimtmetį dirbdamas Seime, nelabai reikalingos. „Ekrano“ bendrovėje, kurioje prieš išrenkant Seimo nariu Julius dirbo 23 metus, buvo daug kas pasikeitę. Iki darbo parlamente šios gamyklos Stiklo gamybos komplekso viršininku dirbęs ir pagal įstatymus turintis teisę grįžti į savo darbovietę J. Beinortas apgailestavo praradęs kvalifikaciją. Be to, ir įmonė jau nebe ta buvo, ir technologijos pasikeitusios.

Pamatęs, kad yra paskelbtas konkursas į Valstybinės darbo inspekcijos Panevėžio skyriaus viršininko pavaduotojo vietą, J. Beinortas nusprendė jame dalyvauti. Nugalėjęs keturis kandidatus, jis laimėjo. Šias pareigas jis pradėjo eiti nuo 2002 m. pradžios.

„Panevėžio balso“ dienraščiui buvusio parlamentaro laimėtą konkursą patvirtino tuometinis Valstybinės darbo inspekcijos Panevėžio skyriaus viršininkas Gintaras Čepas. Jo teigimu, iš penkių konkurse dalyvavusių kandidatų J. Beinortas geriausiai atsakė

²¹⁷ Petrauskienė V. Jau niekada nebūsiu apolitiškas. Panevėžio rytas, 1995 m. gegužės 18 d., p. 3.

²¹⁸ Miknevičius E. Juliui Beinortui gana čigoniško gyvenimo. Panevėžio rytas, 2001 m. sausio 24 d., p. 1–2.

J. Beinortas darbo kabinete Darbo inspekcijoje. 2006 m. Iš J. Beinorto šeimos archyvo.

į testo klausimus.²¹⁹ Kitas komisijos narys – Valstybinės darbo inspekcijos Darbo organizavimo, informacijos ir audito skyriaus viršininkas V. Cininas taip pat patikino, kad iš penkių kandidatų į viršininko pavaduotojo postą komisija išrinko brandžiausią. Jo teigimu, testą sudarė 108 klausimai. J. Beinortas iš jų atsakė į 90, o kitų kandidatų rezultatai buvo gerokai prastesni. Pasak V. Cini-
no, buvęs parlamentaras gerai pasirodė ir pokalbio metu. Komisija kreipė dėmesį ir į žmogiškąsias pretendentų savybes.²²⁰

Kai J. Beinortas dirbo Valstybinės darbo inspekcijos Panevėžio skyriaus viršininko pavaduotoju, jam teko tirti darbuotojų darbo sąlygas, darbdavių santykius su darbuotojais, darbo aplinką. Jis stengėsi, kad būtų kuo mažiau nelaimingų atsitikimų darbe, profesinių ligų bei kitų darbo įstatymų pažeidimų. Vos ne kasdien jam

²¹⁹ Vaičiūnienė R. Darbo santykius skaidrins signataras. Panevėžio balsas, 2002 m. vasario 26 d.

²²⁰ Ten pat.

tekdavo susidurti su darbo laiko ir apmokėjimo klausimais, kai buvo nesilaikoma darbo sutarties, spręsti bendros kalbos neran-
dančių darbdavių ir darbuotojų ginčus.

2006 m., sulaukęs pensinio amžiaus, J. Beinortas išėjo užtar-
nauto poilsio. 2006 m. liepos 5 d., išlydint jį į pensiją, Lietuvos
Respublikos vyriausiasis darbo inspektorius Mindaugas Pluktas
pareiškė jam padėką už atsidavusį, kruopštų ir sąžiningą darbą.
Pasak M. Plukto, įvairiapusis J. Beinorto gyvenimo, Lietuvos Res-
publikos Seimo nario patyrimas pasireiškė neeiliniu požiūriu į
atliekamas inspektoriaus pareigas, platesniu pilietišku mąstymu,
iki pat širdies gelmių išgyvenant su darbuotojų saugiu darbu – tiek
dėl darbo vietų, tiek dėl socialinio požiūrio – susijusius skaudu-
lius. Padėkoje taip pat rašoma, kad įmonių vadovai vertina J. Bei-
norto protingo kompromiso ieškojimą ir gerbia principingumą,
o kolegoms buvęs politikas yra autoritetas, kurio geriausi bruožai
reiškiasi tolerancija, gebėjimu įvertinti, išklausyti nuomonę, būti
geranoriškam.²²¹

Panevėžio miesto savivaldybės taryboje

J. Beinortas, kaip LKDP, o nuo 2009 m. kaip TS-LKD atstovas,
į Panevėžio miesto savivaldybės tarybą buvo išrinktas 2003–2007,
2007–2011 ir 2011–2015 m.

Pasitraukęs iš didžiosios Lietuvos politikos, J. Beinortas buvo
išrinktas LKDP Panevėžio miesto skyriaus pirmininko pavaduo-
toju, o kai dirbo savivaldybės taryboje – Krikščionių demokratų
frakcijos seniūnu.²²²

Lietuvos krikščionys demokratai per 2002 m. gruodį vyku-
sius savivaldos rinkimus Panevėžio mieste gavo beveik 5 tūkst.

²²¹ Lietuvos Respublikos vyriausiasis darbo inspektorius Plukto M. pasirašyta pa-
dėka. Iš asmeninio Beinortienės V. archyvo.

²²² Panevėžio miesto savivaldybės tarybos sprendimas 2012 m. sausio 26 d. Nr. 1–8.

gyventojų pasitikėjimą. Šie balsai leido krikščionims demokratams Panevėžio miesto taryboje turėti tris mandatus. Taip 2003 m. taryboje dirbti pradėjo Petras Luomanas, Vitalijus Satkevičius ir J. Beinortas. Šie tarybos nariai suformavo Krikščionių demokratų frakciją. Frakcijos seniūnu buvo išrinktas J. Beinortas.

Ši frakcija dalyvavo formuojant tarybos daugumą ir renkant miesto merą bei kitus renkamus savivaldybės pareigūnus. Krikščionys demokratai į aktyvų miesto valdymą pasiūlė įtraukti visus išrinktus miesto tarybos narius. Rengiant tarybos veiklos programą, jie pasiūlė į ją įtraukti visų partijų programines nuostatas. Šiam pasiūlymui tarybos nariai vienbalsiai pritarė.²²³

Per pirmuosius dvejus kadencijos metus krikščionys demokratai kartu su kitų partijų ir administracijos atstovais rengė miesto švietimo įstaigų tinklo pertvarkos planą, svarstė miesto ūkio problemas, pirmiausia žvyruotų gatvių asfaltavimo klausimus, miesto įmonių reikalus. Buvo užmegzti glaudūs ryšiai su Lietuvos mokslų akademija dėl universiteto steigimo. Krikščionių demokratų siūlymu, miesto taryba kreipėsi į Lietuvos savivaldybių asociaciją ir į Seimą dėl Alkoholio ir tabako kontrolės įstatymo pataisų, draudžiančių nepilnamečiams vartoti alkoholio ir tabako gaminius. Per visą kadenciją krikščionys demokratai daug dėmesio skyrė socialinių problemų sprendimui.²²⁴

„Panevėžio balso“ žurnalistės 2008 m. paklaustas, ar nepasiilgsta parlamentaro duonos, globalesnių nei miesto problemos reikalų sprendimo, J. Beinortas atsakė, kad savivaldybės tarybos nario ir Seimo nario darbas – nesulyginami tiek apimtimi, tiek atsakomybe. Seimas apima daug platesnę valstybės klausimų problematiką. Seimo nariai nuolatos dirba įvairiose darbo grupėse, kai rengiami nauji arba tobulinami veikiantys teisės aktai, seka įstatymų poveikį, vykdo parlamentinę kontrolę, o savivaldybės tarybos nariai yra

²²³ Satkevičius V. Praeinančios kadencijos apžvalga. Aplinkraštis, Nr. 28, 2007 m. sausio 26 d., p. 1.

²²⁴ Ten pat.

tik visuomenininkai, šioms pareigoms nevienodai galintys skirti savo laiko. „Tačiau ir savivaldybėms pavesti klausimai leidžia šioji tokį kūrybiškumą. Jei ir ne „ką daryti“, tai bent „kaip daryti“. Sakyčiau, savivaldybėje padarytos klaidos išlenda greičiau“, – 2008 m. duotame interviu sakė tarybos narys.²²⁵

Kaip ir dirbdamas Seime, taip ir būdamas miesto tarybos nariu, J. Beinortas rūpinosi žmonių gerove. Jis sakė, kad kaip gamtos vaikas džiaugiasi kiekvienu pasodintu medžiu, sutvarkytu miškeliu ar parku, švaria upe, jos pakrantėmis, o kaip inžinierių jį džiugina kiekvienas naujas tvarkingas namas, kitas statinys ar magistralė. Panevėžietis politikas sakė norintis, kad tarybos nariai nuolatos objektyviai vertintų miesto ūkio ir aplinkos sistemų būklę, surastų lėšų ir būdų nuolat gerinti panevėžiečių gyvenamąją aplinką. J. Beinorto nuomone, gyvenimo kokybę lemia ne tiek pajamos, kiek sveika, saugi, maloni aplinka.²²⁶

Kai buvo Panevėžio miesto savivaldybės tarybos narys, J. Beinortui svarbiau buvo miesto žaliųjų zonų išsaugojimas negu prekybininkų pelno interesai.

2003 m. paaiškėjo, kad vienas iš Panevėžio centre iškilusio prekybos centro bendrasavininkų – tarybos narys. Šalia prekybos centro buvo įrengta automobilių stovėjimo aikštelė, išvažiuoti iš jos buvo specialiai nutiesta gatvė šalia upės, iškirtus teritorijoje augusius medžius. J. Beinortas tarybos posėdyje pareiškė, kad taip suardyta pastaruosius metus kurta natūrali miesto želdinių jungtis, tiesiogiai sukelti transporto kamščiai ties tiltu per Nevėžio upę, sutrikdytas saugus pėsčiųjų patekimas į parką.²²⁷

Manoma, kad dėl atkaklaus domėjimosi Nevėžio pakrantėje kertamais medžiais ir prekybos centro statybomis J. Beinortui buvo savotiškai atkeršyta nemaloniu žiniasklaidos dėmesiu. 2003 m. gegužę keturi dienraščiai susidomėjo prie J. Beinorto namų Amerikos

²²⁵ Martinkutė N. Panevėžio balsas, 2008 m. sausio 3 d., Nr. 1, p. 6.

²²⁶ Ten pat.

²²⁷ Mikučionytė R. Milžinai palieka vietos svogūnų prekeiviams. Panevėžio balsas, 2003 m. birželio 7 d., Nr. 131, p. 2.

gatvėje nupjautomis nudžiūvusiomis akacijomis – atsiuntė fotografus, išsamiai aprašė, kad jos politiko nupjautos be leidimo.

J. Beinortas žurnalistams tuomet paaikškino paprastai. Pavašarį nudžiūvus jo paties sodintoms baltosioms akacijoms, vietojų nutarė pasodinti kitus medelius – iš urėdijos įsigytus gana retus ir gražius raudonlapius klevus. „Mano noras, kad Nevėžio pakrantės būtų ištisa žalia juosta, kad gamta nebūtų niokojama, juk parkai, pakrantės, giraitės – visų“, – tuomet sakė J. Beinortas, nemanęs, kad, nudžiūvusias akacijas pakeitęs kitais medžiais, padarė žalą gamtai.²²⁸ Tiesa, aplinkosaugininkai J. Beinorto griežtai už be leidimo nupjautus medžius nenubaudė – skyrė įspėjimą.²²⁹

J. Beinorto pasisakymai būdavo griežti, bet teisingi. 2006 m. tuometinis Panevėžio miesto meras Vitas Matuzas tarybos narius informavo, kad Seimas priėmė Valstybės politikų etikos taisykles, kurios įsigalioja nuo 2006 m. spalio 1 d., ir kiekvienas, kuris mano, kad kuris nors politikas elgiasi nederamai, galės rašyti skundą dėl tariamai neteisingo politiko elgesio Etikos komisijai. Merui J. Beinortas atsakė, kad dėl to nemato problemos. Jį gali keikti bet kokiais žodžiais, tačiau jam rūpi miesto reikalai ir jo problemos.²³⁰

2008 m. tarp Panevėžio politikų nesantaiką sukėlė Nevėžio upės valymo projektas. Tarybos narys J. Beinortas pasiryžo įrodyti, kad, trimituodama apie sutvarkytas Nevėžio pakrantes, savivaldybė meluoja, o išvalyto Nevėžio pakrantės iš tiesų nėra iš tolo neprimena rekreacinės zonos. Jo nuomone, tai, ką valdininkai vadina išgrębtytomis ir žolyte užsėtomis pakrantėmis, tėra žiojėjančios dumblo duobės, atsainiai su žeme sulygintos žolių sankaupos. Matydamas iš Nevėžio upės išvalyto, kenksmingomis medžiagomis užteršto dumblo suniokotas pakrantes, J. Beinortas ne juokais įpyko. Ypač

²²⁸ Jalianiauskiene V. Akacijas pakeitę klevai politikui gali brangiai kainuoti. Sekundė, 2003 m. gegužės 30 d., p. 1–2.

²²⁹ Martinkutė N. Baismė signatarui – tik krepštelėjimas. Panevėžio rytas, 2003 m. birželio 27 d., p. 1, 3.

²³⁰ Panevėžio savivaldybės tarybos 2006 m. rugsėjo 21 d. posėdžio protokolas Nr. 1–53, p. 8.

tada, kai jam į rankas pateko savivaldybės kelių tūkstančių tiražu išleistas apie šį projektą informuojantis lapelis. Jis pasipiktino, kad ši visuomenės informavimo propaganda kainavo daugiau nei 24 tūkst. litų, o iš tiesų buvo tik išpūstas burbulas.²³¹

Dar keisčiau J. Beinortui atrodė esą išvalytame upės ruože užsilikęs kelių šimtų metrų nepalietas plotas, nes jame po vandeniu buvo nutiestas aukštos įtampos kabelis. Jis stebėjosi, ar šito ruožo valyti taip ir nebebus sugrįžta, ar tada bus galima tvirtinti, kad upė išvalyta. Anot J. Beinorto, pikčiausia, kad tik teoriškai, bet ne praktiškai projektas buvo baigtas finansuotas ne tik iš ES lėšų, nes jam įgyvendinti ir iš miesto biudžeto buvo atseikėta 100 tūkst. litų.²³²

2009 m. gruodį tarybai posėdžiaujant dėl įmonių skolų už valstybinės žemės nuomą nurašymo, J. Beinortas nustebo, kaip viena iš didžiausių Panevėžio miesto akcinių bendrovių – „Sema“ galėjo išsisukti nuo mokesčio ir savivaldybei likti skolinga 71 tūkst. litų. Jis siūlė nebalsuoti už skolų nurašymą, pavesti kontrolės aparatui nuodugniai išsiaiškinti kiekvienos įmonės skolas.²³³

Keblumai dėl signataro rentos

Nuo 2006 m. išėjęs į pensiją, J. Beinortas pradėjo gauti Nepriklausomybės Akto signataro rentą. Tuomet jis parašė merui prašymą, kad jam nemokėtų savivaldybės tarybos nariui priklausančio atlyginimo. Kelerius metus taip ir buvo. Tačiau 2011 m. buvo pataisytas Vietos savivaldos įstatymas, kad už darbą savivaldybių tarybų nariams yra atlyginama (apmokama).²³⁴

²³¹ Kontrimavičiūtė I. Nevėžis sukėlė politinę audrą. Sekundė, 2008 m. liepos 18 d., p. 1, 3.

²³² Ten pat.

²³³ Panevėžio savivaldybės tarybos 2009 m. gruodžio 4 d. posėdžio protokololas Nr. 1-42, p. 5.

²³⁴ Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/TAIS.219401?ifwid=rivwzvpvg>

Atlyginimo atsisakymas pataisytame įstatyme buvo nenumatytas, vadinas, buvo ir negalimas. Jau kitą mėnesį J. Beinortui buvo pervestas tarybos nariui priklausantis atlyginimas, pripažintas kaip draudžiamosios pajamos, todėl buvo nutrauktas gerokai didesnės signataro rentos mokėjimas. Vyriausybės atstovas Panevėžio apskrityje L. Alesionka tuomet jam paaiškino, kad pagal galiojančią teisinį reguliavimą savivaldybės tarybos narys dirbti neatlygintinai negali.²³⁵

Vis dėlto po kelių mėnesių problemą dėl rentos gavimo pavyko išspręsti teisiškai. Pasak signataro žmonos V. Beinortienės, paaiškęjus, kad su panašiomis problemomis susidūrė ne tik jos vyras, bet ir dar keli signatarai, padėtį imta taisyti.

Apdovanojimai

Nepaisant J. Beinorto ilgamečio darbo Tėvynės labui, itin svarbių valstybinių apdovanojimų kolekcijos panevėžietis politikas nesukaupė. Tiksliau, valstybiniais Lietuvos Respublikos apdovanojimais jo darbo bei gyvenimo kelias iš viso nebuvo įvertintas.

Lietuvos Respublikos Prezidentas V. Adamkus J. Beinortą apdovanojo Lietuvos Nepriklausomybės medaliu, skirtu 10-osioms Nepriklausomybės metinėms. Tai proginis Lietuvos valstybės apdovanojimas, kuriuo Lietuvos Respublikos Prezidento dekretu apdovanojami asmenys už nuopelnus atkuriant ir įtvirtinant Lietuvos nepriklausomą valstybę. Šis medalis – Lietuvos nepriklausomybės medalio, kuriuo buvo apdovanojami asmenys už nuopelnus atkuriant ir įtvirtinant Lietuvos Nepriklausomybę 1918–1928 m., istorinis analogas. Medalis buvo įsteigtas 1928 m., minint Lietuvos Nepriklausomybės dešimtmetį. Jis atkurtas 2000 m.

²³⁵ Kontrimavičiūtė I. Politikai be atlyginimo – įtartini. Sekundė, 2011 m. gegužės 13 d., p. 1, 3.

liepos 6 d., minint Nepriklausomos Lietuvos valstybės atkūrimo dešimtmetį.²³⁶

Dekretą dėl grupės asmenų, įskaitant ir visus AT deputatus, apdovanojimo šiuo medaliu pasirašęs Prezidentas V. Adamkus sulaukė kai kurių signatarų kritikos, o keli iš jų šio apdovanojimo atsisakė. Dalį patriotiškai nusiteikusių apdovanojamų laureatų supykėdė tai, kad jie buvo skirti ir kai kuriems asmenims, praeityje susijusiems su represinėmis sovietų struktūromis.²³⁷ Apdovanojimo atsiimti ir J. Beinortas ėjo be didelio džiaugsmo. Tuomet žurnalistams jis sakė, kad ne jam spręsti, ar yra vertas to apdovanojimo, ar ne.²³⁸

2010 m. spalio 8 d., trečią kartą minint Vietos savivaldos dieną, Savivaldos riterių vardai buvo suteikti šešiems savivaldybininkams. Tokiu titulu buvo pagerbti: Druskininkų mero pavaduotoja Kristina Miškinienė; Nepriklausomybės Akto signataras, buvęs ilgametis Kupiškio rajono meras, dabar tarybos narys L. Apšega; Šakių rajono meras Juozas Bertašius; ilgametis Širvintų rajono tarybos narys Jonas Rimantas Kadžys; keturias kadencijas iš eilės išrinktas Varėnos rajono meru Vidas Mikalauskas; Panevėžio miesto tarybos narys, Nepriklausomybės Akto signataras J. Beinortas. Tuomet Savivaldos riteriui Juliiui iškilmingai įteikta įrėmintą auksinę krivulė iki šiol garbingai kabo ant sienos namuose, kur gyvena V. Beinortienė.

Dar po aštuonerių metų už parlamentarizmo tradicijų puoselėjimą, pilietiškumo ir demokratijos skatinimą visuomenininkas J. Beinortas buvo apdovanotas Gabrielės Petkevičaitės-Bitės atminimo medaliu „Tarnaukite Lietuvai“. Apdovanojimą 2018 m. kovo 30 d. Panevėžio Juozo Miltinio dramos teatre vykusios ceremonijos metu jam įteikė Seimo Pirmininkas Viktoras Pranckietis ir Panevėžio miesto meras Rytis Mykolas Račkauskas.

²³⁶ Prieiga internete: https://lt.wikipedia.org/wiki/Lietuvos_nepriklausomyb%C4%97s_medalis

²³⁷ Prieiga internete: <https://www.delfi.lt/news/daily/lithuania/dar-vienas-signataras-neims-medalio-is-prezidento.d?id=32427>

²³⁸ Kairienė V. Tūpsnis Sąjūdžiui. Panevėžio rytas, 2000 m. liepos 15 d., Nr. 165, p. 2.

Konstitucijos egzamino laureatas

Lietuvoje 2007 m. spalio mėnesį pirmą kartą buvo surengtas Konstitucijos egzaminas, skirtas šalies pagrindinio įstatymo penkioliktojam jubiliejui ir sulaukęs didelio žmonių susidomėjimo.

Panevėžio krašto gyventojai ir politikai buvo vieni aktyviausių šio egzamino dalyvių. Iš Panevėžio miesto savivaldybės 48 dalyvių 7 buvo politikai. Komisijai patikrinus testus paaiškėjo, kad iš politikų geriausiai Konstituciją išmano tarybos nariai krikščionys demokratai J. Beinortas ir V. Satkevičius. Burtai lėmė, kad atstovauti Panevėžio miesto politikams į antrąjį etapą išvažiavo J. Beinortas.²³⁹

Spalio 20 d. dalyvavęs Konstitucijos egzamino finale ir rašęs esė pateiktomis temomis, J. Beinortas tapo laureatu ir buvo apdovanotas specialiais prizais, kuriuos gavo iš šio egzamino globėjo, šalies Prezidento V. Adamkaus rankų. Lietuvos Respublikos teisingumo ministras Petras Baguška laureatą apdovanojo Teisingumo ministerijos suvenyriniu medaliu.

Vėliau žurnalistams J. Beinortas tvirtino, kad laikyti tokį egzaminą yra politiko prievolė ir lygino Konstitucijos egzaminą su Nacionaliniu diktantu, pavadindamas jį teisinio raštingumo testu.²⁴⁰

Nors egzamino organizatoriai tikėjosi, kad ir 2008 m. Konstitucijos žinias vėl panorės pasitikrinti ir Seimo bei savivaldybių tarybų nariai, tačiau Panevėžyje prie testo lapų palinko vienintelis politikas – J. Beinortas. Jis teigė, kad tų metų testas buvo sunkesnis ir painesnis. Ir tąsyk tarybos narys pakartojo praėjusių metų rezultatą – teisingai atsakė į 25 klausimus, todėl be konkurencijos tapo geriausiu Konstitucijos žinovu iš Panevėžio politikų.²⁴¹

²³⁹ Kazakaitis J. Konstitucijos egzamine panevėžiečiai buvo tarp aktyviausiųjų. Panevėžio balsas, 2007 m. spalio 1 d., Nr. 221, p. 3.

²⁴⁰ Gasaitytė I. Konstitucijos egzaminas – kam garbė, kam įžeidimas. Panevėžio rytas, 2007 m. spalio 1 d., p. 32.

²⁴¹ Gasaitytė I. Konstitucijos egzaminas – kam garbė, kam įžeidimas. Panevėžio rytas, 2007 m. spalio 1 d., p. 32.

Išvados

Ši knyga skirta J. Beinortui – Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarui, vienam iš 124-ių vyrų ir moterų, 1990 m. Kovo 11 d. atvertusių labai svarbų naują Lietuvos valstybės istorijos puslapį.

J. Beinortas buvo ne tik politikas. Aštuoni jo gyvenimo dešimtmečiai buvo ir sudėtingi, ir įdomūs, kupini įvykių ir sutiktų žmonių.

Antrojo pasaulinio karo metais – 1943 m. vasario 11 d. Kėdainių rajone gyvenančių Jono ir Juzės Beinortų šeimoje gimė pirmagimis Julius. Jis užaugo neramiais pokario laikais – matydamas giminaičių ir kaimynų trėmimus, raudonųjų okupantų ir jų pagalbininkų savivalę.

Tėvų pernelyg gerai namuose parengtas mokyklai Julius peršoko porą klasių ir visuomet buvo jauniausias klasėje, vėliau – ir tarp bendrakursių KPI, į kurį 1959 m. įstojo būdamas vos šešiolikos.

Studijų metai prabėgo ne tik stropiai mokantis, bet ir keliaujant, įsitraukiant į žygeivių veiklą. Aktyvus KPI studentas sudomino net profesorių T. Ivanauską, dėščiusį kitoje aukštojoje mokykloje. Profesoriaus prašymu Julius su draugais aplankė lietuviškas salas Baltarusijoje.

Netrukus jau pats J. Beinortas tapo savo noru tremtiniu – pagal paskyrimą trejiems metams išvyko dirbti į Lyvanų stiklo fabriką Latvijoje. Nors ten latvių iš pradžių buvo sutiktas kaip dar vienas svetimas rusakalbis, vėliau išmoko laisvai bendrauti latvių kalba ir tapo latviams savas, be to, iš pamainos meistro pakilo iki fabriko vyriausiojo inžinieriaus.

Iš Latvijos grįžęs į Lietuvą, Julius 1967 m. apsigyveno Panevėžyje, pradėjo dirbti vienoje naujausių ir didžiausių mieste „Ekran“ gamykloje. Įvairias inžinerinės srities pareigas „Ekrane“ jis ėjo 22 metus. Kolegoms jis patiko, o gamyklos vadovybei – ne itin. Matyt, nepatiko dėl žygeiviškos veiklos, į kurią įtraukdavo

jaunimą, ir dėl kategoriško atsisakymo stoti į komunistų partiją (todėl karjeros padaryti negalėjo), ir dėl ekologijos problemų viešinimo (Juliaus pastangomis gamykloje net buvo įrengti švino dalelių gaudytuvai).

Panevėžyje J. Beinortas sutiko ir savo gyvenimo meilę – praktikos į „Ekraną“ atlikti atvažiavusią studentę Vidą. Pakvietė į akį kritusią merginą paplaukioti baidare po Nevėžį, o poros metų – 1970-aisiais susituokė. Pora susilaukė dviejų dukterų – Eigintos (gim. 1973 m.) ir Aušros (gim. 1980 m.).

Tarybiniais metais žygeivių keliones ir Rasų šventes rengęs, uždraustą literatūrą dauginęs ir platinęs J. Beinortas buvo ir tarp pirmųjų panevėžiečių, įsitraukusių į LPS veiklą, 1988 m. su kitais drašiais ir aktyviais panevėžiečiais įkūrė Sąjūdžio Panevėžio skyrių.

1990 m. – išskirtiniai J. Beinorto gyvenime. Panevėžiečių rinkėjų valia jis rinkimuose į LTSR AT vasarį triuškinamai nugalė tris konkurentus su komunistų partijos pėdsaku ir tampa deputatu, pradeda politiko kelią.

1990 m. Kovo 11 d. išsipildė J. Beinorto slapčiausia svajonė – atkuriama nepriklausoma Lietuvos valstybė. Kartu su dar 123 kolegomis jis dalyvauja istoriniame balsavime. Prasideda Maskvos gąsdinimai ir ekonominės sankcijos, 1991 m. sausio 13 d. praliejamas beginklių žmonių kraujas, o deputatai, tarp jų ir J. Beinortas, paromis būdami parlamento rūmuose nežino, ar dar pamatys savo artimuosius.

Didžiajai Lietuvos politikai J. Beinortas atidavė beveik vienuolika metų – po dviejų metų LR AT sekė dvi Seimo nario kadencijos. Nuo 1992 m., tapęs Lietuvos krikščionių demokratų partijos nariu, J. Beinortas ir asmeniniame, ir politiniame gyvenime buvo ištikimas krikščioniškosioms vertybėms. Visą laiką, kol buvo parlamentaras, J. Beinortas dirbo Socialinių reikalų ir darbo komiteje, dalyvavo kuriant daugybę įstatymų, reglamentuojančių su darbo santykiais, socialine apsauga susijusias visuomenės gyvenimo sritis.

J. Beinortas sąmoningai nusprendė nesivaržyti 2000 m. vykusiuose Seimo rinkimuose ir LKDP rinkimų sąraše balotiravosi pašutinis – 63-iasis. Savo didžiojoje politikoje sukaupęs žinias ir patirtį jis 2001–2002 m. pritaikė dirbdamas SADM Darbo sąlygų skyriaus vedėju pavaduotoju.

Nuo 1990 m. gyvenęs tarp darbo Vilniuje ir Panevėžio, kuriame buvo likusi šeima, 2002 m. J. Beinortas grįžo gyventi į Aukštaitijos sostinę. Čia, įveikęs konkurse keturis kandidatus, buvo priimtas į Valstybinės darbo inspekcijos Panevėžio skyriaus viršininko pareigas. Ten J. Beinortas dirbo iki 2006 m., t. y. kol išėjo į užtarnautą poilsį.

Nuo 2003 iki 2015 m. signataras J. Beinortas buvo Panevėžio miesto savivaldybės tarybos narys, dalyvavo sprendžiant savivaldos problemas. Iš aktyvaus visuomeninio gyvenimo pasitraukęs sušlubavus sveikatai, J. Beinortas 2019 m. vasario 13 d. mirė ir buvo palaidotas Antakalnio kapinių Signatarų kalnelyje.

Per savo tarnavimo Lietuvai ir jos žmonėms dešimtmečius J. Beinortas buvo apdovanotas įvairiomis padėkomis, pasižymėjimo ženklais ir proginiais ar atminimo medaliais, tačiau valstybinių apdovanojimų negavo.

J. Beinortas bendražygių ir artimųjų prisiminimuose

Vida Beinortienė, J. Beinorto žmona

Su dvejais metais vyresniu Juliumi susipažinau 1968 m. „Ekran-o“ gamykloje. Jis ten dirbo jau metus, o aš, studijuojanti stiklo gamybą KPI, buvau atsiųsta vasarai į praktiką.

Kartą, liepos pradžioje, eidama per Stiklo cechą, susitikau Julijų – buvo triukšminga aplinka, susikalbėti neįmanoma, tai jis tiesiog parodė pirštu į viršų. Pasižiūrėjau – pro stoglangį šviečia saulės spindulys, kuriame matyti raibuliuojant daugybė stiklo krisliukų. Pagalvojau, kad tikriausiai Julius rodo, kad čia didelis užterštumas, kenksmingos sąlygos.

Tas oro užterštumas tada nei man, nei jam buvo nė motais. Mums buvo šiek tiek daugiau negu dvidešimt. Pasirodo, Julius tiesiog džiaugėsi, kad saulė šviečia, gražus oras. „Pasidariau baidarę, reikia išbandyti“, – paaiškino jis ir pakvietė mane kitą dieną plaukti su juo baidare. Niekada iki tol nebuvo baidare plaukusi – buvo įdomu. Tai kitos dienos, šeštadienio, rytą susitikom sutartoje vietoje, ant Nevėžio upės kranto. Buvo labai graži diena.

Julius šią baidarę pasigamino dar dirbdamas Latvijoje. Ji buvo pagaminta iš faneros, o kad neleistų vandens, dugnas aplietas derva. Sėdome į ją ir Sanžilės upe plaukėme iki Berčiūnų. Matėme, kad baidarė nuostabi ir kad ją galima leisti į tolesnius vandenis. Tai buvo kelių valandų ir kelių kilometrų kelionė 1968 m. liepos 6 d.

Vakare atsidūrėme tokioje vietoje, kur sunkvežimis negalėjo privažiuoti baidarės išvežti. Palikome ją pas pakrantėje gyvenantį žmogų, o Julius pakvietė mane kitą dieną kartu nuplukdyti baidarę ten, iš kur ją būtų galima išgabenti.

Tą pačią vasarą, rugpjūčio 14–21 d., Julius man pakvietė į rimtesnį žygį baidarėmis. Plaukėme Dubingos, Žeimenos, Neries upėmis pro Verkius, Vilnių, Kernavę. Julius man leido plaukti atsistojus, kad galėčiau grožėtis nuostabiais vaizdais, skaidriame vandenyje matomais augalais, žuvytėmis. Baidarė buvo fanerinė, stabili, negrėsė apvirsti, todėl taip ir plaukiau dairydamasi.

Net keista, bet šiame žygyje, bendraudama su Juliumi ir jo draugais, aš po truputį įpratau prie kalbų apie politiką. Anksčiau ja visai nesidomėjau, o per tą žygio savaitę vis girdėjau pokalbius politinėmis temomis.

Žygio metu, ant Neries kranto per nešiojamą radiją „Spidolą“ klausydamas „Amerikos balso“, Julius išgirdo, kad Sovietų Sąjungos kariuomenė įžengė į Čekoslovakiją nuslopinti Prahos pavasario reformatorių. Julius labai susinervino: „Kada pagaliau ta Tarybų Sąjunga žlugs?“ Ta žinia sugadino Juliaus nuotaiką, atrodo, atėmė jėgas, kurių taip reikėjo irkluoti.

Nesupratau, kaip gali kažkokie ir kažkur ne mūsų krašte įvykiai būti tokie svarbūs mums, esantiems gamtoje, atskirtiems nuo pasaulio... Man nuo mokyklos laikų buvo kalama į galvą propaganda apie Tarybų Sąjungos didybę, kaip plačiojoje tėvynėje gera gyventi, o čia Julius sako, kad ji sugrius. Stebėjausi, kaip jis gali taip šnekėti, bet tuo pačiu metu buvo įdomu jo klausytis.

Vis daugiau laiko praleisdavome kartu su Juliumi, draugystė peraugo į stipresnius jausmus. Po dvejų metų nuo pažinties vasaros, 1970 m. rugpjūčio 6 d., susituokėme.

Vėliau išplaukiojom upes ir ežerus, išnaršėm Lietuvą dviračiais ir pėsčiomis. Julius turėjo subūręs nuolatinę bendraminčių grupelę, be to, visuomet prie mūsų prisidėdavo ir naujų žygeivių. Jis grupei visada vadovavo, visada stovėjo priešakyje ir iš pasirengtų užrašų žygeiviams pasakojo vietovių istoriją, sąsajas su praeities kovomis už laisvę, prieš carą, pavergėjus, o daugiausia – prieš sovietinę okupaciją. Sakydavo, kad reikia priešą žinoti ir pažinti, kaip gi kitaip jį nugalėsime. Jis turėjo minčių sovietinį priešą nugalėti.

Julius rinko knygynuose pasitaikančius įvairių pasaulio šalių žemėlapius. O Lietuvos žemėlapių tada retai kada buvo pirkti. O jei jų ir buvo, tai menkai tikdavo kelionėms, kuriose reikėjo matyti pažymėtus net ir mažus upelius ar žvyrkelius. Tai teko įsisukti į karinį dalinį, įsikūrusį šalia Panevėžio, Pajuostėje. Iš ten per pažintis gavome smulkius vokiškus, paskui rusiškus žemėlapius. Juos žygeiviai kopijavo, daugino ir naudojo kelionėse.

Su Juliumi pirkome visokias knygas: lietuvių ir nelietuvių autorių, grožines ir negrožines. Prenumeravome jas, stovėjome eilėse prie knygynų, aplankydavome ne tik Panevėžio, bet ir Šeduvos, Vabalninko, Kupiškio knygynus. O tas knygas, kurių pirkti nebuvo, nes sovietų sistema nespausdino, kopijuodavome ir tarpusavyje kopijas platinome. Platinant tokius leidinius, man nemažai teko talkinti panevėžiečiui kunigui R. Pukeniui.

Kai nekeliaudavome, su žygeiviais susitikdavome tai pas vieną, tai pas kitą arbatas ir skaitydavome knygas apie Lietuvos istoriją, apie trėmimus, 1863 m. sukilimą. Nuo 1974 m. šventėme Rasas vis ant kito Lietuvos piliakalnio su liaudies dainomis, šokiais, su Maironio „Lietuva brangi“. Nei per Rasų šventes, nei mūsų namuose nebuvo vartojamas alkoholis, neskambėjo keiksmazodžiai. Mūsų draugai šiuo požiūriu buvo tokie pat bendraminčiai.

Pagal įgimtą charakterį Julius visur buvo vadovaujantis. O aš vadovauti negalėjau, man tiko, kad man vadovautų. Taip buvo ir šeimoje. Julius dėliojo visus šeimos reikalus, ir mums taip buvo gerai. Jis man net nepasipiršo, kaip tai rodoma filmuose. Jis tiesiog mane įtikino, kad mums reikia susituokti. Tik mano mamos paprašė leidimo mane vesti.

Julius buvo už privatinę nuosavybę, norėjo gyventi nuosavame name. Vienas studijų draugas jį vis pašiepavo, atseit taip Julius tiesia sau kelią į Sibirą. O Julius prieštaravo, kad ateis laikas ir mes dalysime portfelius Lietuvos ministrams. Visiems būdavo juoko.

Įsirengiant namą daug darbų teko daryti patiems. Juliaus tėtis, nagingas stalius, padarė viską, kas iš medienos: langus, duris,

laiptus, grindis, net parketą. Namas buvo faktiškai trijų aukštų, tad jam visko daug reikėjo. Knygų turėjome per keturis tūkstančius. Sekcijų ar lentynų pirkti nebuvo, tai Julius pats pagamino visas reikalingas knygų lentynas.

Aš, iš kažkur gavusi seną penkių litų monetą, nunešiau „Ekran“ gamyklos Stiklo cecho dailininkui, kad nupieštų Vytį, pagal kurį iš siūlų nuaudžiau sieninį kilimėlį. Vėliau juo papuošėme patalpas, kur pietavo prof. V. Landsbergis ir kiti svečiai, pasibaigus 1988 m. rugsėjo 11 d. mitingui Panevėžio stadione.

Ir kai buvome dviese, ir gimus dukroms, stengėmės visur dalyvauti kartu – ir žygiuose, ir švenčiant lietuviškas šventes. Lietuvybę puoselėjantis Julius, sudaręs „komisiją“ iš bendradarbių, 1973 m. gimusiai mūsų pirmagimei dukrai išrinko neįprastą vardą – Eiginta. Taip vadinamas piliakalnis Krekenavos regioniniame parke, kur stovėjo Eigintų pilis, 1372 m. sudeginta kryžiuočių. Naujagimės pirščiukai buvo ilgi, tai „komisija“ spėjo, kad gal mergaitė bus garsi pianistė, todėl jai reikia išskirtinio vardo. Ir iš šešių pasiūlytų vardų išrinkome Eigintos vardą. Po 7 metų gimusią jaunesniąją dukrą taip pat senoviniu lietuvišku Aušros vardu pavadino. Dukrelės, tautiniais rūbais aprenktos, nuo mažumės šventėse dalyvavo.

Laisvalaikį leisdavome su savo dukromis. Gyvenome miesto pakraštyje, tai kieme stodavome ant slidžių ir išmaišydavome šalia esantį mišką, ieškodami geniuko, zuikio ar stirnelės pėdų. Neretai dukros grįždavo sėdėdamos ant tėtės sprando. Ant tėtės sprando mažoji Aušra apkeliavo Nidos kopas, Raganų kalną Juodkrantėje, piliakalnius. Su Juliumi norėjome, manau, kad mums ir pavyko, vaikams sukurti vaikystės pasaką.

Dabar abi dukros gyvena Vilniuje. Eiginta, baigusi geografijos biologijos, socialinio darbo ir veiklos audito mokslus, dirba auditore. Vadybą baigusi Aušra dirba advokatų kontoroje. Turime anūką Paulių. Senelis spėjo juo pasidžiaugti – Pauliui buvo penkiolika, kai Julius mirė.

Kelionė dviračiais Tilžė–Suostai. Julius Beinortas centre. 1984 m. Fotografavo P. Dūda. Iš J. Beinorto šeimos archyvo.

J. Beinortas su dukromis Eiginta ir Aušra Rasos šventėje Lietavos ir Nėries upių santakoje (Jonavos rajone). 1986 m. V. Beinortienės nuotrauka.

Juliaus Beinorto išvyka su dukromis slidėmis į Piniavos mišką. Pirma – Eiginta Beinortaitė, toliau – Aušra Beinortaitė ir Julius Beinortas. 1984 m. V. Beinortienės nuotrauka.

Juliaus atmintis, kaip enciklopedijos knyga, buvo pilna vietovių, upelių, bažnyčių pavadinimų, istorijos įvykių ir datų. Po kažkurio insulto Julius pasiskundė gydytojui: „Daktare, visai praradau atmintį.“ Šis klausia: „Iš ko tai matyti?“ O Julius atsako: „Neprisimenu, kada vyko Vaterlo mūšis“. Tai išgirdęs daktaras numojo ranka ir nuėjo.

Žinodama, kokia puiki Juliaus atmintis, aš mažai dėjausi į galvą pavadinimus ir datas, nes žinojau – kai reikės, bet kada jo paklausiu ir bus iš karto atsakyta.

Juliiui visada buvo svarbūs Lietuvos reikalai. Aš mačiau, kaip tai jam svarbu, ir netrukdyčiau, neprieštaravau. Žinojau, kaip yra smagu daryti tai, ką nori, kaip smagu eiti ten, kur šaukia. O namai yra tada namai, kai gali įgyvendinti savo norus ir svajones.

Juliiui dalyvaujant 1990 m. rinkimuose į LTSR AT, dar nežinojome, kad jis visą savaitę turės dirbti Vilniuje ir grįžti galės ne kiekvieną savaitgalį. Jam teko nemažai stažuotis, važiuoti į komandiruotes užsienyje, nes jis buvo vienas Lietuvos socialinės apsaugos sistemos kūrėjų, o tam reikėjo sukaupti daug žinių, informacijos, kitų šalių patirties. Jis taip pat aktyviai dalyvavo LKDP veikloje.

Juliiui dirbant Vilniuje, tokiu įtemptu ritmu gyvenome vienuolika metų. Taip buvo, ir taip buvo gerai. Dukros per tuos metus baigė vidurinę ir aukštuosius mokslus, o mūsų sodas neliko apleistas, namas nesugriuvo.

Niekada nestabdžiau Juliaus, nes supratau, kaip jam svarbi veikla, kuria jis užsiima – domėjimasis Lietuvos istorija ir etnokultūra, mintys apie Nepriklausomos Lietuvos atkūrimą, vėliau – aktyvus dalyvavimas Sąjūdyje. Mačiau, koks jis yra kitų bendraminčių gerbiamas ir vertinamas. Žinojau, kad jis dėl savo veiklos vis būna darbovietėje „paauklėjamas“, tačiau pati tiesiogiai su tuo nesusidūriau. Tik vėliau atėjo supratimas, kaip rizikavome – juk namuose nuolat buvo laikoma sovietinės valdžios draudžiama literatūra, ją ir kitiems platinome. Ne kartą slapta nešiau tokius spaudinius Šv. Petro ir Povilo bažnyčios kunigui R. Pukeniui. O juk mūsų šeima dėl to galėjo rimtai nukentėti.

Daug baisiau man buvo 1991 m. sausį, kai Julius buvo Seime ir dienomis, ir naktimis, savaitėmis negrįždavo namo. Kartu su dukromis baiminomės, kad gali bet kada į namus užgriūti Tarybų Sąjungoje 1987 m. įkurto specialiosios paskirties milicijos dalinio (OMON'o) smogikai – naktimis nemiegojome, sekėme įvykius per televiziją.

Netrukus po 1991 m. sausio įvykių nuvažiavau į Seimą jo aplankyti. Jis sako: dar galėjom gražiai gyventi, bet... jau viskas. Tu gražiai užaugink vaikus.

Baigęs darbą Seime, 2001–2002 m. Julius dirbo Socialinės apsaugos ir darbo ministerijoje. Vėliau pavargo nuo nuolatinio važinėjimo tarp Vilniaus ir Panevėžio, todėl grįžo dirbti arčiau šeimos, į Panevėžį. Tuomet ketverius metus jis dirbo Valstybinės darbo inspekcijos teritorinio Panevėžio skyriaus vedėjo pavaduotoju, vyriausiuoju darbo inspektoriumi.

Paskutiniaisiais gyvenimo metais, suprasdamas, kad jėgos senka, Julius sakė: „Svarbiausią savo gyvenimo darbą padariau – padėjau parašą.“ Kai 2019 m. vasario 13 d. po sunkios ligos Julius mirė, santuokoje buvome gyvenę beveik 50 metų.

Juliaus nebėra šalia manęs, tačiau jis gyvas mano, mano artimųjų, jį pažinojusių žmonių atmintyje. Renkant medžiagą šiai knygai, parašiau elektroninį laišką profesoriui V. Landsbergiui, kurį mano vyras labai gerbė ir laikė didžiausiu autoritetu politikos srityje, su didžiausia pagarba apie jį kalbėjo ir žavėjosi jo sugebėjimu atvesti Lietuvą į Nepriklausomybę. Teiravausi jo dėl vienos citatos autorystės. V. Landsbergio atsakymas buvo trumpas, bet malonus: „Citata tikrai ne mano. O pagal turinį – ji tikrai teisinga, protinga, gražiai apibūdinanti sąjūdininkų padėtį. Galėtų būti Juliaus, nes jį prisimenu kaip teisingą ir protingą bendražygį.“

Vilnius, 2022 m. liepa

Rasa Juknevičienė (buvusi Rastauskienė),
Nepriklausomybės Akto signatarė,
1990–1992 m. AT deputatė, 1996– 2019 m. Seimo narė,
1999–2000 m. Seimo Pirmininko pavaduotoja,
2008–2012 m. krašto apsaugos ministrė,
nuo 2019 m. Europos Parlamento narė.

J. Beinortas yra svarbi Panevėžio Sąjūdžio istorijos dalis. E. Jarašiūnas, J. Liaučius ir Julius buvo tie signatarai panevėziečiai, su kuriais man teko susipažinti dar iki Nepriklausomybės. Jie buvo Panevėžio miesto sąjūdininkai, o aš tuomet gyvenau Pasvalyje.

Panevėziečiai man atrodė tokie nepasiekiamai protingi, tokie autoritetai! Esame kartu važiavę į Vilniaus Sąjūdžio renginius ir iš jų, o kai išrinko į AT, visi buvome jau pažįstami.

Jie visi trys, Julius taip pat, iš karto labai aktyviai įsitraukė į diskusijas, turėjo svarių argumentų. Stebėjausi – iš kur jie turi tiek žinių, tiek drąsos diskutuoti, ginti savo nuomonę? Julius daugiausia kalbėjo apie socialinius reikalus, apie skurstančią tautą, tačiau jo arkliukas buvo istorija, tautos dvasios reikalai. Man jis atrodė lyg vaikščiojanti enciklopedija. Kokius metus namo iš Vilniaus važinėjome autobusais, paskui AT išdalijo mums žiguliukus. Teises turėjau, bet viena dar nebuvo vairavusi. Pasiguodžiau Juliiui, jis pasisiūlė parvairuoti tą žiguliuką iki Panevėžio, o paskui jau iki Pasvalio bandyti pačiai. Dar pamokė, kaip benzino įsipilti...

Važiuojant jis daug visko pasakojo. Pamenu tik savo išpūdį – kaip šis žmogus gali tiek daug visko žinoti?! Iš kur? Juk sovietmetis buvo visiems panašus. Julius buvo įsitikinęs krikščionis demokratas. Kai jie atkūrė partiją, man buvo šiek tiek neramu, kad Sąjūdis skaldysis. Pakalbėjau su Juliumi, o jis man sako: „Kažkas juk turi paimiti tuos šventoriaus žmones.“ Su meile pasakė. O šventorius juk daugeliui tada tebebuvo paslaptinga sritis! Supratau, kad tikėjimas jam nebuvo nutrūkusi styga.

Jis ilgai dirbo prie socialinių reikalų. Stebėjausi – iš kur jis ir čia tiek žino? Juk inžinieriumi dirbo iki Nepriklausomybės... Buvo jautrus, kartais užsiplieskiantis, bet turintis labai griežtas ir tvirtas pažiūras. Eruditas, tačiau labai kuklus. Jam tikrai niekada nerūpėjo savi pinigai. Buvo atsidavęs žmonėms. Neteko paskutiniaisiais metais giliau išsikalbėti, bet manau, kad buvo dėl daug ko kritiškas. Julius jau kurį laiką sunkiai sirgo, tačiau dar galėjo gyventi. Kai man šiandien jau tų dešimčių ne viena, jo 76-eri, kai paliko mus, atrodo labai nedaug. Juliui esu labai dėkinga už visas Nepriklausomybės pamokas.

2020 m. liepa

Jonas Šimėnas,

Nepriklausomybės Akto signataras,

1990–1992 m. AT deputatas, 1996–2000 m.

ir 2008–2012 m. Seimo narys.

Su J. Beinortu susipažinome, kai 1990 m. buvome išrinkti į AT. Į politiką atėjome panašiais keliais, sutapo mūsų gyvenimo būdas ir hobis – žygeivystė. Bet anksčiau mūsų keliai nesusijėjo.

Dirbant AT, pertraukos metu Julius mane užkalbino: „Žinau, kad buvai žygeivis.“ Taip užsimezgė įdomus pokalbis abiem artima žygeivystės tema. Juk tai – gyvenimo būdas, kuris suformuoja tam tikrą žmogaus charakterį, išugdo patriotiškumą, pamatinių vertybių laikymąsi.

Po to pirmojo pokalbio suartėjome, ėmėme bendrauti. Julius buvo KDP narys, o aš – nepartinis. Pradėjus artimiau bendrauti, mane patraukė jo charakteris, kuklumas, dalykiškumas, intelektas, patriotizmas. Julius buvo tikras krikščionis – toks, kokį įsivaizduoju. Būti krikščioniu – tai ne tik bažnyčios lankymas, ne tik malda (nors ir tai turi būti), bet ir pats gyvenimas pagal krikščioniškus principus, pagal Dekalogą. Julius visa tai darė be pompastikos, nesireklamavo.

Tam tikra prasme jis buvo mano mokytojas ir vedlys krikščioniško gyvenimo keliu. Ir aš vėliau, 1993 m., tapau KDP nariu. Esu per gyvenimą sutikęs ir daugiau tikrų krikščionių, nors ir neparitinių. Tai patikimi žmonės, kurie niekada tavęs neišduos, nepaliks nelaimėje, padės ir niekada neprašys už tai atlygio. Julius irgi buvo toks žmogus.

Aš, kaip nepatyręs politikas, mačiau, kaip kolegos viešai gražiai kalba, todėl Juliui kartą pasiguodžiau, kad niekur nesireiškiu, mažai viešumoje kalbu. „Tu ir nesireikšk, to visai nereikia. Svarbiausia, padaryk ką nors naudingo, kas paskui bus svarbu, nes laiko mums visiems duota nedaug ir ribotai. O į tuščias diskusijas nėra ko veltis“, – tada pamokė mane Julius.

Tai buvo toks aiškus Juliaus pamokymas, kurį prisimenu iki šios dienos. Ir vėliau pasirinkdavau kokią nors strateginę tikslą, kurį akcentuodavau per rinkimus ir kurį dirbdamas Seime sėkmingai įgyvendindavau. Tai, galima sakyti, ne mano, o Juliaus nuopelnas. Julius irgi buvo toks žmogus – jeigu darydavo, tai iki galo, kol sprendimas būdavo priimamas.

Prisimenu vieną momentą, kai Julius maždaug 1995 m. po sunkios operacijos reabilitavosi Birštone – mes jį keli aplankėme, vaikščiojome Nemuno krantine. Atrodo, tuomet buvo ankstyvas pavasaris. Ir Julius bevaikštant sako: „Pažiūrėk, koks grožis, Nemunas teka, vandenys neša. Laikas bėga, mes kažką darom – kažin, kaip bus su mūsų darbais, ar vanduo nuneš viską į užmarštį, ar jie išliks?“ Tai buvo pamąstymas, ar mūsų darbai turi išliekamąją vertę, o gal bus kokios didelės jėgos sunaikinti. Nes iš tikrųjų dar AT sklandė spėliojimai – kiek laiko pavyks Lietuvai išlikti nepriklausomai? Ar pavyks mums išlikti nepriklausoma valstybe bent 20 metų, kaip po 1918 m. Vasario 16 d., ar ne? Ačiū Dievui, Lietuvai pavyko atsilaikyti. Manau, kad prie to prisidėjo ir tokie žmonės, kaip J. Beinortas.

2022 m. liepa

Gintaras Šileikis,

LPS Iniciatyvinės grupės narys,

1996–2008 m. Seimo narys

Paskutiniaisiais sovietinės Lietuvos gyvavimo metais dirbau Panevėžio rajono savivaldybės Kultūros skyriuje. Būtent šio skyriaus bibliotekos salėje 1988 m. liepos 28 d. mes organizavome LPS Panevėžio skyriaus steigiamąjį susirinkimą. Mes – tai keli panevėžiečiai – tarp jų į „Istorinės atminties“ grupę susibūrę Vygandas Vyšniauskas, Gintaras Lukoševičius ir aš, taip pat kaip patyręs žygėvis ir lietuviybės idėjų puoselėtojas panevėžiečiams žinomas J. Beinortas.

„Istorinės atminties“ grupės trijulė buvome ne tik draugai nuo paauglystės, bet ir „bendrabyliai“ KGB byloje. 1977 m., kai mums su G. Lukoševičiumi buvo po 17 metų, o V. Vyšniauskui – jau su kakę 18 metų, buvome sulaikyti sovietinių saugumiečių dėl antitarybinės agitacijos ir propagandos – patriotinių lapelių platinimo Panevėžyje. Lapelius gamindavome patys – būsimasis architektas G. Lukoševičius ant linoleumo atraižų net paveikslus išraižydavo, pavyzdžiui, lietuvaitę, sukaustytą grandinėmis. Mes naudodavome tuos atspaudus iliustracijoms gaminti, dar užrašydavome ir kokį nors patriotinį tekstą (pavyzdžiui, Maironio žodžius „Numesk, Tėvyne, rūbą seną, kurį užvilko svetimi“). Padaugintus antitarybinius lapelius platindavome Panevėžyje, kol buvome išduoti ir sulaikyti. Parą praleidome KGB Panevėžio skyriuje, vėliau buvome pašalinti iš komjaunimo, o V. Vyšniauskas – ir iš mokyklos, bet griežtesnių bausmių išvengėme greičiausiai dėl savo jauno amžiaus.

Nors paaugliais būdami apie Nepriklausomą Lietuvą galėjome tik svajoti, 1988 m. atsirado realių vilčių, kad šios svajonės gali pildytis. Pažinojau A. Juozaitį, tuomet jau pagarsėjusį kaip aktyvų sąjūdininką, todėl 1988 m. vasarą pasikvietėme jį į susitikimą su gyventojais, vykusį tuometiniuose Panevėžio „Ekrano“ rūmuose

(dabar – Panevėžio bendruomenių rūmai). Susirinko pilna salė patriotiškai nusiteikusių žmonių, A. Juozaitis išskleidė atsivežtą nedidelę Trispalvę, dar kelios suplevėsavo salėje.

Po šio susitikimo Panevėžyje ėmėme aktyviai platinti laikraštį „Sąjūdžio žinios“, kurio redaktorius ir leidėjas buvo A. Juozaitis, miesto įstaigose ir organizacijose viena po kitos buvo kuriamos LPS palaikymo grupės. Tuomet ir buvo nuspręsta, kad laikas įkurti bendrą LPS Panevėžio skyrių. Rengiantis steigiamajam skyriaus susirinkimui, bendravome ir tarėmės su J. Beinortu. Jis buvo ne tik didžiausios Panevėžio gamyklos – „Ekrano“ darbuotojus subūrusios Sąjūdžio palaikymo grupės iniciatorius ir organizatorius, tačiau ir gerai mums žinomas dėl žygeivių veiklos, patriotiškumo. Nors buvome skirtingo amžiaus, radome bendrą kalbą, keitėmės sovietinės valdžios draudžiama literatūra ir ją platinome.

Kurdami Sąjūdžio skyrių Panevėžyje, sąmoningai nusprendėme nerinkti vieno ar kelių vadovų, kad su jais nebūtų susidorota. Buvo sukurta iniciatyvinė grupė, kurioje pasiskirstė skirtingomis darbo kryptimis – buvo, pavyzdžiui, „Istorinės atminties“ grupė, žurnalistų grupė ir t. t.

Sąjūdžio Panevėžio skyriuje į J. Beinortą buvo žiūrima pagarbiai, o jo pasiūlymai, idėjos – vertinami. Jis visuomet turėjo aiškią ir tvirtą nuomonę, kurią argumentuotai gynė. Nors Julius buvo karšto būdo ir kartais diskusijos vyko audringai, jis vadovavosi ne emocijomis, o racionalių protu.

Kartu su J. Beinortu bei dar keletu Panevėžio atstovų vyko į 1988 m. spalio 22–23 d. Vilniaus sporto rūmuose vykusį LPS steigiamąjį suvažiavimą. Suvažiavimo metu buvo patvirtinti LPS įstatai ir kiti dokumentai, buvo išrinkta 220 narių į LPS Seimą ir Seimo Tarybą. Į šį Seimą buvome išrinkti ir mes su J. Beinortu.

Vėliau J. Beinortas su dar keliais Sąjūdžio iškeltais kandidatais Panevėžyje 1990 m. vasarį sėkmingai laimėjo rinkimus ir buvo išrinktas į AT, o Kovo 11-ąją kartu su kitais signatarais pasirašė Lietuvos Nepriklausomybės Aktą.

J. Beinortas rinkosi ne lengvą kelią, bet grėsmingą nežinomybę vardan Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo. Kaip vėliau paaiškėjo, visi mes – Sąjūdžio aktyvistai, buvome įtraukti į juoduosius sąrašus ir, jei tik būtų sugrįžusi sovietų valdžia, tikriausiai būtume pirmieji išriedėję vagonuose į tolimiausius TSRS pakraščius. Tačiau meilė Lietuvai, noras matyti ją laisvą buvo įsigėręs į mūsų kraują, negalėjome likti nuošalyje, negalėjome likti tik abejingais stebėtojais.

2022 m. liepa

Bronislovas Matelis,

žurnalistas, redaktorius, Panevėžio politinis veikėjas,
2016–2020 m. ir 2020–2024 m. Seimo narys

Pirmą kartą J. Beinortą susitikau, kai 1988 m. liepos 28 d. į tuometinio Panevėžio rajono savivaldybės kultūros centro bibliotekos (dabar – Panevėžio rajono biblioteka) salę Beržų gatvėje susirinko apie 20 žmonių steigti LPS Panevėžio skyriaus. Kartu su šviesios atminties istorijos mokytoju Algimantu Plytninku ten dalyvavome kaip vienos profesinės mokyklos, kurioje tuo metu kūrėme Sąjūdžio grupę, atstovai.

Tarp susirinkusių J. Beinortas išsiskyrė – jis buvo kuklus, ramus, santūrus, nelendantis į priekį, tačiau drauge įdėmiai stebėjo žmones ir vertino situaciją. Jis tuo metu trumpai kalbėjo ir jo kalboje jautėsi tiek gyvenimo, tiek ir pagrindinė politinė patirtis, nes tiksliai žinojo, kur esame ir ko dabar mums labiausiai reikia, kur turime eiti.

Mano nuomone, jį buvo užgrūdinusį pusiau slapta žygeivių veikla. Juk jau tuomet Julius nuolat buvo sekamas KGB struktūrų, net paskui pėsčiomis einančius Lietuvos vieškeliais žygeivius dažnai važiuodavo kagėbistų „Volgos“. Taigi jis, kaip niekas kitas, puikiai suprato, kad tarp susirinkusiųjų steigti Sąjūdžio Panevėžio skyriaus žmonių tikrai yra ir KGB agentų, kurie buvo įpareigoti rinkti informaciją apie tai, kas čia vyksta.

Vėliau iš tiesų išsiaiškinome, kas iš ateinančių į Sąjūdžio renginius galėjo bendradarbiauti su sovietiniu saugumu. Vieno jų pavardę vėliau, atliekant vieną žurnalistinį tyrimą, buvo paminėta žiniasklaidoje. Mes, jaunesni aktyvistai, norėjome tokius asmenis iškart iš savo gretų išmesti, bet Julius pasiūlė nekelti triukšmo, leisti dalyvauti susirinkimuose, tačiau neleisti jiems daryti įtakos mūsų sprendimams. Dėl šios priežasties dažnai sueidavome prieš svarbius susirinkimus pasitarti siaurame 3–4 žmonių ratelyje, kur tikrai vieni kitais pasitikėjome. Mano nuomone, dėl tokių apgalvotų vietos sąjūdininkų, o ypač J. Beinorto, veiksmų KGB agentams nepavyko užvaldyti Sąjūdžio Panevėžio skyriaus, kaip kad galbūt įvyko kai kuriuose kituose Lietuvos rajonuose.

J. Beinortas buvo mažakalbis, tarsi žaidėjas šachmatais, numantis kelis ėjimus į priekį, turintis tvirtą stuburą. Jis išklausydavo kitus, o tada pats savo nuomonę argumentuotai išsakydavo, dažniausiai pradėdamas mėgstamu kreipiniu: „Prieteliai!“ Kurti Sąjūdžio Panevėžio skyriaus J. Beinortas atėjo žinodamas, kur eina, ir suprasdamas, kas už tai gresia. Jau anksčiau, pasirinkęs žygeivio veiklą, Julius vardan patriotinių idėjų, lietuviybės ir tautos istorijos puoselėjimo paaukojo geresnės karjeros galimybę, materialinę šeimoms gerovę.

Tais laikais buvo svarbu išlaikyti šaltą protą, nesivelti į atvirą konfrontaciją su KGB ir kitomis sovietinėmis jėgos struktūromis, tuomečiais valdžios atstovais, tačiau tuo pačiu metu eiti su Sąjūdžiu Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo keliu. Šia kryptimi panevėžiečiai sąjūdininkai irėjo, taip pat ir J. Beinorto dėka.

J. Beinorto patirtis buvo labai naudinga ir vėliau, kai 1990 m. įvyko rinkimai į AT. Į ją buvo išrinkti trys panevėžiečiai – J. Beinortas, E. Jarašiūnas ir J. Liaučius. Iki šiol džiaugiuosi, kad būtent šiuos atstovus Panevėžio žmonės tuomet išrinko ir neapsiriko. Turėjome būti užtikrinti, turėjome jaustis už jų lyg už mūro ir tikėtis, kad AT nariai balsuos už Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimą.

Per kruvinuosius 1991 m. sausio įvykius buvau tarp Seimo gynėjų. Kaip ir visi, užsibarikadavusieji Lietuvos parlamento rūmuose ginti savos valstybės idėjos, nežinojome, kas gali įvykti, buvome pasiruošę net žūti. J. Beinortas tuomet taip pat buvo Seimo rūmuose, tik ne kaip gynėjas, o kaip parlamentaras. Manau, kad jis taip pat puikiai suprato padėties rimtumą ir iškilusią realią grėsmę ne tik sveikatai, bet ir gyvybei.

Man dirbant Seime pirmąją savo kadenciją, 2018 m. minėjome Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmetį. Ta proga buvo išleistas gražus ženklas, skirtas šiai sukakčiai. Tuomet Julius jau sirgo, todėl nutariau nuvažiuoti pas jį į namus ir įteikti išskirtinio pavyzdžio ženklą – padėką už Lietuvai nuveiktus darbus. Kai atvažiauvau, J. Beinortas mane pasitiko santūriai, tačiau buvo matyti, kad jam malonu sulaukti svečių, prisiminti svarbius Lietuvai įvykius, kuriuose teko abiem dalyvauti. Labai džiaugiuosi, kad dar spėjau Julių aplankyti, nes 2019 m. vasarį pasiekė žinia, kad jo netekome.

Dabar į politiką ateina daug sprinterių, o tokių stajerių kaip J. Beinortas – mažai. Tiesa, politikams maratonininkams yra pavojus per ilgą distanciją kur nors suklypti, tačiau Julius atsilaukė, visą gyvenimą išliko sąžiningas, garbingas ir savo principams ištikimas žmogus. Šis politikas mano atmintyje išliks kaip tikras žygeivis, ejęs per gyvenimą drąsiai ir tiksliai žinodamas, kurioje pusėje yra mūsų tautos laisvė ir kaip ją prisikviesti.

2022 m. birželis

Donatas Samėnas,

žygeivis, vienas žygio Simono Daukanto takais vadovų

Aš atsidūriau Panevėžio „Ekran“ gamykloje, kur jau dirbo Julius, keleriais metais vėliau, baigęs KPI. Jis, būdamas studentas, šiame institute pradėjo keliauti su žygeiviais, ištraukė į jų gretas. Aš tą patirtį atsinešiau taip pat iš studijų laikų. Ir kai susitikome „Ekran“, atsirado bendrumas, mus suvienijo tos pačios idėjos.

Julius jau daug metu puoselėjo mintį, kad reikia kažkokiu būdu pagerbti labai šviesų ir svarbų Lietuvos istorijoje žmogų – Simoną Daukantą. Jis sugalvojo, kad reikia renginio S. Daukantui atminti. Taip gimė sumanymas suorganizuoti pėsčiųjų žygį S. Daukanto takais.

J. Beinortas sugalvojo pakartoti S. Daukanto kelią nuo gimtinės Žemaitijoje, Lenkimuose, iki Vilniaus, nes jį 1814 m. šis šviesuolis nuėjo pėsčias į Vilniaus universitetą. Istorinių šaltinių, kokių maršrutu S. Daukantas ėjo, nėra išlikę. Juliaus idėja buvo pakartoti S. Daukanto ėjimą į Vilnių, bet eiti per tokias vietas, kurios iš tikrųjų Lietuvos istorijoje yra labai labai svarbios.

Pirmiausia, tai Kražių skerdynių vieta prie Telšių, Kėdainių rajone – Paberžė, įvairiose Lietuvos vietovėse išsibarstę sukilėlių kapai. Į žygio maršrutą tokių vietovių mes oficialiai nelabai galėjome įtraukti. Tuo metu saugumo priežiūra buvo labai griežta ir objektų, kurie buvo nepalankūs sovietinei istorijai, nebuvo galima minėti, masiškai lankyti.

1975 m. buvo sudėliotas ir paskelbtas žygio maršrutas iš 15 etapų, kurie bus įveikiami savaitgaliais. Mūsų žygio dalyvių branduolys buvo iš Panevėžio. Daug žmonių nuėjo visus etapus, o man teko dalyvauti 12-oje.

Saugumo agentai sekė žygio dalyvius, bandė stabdyti žygį. Pats žygeivystės judėjimas jiems buvo rakštis, nes buvo susijęs su patriotizmu, neiškraipytos Lietuvos istorijos puoselėjimu. Nevartodami alkoholio, nepalikdami šiukšlių žygeiviai keliavo ir tvarkė svarbias Lietuvai vietas, jas pažymėdavo.

Žygeiviai atgaivino ir ėmė organizuoti senovines Rasų šventes. Pirmoji buvo atšvęsta 1974 m. „Ekranu“ gamyklos profsąjungos buvo paskelbta oficialiai, kad organizuojamos Joninės. Bet iš tiesų buvo švenčiamos ne Joninės, o Rasos, kai pagal senovinius papročius yra palydima ir vėl sutinkama saulė, nusiprausiamą rasoje, kuri turi stebuklingą poveikį po saulės patekėjimo. Švenčiama buvo būtinai ant piliakalnio, ir būtinai su aukuru. Prie to aukuro dainuodavom „Lietuva brangi“. Tada „Tautiškos giesmės“ negalėdavome giedoti, nes saugumas būtų viską iš karto sustabdęs.

Tos šventės būdavo daug vaikų, visas didžiulis būrys. Mergaitės papuoštos tautiniais drabužėliais – ir Beinortų Aušrelė su Eiginta, mūsų taip pat dvi mergaitės to paties amžiaus. Vaikų dalyvavimas šventėje teikė viltį, kad tradicija bus tęsiama, senovinės šventės ir toliau bus prisimenamos. Taip ir įvyko. Rasos ir po šiai dienai švenčiamos.

Dar vienas toks atminimas iš tų pačių istorinių įvykių. Visi prisimename, kad iki 1989 m. Lietuvoje Valstybės atkūrimo dienos, Vasario 16-osios, švęsti griežtai buvo negalima. Visi tą žinojo. Prisimenu, kai mūsų mokykloje Kaune buvo keletą kartų paminėta Vasario 16-oji. Iš kažkur mokykloje atsirasdavo užrašas kreida „Laisvė Lietuvai!“, kažkas nupiešdavo Gedimino stulpus, tai paskui būdavo visa klasė siunčiama pas direktorių, turėdavo nemalonumų.

Viena iš galimybių tais laikais legaliai susirinkti Vasario 16-ąją buvo kažkieno gimtadienis arba vardadienis. Juliaus gimtadienis – prieš pat šią datą, vasario 13-ąją, tai irgi buvo galimybė susiburti bendraminčiams. Paskui, 1989 m., jau legaliai Vasario 16-ąją suplevėsavo Trispalvė ir buvo galima paminėti šią svarbią Lietuvai datą. Jausmas buvo nenusakomas, kai kam ir ašara nubyrėjo, pagaliau pajutus Laisvę.

Labai simboliškas ir Juliaus palydėjimas į paskutinįjį kelionę – būtent Vasario 16-ąją. Tai tarsi Juliaus priminimas mums, kad Laisvės idėją turime visuomet širdyje nešioti, su ja gyventi.

2020 m. rugpjūtis

Danutė Kriščiūnienė,

Panevėžio kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų pagrindinės
mokyklos direktorė, pirmoji J. ir V. Beinortų dukters
Aušros mokytoja (1986–1990 m.)

Su Beinortų šeima susipažinau 1986 m., kai tapau jų pirmokės dukters Aušros mokytoja. Buvau jaunutė Panevėžio 9-osios vidurinės mokyklos (dabar – Rožyno progimnazija) pedagogė. Prieš tai vienus metus pavadavau kitą mokytoją, o tuomet gavau pirmąją savo nuolatinę klasę – pirmokėlius, tarp kurių buvo ir Beinortų jaunesnioji dukra.

Galiu atsakingai pasakyti – kitos tokios šeimos tarp mano auklėtinių daugiau niekada nebuvo. Juliaus ir Vidos šeima buvo išskirtinė, ŠEIMA iš didžiosios raidės. Mane žavėjo jų paprastumas, gražūs tarpusavio santykiai bei šiltas bendravimas su dukromis. Beinortai labai didelį dėmesį skyrė dukrų mokslams, todėl, pamatę, kaip stengiuosi dirbdama su pirmokėliais, nuo pirmų dienų tapo mano didžiausiais padėjėjais ir palaikytojais.

Iki šiol pamenu, kai, vos prasidėjus mokslo metams, sugalvojau pagražinti seniai remonto nemačiusią klasę – perdažyti grindis. Nusipirkau dažų ir savaitgalį ketinau imtis darbo. Atsitiktinai užsukęs J. Beinortas iškart pasisiūlė į pagalbą – ne tik padėjo dažyti, tačiau, atsinešęs iš netoliese esančių savo namų įrankius, suremontavo senus suolus. Vėliau Julius ir Vida padėjo man dar labiau pagražinti klasę. Su jų pagalba buvo suremontuota viena vis drėkstanti klasės siena (ir išpiešta žaislingais dailininko piešiniais), V. Beinortienė padovanojo kelis skiautinių technika savo rankomis pasiūtus paveikslus, klasėje atsirado daug Beinortų labai mylimų kambarinių augalų, kuriems stovą taip pat Julius pagamino. Tai, kas dabar vadinama edukacinėmis programomis, mūsų klasėje buvo naudojamos nuolat, su Aušros tėvų pagalba klasėje atsirado gyvasis kampelis – akvariumas su įvairiomis žuvytėmis, žiurkėnai, triušiai, įvairių rūšių papūgėlės, netgi – kurapkų šeimynėlė.

Beinortai, patys mylėdami gamtą, padėjo man tą meilę skiepyti ir moksleiviams. Julius ir Vida nuolat dalyvavo klasės išvykose – pradedant apsilankymu miške, pasiplaukiojimu valtimis, dviračių žygiu, baigiant ekskursija į Ventės ragą, kur stebėjome paukščių žiedavimą. Iki šiol mano namuose saugoma daugybė fotografijų, kuriose J. ir V. Beinortai užfiksavo mūsų klasės gyvenimo akimirkas. Patys namų sąlygomis padarydavo nuotraukas ir jomis apdalydavo visus klasės moksleivius.

1990 m. kovo 12 d. į mūsų klasę J. Beinortas atnešė Nukryžiuoto Jėzaus paveikslą reprodukciją. Prieš kabindamas ją ant sienos, manęs paklausė, ar nebijau. O aš nustebau – ko turėčiau bijoti? Nors iš tiesų tai buvo pirmasis mokykloje pakabintas religinio turinio paveikslas, dėl kurio galėjau turėti rimtų nemalonumų. Netrukus, pats būdamas giliai tikintis, J. Beinortas inicijavo, kad moksleiviams atsirastų tikybos pamokos bei užsiėmimai, kuriuos vedė kunigai. Manimi pasitikėjo, todėl iš Beinortų gaudavau paskaityti ir necenzūruotos lietuviškos literatūros.

Kai Aušra baigė pradinės klases, mano bendravimas su Beinortais nenutrūko. Nors buvau nusprendusi nestoti į jokią partiją, Juliaus – doro ir krikščioniškas vertybes puoselėjančio politiko – pavyzdys paskatino mane 1996 m. tapti LKDP nare. Tokiu savo sprendimu labai džiaugiausi – su bendrapartiečiais nuolat dalyvaudavome įvairiuose renginiuose, mokymuose, keliaudavome.

Būdamas Seimo nariu, J. Beinortas aktyviai bendravo su Panevėžio gyventojais, stengėsi padėti jiems išspręsti įvairias problemas. Didelės J. ir V. Beinortų pagalbos sulaukė ir Katalikiška kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų mokykla, 1993 m. įkurta Marijonų vienuolyno pastate. Iki tol kurčiųjų klasės buvo formuojamos Panevėžio 15-ojoje vidurinėje mokykloje (dabar „Vyturio“ progimnazija). Ten nebuvo specialistų ir pritaikytų kurtiesiems sąlygų, o iš negalią turinčių moksleivių sveikieji mokiniai tyčiojosi. Iš atėjusių pas jį į priėmimą pedagogų išgirdęs apie šią problemą, J. Beinortas ėmėsi ją spręsti iš pagrindų.

Beinortų šeimą man primena ir mano namuose gyvenančios katės. Prieš 35 metus sulaukiau netikėto skambučio į namų duris. Atidariusi jas, pamačiau Julijų su dukra Aušra ir maža pūkuota trijų spalvų katyte. Pasirodo, Beinortų katė atsivedė palikuonių ir vieną jų, jau paaugintą Burbulę, šeima nusprendė padovanoti man, Aušros pirmajai mokytojai. Katytė buvo tiesiog nuostabi, iki šiol mano namuose gyvena jau n-tosios kartos jos palikuonė, taip pat Burbulė.

Labai gaila, kad Julius per anksti išėjo. Tačiau liko jo šeima, brangūs prisiminimai. Norėtusi, kad tokių šviesuolių skleidžiamas gėris ne išnyktų, o plačiai pasklistų.

Kartą J. Beinortas man yra pasakęs, kad, norint patirti sėkmę, reikia patirti dvigubai daugiau nesėkmių. Iš pradžių nesupratau, ką jis norėjo pasakyti. Tik vėliau atėjo supratimas, kad Julius buvo teisus – kelias į sėkmę nėra lengvas, o kad sėkmę įvertintum ir ja džiaugtumeisi, reikia įveikti sunkumus, kurie užgrūdina.

2022 m. liepa

Petras Luomanas,

2008–2012 m. Seimo narys, Lietuvos ir Panevėžio miesto politinis bei visuomenės veikėjas

Aš su Juliumi truputėlį vėliau susipažinau. Tai buvo apie 1990 m. Dirbau tuometinėje Panevėžio Jono Švedo pedagoginėje muzikos mokykloje teorinės disciplinos dėstytoju, kaip sakant, buvau muzikantas. Kartą manęs paklausė, ar eičiau dirbti J. Beinorto padėjėju-sekretoriumi. Aš sutikau ir nuo 1992 iki 1996 m. juo buvau. Nuo 1995 m. buvau ir KDP Panevėžio skyriaus pirmininkas.

Kas mane žavėjo, kas įstrigo per tuose metus, kai pažinojau Julijų? Jis niekada nėjo į kompromisus su sąžine. Aš tą sakiau ir dabar galiu pakartoti. Krikščionys demokratai Seime sakydavo: su Juliumi neįmanoma susitarti. Atrodė, kad gal būtų taip geriau, galbūt patogiau, bet Julius nėjo į tuos galimus patogumus, buvo principingas ir turėjo savo nuostatas.

Antra vertus, Julius su malonumu pasidalydavo žiniomis, informacija, kas vyksta Seime, įgyta patirtimi.

Buvo toks juokingas epizodas. Julius gulėjo ligoninėje. Jį lankančios žmonos Vidos paprašė būtinai mane pakviesti atvažiuoti. Kai aš pas jį nuėjau, Julius manęs paprašė jį parvežti namo. Aš nusistebėjau – kaip jį parvešiu? „Tyliai, tyliai, čia niekas nesupras. Mes nusileisim liftu, taip partizaniškai“, – paaiškino tada pabėgti iš ligoninės norėjęs Julius.

Žinoma, tuomet neparvežiau ir nesigailiu – jis turėjo būti ligoninėje. Ir kada jam insultas pagadino kalbos dovaną, jis sako: „Blogai man. Aš ką noriu, nebegaliu sakinio suregzti.“ Ne taip, kad slėptų, dangstyty, bet sako – negaliu. Ir kada pernai jam buvo įteiktas Gabrielė Petkevičaitės-Bitės medalis, Julius buvo scenoje, bet jau nekalbėjo.

Galiu pasakyti, kad Julius nesiekė aukštų kėdžių ar krėslų, nors kai kurie apsukriai tą padarė. Nedvejodamas pasirašė Nepriklausomybės Aktą. O kai kurie rašėsi, nes kiti rašėsi, o kai kurie ir nepasirašė. Bet Julius, kaip teisingai buvo pasakyta, paliko tą vieną žodį „už“, užbraukęs kitus nereikalingus. Kaip protestą – kokios gali būti abejonės, kokie dar gali būti svarstymai, kai šitiek ilgai eita į tą Nepriklausomybę, tiek svajota? O kai dabar yra proga, tai kokie gali būti kompromisai?

Mūsų partijoj buvo tokia tradicija – krikščionys demokratai kiekvieno mėnesio paskutinį sekmadienį po Sumos visą laiką susirinkdavom. Tai Juliaus kalba visada būdavo dalykiška, konkreti, įdomi. Ar tai būtų Vasario 16-osios, Kovo 11-osios, ar kitomis datomis, jis visada turėdavo medžiagos, būtinai kažką pateikdavo. Jis turėjo latvių žurnalisto nupieštą visą sausio 13-osios Televizijos bokšto apgulties, kur stovėjo tankai ir visa kita, schemą. Ją padauginė į daug egzempliorių, nes jam buvo svarbu ne tik pačiam turėti, bet kad visi žinotų tiesą, kas ten vyko.

Julius mylėjo gamtą, mylėjo aplinką, kuri jį supo. O jau koks grybautojas buvo! Kur kokie grybai auga, jis viską žinojo. Ir ta

gamta, ta lietuviška žemelė jam labai svarbi buvo. Ir tą rytą, kai jis išėjo Anapilin, išėjo paukščių palesinti. Taip ir išskrido su paukšteliu.

Nepaprastai gaila, kad netekome Juliaus. Mums ta netektis skaudi, bet tas šviesus atminimas, tai, ką prisimenam, lieka visam. Niekada netroško garbės, visada paprastas, ar būdamas parlamente, ar miesto taryboje, partijoje. Jokio pasipūtimo, arogancijos. Tai didis žmogus buvo.

2020 m. lapkritis

Albina Saladūnaitė,

kultūros darbuotoja, Felicijos Bortkevičienės kalbos premijos (2011 m.) ir Gabrielės Petkevičaitės-Bitės atminimo medalio „Tarnaukite Lietuvai“ (2013 m.) laureatė

Kai 1978 m. iš Šiaulių atvažiavau dirbti į Panevėžio miesto biblioteką, J. Beinortą iš pradžių pažinojau tiesiog kaip mūsų skaitytoją. Jis daug skaitė, nuolat užsukdavo knygu.

Dar studijų Vilniuje metais girdėjau, kad kažkas kažkur švenčia Rasas, Vėlines, pėsčiomis lanko Lietuvai svarbias istorines vietas, bet nieko daugiau nežinojau. Ir man jau dirbant Panevėžyje, maždaug 1980 m., Julius kartą pasiūlė važiuoti į Rasų šventę. Pirmiausia jis paklausė, ar aš nebijau rizikos. O aš naiviai nustebau – ko gi man bijoti? Būdama jauna, negalvojau, kad galiu nukentėti. Aš negalėjau patikėti, kad už domėjimąsi savo kraštu, jo istorija gali būti priversta užmiršti geresnę karjerą, o tavo vadovai dėl to gali būti kviečiami pasiaiškinti į KGB.

Pirmosios Rasos, kuriose Juliaus pakviesta dalyvavau, man padarė didžiulį įspūdį. O po to jau eidavau su Juliumi ir kitais bendraminčiais į žygius, švęsdavome ne tik Rasas, bet ir Vėlines. Kur tik nesame vaikščioję: ir po Lietuvą, ir nuo Sovietų (Tilžės), esančio Kaliningrado srityje, mes sykį dviračiais pervažiojome visą Lietuvą iki knygnešio Jurgio Bielinio kapo Suoste (Biržų

rajone). Keliavome ir 1863 m. sukilėlių takais: nuo Morkių kaimo (Kelmės rajonas), kur yra sukilimo vado Antano Mackevičiaus tėviškė, pėsčiomis pasiekėme Vilkiją, kur jis buvo suimtas.

Į Paberžę (Kėdainių rajonas) pas Tėvą Stanislovą Julius taip pat pirmą kartą mane nuvežė. Tikriausiai tai buvo maždaug 1982 m. Mes ten važiuodavome dirbti, organizuodavome talkas, o padirbėję šnekėdavomės iki ryto. Julius buvo gimęs vasario 11 d., tai mes susirinkdavome į Paberžę neva švęsti jo gimtadienio, bet iš tiesų – paminėti Vasario 16-osios.

Julius buvo fiziškai stiprus. Žygiuose ar šventės rengiant reikėjo ir nešulius nešti, ir medžius ar krūmus kirsti. Būdavo, nueina žygeivių būrys prie Lietuvai svarbaus, užmiršto kapo, vyrai greit nuleidžia kokią nudžiūvusią pušį, nulupa žievę, padaro koplytėlę ir pritvirtina atsineštą Rūpintojėlį. Koplytstulpis jau stovi, o visi greitai dingsta.

Žygių metu Julius supažindindavo jaunimą ir su slaptaknygėmis. Viršelis būdavo kokio „Komunistų partijos manifesto“, o viduje – visai kitas turinys. Tokie leidiniai keliavo iš rankų į rankas. Julius, vakarojant prie laužo, dažnai ištraukdavo paskaityti draudžiamos literatūros pluoštą ar vilniečio Mindaugo Tomonio, 1975 m. nužudyto KGB, inscenizavus savižudybę, eilėraščius.

Turėdamas aštrų protą, puikų išsilavinimą, sukaupęs darbo patirties, Julius sovietmečiu galėjo gyventi gerai – eiti aukštas pareigas su geru atlyginimu, susitvarkyti gerovę, bet jis gyveno visiškai kitaip,ėjo prieš visus vėjus. Mes, jaunimas, rizikavome tik savo gyvenimu, o Julius, būdamas šeimos žmogus, rizikavo daug labiau. Jį gelbėjo tikriausiai tik tai, kad Julius buvo pasiutusiai geras specialistas, todėl jo iš „Ekranų“ išmesti negalėjo, nes nelabai buvo kuo jį pakeisti.

Julius buvo labai stiprus Lietuvos istorijos, kuria mokėdavo sudominti ir kitus, žinovas. Jis tuo tiesiog gyveno – istoriniai faktai, svarbios vietovės, piliakalniai, papročiai. Eruditas, aštraus proto, drąsus. Jis rizikavo, bet įtraukdavo į slaptą veiklą jaunimą, nes

suprato, kad reikia po savęs palikti naują, sąmoningą nenutautintą lietuvių kartą. „Kokia prasmė, jei mes po savęs nepaliekame įpėdinių“, – sakė jis, kai atsargesnieji bendraminčiai ragindavo veikti tyliai ir neįtraukti naujų žmonių. Julius buvo teisingas – keliaujant po Lietuvą ir aplinkines kadaise mūsų valstybei priklausiusias žemes, matydavome užzombintus, tautiškų šaknų nebeturinčius, degradavusius žmones. Suniokotos dvasios žmonės, apgyvendintus dvaruose ir juos dergiančius, niokojančius gražiausius gamtos kampelius.

Prasidėjus Sąjūdžiui ir vėliau – išrinktas į LR AT, Seimą Julius nepasikeitė, tik buvo dar labiau užsiėmęs.

1991 m. vasarį, praėjus mėnesiui po baisių įvykių, susirinkome į Beinortų namus paminėti Juliaus gimtadienio. Iš pradžių visi apsiverkėme. Žinot, kai praeina pavojus, tada ateina emocijos, supratimas, kad galėjome nebesusitikti. Juk per sausio įvykius Julius buvo Seime, kuris bet kurią akimirką galėjo virsti naujaisiais Pilėnais – būtų užtekę menkiausios provokacijos. Į Julijų žiūrėjome kaip į žmogų, kuris buvo pasirengęs dėl Lietuvos Nepriklausomybės numirti.

Mano nuomone, įtemptas darbas, sunkūs išgyvenimai nepraejo be pėdsakų, todėl vėliau sušlubavo Juliaus sveikata. Idealisto likimas – po darbo Seime jis tapo nebelabai reikalingas. Kiti, dar būdami Seime, jau dairėsi, kaip susikurti ateitį, o Julius taip negalėjo, jis nesisirūpino savo saugiu rytojumi.

Ačiū Dievui, buvo suspėta Juliui įteikti Gabrielė Petkevičaitės-Bitės atminimo medalį „Tarnaukite Lietuvai“. Renginyje vyko 2018 m. kovą, Panevėžio Juozo Miltinio dramos teatre. O po beveik metų rinkomės į Juliaus laidotuves. Taip jau sutapo, kad Panevėžys buvo pasiruošęs švęsti Vasario 16-ąją, visur plevėsavo vėliavos. Su jomis ir išlydėjome Julijų į Amžinybę.

2022 m. liepa

Rima Rimšienė,

Seimo nario J. Beinorto padėjėja 1990–2000 m.,

Panevėžio miesto savivaldybės tarybos narė 1990–1994 m.

Kai 1977 m., baigusi KPI, grįžau į Panevėžį, pradėjau dirbti „Ekran“ gamyklos skaičiavimo centre. Dar besimokydama Kaune priklausiau turistų klubui „Žilvinai“. Kartu su turistais dalyvavome kraštotyriminkų renginiuose. Teko dalyvauti žygio Simono Daukanto keliu paskutiniame etape.

Jau grįžusi gyventi į Panevėžį sužinojau, kad vienas iš pagrindinių šio renginio iniciatorių ir organizatorių buvo J. Beinortas. Artimiau su juo susipažinau dalyvaudama įvairiuose „Ekran“ gamyklos renginiuose (sąskrydžiuose, turistiniuose žygiuose).

Mano tėvai – politiniai kaliniai, buvo išvežti į Komijos Autonominę Respubliką. Aš gimiau tremtyje, man buvo 15 metų, kai su mama ir jaunesniąja seserimi 1969 m. grįžome gyventi į Lietuvą. Viena iš priežasčių, pagreitinusi mūsų šeimos grįžimą, buvo mano tikslas pabaigti lietuvišką mokyklą – iki tol 8 klases buvau baigusi Rusijoje.

Julius žinojo mano šeimos istoriją, žinojo mano ir mano šeimos nusistatymą. Kartą buvau Juliaus pakviesta į Rasų šventę su Panevėžio žygeiviais. Vykdamą į šią šventę nežinojau, kokioje vietoje ji bus. Kad tais metais Rasos bus švenčiamos Ukmergės rajone, sužinojau tik ten nuvykusi. Kiekvienais metais Rasos buvo švenčiamos pasirenkant vis kitoje vietovėje esantį piliakalnį. Manau, tai buvo daroma dėl saugumo – Rasų šventimas tuo metu Lietuvoje buvo traktuojama kaip antitarybinė veikla, o jos organizatoriai – persekiojami.

J. Beinortas buvo žmogus, kuris ne tik puoselėjo lietuviybę, organizavo įvairius kultūrinius renginius istoriniams įvykiams atminti, stengėsi pritraukti jaunus žmones pažinti savo kraštą ir raštą, bet jisai ir nepaprastai suprantamai mokėjo perteikti lietuvišką dvasią jaunimui. Visuomet būdavo be galo įdomu klausytis

jo pasakojimų. Tai buvo vienas iš tų žmonių, dėl kurių skrupulingo ir sistemingo darbo buvo išsaugotas mūsų kraštas ir jo istorija, išauginta gražaus jaunimo karta, kuri žinojo, kur Tėvynės ištakos!

J. Beinortas jau buvo tapęs AT deputatu, kai atėjau pas jį į priėmimą kaip Panevėžio miesto savivaldybės tarybos narė ir bandžiau rasti pagalbą sprendžiant kažkokias problemas.

Pokalbio metu Julius pasiūlė tapti jo padėjėja, o aš sutikau. Žinojau, kad J. Beinortas yra labai sąžiningas ir atsakingas politikas. Skanduoti „Laisvę Lietuvai!“ ar žarstyti populistiniais pažadais yra lengva, o dirbti juodą darbą po kruopelytę, dažnai nematant prošvaistės – sunku. Tačiau būtent tokiu keliu Julius ėjo. Seime jis dirbo daugiausia socialinėje srityje, kuri tikrai nėra dėkinga ir lengva. Pamenu, kad į Seimo nario J. Beinorto priėmimą užsirašydavo daugybė panevėziečių. Kartais rinkėjus jis priimdavo ir gilindavosi į jų problemas net iki vėlaus vakaro, 22–23 valandos.

Nors praėjo daug metų, iki šiol didžiuojuosi, kad J. Beinorto dėka kurtiesiems ir neprigirdintiesiems moksleiviams Panevėžyje buvo sudarytos tinkamos sąlygos mokytis. Taip įvyko, kai į priėmimą pas jį, kaip Seimo narį, atėjusi pedagogė papasakojo, kad klausos negalią turintys moksleiviai priversti mokytis koridoriuose. Prieš tai mokytoja kreipėsi į tuometinę Panevėžio merę, į savivaldybės tarybos pirmininką, tačiau jokios pagalbos nesulaukė. Tuomet nesistebėjome, kad niekas nežinojo apie šią situaciją. Stebėjomės – kad niekam nebuvo įdomu įsigilinti į tų moksleivių mokymosi problemas. J. Beinortas aktyviai ėmėsi spręsti šią problemą ir padėtis pasikeitė į gerąją pusę.

J. Beinorto padėjėja dirbau beveik 10 metų – kol jis buvo Seimo narys. Tačiau ir vėliau, abu gyvendami Panevėžyje, susitikdavome, pasikalbėdavome. Ir baigęs Seimo nario karjerą, Julius nesiliovė domėtis politika, sekti vidaus ir užsienio politikos aktualijas, nevengdamas ir aštrių žodžių, kritikos tuometiniams Lietuvos politikams. Negaliu įsivaizduoti, ką jis sakytų apie dabartinę Lietuvos politinę gyvenimą.

J. Beinortas buvo tikrai krikščioniškų pažiūrų, todėl nenuostabu, kad pasirinko LKDP ir nesiblaškę iš vieno politinio judėjimo į kitą. Kai jis buvo keliamas kandidatu į AT, aktyviai už jį agitavau žmones, nes tikėjau, kad geresnio kandidato neturime. Kai paaiškėjo, kad Julius rinkimus laimėjo, išlydint į Vilnių palinkėjau neužmigti ant laurų, neužsidaryti valdžios rūmuose, išeiti į žmones, pajusti tikrą gyvenimo ritmą. Tokiais principais Julius ir vadovavosi. Į didžiąją politiką vieni ateina daryti karjeros, ieškoti sau naudos, o kiti – norėdami pakeisti pasaulį. J. Beinortas buvo vienas iš pastarųjų. Džiaugiuosi, kad teko jį pažinti, su juo dirbti.

2022 m. liepa

Eiginta Beinortaitė, J. Beinorto dukra

Didžiuojuosi, kad tėtis signataras. Didžiuojuosi ir širdies gilumoje suvokiu, kad jeigu aš kada turėčiau tokią galimybę, labai norėčiau turėti tiek išminties ir tiek drąsos pasielgti lygiai taip pat, kaip jis. Norėčiau savo aplinkoje, sesers vaikui įskiepyti tą patriotizmą, kokį aš gavau iš savo šeimos.

Aš buvau nepaprastai laimingas vaikas. Aš augau taip, kaip neaugo nė vienas mano klasės draugas. Vargu, ar kas iš mano miesto buvo toks laimingas vaikas, kokia buvau aš ir mano sesė. Mes turėjome tėvą, kuris rodė mums visą pasaulį. Aš atsimenu, sirgau kažkokia vaikiška liga – vėjaraupiais ar kiaulyte, o jis sėdėjo šalia manęs ir man pasakojo apie kosmosą, apie žvaigždes, planetas, palydovus. Man tai buvo tokia pasaka, kad užmiršau, ką man skauda. Buvo labai gražu.

Mane tėtis nuo mažų dienų pratino slidinėti – kartu čiuoždavome per miškus, per laukus. Labai nedėkingas tas mūsų reljefas, tokia lyguma: kiek kasi, tiek važiuoji. Taigi, pakalnių nesitikėk, čiuožiant reikia pačiam įdėti pastangų ir fizinių jėgų. Tėtis taip

mokė ištvėrmės. Jei sutariam, kad nučiuošim, vadinasi, ten turim ir nučiuožti – nuolaidų nebuvo. Tikrai kartais žygyje atgal į namus aš jau sėdėdavau tėtei ant pečių, buvo ir tokių dienų. Tai jis išmokė pažinti mane, kaip atrodo žiema miške. Tikrai nedaugelis vaikų pažintų iš žievės medį. Tėvas įskiepijo meilę viskam: gamtai, kraštui, tautiškumui.

Atsimenu vieną tokį epizodą, kai jau tėčio tėveliai atsikėlė gyventi į Panevėžį pas mus. Močiutė labai mėgo dainuoti lietuviškas dainas, turėjo porą sąsiuvinių jų prisirašiusi. Tarp tų lietuviškų dainų ir „Tautišką giesmę“ kartais giedodavo. Ir aš ją išmokau, man pasirodė toks gražus tekstas, tokia graži, tuomet maniau, lietuviška daina. Aš pas draugę nuėjusi padainavau – va, išmokau dar vieną gražią liaudies dainą! Kai išgirdo draugės senelis, sako: „Vaje, vaje, vaikai, tik jos niekam garsiai nedainuokit, nes blogai bus.“

Tada nesupratau, kodėl ne visas dainas dainuoti galima. Nesupratau, kas tam seneliui darosi. Ir, pirmai progai pasitaikius, mokykloje pasigyriau, kokią išmokau naują dainą – iš visos dūšios užtraukiau: „Lietuva, Tėvyne mūsų...“

Mokytoja nusivedė mane pas direktorę ir paprašė daugiau niekada tokių dainų girdint kitiems nedainuoti. Aš tada grįžusi namo tėčio paklausiau, kodėl taip yra – bobutė dainuoja ir jai nieko, o mane bara? Mūsų namuose vyravo patriotiška atmosfera, bet viešumoje apie tai kalbėti negalėjome. Vėliau, aišku, viskas prašviesėjo.

Atgimimo laikais mokykloje buvau Sąjūdžio grupės pirmininkė, platinau laikraštį „Atgimimas“, mokiau liaudiškų dainų, nes pati užaugau toje aplinkoje, kur labai daug jų skambėjo, daug Rasų šventėm su žygeiviais. Mūsų kartai patriotiškumo dvasia buvo įskiepyta jau nuo mažens.

Baigdama vidurinę mokyklą, per lietuvių kalbos egzaminą iš siūlomų rašinių temų pasirinkau „Moters paveikslas lietuvių liaudies dainose“. Ta tema turėjau daug ką pasakyti. Ir man pasirodė, kad mane per daug riboja nurodytas puslapių skaičius.

Lietuvių liaudies dainos, senųjų tradicijų pažinimas – viskas iš tėvelių, kurie vežėsi mane į žygeivių susiėjimus, keliones. Jei taip pat daug su šeima būtume keliaavę ir vėliau, po 1988 m., dar daugiau visko būtume pamatę. Tačiau 1988 m. buvo riba, nes tuomet tėvams visą laisvą laiką atėmė politika, mažai jo liko pramogoms, tarp jų – ir žygeivystei.

Bet tada prasidėjo mano, paauglės, žygiai Sąjūdžio link. Buvau aktyvi tikinčioji ir su bažnyčios jaunimu labai daug gražių darbų esam nuveikę beprasidedant ir jau prasidėjus Sąjūdžiui. 1991 m. sausio 13-osios naktį praleidau prie Panevėžio centrinio pašto, su barikadom ir dainom. Su katalikišku jaunimu tvarkėme sunykusį Burbiškių dvarą, Uliūnų, Barklainių koplytėles. Ėjom pėsčiomis į Kryžių kalną, nešdami kryžių. Pas Tėvą Stanislovą eidavome pėsčiomis, su dainomis, su spalvotomis vėliavomis. Labai įdomiai žmonės mus kaimuose, pro kuriuos eidavom, sutikdavo – vieni su išgąščiu, kiti palankiai į tas eitynes žiūrėjo. Daug įdomių atsiminimų likę.

Tėvai tiek man, tiek sesei įdėjo patriotizmo užtaisą ir niekas to neatims. Tik kartais pagalvoju, kad iš tėčio neišmokau tolerancijos kitokiai nuomonei – esu per daug nuožmi.

2020 m. rugsėjis

Paulius Matulionis, J. Beinorto anūkas, abiturientas

Kai atėjo laikas atsisveikinti su seneliu, neįsivaizdavau, kaip tai atsitiko. Suvokimas, kad nebegalėsiu jo matyti ar išgirsti jo išminčių žodžių, man atėjo vėliau.

Padėdamas močiutei kraustyti iš namų, tvarkiau senelio daiktus. Atradau senus dokumentus, senas mintis, įrašytas į jo sąsiuvinį, asmeninius daiktus.

Pradėjau klausinėti apie jį savo mamos, tetos ir močiutės. Kai man pasakojo apie jį istorijas, supratau, koks jis žmogus: patriotas, kuris paaukos gyvybę už savo šalį, kovotojas už laisvę ir

teisingumą. Jis nebijojo bandyti, nebijojo, kad jam kažkas nepavyks. Tai yra savybės, kurias atpažįstu savyje. Visada kovosiu už tai, kas teisinga, ir niekada nepasiduosiu, net jei man nepasiseks. Laikui bėgant subrendau ir supratau, kad noriu sekti jo pėdomis.

Mano senelis – 1990 m. Nepriklausomybės Akto signataras, kuris siekė, kad Lietuva vėl būtų laisva: „Noriu mūsų šalies valstybingumo, noriu jos Nepriklausomybės, noriu lietuvių tautos išlikimo ir tęstinumo.“ Dabar, kai žiūriu atgal, suprantu jo aistrą, tikslus ir kodėl jis visa tai padarė. Liūdėdamas dėl pernelyg ankstyvos senelio mirties supratau, kad noras kurti visuomenės gerovę ir noras tęsti jo darbus yra tai, kas mane stumia į priekį. Neturėjau galimybės gauti senelio patarimų, kai formavosi mano pasaulėžiūra, bet jo pavyzdys paskatino mane domėtis politika, istorija, branginti tokias vertybes, kaip šeima, bendruomenė.

Ateityje noriu būti politikas ir sekti savo senelio pėdomis. Noriu padaryti pasaulį geresne vieta ateities kartoms ir tęsti tai, ką jis kartu su kitais Nepriklausomybės Akto signatarais pradėjo. Mano senelio pavyzdys, šeimos vertybės ir noras siekti teisingumo bei geresnio gyvenimo kiekvienam, tikiu, padės man pasiekti šį tikslą.

2022 m. balandis

Svarbiausios J. Beinorto gyvenimo ir veiklos datos

1943 m. vasario 11 d. gimė Radviliškio rajono Kačiuškių kaime. Tėvas Jonas Beinortas (1908–1982 m.), motina Juzė Polikaitytė (1915–1995 m.).

1950–1955 m. mokėsi Radviliškio rajono Pašušvio septynmetėje mokykloje.

1955–1959 m. – Radviliškio rajono Grinkiškio vidurinėje mokykloje.

1959–1965 m. studijavo KPI (dabar – Kauno technologijos universitetas) Cheminės technologijos fakultete, įgijo inžinieriaus technologo specialybę.

1959–1961 m. dirbo Kauno „Bituko“ fabrike darbininku.

1963–1990 m. neoficialaus Lietuvos žygeivių judėjimo dalyvis, turistinių kraštotyrynių akcijų organizatorius.

1965–1967 m. pagal paskyrimą dirbo Latvijos Lyvanų miesto stiklo fabrike vyresniuoju meistru, ėjo vyr. inžinieriaus pareigas.

1967–1990 m. Panevėžio „Ekran“ gamyklos inžinierius, cecho viršininkas, technologinio biuro vadovas.

1968 m. studijavo Friazine, TSRS elektroninės pramonės ministerijos specializuotuose aukštuosiuose inžinerijos kursuose.

1970 m. vedė Vidą Ivanauskaitę.

1973 m. gimė dukra Eiginta.

1975 m. organizavo žygį pėsčiomis „Simono Daukanto taku“.

1980 m. gimė dukra Aušra.

1988–1989 m. vienas iš Sąjūdžio Panevėžio rėmimo grupės steigėjų, vėliau Sąjūdžio miesto tarybos narys. Išrinktas į Sąjūdžio

Seimą, LPS steigiamojo suvažiavimo delegatas.

1990–1992 m. LR AT deputatas, išrinktas 52-ojoje Žemaičių rinkimų apygardoje (Panevėžio m.) per pirmąjį turą.

1990 m. kovo 11 d. balsavo už Lietuvos nepriklausomos valstybės atkūrimą.

Nuo **1990 m. kovo 20 d.** LR AT Sveikatos apsaugos ir socialinių reikalų komisijos narys, Socialinių reikalų pakomitečio pirmininkas.

Nuo **1991 m. gegužės 8 d.** – Jungtinės Sąjūdžio frakcijos narys.

Nuo **1991 m. lapkričio 14 d.** – Estijos Respublikos, Latvijos Respublikos ir Lietuvos Respublikos Tarpparlamentinės Asamblėjos narys.

1991 m. apdovanotas Vengrijos Respublikos parlamento medaliu.

1992–1996 m. Seimo narys, išrinktas Panevėžio 28-ojoje Aukštaitijos rinkimų apygardoje. Sveikatos, socialinių reikalų ir darbo komiteto narys, Socialinių reikalų pakomitečio pirmininkas.

1992 m. įstojo į LKDP. Nuo 2001 m., susijungus partijoms, TS-LKD narys.

1993 m. LKDP tarybos narys.

1993–1996 m. LKDP valdybos narys.

1996–2000 m. Seimo narys, išrinktas pagal LKDP sąrašą daugiamandatėje rinkimų apygardoje.

1996 m. apdovanotas Sausio 13-osios atminimo medaliu.

Nuo **1996 m. lapkričio** iki **2000 m. birželio** ėjo Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto pirmininko pavaduotojo pareigas.

Nuo **1996 m.** – Baltijos Asamblėjos Ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto pirmininkas.

1996 m. gegužę drauge su tuometiniu sveikatos apsaugos ministru Antanu Vinkumi su vizitu lankėsi Kanadoje. 1997 m. dalyvavo Šiaurės šalių Tarybos organizuose parlamentiniuose mokymuose Norvegijoje.

1997–2000 m. Vyriausybės nutarimu paskirtas Seimo Pabėgėlių reikalų tarybos pirmininku.

Nuo **2000 m. gegužės 29** iki **spalio 18 d.** – Seimo Socialinių reikalų ir darbo (vėliau – Ekonominių ir socialinių reikalų) komiteto pirmininkas.

2000 m. Lietuvos Respublikos Prezidento V. Adamkaus dekretu apdovanotas Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo medaliu, skirtu 10-osioms Nepriklausomybės metinėms, už nuopelnus atkuriant ir įtvirtinant Lietuvos nepriklausomą valstybę 1990–2000 m.

2000 m. apdovanotas Baltijos Asamblėjos diplomu už indėlį stiprinant Baltijos valstybių vienybę ir darbą Lietuvos delegacijoje Baltijos Asamblėjoje.

Nuo **2000 m.** – Kristijono Donelaičio draugijos Panevėžio skyriaus narys.

2001–2002 m. ėjo Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Darbo sąlygų skyriaus vedėjo pavaduotojo pareigas.

2002–2006 m. Valstybinės darbo inspekcijos teritorinio Panevėžio skyriaus viršininko pavaduotojas – vyriausiasis darbo inspektorius.

2004 m. Seimo Pirmininko Č. Juršėno padėka už didelį, nuoseklų, pilietišką, vakarietiškomis vertybėmis grįstą darbą, kuris vainikuotas istorine sėkme – Lietuvos naryste ES.

2004 m. LKDP 100-ųjų metinių proga apdovanotas proginio medaliu.

2002–2007 m. Panevėžio m. savivaldybės tarybos narys. Dirbo Miesto ūkio plėtros ir aplinkos apsaugos bei Miesto savivaldybės kontrolės komitetuose.

2005 m. apdovanotas Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo medaliu, skirtu 15-osioms Nepriklausomybės metinėms.

2007–2011 m. Panevėžio m. savivaldybės tarybos narys.

2007 m. apdovanotas Baltijos Asamblėjos diplomu už indėlį stiprinant Baltijos valstybių vienybę ir darbą Lietuvos delegacijoje Baltijos Asamblėjoje.

2008 m. apdovanotas Lietuvos Respublikos Prezidentės D. Grybauskaitės medaliu „Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimui – 20 metų“.

2008 m. Teisingumo ministerijos organizuoto Lietuvos Respublikos Konstitucijos egzamino laureatas.

2010 m. apdovanotas Lietuvos savivaldybių asociacijos „Aukšinės krivulės riterio“ ženklų už nuopelnus Lietuvos savivaldai.

2011–2015 m. Panevėžio m. savivaldybės tarybos narys.

2014 m. apdovanotas kultūros ministro padėkos raštu, atminimo medaliu už Kristijono Donelaičio atminimo puoselėjimą.

2017 m. išleista knyga „Mūsų žygis Simono Daukanto taku“, sudaryta J. Beinorto.

2018 m. už parlamentarizmo tradicijų puoselėjimą, pilietiškumo ir demokratijos skatinimą Seimo Pirmininko apdovanotas Gabrielės Petkevičaitės-Bitės atminimo medaliu „Tarnaukite Lietuvai“.

2019 m. vasario 13 d. mirė. Palaidotas Antakalnio kapinių Signatarų kalnelyje.

Sutrumpinimai

AT	Aukščiausioji Taryba
BVP	Bendrasis vidaus produktas
DOSAAF	Savanoriška draugija armijai, aviacijai ir laivynui remti
EEB	Europos ekonominė bendrija
ES	Europos Sąjunga
Ignalinos AE	Ignalinos atominė elektrinė
JAV	Jungtinės Amerikos Valstijos
JTO	Jungtinių Tautų organizacija
KDS	Krikščionių demokratų sąjunga
KGB (VSK)	rus. <i>КГБ, Комитет Государственной Безопасности</i> , liet. Valstybės saugumo komitetas (prie TSRS Ministrų Tarybos)
KPI	Kauno politechnikos institutas
LCVA	Lietuvos centrinis valstybės archyvas
LDDP	Lietuvos demokratinė darbo partija
LDK	Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė
LDDP	Lietuvos demokratinė darbo partija
LTSR	Lietuvos tarybų socialistinė respublika
LKD	Lietuvos krikščionys demokratai
LKDP	Lietuvos krikščionių demokratų partija
LKP	Lietuvos komunistų partija
LLL	Lietuvos laisvės lyga
LPS	Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdis
LR	Lietuvos Respublika
LSSR	Lietuvos Sovietų Socialistinė Respublika
MGL	Minimalus gyvenimo lygis

MRP	Molotovo–Ribentropo paktas
NKVD	(rus. НКВД, Народный комиссариат внутренних дел), VRLK – Sovietų Rusijos ir Sovietų Sąjungos valstybinė institucija, represinė žinyba
OMON	Tarybų Sąjungoje įkurti specialiosios paskirties milicijos daliniai
SADM	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
SODRA	Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos
SSKP	Sovietų sąjungos komunistų partija
ŠU	Šiaulių universitetas
TS	Tėvynės sąjunga
TSKP	Tarybų Sąjungos komunistų partija
TS-LKD	Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai
TSRS	Tarybų Socialistinių Respublikų Sąjunga
URM	Užsienio reikalų ministerija
VDR	Vokietijos Demokratinė Respublika
VDU	Vidutinis darbo užmokestis
VRM	Vidaus reikalų ministerija

J. Beinorto bibliografinė informacija

KNYGOS

Birutė Nedzinskienė / sudarytojai Virgilijus Juozas Čepaitis, Virgilijus Kačinskas, Bronislovas Kuzmickas, Leonas Milčius, Zigmas Vaišvila, Birutė Valionytė. – Vilnius : Valstybės žinios, 2015. – 241, [1] p. : iliustr., faks., portr. – (Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarai / Signatarų klubo redaktorių kolegija: Virgilijus Juozas Čepaitis... [et al.]). – Turinyje prisiminimų aut.: Jaroslavas Banevičius, **Julius Beinortas**, Liudas Bumbulis, Birutė Burauskaitė, Audrius Butkevičius ir kt. – B. Nedzinskienės bibliografija: p. 225–241. – Bibliogr. išnašose. – Asmenvardžių r-klė: p. 219–224.

Gražina Didelytė mūsų atminty : [prisiminimai apie grafikę Gražiną Didelytę / sudarytojas Vygandas Čaplikas]. – Vilnius : Petro ofsetas, 2008. – 281, [1] p. : iliustr., portr. – Aut.: Domas Akstinas, Laima Andrikenė, Juozas Aputis, Jurij Argo, **Julius Beinortas** ir kt.

Grinkiškio kraštas / [redakcinė kolegija: Antanas Čepononis, pirminkas, Aleksandras Šidlauskas, sudarytojas ... [et al.] ; žymių žmonių sąrašą sudarė ir medžiagą parengė Virginija Urbonavičienė. – Radviliškis : Radviliškio rajono savivaldybės viešoji biblioteka, 2011. – 819, [1] p. : iliustr., faks., nat., portr. – Aut.: P. Akiras-Biržys, Bronius Alekna, Romualdas Alekna, Rita Aleknaitė-Bieliauskienė, **Julius Beinortas** ir kt.

Krikščionys demokratai Lietuvoje, 1989-2015 / [sudarytoja ir apžvalginių tekstų autorė Audronė Viktorija Škiudaitė]. – Vilnius : [Baltijos kopija], 2015. – 1200 p. : iliustr., faks., portr. – Turinyje aut.: Viktoras Alekna, **Julius Beinortas**, Kazys Bobelis, Vytautas Bogušis, Tadas Bruzgulis ir kt.

Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymo akto signatarai, 1990 / [parengė **Julius Beinortas**, Jūratė Černiauskienė, Gediminas Ilgūnas, Česlovas Juršėnas, Virgilijus Kačinskas, Antanas Karoblis, Egidijus Klumbys, Bronius Kuzmickas, Romualdas Ozolas, Romualdas Rudzys, Zigmas Vaišvila, Birutė Valionytė]. – Vilnius : Savastis, 2000. – 319, [1] p. : iliustr., faks., portr.

Mūsų žygis Simono Daukanto taku 1975 m. / Komunikacijos centras „Kalba. Knyga. Kūryba“; sudarytojas **Julius Beinortas**. – Panevėžys : Komunikacijos centras „Kalba. Knyga. Kūryba“, 2017. – 342, [1] p. : iliustr., faks., portr., žml. – Turinyje aut.: Kornelijus Alekna, **Julius Beinortas**, Vida Beinortienė, Rimas Bernatonis, Juozas Dapkevičius ir kt. – Bibliogr.: p. 323–328. – Asmenvardžių ir vietovardžių r-klės / parengė Lionė Lapinskienė, p. 330–342.

Valstybės atkūrimas : Lietuvos Parlamentas, 1990–1992 / [sudarė Romualdas Ozolas ir Birutė Valionytė ; redakcinė kolegija: Romualdas Ozolas – vyriausiasis redaktorius... [et al.]. – Vilnius : Artlora, [2013]. – 510, [1] p. : iliustr., faks., portr. – Turinyje aut.: Aleksandras Barabašas, **Julius Beinortas**, Egidijus Bičkauskas, Virgilijus Juozas Čepaitis, Juozas Dringelis ir kt.

STRAIPSNAI

1990 m.

Beinortas, Julius. Čekoslovakija žvelgia į ateitį / Julius Bernotas. – 1990, saus. 6, p. 1.

Padėkos pareiškimas. – Aut.: R. Astrauskas, **J. Beinortas**, E. Jarašiūnas, V. Landsbergis, J. Liaučius // Panevėžio tiesa. – 1990, saus. 26, p. 1.

Kandidatų į Lietuvos TSR Aukščiausiąją Tarybą saus. 24 d. padėkos pareiškimas gyventojams už pasitikėjimą.

Tebus sveika siela / parengė Algirdas Gineitis. – Aut.: Medardas Čobotas, Albertas Šimėnas, **Julius Beinortas**, Miglūtė Gerdaitytė, Petras Giniotas, Vytautas Puplauskas, Birutė Nedzinskienė, Aldona Armalytė, Adolfas Venckevičius // Mūsų žodis. – 1990, Nr. 12, p. 2– 4.

Pokalbio „Kaip valstybė rūpinasi invalidais?“ fragmentai.

Deputatai išrinkti. – Iliustr. // Panevėžio tiesa. – 1990, vas. 27, p. 1.

Informuojama, kad vas. 24 d. panevėžiečiai į Lietuvos TSR Aukščiausiąją Tarybą deputatais išrinko: R. Astrauską, **J. Beinortą**, E. Jarašiūną, V. Landsbergį, J. Liaučių.

Glinskas, Marius. Tikėkime ir dirbkime: Vasario 16-oji Panevėžyje / Marius Glinskas. – Iliustr. // Panevėžio tiesa. – 1990, vas. 21, p. 1.

Apie mitingą, skirtą Vasario 16-osios aktui paminėti; pasisakė E. Jarašiūnas, V. Čapliskas, J. Bernotas ir kt.

Kazlauskaitė, Gražina. Keturių vyrų paradas. Gražina Kazlauskaitė. – Iliustr. // Panevėžio tiesa. – 1990, vas. 14, p. 1.

Kandidatų į Lietuvos TSR Aukščiausiąją Tarybą **J. Beinorto**, A. Bačkio, R. Grilausko, E. Žukausko susitikimas su rinkėjais.

Mikšišūnas, Gintaras. Saugok, Dieve, nuo „politinių sprendimų“ / Gintaras Mikšišūnas. – Iliustr. // Lietuvos aidas. – 1990, gruod. 6, p. 2.

Apie gruod. 5 d. Aukščiausiosios Tarybos posėdį, kurio metu diskutuota dėl politinės ir ekonominės padėties Lietuvoje, parlamento darbo negerovių, derybų su SSSR klausimais ir kt., pasisakė deputatai B. Genzelis, S. Malkevičius, Č. Juršėnas, **J. Beinortas**, G. Vagnorius, R. Paulauskas, J. Pangonis, V. Beriozovas, V. Švedas, Z. Vaišvila, V. Čepaitis, P. Papovas, J. Liaučius, G. Šerkšnys, AT pirmininko pavaduotojais Č. Stankevičius ir B. Kuzmickas, Saugumo departamento direktorius M. Laurinkus.

1991 m.

Glinskas, Marius. Ne bartis, o burtis / Marius Glinskas // Panevėžio balsas. 1991, bal. 26, p. 1, 2.

Pateikiamos H. Sinicko, J. Čeponio, **J. Beinorto** ir kt. mintys, išsakytos Sąjūdžio miesto žmonių sueigoje bal. 19 d.

Mikšišūnas, Gintaras. Parlamento kronika / Gintaras Mikšišūnas // Lietuvos aidas. – 1991, bal. 3, p. 1, 8.

Informacija apie bal. 2 d. Aukščiausiosios Tarybos (AT) posėdį: Vyriausybės atstovas K. Šeputis supažindino su pateikto įstatymo projekto „Dėl užsienio investicijoms draudžiamų ir ribojamų veiklos sričių bei šiai veiklai žemės sklypų suteikimo“, deputatas A. Taurantas pateikė AT Reglamento projekto pakeitimus, Č. Juršėnas pasiūlė įstatymo „Dėl LR AT deputatų statuso“ pataisų, pradėtas svarstyti **J. Beinorto** pateiktas kolektyvinių sutarčių ir susitarimų įstatymas.

1992 m.

Beinortas, Julius. Finišo tiesiojoje / Julius Beinortas // Mano firma. – 1992, lapkr. 13.

Aukščiausiosios Tarybos deputato, LKDP kandidato į Seimą **J. Beinorto** pasisakymas.

Beinortas, Julius. Parlamentas ruošiasi atostogoms / Julius Beinortas // Apžvalga. – 1992, rugpj. 1–7, p. 1.

Aukščiausiosios Tarybos deputatas **J. Beinortas** apie penktosios sesijos darbą.

Beinortas, Julius. Politikoje būtinas nuoseklumas : Julius Beinortas – kandidatas į Seimą 28-ojoje rinkimų apygardoje / Julius Beinortas // Panevėžio balsas. – 1992, spal. 23.

Arimavičienė, Zita. Ne perauklėti, tik paklausti / Zita Arimavičienė // Tėvynė (Panevėžio r.). – 1992, spal. 20.

Apie susitikimą Dembavoje su kandidatais į Seimą Aukščiausiosios Tarybos deputatais J. Beinortu ir S. Kropu bei LDDP nariais P. Zablockiu ir S. Vėgėle.

Mikšiūnas, Gintaras. Krikdėmai dalyvaus rinkimuose atskiru sąrašu / Gintaras Mikšiūnas. – (Partijos ruošiasi rinkimams) // Lietuvos aidas. – 1992, rugs. 1, p. 4.

Vanagienė, Virginija. Veidu į rinkimus / Virginija Vanagienė // Tiesa. – 1992, rugs. 2, p. 2.

Apie rugpj. 29 d. Kaune vykusią LKDP konferenciją, kurioje dalyvavo Aukščiausiosios Tarybos deputatai J. Beinortas, R. Hofertienė, premjeras A. Abišala.

1993 m.

Beinortas, Julius. Įstatymų rengimo mašina / Julius Beinortas // Apžvalga. – 1993, vas. 5 – 11, p. 1.

Apie Seimo darbą.

Beinortas, Julius. Kaip padėti pensininkui invalidui : [pokalbis su Seimo nariu J. Beinortu / kalbėjosi] Stasys Valys // Vakarinės naujienos. – 1993, vas. 8, p. 4; Panevėžio rytas. – 1993, vas. 17.

Seimo narys, Seimo Socialinių reikalų pakomitečio pirmininkas J. Beinortas apie pakomitečio darbą ir tikslus.

Beinortas, Julius. Krikščionys demokratai yra tikroji centro partija / Julius Beinortas, Albertas Šimėnas ; parengė Irena Vitkauskienė. – Iliustr. // Apžvalga. – 1993, rugs. 24–30, p. 3.

Krikščionių demokratų partijos valdybos narių J. Beinorto ir A. Šimėno pasisakymai Plungės r. LKDP ataskaitinėje konferencijoje.

Beinortas, Julius. Toliau savo kiemo nieko nematome / Julius Beinortas // Apžvalga. – 1993, spal. 22–28, p. 3.

Seimo narys J. Beinortas komentuoja Vyriausybės nutarimą „Dėl atsiskaitymų už komunalines paslaugas tvarkos“.

Бейнортас, Юлюс. „О социальном комфорте людей мы еще непростительно заботимся“ / Юлюс Бейнортас // Эхо Литвы. – 1993, 12 июня, с. 2.

Seimo LKDP frakcijos narys J. Beinortas apie Seimo darbą ir socialinių problemų sprendimą Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komitete.

Бейнортас, Юлюс. Сила и слова благотворительности / Юлюс Бейнортас // Эхо Литвы. – 1993, 8 июля, с. 5.
Seimo narys J. Beinortas komentuoja Labdaros įstatymą.

Krikščionys demokratai skaičiumi vejasi LDDP // Lietuvos aidas. – 1993, bal. 27, p. 4.

Apie LKDP III konferenciją (jos darbe dalyvavo Seimo nariai **J. Beinortas**, P. Katilius, K. Kryževičius, K. Kuzminskas, A. Raškinis, A. Saudargas, I. Uždavins).

Mikelis, Antanas. Sąjūdis bus paleistas? / Antanas Mikelis // Mūsų kraštas (Radviliškio r.). – 1993, spal. 9, p. 2.

Apie Radviliškio r. įvykusį Sąjūdžio 5-ųjų metinių minėjimą, dalyvavo Seimo nariai **J. Beinortas**, E. Kunevičienė, V. Lapė.

Urbonavičiūtė, Sigita. Krikščionys demokratai : turime tapti pirmąja šalies partija / Sigita Urbonavičiūtė // Tiesa. – 1993, bal. 27, p. 2.

Apie LKDP III konferenciją; pasisakė Seimo nariai P. Katilius, S. Pečeliūnas, B. Gajauskas, A. Saudargas, dalyvavo **J. Beinortas**, K. Kuzminskas, A. Raškinis.

1994 m.

Beinortas, Julius. Didžioji sutartis / Julius Beinortas // Šaltinis. – 1994, Nr. 2, p. 16–17.

Apie Lietuvos ir Lenkijos sutarties pasirašymą

Beinortas, Julius. Einame savo keliu... : į klausimus atsako LKDP valdybos narys, Seimo Sveikatos, socialinių reikalų ir darbo komiteto narys, Nepriklausomybės Akto signataras J. Beinortas / kalbėjosi Adolfas Strakšys – Portr. // Europos lietuvis. – 1994, birž. 4–10, p. 6.

Beinortas, Julius. Keletas štrichų skurdo portretui : pokalbis su Lietuvos Respublikos Seimo nariu J. Beinortu – Portr. // Caritas. – 1994, Nr. 7/8, p. 4–5.

Beinortas, Julius. Kiek padėsi, tiek ir rasi : [pokalbis / kalbėjosi] Ona Balčiūnienė. – Portr. // Lietuvos aidas. – 1994, liep. 21, p. 1, 9.

Pokalbis su Seimo Sveikatos, socialinių reikalų ir darbo komiteto nariu J. Beinortu apie Pensijų įstatymą.

Beinortas, Julius. Krikščioniškosios demokratijos Lietuvoje 90-metis / Julius Beinortas // Šaltinis. – 1994, Nr. 4/5, p. 17–20.

Beinortas, Julius. Neramu laukti pensijos : [pokalbis / kalbėjosi] Mil-
da Giedraitytė // Vakarinės naujienos. – 1994, gruod. 7, p. 2.

Pokalbis su Seimo Sveikatos, socialinių reikalų ir darbo komiteto nariu J. Beinortu
apie parengtą naują Pensijų įstatymo projektą.

Beinortas, Julius. Parama šeimoms ir našlaičiams – valstybės garbės
reikalas : [pokalbis su Seimo Sveikatos, socialinių reikalų ir darbo komi-
teto bei LKDP valdybos nariu J. Beinortu / kalbėjosi] Kęstutis Pranckevi-
čius] // Apžvalga. – 1994, spal. 21–27, p. 6.

Beinortas, Julius. Pensijų sistema. Pašalpos. Ar jos ištrauks iš skur-
do? : [Pokalbis su Seimo nariu J. Beinortu apie pensijų įstatymą / kalbėjo-
si] Auksė Gelžinienė // Panevėžio balsas. – 1994, spal. 11, p. 3.

Beinortas, Julius. SODRA – dosni motina ar besotė pamotė? : [po-
kalbis su Seimo nariu J. Beinortu apie socialinio draudimo sistemą / kal-
bėjosi] Auksė Gelžinienė // Panevėžio balsas. – 1994, spal. 29, p. 3.

Beinortas, Julius. Užuot skalsine, išmokykime dirbti : mintys iš J. Bei-
norto pasisakymo Tarybos posėdyje / Julius Beinortas. – Portr. // Apžval-
ga. – 1994, geg. 6–12, p. 1.

Juknevičius, Tomas. Ketvirtoje Baltijos Asamblėjos sesijoje – per-
silaužimo momentas / Tomas Juknevičius. – Iliustr. // Lietuvos rytas. –
1994, geg. 17, p. 1, 2.

Apie Latvijoje vykusią Baltijos Asamblėjos sesiją, Seimo narių A. Griciaus, **J. Bei-
norto**, E. Bičkausko požiūrį į sesiją, Seimo narių E. Bičkausko ir V. Landsbergio
spaudos konferencijas, skirtas Baltijos Asamblėjos sesijai.

Liktoravičius, Steponas. Svečiai iš LKDP valdybos / Steponas Liktora-
vičius // Širvinta. – 1994, geg. 4.

Apie širvintiškių susitikimą su Seimo nariais. A. Šimėnu ir **J. Beinortu**.

1995 m.

Aleknaitė-Abramkienė, Vilija. Kuo Religinių bendrijų ir bendruo-
menių įstatymas pasitarnaus Lietuvai? / Vilija Aleknaitė-Abramkienė,
Julius Beinortas, Mindaugas Stakvilevičius ; parengė Adolfas Strakšys //
Šiaulių kraštas. – 1995, spal. 26, p. 11.

Seimo nariai komentuoja Religinių bendrijų ir bendruomenių įstatymą.

Beinortas, Julius. „Jau niekada nebūsiu apolitiškas“ : [pokalbis su Seimo nariu, LKDP nariu J. Beinortu / kalbėjosi] Virginija Petrauskienė. – Portr. // Panevėžio rytas. – 1995, geg. 18, p. 3.

Beinortas, Julius. Nutarimą, leidžiantį susidoroti, – į Konstitucinį Teismą / Julius Beinortas // Panevėžio balsas. – 1995, lapkr. 18, p. 4.

Apie Vyriausybės 1993 m. rugsėjo mėn. nutarimą Nr. 721 „Dėl kainų Lietuvos Respublikos energetikos sistemoje“.

Beinortas, Julius. Rinkimams įvykus // Šaltinis. – 1995, Nr. 2/3, p. 24–25.

Beinortas, Julius. Rinkimų rezultatai Latvijoje nežada esminių pokyčių vidaus ir užsienio politikoje : [pokalbis / kalbėjosi] Artūras Vazbys // Apžvalga. – 1995, spal. 6–12, p. 4.

Seimo narys J. Beinortas apie Seimo rinkimų eigą Latvijoje, jų rezultatus.

Beinortas, Julius. „Rizikuoju būti nepopuliarus“ : [pokalbis su Seimo Socialinių reikalų pakomitečio pirmininku J. Beinortu / kalbėjosi] Vanda Šatkuvienė. – Portr. // Esu. – 1995, spal. (Nr. 2), p. 5.

Lietuvos kelio revizija? : [Seimo Krikščionių demokratų frakcijos narių pasisakymai apie Seimo pavasario sesijos darbą / kalbėjosi] Audronė Viktorija Škiudaitė. – Iliustr – Aut.: **Julius Beinortas**, Ignacas Uždavins, Vytautas Bogušis, Medardas Čobotas, Povilas Katilius. // Apžvalga. – 1995, liep. 21–27, p. 1.

Lietuvos socialinė būklė ir LKDP siūlomos jos raidos pakeitimo kryptys / parengė **Julius Beinortas** // Tėvynės sargas. – 1995, Nr. 4, p. 119–122.

Sąžiningi moka dvigubai : [pokalbis „Lietuvos aidą“ red. apie komunalinių paslaugų kainas / kalbėjosi] Ona Balčiūnienė. – Iliustr. – Aut.: Gediminas Paviržis, **Julius Beinortas**, Elvyra Kunevičienė, Vita Safjan. // Lietuvos aidas. – 1995, vas. 3, p. 1, 9.

Bitinaitė, Asta. Teisingesnio gyvenimo ilgesys: kaip to pasiekti? / Asta Bitinaitė // Darbas (Pasvalio r.). – 1995, spal. 21.

Apie Krikščionių demokratų partijos Pasvalio skyriaus ataskaitinę konferenciją, kurioje dalyvavo Seimo narys **J. Beinortas**.

Ištikimi demokratai tvirtina pamatus : Algirdas Saudargas – išrinktas partijos pirmininku. – Iliustr. – (Politika). – LA // Lietuvos aidas. – 1995, lapkr. 21, p. 5.

Apie lapkr. 18–19 d. Vilniuje vykusią Lietuvos krikščionių demokratų partijos ataskaitinę rinkiminę konferenciją (str. minimi Seimo nariai V. Landsbergis, R. Ozolas, A. Sakalas, P. Katilius, A. Saudargas, A. Miškinis, A. Raškinis, K. Kryževičius, K. Kuzminskas, I. Uždavins, **J. Beinortas**).

Miknevičius, Egidijus. Pradedama ruošti Seimo rinkimams / Egidijus Miknevičius // Panevėžio balsas. – 1995, lapkr. 16, p. 2.

Apie Lietuvos politinių kalinių sąjungos Panevėžio skyriaus narių susirinkimą, kuriame dalyvavo Seimo nariai **J. Beinortas**, E. Jarašiūnas.

Romkus, R. „Žinia“, vėlavusi visą 20-metį... / R. Romkus // Darbas (Pasvalio r.). – 1995, gruod. 19.

Apie M. Katiliškio viešojoje bibliotekoje vykusį M. Tomonio knygos „Žinia“ pristatymą, kuriame dalyvavo Seimo nariai **J. Beinortas**, A. Patackas.

Sipienė, Alvyda. Baltijos valstybės gali būti pavyzdys kitoms / Alvyda Sipienė. – (Politika) // Lietuvos aidas. – 1995, rugs. 28, p. 12.

Apie Konrado Adenauerio fondo ir Latvijos Krikščionių demokratų partijos suorganizuotą Baltijos seminarą Jūrmaloje, tema „Demokratijos vystymosi pasiekimai Baltijos šalyse“ (dalyvavo Seimo nariai V. Petrauskas, **J. Beinortas**).

1996 m.

Beinortas, Julius. Laisvės aikštė: rinkimams artėjant : [pokalbis su J. Beinortu, K. Skrebiu / kalbėjosi] Svajūnas Mikeška // Panevėžio balsas. – 1996, lapkr. 4, p. 4.

Pokalbis su kandidatais į Seimą; kandidatai atsako į tris jiems pateiktus klausimus.

Beinortas, Julius. „Lietuvoje labai gajus „švento Petro motinos“ kompleksas“ : [pokalbis / kalbėjosi] Jadvyga Mackevičienė. – Portr. // Sekundė. – 1996, bal. 30–geg. 1, p. 9.

Beinortas, Julius. Mažos Lietuvos didumas : [pokalbis / kalbėjosi] Rimantas Petrikas // Mūsų kraštas (Radviliškio r.). – 1996, saus. 27, p. 5.

Pokalbio su Seimo nariu J. Beinortu apie Sausio 13-osios įvykius stenograma.

Beinortas, Julius. Neturime būti išmirštanti tauta : LKDP valdybos ir Seimo nario Juliaus Beinorto pranešimas LKDP neeilinei konferencijai / Julius Beinortas // Apžvalga. – 1996, rugs. 20–26, p. 1, 10.

Apie LKDP rinkiminėje programoje dėstomus socialinės apsaugos klausimus.

Beinortas, Julius. Politika – tai atsakomybė : į „Apžvalgos“ klausimus atsako LKDP valdybos ir Seimo krikščionių demokratų frakcijos narys Julius Beinortas / kalbėjosi Audronė Viktorija Škiudaitė // Apžvalga. – 1996, geg. 17–23, p. 1.

Apie priešrinkiminę politinę situaciją Lietuvoje, Krikščionių demokratų partijos reitingą visuomenės tarpe.

Beinortas, Julius. Valstybė su savo turtu turėtų elgtis atsakingiau : [pokalbis / kalbėjosi] Edvardas Balčiūnas // Panevėžio balsas. – 1996, bal. 10, p. 2.

Katės pirkimas užrištame maiše? : [pasisakymai / užrašė] Adolfas Strakšys. – Portr. – Aut.: Gediminas Vagnorius, Mindaugas Stakvilevičius, Kazimieras Antanavičius, **Julius Beinortas**, Saulius Pečeliūnas, Arvydas Ivaškevičius, Česlovas Juršėnas, Antanas Terleckas. – (Politikos kryžkelėje) // Vakarinės naujienos. – 1996, rugpj. 26, p. 1, 4; Šiaulių kraštas. – 1996, rugs. 2, p. 9.

Seimo nariai, partijų lyderiai atsako į klausimą: „Ar tikslinga būtų kiekvienai partijai skelbti savo Vyriausybę?“.

Krikščionio vardo nepakanka : mintys iš pasisakymų LKDP tarybos posėdyje. – Portr. – Aut.: **Julius Beinortas**, Viktoras Milvydas, Pranas Morkūnas, Algis Kašėta, Liudas Mažylis, Romas Kalesinskas, Edmundas Jovaišis, P. Jakubauskas, Petras Luomanas, Vidmantas Valinčius, Arimantas Račkauskas, Vidmantas Adomonis, Žygimantas Pavilionis, Albinas Minkevičius // Apžvalga. – 1996, gruod. 6–12, p. 7.

Lietuvos socialinė būklė ir LKDP siūlomos jos raidos pakeitimo kryptys / parengė **Julius Beinortas** // Apžvalga. – 1996, saus. 5–11, p. 5.

Tačiau gyvenimas yra konkretus : [pokalbis / kalbėjosi] Arūnas Spraulius. – Aut.: Mečys Laurinkus, Raimundas Rajeckas, Gintaras Šileikis, **Julius Beinortas** // Panevėžio balsas. – 1996, lapkr. 23, p. 2.

Pokalbis su Seimo nariais.

Gajauskas, Balys. Svarstomas įstatymas / Balys Gajauskas // Tremtinys. – 1996, birželis, p. 14.

Pateikiamas Politinių kalinių ir tremtinių Laisvės frakcijos seniūno B. Gajausko atsakymas į J. Beinorto raštą dėl lengvatų taikymo tremtiniams.

Januševičienė, Virginija. Likimai sutapo / Virginija Januševičienė. – Iliustr. // Panevėžio rytas. – 1996, kovo 2, p. 1, 2.

Lietuvos užsienio reikalų ministro J. Urbšio 100-ųjų gimimo metinių paminėjimo iššilmės, kuriose dalyvavo Seimo nariai **J. Beinortas**, A. Saudargas, K. Bobelis.

Kairienė, Vilma. Nenori pyrago ant neteisybės mielių / Vilma Kairienė // Panevėžio rytas. – 1996, lapkr. 5, p. 3.

Apie Krikščionių demokratų partijos kandidatų į Seimą **J. Beinorto**, P. Luomano žurnalistams išdėstytas mintis, po pirmojo rinkimų turo.

Konferencija patvirtino, kad pagrindinis krikščionių demokratų tikslas – tarnauti Lietuvai // Apžvalga. – 1996, rugs. 13–19, p. 1, 3.

Apie neeilinę LKDP konferenciją (1996.09.07), skirtą artėjantiems rinkimams aptarti, kurioje dalyvavo Seimo nariai A. Saudargas, V. Landsbergis, A. Stasiškis, A. Sakalas, **J. Beinortas**, K. Kuzminskas, A. Patackas, I. Uždavinsys. Pateikiami V. Landsbergio ir I. Uždavinio pranešimai.

LKDP taryba pakoregavo šios partijos valdybos narių sąrašą. – (Naujienos). – ELTA // Lietuvos aidas. – 1996, gruod. 24, p. 2; Diena. – 1996, gruod. 23, p. 2.

Apie gruod. 21 d. vykusį Lietuvos krikščionių demokratų partijos tarybos posėdį (str. minimi Seimo nariai A. Raškis, **J. Beinortas**, A. Šimėnas ir kt.).

Nilytė, Nijolė. Šešeri Nepriklausomybės metai / Nijolė Nilytė // Aukšinė varpa (Pakruojo r.). – 1996, kovo 13.

Apie Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo dienos minėjimą, kuriame dalyvavo Seimo narys **J. Beinortas**.

Pečeliūnienė, Lina. J. Listavičiaus komisija konstatavo „dvigubą netiesą“ / Lina Pečeliūnienė. – (Naujienos) // Lietuvos aidas. – 1996, vas. 7, p. 4.

Apie Seimo Ekonominių nusikaltimų tyrimo laikinosios komisijos grupės pirmininko J. Listavičiaus pateiktas bankų krizės tyrimo išvadas, Socialdemokratų frakcijos nario R. Dagio siūlymo keisti rinkimų į Seimą sistemą ir kitų klausimų svarstymą vas. 6 d. vykusiam Seimo posėdyje (str. minimi Seimo nariai A. Kunčinas, **J. Beinortas**).

Petraitienė, J. Susitikimas su Seimo nariu / J. Petraitienė // Aukšinė varpa (Pakruojo r.). – 1996, liep. 24.

Apie Seimo nario **J. Beinorto** susitikimą su klovainiečiais.

Skėrytė, Jūratė. A. Saudargo perversmas neįvyko / Jūratė Skėrytė. – Iliustr. – (Aktualijos) // Respublika. – 1996, gruod. 23, p. 2.

Apie LKDP tarybos posėdį, kuriame kalbėjo Seimo nariai A. Šimėnas, **J. Beinortas**, kt.

Skėrytė, Jūratė. Konservatoriai pergrupuoja valdininkus / Jūratė Skėrytė. – (Aktualijos) // Respublika. – 1996, lapkr. 29, p. 2.

Apie Seimo posėdį, skirtą naujų pareigybių įvedimui, Seimo frakcijų formavimui (str. minimi premjeras G. Vagnorius, Seimo nariai **J. Beinortas**, V. Žiemelis, J. G. Mincevičius, K. Prunskienė, A. Butkevičius).

Spraunius, Arūnas. „Sunki tėvų žemė nėra sunkesnė už ilgesį, tėviškės ilgesį“ / Arūnas Spraučius // Panevėžio balsas. – 1996, kovo 2, p. 2.

Apie J. Urbšio 100-ųjų mirties metinių paminėjimą Panevėžyje, kuriame dalyvavo Seimo nariai A. Saudargas, **J. Beinortas**, K. Bobelis.

Spraunius, Arūnas. Partija – ne šiaip grupė draugų / Arūnas Spraučius // Panevėžio balsas. – 1996, bal. 30, p. 2.

Apie LKDP Panevėžio skyriaus ataskaitinę-rinkiminę konferenciją, kurioje dalyvavo Seimo narys **J. Beinortas**.

Žiugžda, Donatas. Kai įstatymas neatitinka tarptautinių įsipareigojimų / Donatas Žiugžda // Apžvalga. – 1996, sau. 12–18, p. 6.

Seimo narys **J. Beinortas** komentuoja Įmonių bankroto įstatymo 29 straipsnį, kuris prieštarauja 173-jai Tarptautinei Darbo konvencijai.

1997 m.

Ar naujosios turto dalybos grąžins tautai taiką ir ramybę? : [pasiskaitymai / užrašė] Adolfas Strakšys. – Portr. – Aut.: Ramūnas Karbauskis, Povilas Gylis, **Julius Beinortas**, Vaclovas Lapė // Šiaulių kraštas. – 1997, geg. 26, p. 5.

Dėl išlikusio nekilnojamojo turto grąžinimo.

Ar privatus verslas netrukdo leisti įstatymų? / kalbėjosi Audrius Bačiulis, Tadas Ignatavičius, Jūratė Skėrytė. – Portr. – Aut.: Algirdas Saudargas, **Julius Beinortas**, Andrius Kubilius, Kazimieras Šavinis, Jurgis Razma, Virginijus Martišauskas, Juozas Listavičius. – (Visuomenė) // Respublika. – 1997, liep. 14, p. 4.

Seimo nariai apie LKDP valdybos nario P. Gražulio įsteigtą UAB „Judex“, su kuria Seimo leidykla be konkurso sudarė sutartį.

Beinortas, Julius. Nesibaigiančios nelegalų bėdos Lietuvoje / Julius Beinortas; užrašė Kęstutis Pranckevičius // Apžvalga. – 1997, lapkr. 7–3, p. 2.

Seimo narys J. Beinortas apie mūsų šalyje sulaikytų Azijos pabėgėlių keliamas problemas ir jų sprendimą.

Dėl LKDP programos „Tarnauti Lietuvai“ vykdymo / **Julius Beinortas**, Kazimieras Kryževičius // Apžvalga. – 1997, spal. 10, p. 5.

Lietuvos krikščionių demokratų partijos 1997.09.28 rezoliucija.

Pasisakymų gražybė nuovargio fone : [Seimo narių pasisakymai / parengė] Arūnas Spraunius – Portr. – Aut.: **Julius Beinortas**, Kęstutis Skrebys, Mečys Laurinkus, Gintaras Šileikis // Panevėžio balsas. – 1997, vas. 16, p. 4.

Ališauskienė, Ona. Vokiečiai pakvietė draugystei / Ona Ališauskienė. – Iliustr. // Gyvenimas (Prienų r.). – 1997, vas. 26, p. 1.

Apie Seimo nario, Kolpingo draugijos pirmininko **J. Beinorto** apsilankymą su dovanomis Birštono vaikų lopšelyje-darželyje „Vyturėlis“.

Kazlauskas, Albinas. Trys skirtingos knygnešių epochos / Albinas Kazlauskas. – Iliustr. // Darbas (Pasvalio r.). – 1997, geg. 15, p. 3.

Artėjant Pasvalio 500 metų jubiliejui M. Katiliškio viešojoje bibliotekoje suorganizuotas istorijos vakaras apie knygnešių darbą; vakare kalbėjo ir Seimo narys **J. Beinortas**.

Lasys, Virginijus. Kaip atostogaus Seimo nariai? / Virginijus Lasys // Panevėžio balsas. – 1997, liep. 12, p. 11.

Apie tai, ką veiks atostogų metu Seimo nariai G. Šileikis, R. Alekna, **J. Beinortas**.

Petraitienė, Irena. „Solidarumas. Kiek jo yra ir kiek jo reikia“, – svarsto Nepriklausomybės Atkūrimo Akto signataras, Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto pirmininkės pavaduotojas Julius Beinortas / Irena Petraitienė // Kauno diena. – 1997, kovo 27, p. 24.

Apie Seimo nario **J. Beinorto** apsilankymą Birštone ir susitikimą su visuomene; pateikiamos Seimo nario išsakytos mintys.

Prezidentūra įtaria Seimą vengiant bendradarbiauti. – (Naujienos). – ELTA, BNS, LA // Lietuvos aidas. – 1997, saus. 16, p. 2.

Apie prezidento patarėjos socialiniais reikalais S. Giri jotienės pareiškimą dėl vengimo bendradarbiauti su prezidentūros atstovais svarstant prezidento vetuotus įstatymus, Krikščionių demokratų frakcijos seniūno pavaduotojo **J. Beinorto** nuomonę apie Darbo sutarties įstatymo pataisas ir kt. klausimus.

Spraunius, Arūnas. Pasisakymų gražybė nuovargio fone / Arūnas Spraunius // Panevėžio balsas. – 1997, vas. 16, p. 4.

Pateikiami Seimo narių **J. Beinorto**, K. Skrebio ir kt. pasisakymai Vasario 16-osios proga.

Sprindžiūnaitė, Jūratė. Perteklinę mėsą – tik socialiai remtiniems žmonėms : Seimo Socialinių reikalų ir darbo komitetas siūlo naują planą mėsai realizuoti / Jūratė Sprindžiūnaitė. – (Ekonomika) // Lietuvos rytas. – 1997, kovo 4, p. 15.

Str. minimi Seimo nariai B. Visokavičienė, **J. Beinortas**.

Strakšys, Adolfas. Ar naujosios turto dalybos gražins tautai taiką ir ramybę? / Adolfas Strakšys // Šiaulių kraštas. – 1997, geg. 26, p. 5.

Pateikiami Seimo narių R. Karbauskio, P. Gylio, **J. Beinorto** ir kt. Nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo komentarai.

Урбан, Чеслава. Хочется в рай, да грехи не пускают... / Чеслава Урбан. – (На пути к рынку) // Эхо Литвы. – 1997, 24 июня, с. 3.

Apie Baltijos Asamblėjos Socialinių ir ekonominių reikalų komiteto posėdį (str. minimas Seimo narys **J. Beinortas** ir kt.).

1998 m.

Beinortas, Julius. Milijonas pensininkų laukia pensijų : [pokalbis / kalbėjosi] Adolfas Strakšys // Šiaulių kraštas. – 1998, kovo 9, p. 16.

Pokalbis su Seimo nariu J. Beinortu apie pensininkų padėtį Lietuvoje.

Beinortas, Julius. Naujos pataisos – naujos landos : [pokalbis / kalbėjosi] Loretą Povilionienė // Apžvalga. – 1998, bal. 17–23, p. 1, 4.

Seimo narys J. Beinortas apie prekybą alkoholiu ir jos kontrolę reglamentuojančių įstatymų pataisas.

Beinortas, Julius. Norėčiau, kad mano žmona ilgiau būtų jauna : socialinę situaciją Lietuvoje komentuoja Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto vicepirmininkas Julius Beinortas : [pokalbis / kalbėjosi] Audrys Antanaitis. – Iliustr. // Apžvalga. – 1998, gruod. 18–24, p. 3.

Beinortas, Julius. Viesulų užuovėjoj : [pokalbis / kalbėjosi] Adolfas Strakšys // Bičiulystė. – 1998, saus. 29–vas. 4, p. 1, 2.

Pokalbis su Seimo nariu, Socialinių reikalų ir darbo komiteto pirmininko pavaduotoju J. Beinortu apie socialinių problemų sprendimą.

Kaip ir pirmoji meilė, Sąjūdis nepasikartos / kalbėjosi Vytautas Tavoras. – Aut.: Gintaras Šileikis, **Julius Beinortas**, Egidijus Jarašiūnas, Jonas Liaučius // Panevėžio balsas. – 1998, birž. 6, p. 5.

Seimo nariai G. Šileikis, J. Beinortas, Konstitucinio Teismo teisėjas E. Jarašiūnas ir Klaipėdos apylinkės teismo pirmininkas J. Liaučius apie Sąjūdžio Panevėžio iniciatyvinės grupės veiklą, Atgimimo pradžią, kt.

Tai buvo diena, atstojanti metus : [pasisakymai / parengė] Vytautas Tavoras. – Aut.: **Julius Beinortas**, Vytautas Landsbergis, Vidmantas Žiemelis, Egidijus Jarašiūnas, Jonas Liaučius, Stasys Kropas // Panevėžio balsas. – 1998, kovo 10, p. 1, 2.

Pateikiami Nepriklausomybės Akto signatarų J. Beinorto, V. Landsbergio, V. Žiemelio, E. Jarašiūno, J. Liaučiaus ir S. Kropo pasisakymai apie 1990 m. kovo 11 d.

Andriulevičius, Kęstutis. Rengiamasi Vyriausybės šturmui / Kęstutis Andriulevičius // Sekundė. – 1998, spal. 12, p. 1, 2.

Apie Seimo narių A. Syso, R. Dagio ir **J. Beinorto** apsilankymą AB „Panevėžio maistas“, AB „Lietkabelis“ ir AB „Panevėžio stiklas“.

Bačiulis, Audrius. Krikdemams užkliuvo siūlomi diplomatų atlyginimai / Audrius Bačiulis. – (Lietuva) // Respublika. – 1998, gruod. 18, p. 2.

Apie Diplomatinės tarnybos įstatymą, Seimo narių **J. Beinorto** ir P. Gražulio nuomonės.

Baiminamasi dėl vakarų šiukšlių. – (Aktualijos). – BNS // Lietuvos rytas. – 1998, gruod. 18, p. 3.

Apie Seimo sprendimą Bazelio konvencijos dėl pavojingų atliekų tarpvalstybinio pervežimo ir tvarkymo kontrolės ratifikavimo klausimu (str. minimi Seimo nariai J. Šimėnas, **J. Beinortas**).

Černa, Algirdas. Nedarbo šaknų paieškos / Algirdas Černa // Panevėžio rytas. – 1998, spal. 12, p. 2.

Apie Seimo narių R. Dagio, A. Syso, **J. Beinorto** apsilankymą Panevėžyje, Darbininkų Sąjungos pirmininko S. Papinigio kvietimu.

Dulkė, Vidas. Sugrįžimas po 58 metų / Vidas Dulkė. – Iliustr. // Darbas (Pasvalio r.). – 1998, liep. 9, p. 1.

Apie E. Kabailaitės-Jonaitienės knygos „Likimo blaškomi“ pristatymą Pasvalio Mariaus Katiliškio viešojoje bibliotekoje (dalyvavo renginio sumanytojas, Seimo narys **J. Beinortas**).

Jalianauskienė, Vitalija. Seimo narys [**J. Beinortas**] susitiko su invalidų draugijų pirmininkais [Panevėžys] / Vitalija Jalianauskienė // Sekundė (Panevėžys). – 1998, geg. 1, p. 10.

Makaraitytė, Indrė. Konservatorių bastionas: sudrebės arba nesudrebės / Indrė Makaraitytė, Eduardas Eigirdas. – Portr. – (Ekonomika) // Atgimimas. – 1998, gruod. 18, p. 7.

Apie interpeliacijos ūkio ministrui V. Babiliui priežastis (elektros energetikos sistema (minimos firmos „Mobil“, „Cul Energy“, „EMH-Elgama“, kompanija „Duke“),

naftos pramonės objektų restruktūrizavimo ir privatizavimo reikalai, jo veikla iki tampant ministru), jos organizatoriaus V. Andriukaičio išsamus komentaras; LDDP frakcijos seniūno Č. Juršėno, LCS frakcijos nario K. Glavecko, LKDS atstovo K. Bobelio, LKDP frakcijos nario **J. Beinorto** nuomonės (minimi premjeras G. Vagnorius, Seimo narys A. Butkevičius, finansų ministras A. Šemeta).

Martinkutė, Neringa. Parlamentarai mokė skambinti varpais / Neringa Martinkutė // Panevėžio balsas. – 1998, spal. 12, p. 1, 3.

Apie Seimo narių R. Dagio, A. Syso, **J. Beinorto** apsilankymą Panevėžyje, kur buvo aptarta vis blogėjanti pramonės įmonių padėtis, didėjantis nedarbas mieste.

Mikelionis, Dalius. „Saulės“ gimnazijoje – politinių diskusijų klubas / Dalius Mikelionis // Biržiečių žodis. – 1998, spal. 24, p. 4.

Apie tai, jog politinių diskusijų klube „Saulės“ gimnazijoje dalyvavo Seimo narys **J. Beinortas**; apie šį renginį, pateiktus klausimus, Seimo nario atsakymus.

Milčius, Paulius. Kaip tarnaujame Lietuvai / Paulius Milčius // Apžvalga. – 1998, spal. 1, 9.

Apie Krikščionių demokratų frakcijos Seime indėlį kuriant įstatymus, dalyvaujant Vyriausybės darbe; pateikiamos Seimo narių P. Katiliaus, V. Bogušio, **J. Beinorto** nuomonės.

Milkevičiūtė, Giedrė. Kiek uždirba Vyriausybės nariai? / Giedrė Milkevičiūtė // Vakarinės naujienos. – 1998, bal. 24, p. 1.

Apie Vyriausybės įstatymo pataisų kai kuriuos straipsnius, kurie reglamentuoja ministrų kabineto narių ir premjero atlyginimus, socialines garantijas bei nuostatas dėl Vyriausybės santykių su Seimu ir prezidentu (str. minimas Seimo narys **J. Beinortas**).

Pajamomis už alkoholį bus remiama kultūra ir sportas. – (Naujieji). – BNS // Lietuvos aidas. – 1998, spal. 9, p. 2.

Apie Seime priimtą Kultūros ir sporto rėmimo fondo įstatymą, pagal kurį šios dvi sritys bus finansuojamos iš alkoholio ir tabako akcizo pajamų (str. minimi Seimo pirmininkas V. Landsbergis, Seimo nariai A. Raškinis, **J. Beinortas**, J. Karosas).

Seimo nariai užstoja signatarą. – Iliustr. – (Aktualijos). – ELTA // Lietuvos rytas. – 1998, gruod. 22, p. 2.

Apie žurnalisto, Kovo 11-osios akto signataro B. Rupeikos pašalinimo iš nacionalinio radijo tiesioginio eterio istoriją, LNRT gen. direktoriaus A. Ilginio požiūrį į tai, grupės Kovo 11-osios akto signatarų pareiškimą (str. minimi Seimo nariai Č. Juršėnas, E. Bičkauskas, A. Sakalas, N. Medvedevas, K. Prunskienė, K. Glaveckas, **J. Beinortas**, S. Pečeliūnas, R. Ozolas, V. Andriukaitis).

Signatarai užstoja kolegą prieš darbdavius. – Iliustr. – (Europos centro naujienos) // Respublika. – 1998, gruod. 22, p. 7.

Apie Seimo Lietuvos demokratinės darbo partijos frakcijos seniūno Č. Juršeno spaudos konferenciją, kurioje buvo kalbama apie Kovo 11-osios akto signatarų grupės pareiškimą, reikalaujantį paaiškinti, kaip Nacionaliniame radijuje ir televizijoje rūpinamasi žurnalistų teisėmis ir Konstitucijos įgyvendinimu; apie buvusio Seimo nario B. Rupeikos laidas (str. minimi Seimo nariai E. Bičkauskas, A. Sakalas, N. Medvedevas, K. Prunskienė, K. Glaveckas, **J. Beinortas**, S. Pečeliūnas, V. Andriukaitis, R. Ozolas).

Strakšys, Adolfas. Atsakymai – Seimo rūmuose / Adolfas Strakšys // Šiaulių kraštas. – 1998, gruod. 15, p. 11.

Komentuoja nacionalinio biudžeto paskirstymą, pateikiamos Seimo narių **J. Beinorto**, R. Kupčinsko, M. Končiaus ir N. Medvedevo mintys apie biudžetą.

Šiaučiušienė, Asta. Negaluoja neįgaliųjų finansavimas / Asta Šiaučiušienė // Panevėžio rytas. – 1998, bal. 29, p. 2.

Apie Panevėžio rajono savivaldybėje vykusį apskrities invalidų draugijos narių, rajonų ir Panevėžio miesto socialinės rūpybos darbuotojų susitikimą, į kurį buvo pakviestas Seimo narys **J. Beinortas**.

Tavoras, Vytautas. Žaizdos gydytojų istorijoje dar ilgai neužgis / Vytautas Tavoras // Panevėžio balsas. – 1998, lapkr. 30, p. 1, 4.

Seimo nariai **J. Beinortas**, G. Šileikis, R. Alekna, monsijnoras J. Antanavičius ir kt. apie Panevėžio miesto ligoninės gydytojų sulaikymo operaciją.

Urbonienė, Eugenija. Žygių ir ekspedicijų konkursą parėmė Seimo nariai / Eugenija Urbonienė // Panevėžio rytas. – 1998, rugs. 15, p. 5.

Apie Europos paveldo dienų baigiamąjį renginį Panevėžyje; dalyvavo Seimo nariai **J. Beinortas**, G. Šileikis.

Vitkauskienė, Jurgita. Seimo nariui patiko klausimai apie prostituciją / Jurgita Vitkauskienė // Panevėžio rytas. – 1998, spal. 22, p. 5.

Apie Biržų „Saulės“ gimnazijoje vykusį pirmąjį politinių diskusijų klubą, kuriame dalyvavo ir į klausimus atsakė Seimo narys **J. Beinortas**.

Госбюджет под огнем критики. – ELTA // Эхо Литвы. – 1998, 17 ноября, с. 1.

Apie Seimo LKDP frakcijos narių A. Šimėno ir **J. Beinorto** lapkr.16 d. vykusią spaudos konferenciją, kurioje buvo kalbama apie ateinančių metų biudžeto projektą.

Пытаются оказать давление. – (Вчера, сегодня, завтра) // Эхо Литвы. – 1998, 18 марта, с. 2.

Apie Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto kreipimąsi į Europos Tarybos Parlamentinę Asamblėją Lietuvą atstovaujančius Seimo narius, kad jie paragintų Rusiją su Lietuva pasirašyti readmisijos sutartį (str. minimas Seimo narys **J. Beinortas**).

1999 m.

Beinortas, Julius. Privalomasis socialinis draudimas Lietuvoje – reformos ir problemos : [pokalbis su Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto vicepirmininku / kalbėjosi] L.P – Portr. // Apžvalga. – 1999, spalio, p. 5.

Beinortas, Julius. Valstybės politika jaunų šeimų atžvilgiu / Julius Beinortas. – Iliustr. // Apžvalga. – 1999, gegužė, p. 8.

Nestabili darbo rinka, vis labiau brangstantys būstai ir komunalinės paslaugos, socialinių garantijų stoka ir jų menkumas palyginti su pragyvenimo lygiu – visos šios ir kitos problemos užgula jaunas šeimas. Ar gali valstybė palengvinti šią naštą – į šį klausimą bando atsakyti Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto vicepirmininkas J. Beinortas.

Kodėl stabdomas privačių pensijų fondų steigimas? Kodėl neparengta jiems įstatymų bazė? Ar „sankcijos“ dirbantiems pensininkams gali išspręsti „Sodros“ problemas? Kaip šias problemas, Jūsų manymu, derėtų spręsti? – Portr. – Aut.: Birutė Teodora Visokavičienė, Algirdas Sysas, Roma Dovydenienė, Rytas Kupčinskas, **Julius Beinortas**. – (Tema: nuomonės) // Atgimimas. – 1999, spal. 1, p. 5.

Seimo narių B.T. Visokavičienės, A. Syso, R. Dovydenienės, R. Kupčinsko ir J. Beinorto nuomonės apie privačių fondų įstatymo vykdymo problemas, „Sodros“ problemų sprendimo būdus.

Vareikis, Egidijus. Koalicija?! / Egidijus Vareikis, **Julius Beinortas**, Aidas E. Palubinskas. – Portr. // Apžvalga. – 1999, sausis, p. 12.

Apie LKDP koalicijos su konservatoriais tikslingumą.

Vienintelis? / parengė Adolfas Strakšys. – Portr. – Aut.: Ramūnas Karbauskis, Vida Stasiūnaitė, Mykolas Pronckus, **Julius Beinortas**, Nikolajus Medvedevas // Šiaulių kraštas. – 1999, bal. 21, p. 3.

Seimo narių nuomonė apie politinę situaciją Lietuvoje.

Baronaitė, Erika. Gyva dešimties metų istorija / Erika Baronaitė // Panevėžio rytas. – 1999, rugpj. 24, p. 6.

Apie jaunųjų krikščionių demokratų surengtą Baltijos kelio dešimtmečio paminėjimo diskusiją „Ar dar gyvas atgimimo entuziazmas šiandien?“. Su jaunimu bendravo Seimo nariai G. Šileikis, **J. Beinortas**.

Baronaitė, Erika. Kviečia diskutuoti, o ne klausyti paskaitų / Erika Baronaitė // Panevėžio rytas. – 1999, rugpj. 26, p. 6.

Apie jaunųjų krikščionių demokratų pradėtus organizuoti renginius jaunimui; pirmajame susitikime Berčiunuose dalyvavo Seimo narys **J. Beinortas**.

Baublienė, Birutė. Ar pragyventų Seimo nariai iš minimalių algų? / Birutė Baublienė // Sekundė (Panevėžys). – 1999, kovo 1, p. 3.

Apie Panevėžio Suaugusiųjų mokymo centro moksleivių ir pedagogų susitikimą su Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto nariu **J. Beinortu**, savivaldybės mero pavaduotoju P. Luomanu.

Biržytė, Aistė. Kaimynai, lietuviai ir latviai, susitiko ant sienos / Aistė Biržytė // Darbas (Pasvalio r.). – 1999, rugpj. 26, p. 1.

Apie Baltijos kelio jubiliejaus paminėjimą prie Saločių – Grenstalės pasienio posto. Dalyvavo Seimo nariai L. Andrikienė, E. Bičkauskas, **J. Beinortas**.

Čekutis, Ričardas. Įtakingiausi ir sąžiningiausi politikai / Ričardas Čekutis. – Portr. – (Problema) // Atgimimas. – 1999, gruod. 24, p. 1, 3.

Apie „Atgimimo“ atliktos 50-ties Seimo narių, priklausančių skirtingoms frakcijoms, apklausos, kuria prašyta išvardyti 5 įtakingiausius šalies politikus bei asmenis, taip pat 5 sąžiningiausius Lietuvos politikus, rezultatus (str. minimi šalies vadovas V. Adamkus, kadenciją baigęs prezidentas A. Brazauskas, Seimo pirmininkas V. Landsbergis, Seimo nariai Č. Juršėnas, R. Ozolas, A. Katkus, V. Bogušis, A. Patackas, V. Andriukaitis, A. Sakalas, K. Bobelis, V. Cinauskas, A. Kašėta, A. Butkevičius, R. Kupčinskas, G. Imbrasienė, J. Avyžius, A. Šimėnas, R. Dagys, J. Valatka, F. Palubinskas, **J. Beinortas**, A. Sysas, A. Butkevičius, P. Gyllys, E. Kunėvičienė, K. Prunskienė, A. Sėjūnas, S. Buškevičius, R. Smetona, S. Pečeliūnas, premjeras A. Kubilius, ministrai V. Dudėnas, Č. Stankevičius, A. Saudargas, LPK prezidentas B. Lubys, NS pirmininkas A. Paulauskas).

Gečas, Kęstutis. Parlamentarai nesutaria dėl „Sodros“ kontrolės / Kęstutis Gečas. – (Aktualijos) // Lietuvos rytas. – 1999, bal. 13, p. 2.

Apie Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto pirmininkės B. Visokavičienės siūlymą „Sodros“ kontrolę perduoti Vyriausybei, Seimo narių D. Aleksioniūnės, I. Šiaulienės, **J. Beinorto**, A. Syso požiūrį į „Sodros“ įstatymo pataisas.

Jonušas, Linas. Kęstučiui Lapinskui pritrūko trijų balsų / Linas Jonušas. – Iliustr. // Lietuvos aidas. – 1999, saus. 15, p. 1, 2.

Apie Seime vykusį prezidento V. Adamkaus teiktos K. Lapinsko kandidatūros į valstybės kontrolieriaus postą svarstymą bei atmetimą, prezidento V. Adamkaus sprendimą dar kartą teikti Seimui K. Lapinsko kandidatūrą, jo požiūrį į balsavimo Seime rezultatus, kt. klausimus (str. minini Seimo nariai **J. Beinortas**, A. Sakalas, Č. Juršėnas, A. Vidžiūnas, prezidentūros sekretorius V. Staniulis ir kt.).

Jonušas, Linas. Valstybės kontrolė turi būti pertvarkyta / Linas Jonušas. – Iliustr. – (Naujienos) // Lietuvos aidas. – 1999, vas. 3, p. 2.

Apie prezidento V. Adamkaus siūlomos K. Lapinsko kandidatūros į valstybės kontrolieriaus postą pakartotiną pateikimą Seimui, Seimo LKDP frakcijos požiūrį į K. Lapinsko kandidatūrą bei prezidento V. Adamkaus siūlomą politologo E. Kūrio

kandidatūrą į Konstitucinio Teismo teisėjo vietą, kt. klausimus (str. minimi Seimo nariai J. Karosas, K. Bobelis, **J. Beinortas**).

Karpavičienė, Dainora. Reikėjo nepilkos dienos nuo skruosto ašarai nušluostyti... / Dainora Karpavičienė. – Iliustr. // Tėvynė (Panevėžio r.). – 1999, lapkr. 17, p. 1, 3.

Apie rajono neįgaliųjų draugijos susibūrimą, kuriame dalyvavo draugijos nariai bei rėmėjai. Dalyvavo Seimo narys **J. Beinortas**, kuris kalbėjo apie vis mažėjančias galimybes padėti neįgaliesiems.

Kazitėnas, Alfonsas. Mezgasi gimnazistų ir Seimo narių dialogas / Alfonsas Kazitėnas. – Iliustr. – (Iš viso krašto) // Lietuvos aidas. – 1999, kovo 26, p. 8.

Apie Biržų miesto „Saulės“ gimnazijos diskusijų klubą, susitikimus su Seimo nariais **J. Beinortu**, A. Kubiliumi, A. Vidžiūnu, R. Dagiu, R. Ozolu ir Č. Juršėnu.

Ketinama Sodros įmokomis apmokestinti visą darbo užmokestį. – (Naujienos). – BNS // Lietuvos aidas. – 1999, spal. 8, p. 3.

Apie Vyriausybės parengto Valstybinio socialinio draudimo įstatymo pataisų projekto aptarimą Seime, Seimo pritarimą Krikščionių demokratų frakcijos nario **J. Beinorto** pasiūlymui Sodros įmokomis apmokestinti visą darbo užmokestį, Seimo narių B. Visokavičienės, A. Syso, J. Dunauskaitės nuomones apie įstatymo pataisas.

Krikščionys demokratai įveikė Vyriausybę : Seimas „Sodros“ įmokomis gali apmokestinti visą darbo užmokestį. – (Aktualijos). – BNS ir „Lietuvos ryto“ inf. // Lietuvos rytas. – 1999, spal. 8, p. 2.

Apie spal. 7 d. vykusį Seimo posėdį, kuriame buvo priimtas Krikščionių demokratų frakcijos siūlymas „Sodros“ įmokomis apmokestinti visą darbo užmokestį (str. minimi Seimo nariai **J. Beinortas**, B. Visokavičienė, A. Sysas, J. Dunauskaitė).

Krikščionių demokratų ir Lietuvos Respublikos Prezidento nuomonės sutapo // Apžvalga. – 1999, balandis, p. 5.

Apie kovo 26 d. įvykusį prezidento V. Adamkaus susitikimą su Krikščionių demokratų frakcija Seime. Aptartos valstybės biudžeto, energetikos, teisėsaugos problemos; pasisakė Seimo nariai P. Katilius, A. Šimėnas, **J. Beinortas**.

Kurklieriūtė, Kristina. Samariečių veikla: patirtis ir galimybės / Kristina Kurklieriūtė. – Iliustr. – (Informacija) // Kauno diena. – 1999, rugpj. 18, p. 23.

Apie Lietuvos samariečių bendrijos atstovų viešnagę Vokietijoje, kur susitiko su Hamburgo ir Viesbadeno samariečių skyriaus atstovais, susipažino su jų veikla, problemomis, aplankė įdomias vietas (str. minimi delegacijos nariai parlamentariai A. Račas, **J. Beinortas**, P. Šakalinis, Pakruojo seniūnė J. Dirbanauskienė ir kt.).

Lėka, Aušra. Kas pralaimėjo lygiąsias : prezidentas, vakar Seimui nepritarus Kęstučio Lapinsko kandidatūrai į valstybės kontrolieriaus postą, tuoj pat pasirašė dekretą, kuriuo antrąkart pateikė parlamentui tą patį kandidatą / Aušra Lėka // Kauno diena. – 1999, saus. 15, p. 1, 3.

Apie Seime vykusį balsavimą dėl K. Lapinsko kandidatūros į valstybės kontrolieriaus postą, pateikiamos Seimo narių A. Medalinsko, V. Žiemelio, P. Gylio, A. Patacko, **J. Beinorto**, Č. Juršėno, A. Sakalo, A. Vidžiūno nuomonės; apie Seimo pirmininko V. Landsbergio ir prezidento V. Adamkaus nesutarimus.

Milčius, Paulius. Krikščionių demokratų dienos Klaipėdoje : Krikščioniškoji demokratija / Paulius Milčius, Paulius Skamarakas. – Iliustr. // Apžvalga. – 1999, birželis, p. 4.

Apie geg. 26 d. Klaipėdoje vykusią Lietuvos krikščionių demokratų partijos dieną. Į susitikimus su žmonėmis atvyko Seimo nariai K. Kuzminskas, F. Palubinskas, A. Kašėta, **J. Beinortas**, M. Šerienė, V. Bogušis.

Penelienė, Rasa. Tiltas: Seimas – Biržų gimnazija nutiestas / Rasa Penelienė // Dialogas. – 1999, rugs. 8, p. 8.

Apie Biržų „Saulės“ gimnazijoje veikiančią Politinių diskusijų klubą, įkurtą padedant Seimo nariui S. Kubiliūnui, moksleivių susitikimus su Seimo nariais **J. Beinortu**, A. Vidžiūnu, Č. Juršėnu, R. Dagiu, R. Ozolu, K. Prunskiene.

Pertikas, Rimantas. Žibėk, tėviškės žiburėli / Rimantas Pertikas. – Iliustr. // Mūsų kraštas (Radviliškio r.). – 1999, vas. 20, p. 1, 3.

Apie Radviliškyje vykusį Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio 50-mečio minėjimą, kuriame dalyvavo krašto apsaugos ministras Č. Stankevičius, Seimo pirmininko pavaduotojas A. Vidžiūnas, Seimo nariai A. Stasiškis, S. Slavickas, P. Šakalinis, M. Briedis, **J. Beinortas**.

Petrauskienė, Virginija. Psichikos ligoniai trokšta turėti vaikų : psichoneurologinio pensiono gyventojai slapčia bando gimdyti kūdikius / Virginija Petrauskienė. – Iliustr. – (Akistatos) // Lietuvos rytas. – 1999, liep. 23, p. 6.

Apie situaciją Jotainiuose (Panevėžio r.) esančiame psichoneurologijos pensione, psichikos ligonių vaikų gimimų problemą, Seimo nario **J. Beinorto** požiūrį į ją, Sterilizacijos įstatymo projektą.

Povilionienė, Loreta. Galimybė turėti savo namus – šiandien ar rytoj? / Loreta Povilionienė. – Portr. // Apžvalga. – 1999, kovas, p. 9.

Seimo narių **J. Beinorto** ir A. Šimėno mintys apie būsto kreditavimą.

Privalomasis socialinis draudimas Lietuvoje – reformos ir problemos. – Iliustr. – L.P. // Apžvalga. – 1999, spalio, p. 5.

Remiantis Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto vicepirmininko **J. Beinorto** nuomone, analizuojama „Sodros“ finansinė padėtis, pajamų didinimo ir išlaidų mažinimo problemos, komentuojamos Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos siūlomos Socialinio draudimo įstatymo pataisos.

Seimas skubos tvarka keis Valstybinio socialinio draudimo įstatymą. – (Pinigai). – BNS // Respublika. – 1999, spal. 6, p. 12.

Apie Valstybinio socialinio draudimo įstatymo projektą, kuriuo siūloma socialinio draudimo įmokų neskaičiuoti nuo tos uždarbio sumos, kuri bus penkis kartus didesnė už šalies vidutinį mėnesio darbo užmokestį; pateikiama Seimo nario **J. Beinorto** nuomonė.

„Sodros“ įmokomis bus apmokestintas visas darbo užmokestis. – (Pinigai). – BNS // Respublika. – 1999, spal. 8, p. 15.

Apie Seimo Krikščionių demokratų frakcijos pasiūlymą „Sodros“ įmokomis apmokestinti visą darbo užmokestį bei Valstybinio socialinio draudimo įstatymo pataisų projektą (str. minimi Seimo nariai **J. Beinortas**, B. Visokavičienė, A. Sysas, J. Dunauskaitė, K. Glaveckas).

Strakšys, Adolfas. „Šešmetinė-2“ / Adolfas Strakšys // Šiaulių kraštas. – 1999, birž. 12, p. 17.

Autorius nagrinėja istoriją apie tautiškos degtinės gamybą, minimi žemės ūkio ministras E. Makelis, premjeras G. Vagnorius, finansų ministras A. Šemeta, Seimo kancleris J. Razma, Seimo nariai **J. Beinortas**, P. Gražulis, kritikuojama konservatorių Vyriausybė.

Strakšys, Adolfas. Valstybės rėmimas ramentais / Adolfas Strakšys // Šiaulių kraštas. – 1999, vas. 15, p. 7.

Apie socialinės apsaugos politiką, valdininkų dideles premijas, kai rajone nesprendžiamos nedarbo problemos, apie Stulgių šeimos situaciją, kai jiems reikia grąžinti permokėtus 1920 litų, kurie bus išskaičiuoti iš sūnaus invalidumo pašalpos; pateikiamas Seimo nario **J. Beinorto** komentaras, minimas Seimo narys R. Karbauskis.

Subačius, Gintautas. Galingųjų spindesys ir skurdas / Gintautas Subačius // Sekundė (Panevėžys). – 1999, spal. 30–31, p. 5.

Straipsnyje nagrinėjamos turtingiausių miesto ir rajono verslininkų, tarybos narių, teisininkų, policijos ir prokuratūros pareigūnų turto ir pajamų deklaracijos, taip pat ir sveikatos apsaugos ministro R. Alekno, Seimo narių **J. Beinorto**, G. Šileikio.

Šimkūnienė, Virginija. Kovo 11-osios proga Kaišiadoris aplankė **Julius Beinortas** / Virginija Šimkūnienė. – Iliustr. // Atspindžiai (Kaišiadorių r.). – 1999, kovo 19, p. 2.

Apie Seimo nario **J. Beinorto** viešnagę Kaišiadoryse.

Tavoras, Vytautas. Krikdemus gąsdino atskyrimu nuo bažnyčios / Vytautas Tavoras // Panevėžio balsas. – 1999, kovo 8, p. 4.

Apie užsienio reikalų ministro, krikščionių demokratų lyderio A. Saudargo, Seimo nario **J. Beinorto** bei šios partijos kandidato į Seimo narius V. Satkevičiaus susitikimą su gyventojais Panevėžio savivaldybėje.

Uždaryti AE – per sunki našta. – (Aktualijos). – BNS // Lietuvos rytas. – 1999, bal. 14, p. 2.

Apie tarptautinę konferenciją „Ignalinos AE vieta Baltijos jūros šalių energetikos strategijoje“, Šiaurės Tarybos Kaimyninių regionų komiteto vadovo O. Salmeno, Seimo nario **J. Beinorto** pasisakymus joje.

Vertelka, Bronius. Jotainius aplankė Seimo nariai ir vyskupas / Bronius Vertelka. – Iliustr. // Panevėžio rytas. – 1999, liep. 19, p. 12.

Apie tradicinę tapusią giminių ir artimųjų apsilankymo Jotainių pensionate dieną, kurios metu šv. Mišias laikė vyskupas J. Preikšas, dalyvavo Seimo nariai **J. Beinortas** ir V. Velikonis.

Vyšniauskas, Juozas. Senkantys optimizmo šaltiniai / Juozas Vyšniauskas // Mūsų žodis (Skuodo r.). – 1999, birž. 2, p. 2.

Apie Seimo narių M. Šerienės ir **J. Beinorto** apsilankymą Skuode.

2000 m.

Beinortas, Julius. Kaip išgyventi jaunam : [pokalbis / kalbėjosi] Loreta Lileikienė. – Portr. // Apžvalga. – 2000, rugs. 29, p. 4.

Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto pirmininkas, Krikščionių demokratų frakcijos narys J. Beinortas apie jaunų žmonių ir jaunų šeimų problemas bei jų sprendimo galimybes.

Beinortas, Julius. Krikščioniškosios demokratijos vertybės bei ideologija Baltijos šalyse ir Europoje – ateities perspektyva / Julius Beinortas // Apžvalga. – 2000, vas. 1–15, p. 8.

Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto pirmininko pavaduotojo J. Beinorto pranešimas, skaitytas Rygoje vykusioje tarptautinėje konferencijoje „Europos politinis ir kultūrinis paveldas – Skandinavija ir Baltijos šalys Europos bendradarbiavimo kontekste“.

Beinortas, Julius. Ne mes buvome didvyriai... : [pokalbis / kalbėjosi] Adolfas Strakšys. – Iliustr. // Bičiulystė. – 2000, saus. 13–19, p. 1.

Pokalbis su Nepriklausomybės Akto signataru, Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto pirmininko pavaduotoju J. Beinortu apie 1991 m. sausio 13-osios įvykius.

Beinortas, Julius. Prieš dešimtmetį signatarų likimus rikiavo laikas ir žmonės / Julius Beinortas, Egidijus Jarašiūnas, Stasys Kropas ; užrašė Neringa Martinkutė. – Portr. // Panevėžio balsas. – 2000, kovo 11, p. 1–2.

Beinortas, Julius. Rengiant įstatymus būtina atsižvelgti ir į neigaliųjų poreikius : [pokalbis / kalbėjosi] Vytautas Vytautas // Bičiulystė. – 2000, birž. 15–21, p. 2.

Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto pirmininkas J. Beinortas apie artimiausius jo vadovaujamo komiteto darbus, išsako savo nuomonę apie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos veiklą.

Beinortas, Julius. Sesijos akcentai : [pokalbis su Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto pirmininko pavaduotoju J. Beinortu apie šios kadencijos Seimo paskutinę normalios trukmės sesiją / kalbėjosi] Vanda Šatkuvienė. – Portr. // Esu. – 2000, Nr. 7, p. 8.

Beinortas, Julius. Socialinių disproporcijų šalinimo keliai / Julius Beinortas. – Portr. // Apžvalga. – 2000, rugpj. 25, p. 3.

LKD partijos ir Seimo nario J. Beinorto pranešimas seminare „Socialinis saugumas – Lietuvos žmonėms“, kuriame nagrinėjamas Lietuvos žmonių turintis pasiskirstymas ir būdai mažinti turtingą disproporciją.

Liaučius, Jonas. Laisvė ir likimai : [pokalbis su signatarais J. Liaučiumi, E. Jarašiūnu, **J. Beinortu** / užrašė] Elena Mezginaitė. – Portr. // Panevėžio rytas. – 2000, kovo 11, p. 2, 12.

LKDP tarybos nariai apie krikščionių demokratų susiliejo perspektyvą : [pasisakymai]. – Portr. – Aut.: Albertas Šimėnas, Jonas Šimėnas, Irena Saikalienė, **Julius Beinortas** // Apžvalga. – 2000, lapkr. 10, p. 2.

Pateikiamos Lietuvos krikščionių demokratų partijos valdybos narių A. Šimėno, J. Beinorto, J. Šimėno nuomonės apie tai, ar vėliau LKDP jungtis su K. Bobelio vadovaujama Krikščionių demokratų partija.

Pasiūlymai dėl amnestijos akto : [pasiūlymai ir nuomonės : pasisakymai] – Aut.: Vytautas Girdzijauskas, **Julius Beinortas**, Algimantas Dzegoraitis, Aloyzas Sakalas // Kryžkelė. – 2000, Nr. 1, p. 27–28.

Sysas, Algirdas. Ar yra ką švęsti gegužės 1-ąją? / Algirdas Sysas, **Julius Beinortas**, Kazimira Danutė Prunskienė / parengė Barbora Palaitytė // Vakarų ekspresas. – 2000, geg. 1, p. 3.

Seimo nariai A. Sysas, J. Beinortas ir K.D. Prunskienė išsako savo mintis apie Tarpautinę darbininkų dieną.

„Sodroje“ ir aplink „Sodrą“ : [nuomonės] / parengė Vanda Šatkuviėnė. – Portr. – Turinys: Vienas lauke ne karys / **Julius Beinortas** ; Vandens sunkimas iš akmens / Dainius Paukštė ; Kieno kaltes išperka atpirkimo ožiai / Algirdas Sysas // Esu. – 2000, Nr. 11, p. 3. 7.

Agintas, Rolandas. Dėl V. Landsbergio pensijos – žodžių karas : valdančioji Konservatorių frakcija savo lyderiui garantuos prezidento pensiją / Rolandas Agintas. – Iliustr. – (Lietuva) // Respublika. – 2000, birž. 7, p. 2.

Apie Seimo nario **J. Beinorto** pateiktą įstatymą dėl pensijos skyrimo Seimo pirmininkui V. Landsbergiui, kitas socialines garantijas jam bei Seime kilusius ginčus; Seimo narių A. Salamakino, A. Stasiškio pasisakymai.

Agintas, Rolandas. Sekminių išvakarėse – krikdėmų pjautynės / Rolandas Agintas. – Iliustr. – (Lietuva) // Respublika. – 2000, birž. 12, p. 2.

Apie LKDP tarybos posėdį, kuriame ministras A. Saudargas buvo išrinktas naujojo partijos valdybos pirmininku; šioje partijoje susiformavusius du sparnus; partijos valdybos pirmininko K. Kuzminsko atsistatydinimą iš pareigų (str. minimi Seimo nariai P. Gražulis, I. Uždavins, A. Raškinis, **J. Beinortas**).

Agintas, Rolandas. Veto Seime – 3:1 prezidento naudai / Rolandas Agintas. – Iliustr., lent. – (Lietuva) // Respublika. – 2000, rugpj. 30, p. 2.

Apie Seime vykusį balsavimą dėl prezidento V. Adamkaus vetuoto Visuomenės informavimo įstatymo, po kurio šis įstatymas buvo priimtas, Konservatorių partijos narių ketinimą kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl kai kurių šio įstatymo pataisų; taip pat priimtus Klaipėdos jūrų uosto įstatymo paketą ir Poligrafo naudojimo įstatymą bei atmetus prezidento vetuotus įstatymų projektus dėl aukštų pareigūnų ir teisėjų atlyginimų sumažinimo (str. minimi Seimo pirmininkas V. Landsbergis, Seimo nariai A. Raškinis, S. Malkevičius, A. Šimėnas, L. Sabutis, **J. Beinortas**).

Andriulevičius, Kęstutis. E. Žvybas: „Vyriausybės politika veda į viasuomenės sunaikinimą“ / Kęstutis Andriulevičius. – Iliustr. // Sekundė (Panevėžys). – 2000, vas. 25, p. 1, 2.

Panevėžio prekybos, pramonės ir amatų rūmuose vyko verslininkų susitikimas su Seimo nariais **J. Beinortu**, K. Skrebiu, G. Šileikiu, V. Velikoniu ir sveikatos apsaugos ministru R. Alekna. Susitikimo metu svečiams teko išklausti daug karčių priekaištų valdžios vykdomai ekonominei programai ir klestinčiai biurokratijai.

Aušrienė, Eugenija. Aleksandro Stulginskio diena Kaltinėnuose / Eugenija Aušrienė. – Iliustr. // Šilalės naujienos. – 2000, kovo 2, p. 1.

Apie Aleksandro Stulginskio 115-ųjų gimimo metinių minėjimą Kaltinėnuose, kuriame dalyvavo Seimo nariai A. Vidžiūnas, J. Razma, A. Bartkus, J. Mocartas, **J. Beinortas**.

Burtilius, Tomas. J. Beinortas gyrė „Ekrano“ bendrovės vadybą / Tomas Burtilius. – Portr. // Sekundė (Panevėžys). – 2000, liep. 29–30, p. 3.

Seimo narys **J. Beinortas** apie susitikimų su rinkėjais metu dažniausiai keliamus klausimus, tai – įvairūs neatkurtos ar nekompensuotos nuosavybės klausimai, taip pat viskas, kas susiję su darbu – prasti darbuotojų ir darbdavių santykiai, įvairios skriaudos darbe.

Gečas, Kęstutis. Iki Prezidento pensijos V. Landsbergiui – žingsnis / Kęstutis Gečas. – Iliustr. – (Aktualijos) // Lietuvos rytas. – 2000, birž. 7, p. 2.

Apie įstatymo projekto, kuriame Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo pirmininkui V. Landsbergiui numatoma tokia pat pensija, kaip ir kadenciją baigusiam prezidentui, svarstymą Seime (str. minimi Seimo narių **J. Beinorto**, A. Salamakino, A. Stasiškio pasisakymai posėdyje).

Gečas, Kęstutis. Keisis Seimo komitetų vadovai / Kęstutis Gečas. – (Aktualijos) // Lietuvos rytas. – 2000, geg. 18, p. 2.

Apie geg. 17 d. Seimo seniūnų sueigos sprendimą naujuoju Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto pirmininku skirti **J. Beinortą**, šiame poste keičiantį Seimo narę B. Visokavičienę, Seimo seniūnų sueigos rekomendaciją Užsienio reikalų komitetui į laisvą pirmininko pavaduotojo vietą išrinkti L. Andrikienę.

Gečas, Kęstutis. Pasiūlyta atidėti tabako reklamos draudimą / Kęstutis Gečas. – (Aktualijos) // Lietuvos rytas. – 2000, geg. 24, p. 2.

Apie geg. 23 d. Seimo sprendimą pritarti tabako reklamos draudimo atidėjimui, Seimo narės J. Matekonienės pasiūlytą įstatymo pataisą, numatančią šių gaminių reklamos spaudos leidiniuose uždraudimą tik nuo 2002.07.30, o kitose priemonėse – nuo 2003.07.30 (str. minimi Seimo nariai A. Raškinis, **J. Beinortas**, A. Sakalas).

Gečas, Kęstutis. Perversmas krikščionių demokratų stovykloje : užsienio reikalų ministras A. Saudargas grįžo į vaidų draskomos partijos vadovybę / Kęstutis Gečas. – Iliustr. – (Aktualijos) // Lietuvos rytas. – 2000, birž. 12, p. 2.

Apie birž. 10 d. vykusį LKDP tarybos posėdį, kuriame valdybos pirmininku buvo išrinktas Seimo narį I. Uždavinį nugalėjęs užsienio reikalų ministras A. Saudargas, LKDP valdybos perrinkimą, partijos pirmininko Z. Zinkevičiaus atsistatydinimo galimybę, situaciją partijoje, Moderniųjų krikščionių demokratų sąjungos atsiradimą, kt. klausimus (str. minimi Seimo nariai P. Gražulis, **J. Beinortas**, K. Kuzminskas, A. Raškinis, V. Bogušis, F. Palubinskas).

Gečas, Kęstutis. V. Landsbergis turės rinktis / Kęstutis Gečas. – Iliustr. – (Aktualijos) // Lietuvos rytas. – 2000, birž. 15, p. 2.

Apie Seimo sprendimą priimti Valstybinių pensijų įstatymo pataisas, kuriomis remiantis, buvęs Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo pirmininkas,

dabartinis Seimo pirmininkas V. Landsbergis galės gauti Prezidento valstybinę pensiją, V. Landsbergiui priklausančias kitas valstybines pensijas, įstatymo numatytą tik vienos pensijos mokėjimą, Seimo nario **J. Beinorto** mintys apie kai kuriuos pensijos V. Landsbergiui mokėjimo klausimus.

Grumadaitė, Rita. Krikščionys demokratai nori žūti vieni / Rita Grumadaitė. – Ilustr. – (Aktualijos) // Lietuvos rytas. – 2000, liep. 17, p. 2.

Apie LKDP konferenciją, kurioje buvo patvirtintas rinkimų į Seimą sąrašas ir rinkimų programa „Tarnauti Lietuvai“ (str. minimi Seimo nariai P. Gražulis, P. Katilius, A. Raškis, **J. Beinortas**, K. Kryževičius, A. Patackas, K. Kuzminskas, J. Šimėnas, I. Uždavins, LKDP vadovas Z. Zinkevičius, ministrai A. Saudargas, Č. Stankevičius, viceministrė G. Paliokienė, į konferenciją atvykti negalėjęs prezidentas V. Adamkus).

Gudavičius, Stasys. Krikščioniška protekcija : baigiantis Seimo kadencijai užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas aktyviai stumia savo bendrartiečius krikdemus į diplomatinius postus / Stasys Gudavičius. – Ilustr. – (Lietuva) // Kauno diena. – 2000, spal. 2, . 2.

Apie Lietuvos krikščionių demokratų partijos valdybos pirmininko, užsienio reikalų ministro A. Saudargo ketinimą LKDP valdybos nariui, kadencijos dar nebaisiusio Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto pirmininkui **J. Beinortui** suteikti vieną aukščiausių diplomatinį rangų ir paskirti jį dirbti į vieną Lietuvos atstovybių užsienyje, kt.

Ideologinės varžybos Seime // Apžvalga. – 2000, liep. 28, p. 2.

„Apžvalgos“ informacija apie tai, kaip Seime buvo ratifikuojamos sutartys su Šventuoju Sostu. Pristatomi diskusijoje dalyvavusių Seimo narių L. Andrikienės, S. Burbienės, F. Palubinsko, V. Andriukaičio, V. Aleknaitės, J. Karoso, **J. Beinorto** pasisakymai.

Ionovienė, Aušrinė. Išėitis ar našta? / Aušrinė Ionovienė // Lietuvos sveikata. – 2000, rugs. 20–26, p. 5.

Apie priimtą Garantinio fondo įstatymą, pasisako Seimo nariai R. Melnikienė ir **J. Beinortas**.

Jakubauskaitė, Viktorija. Beinortas: kas pasakė miao? / Viktorija Jakubauskaitė // Lietuvos žinios. – 2000, geg. 31, p. 3.

Apie krikščionio demokrato **J. Beinorto** išrinkimą Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto pirmininku (vietoj anksčiau komitetui vadovavusios B.T. Visokavičienės).

Kairienė, Vilma. Į naują Seimą / Vilma Kairienė, Almantas Šakys. – Ilustr. // Panevėžio rytas. – 2000, spal. 19, p. 2.

Pateikiama panevėžiečiams atstovavusių Seimo narių R. Aleknos, K. Skrebio, **J. Beinorto**, nebeišrinktų į naują Seimą, nuomonė apie jų tolesnį likimą, galimybę įsidarbinti.

Kairienė, Vilma. Tūpsnis sąjūdžiui / Vilma Kairienė. – Iliustr. // Panevėžio rytas. – 2000, liep. 15, p. 2.

Pateikiama Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio Seimo narių, išrinktų Panevėžyje ir rajone 1988-ųjų rudenį, nuomonė apie prezidento dekretu jiems suteiktus apdovanojimus. Savo nuomones išsako ir Seimo nariai G. Šileikis, V. Velikonis, **J. Beinortas**.

Kontrimas, Linas. Bendrijų nariai svetimo sąskaita negyvens : naujas įstatymas bendru turtu vers rūpintis ir labiausiai apsileidusius žmones / Linas Kontrimas. – Iliustr. // Lietuvos rytas. – 2000, liep. 24, priedas „Būstas“, p. 4.

Apie naują Daugiabučių namų savininkų įstatymą, Seimo nario **J. Beinorto** mintis apie kai kurias įstatymo nuostatas.

Kreipimasis dėl Karaliaučiaus krašto demilitarizavimo : Prezidentui V. Adamkui, Seimo Pirmininkui V. Landsbergiui, Vyriausybės vadovui A. Kubiliui / V. Šilas, M. Čeponis, P. Cidzikas, V. Šapalas, S. Buškevičius, S. Pečeliūnas, A. Pilvelis, G. Sakalnikas, R. Smetona, A. Terleckas, V. Čepas, J. Olekas, Z. Zinkevičius, K. J. Bobelis, E. Klumbys, A. Akstinavičius. – (Nuomonės) // Lietuvos aidas. – 2000, rugpj. 1, p. 5.

Lietuvos Respublikos politinių partijų ir pilietinių organizacijų atstovų kreipimasis dėl Karaliaučiaus srities demilitarizavimo klausimo svarstymo inicijavimo ESBO ir Europos Taryboje, kurį pasirašė taip pat Seimo nariai K. Prunskienė, R. Karbauskis, A. Švitra, K. Trapikas, F. Palubinskas, V. Bogušis, V. Žiemelis, A. Žvaliauskas, A. Butkevičius, **J. Beinortas**, A. Raškinis, J. Šimėnas, A. Sysas, M. Briedis, A. Katkus, P. Šakalinis, S. Malkevičius, R. Survila, A. Sakalas, R. Dagys, J. Galdikas, R. Kupčinskas, R. Pleikys, J. Matekonienė, G. Kirkilas, M. Končius, K. Šavinis, D. Aleksiūnienė, E. Zingeris ir kt. (iš viso 85 parašai).

Kučinskaitė, Jonė. Tautos veidrodis : rinkimų kova, kandidatūros, partijų sąrašai verčia susimąstyti, kodėl į trečią Nepriklausomos Lietuvos Seimą tebesiveržia atsitiktiniai žmonės / Jonė Kučinskaitė, Gintaras Sarafinas. – Iliustr., portr. – (Tema) // Veidas. – 2000, rugs. 21–27 (Nr. 38), p. 26–29.

Analizuojama, kokie žmonės ir kodėl, koku tikslu kandidatuoja į Seimą, aptariama Seimo narių veikla; pateikiami buvusio valstybės kontrolieriaus V. Kundroto, verslininko A. Degučio, rašytojo V. Petkevičiaus, eksministro A. Abišalos, buvusio švietimo ir kultūros ministro D. Kuolio požiūriai (minimas kandidatas į Seimo narius V. Štusauskas); Seimo narys konservatorius A. Matulas apie sprendimą nekandidatuoti į kitos kadencijos Seimą bei apie šios kadencijos Seimo darbą, Seimo nariai J. Dunauskaitė, S. Kubiliūnas, A. Akstinavičius, A. Andriuškevičius, **J. Beinortas**, M. Briedis apie tai, ką veiks, jei nebus išrinkti į Seimą; darbdavių pasisakymai apie Seimo narių kompetenciją ir apie tai, ar priimtų daugelį jų į savo

vadovaujamas įstaigas, Seimo narių J. Valatkos, A. Grumado, A. Butkevičiaus nuomonės šiuo klausimu (spausdinama „Seimo nariai, kurie „Veido“ manymu, tikriausiai nebebus išrinkti į Seimą“, skirsnyje „Keista Lietuva“ atskleidžiamas dviejų kadencijų Seimo narių pasiskirstymas pagal profesiją bei dabartinio Vokietijos Bundestago ir JAV atstovų rūmų sudėtis; duomenys apie naujai priimtų LR įstatymų keitimą 1990.03.11–2000.04.11).

Macijauskaitė, Roma. Solidarumo atostogas primins pagalvės / Roma Macijauskaitė // Panevėžio balsas. – 2000, saus. 10, p. 1.

Apie Seimo nario **J. Beinorto** sutaupyta atlyginimą – pervestas lėšas Panevėžio slaugos ligoninei, kurios bus skirtos patalynėi bei medikamentams pirkti.

Martinkutė, Neringa. Prieš dešimtmetį signatarų likimus rikiavo laikas ir žmonės / Neringa Martinkutė // Panevėžio balsas. – 2000, kovo 11, p. 1, 2.

Nepriklausomybės Akto signatarai, rinkti Panevėžio mieste, Seimo narys **J. Beinortas**, Konstitucinio Teismo teisėjas E. Jarašiūnas, Lietuvos banko departamento vadovas S. Kropas atsako į klausimus, kokiomis nuotakomis gyveno 1990 m., kodėl tais metais nusprendė balotiruotis Panevėžyje, ką gera nuveikė Panevėžio labui, ką mano apie Panevėžio šiandieną, kt.

Martinkutė, Neringa. Seimo narių galvose – artėjantys rinkimai / Neringa Martinkutė // Panevėžio balsas. – 2000, birž. 23, p. 2.

Apie sveikatos apsaugos ministro R. Alekno ateities planus; minimi panevėžiečiai parlamentarai K. Skrebys, G. Šileikis, **J. Beinortas**.

Martinkutė, Neringa. Užleisti Seimo narių kėdžių neketina / Neringa Martinkutė. – Portr. // Panevėžio balsas. – 2000, birž. 19, p. 1, 3.

Apie panevėžiečių parlamentarų K. Skrebio, **J. Beinorto**, G. Šileikio ir R. Alekno tolimesnius planus. Informuojama, kad K. Skrebys ir G. Šileikis jau apsisprendę spalio 8 d. vyksiančiuose Seimo rinkimuose vėl balotiruotis Panevėžio vienmandatėse apygardose.

Martišiūtė, Asta. Lietuva taps lageriu / Asta Martišiūtė. – Iliustr. // Vilniaus laikraštis Vakaro žinios. – 2000, rugs. 4, p. 3.

Apie Seimo nario **J. Beinorto** inicijuojamą įstatymo pataisą, pagal kurią kiekvienas dirbantysis turės nešioti identifikavimo kortelę.

Mezginaitė, Elena. Laisvė ir Likimai / Elena Mezginaitė. – Portr. // Panevėžio rytas. – 2000, kovo 11, p. 2.

Pateikiamos signatarų E. Jarašiūno, J. Liaučiaus bei **J. Beinorto** (Seimo narys) mintys apie Nepriklausomybės laikotarpį, skirtumus tarp laikotarpio, kai tik buvo atkurta Lietuvos Nepriklausomybė, ir dabar. Seimo narys J. Beinortas išdėstė šalies nuosmukio priežastis.

Migonytė, Laura. Apsisprendė dėl „Sodros“ įmokų / Laura Migonytė. – (Žinios) // Verslo žinios. – 2000, birž. 7, p. 4.

Apie Seimo priimtas Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 34 str. pakeitimo ir papildymo pataisas, kuriomis sumažinama „Sodros“ įmokų našta menkas pajamas gaunantiems individualių įmonių savininkams, o pensininkams, invalidams bei draudžiamiesiems socialiniu draudimu pagal LR įstatymus asmenims suteikiama teisė šių įmokų visai nemokėti (str. minimi Seimo kancleris J. Razma, Seimo narys J. Beinortas).

Naujas Seimo komiteto vadovas. – (Ekonomika). – BNS // Kauno diena. – 2000, geg. 31, p. 7.

Pirmainos Seime. – (Žinios). – ELTA // Verslo žinios. – 2000, geg. 30, p. 6.

Apie parlamentaro J. Beinorto išrinkimą Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto pirmininku, A. Syso – jo pavaduotoju.

Pralaimėjusieji randa šiltas vietas. – (Lietuva). – „Respublikos“, BNS inf. // Respublika. – 2000, spal. 11, p. 2.

Apie Konservatorių partijos pirmininko V. Landsbergio pasiūlymą konservatorę G. Imbrasienę paskirti Vaiko teisių apsaugos kontroliere, konservatorių L. Sabutį paskirti į atleisto iš Seimo kontrolieriaus pareigų A. Valio vietą, LKDP lyderio A. Saudargo pasiūlymą krikdėmą J. Beinortą paskirti antruoju sekretoriumi Lietuvos ambasadoje Rygoje.

Sakalauskaitė, Ramunė. Rengiasi prabilti signatarai : pareiškime raginama nežeminti Prezidento / Ramunė Sakalauskaitė. – Iliustr. // Lietuvos rytas. – 2000, vas. 25, p. 1, 2.

Apie Kovo 11-osios akto signatarų pareiškimą, kuriame kviečiama nežeminti prezidento [V. Adamkaus], raginama siekti santarvės, Seimo nario J. Beinorto atsiskaitymą pasirašyti po tekstu, nesutarimus tarp signatarų dėl knygos apie Nepriklausomybės atkūrimo dešimtmetį (str. minimi Seimo pirmininkas V. Landsbergis, Seimo nariai J. Dringelis, G. Vagnorius, E. Bičkauskas).

Savo nuomonę išsakė skaitytojai. – „Panevėžio balso“ inf. // Panevėžio balsas. – 2000, birž. 5, p. 2.

„Panevėžio balso“ skaitytojų siūlyti kandidatai į Seimo narius; minimi Seimo pirmininkas V. Landsbergis, Seimo nariai J. Beinortas, V. Žiemelis, G. Šileikis, A. Patackas, V. Velikonis, V. Andriukaitis, K. Skrebyš, užsienio reikalų ministras A. Saudargas.

Seimas paspartino žlungančių bendrovių problemų sprendimą. – (Naujienos). – BNS // Lietuvos aidas. – 2000, rugs. 13, p. 2.

Apie Seimo priimtą Garantinio fondo įstatymą, kuris turės padėti spręsti bankrutuojančių ir žlugusių įmonių darbuotojų problemas, LPK viceprezidento M. Aleliūno laišką Seimo nariams, kuriame jis teigia, jog garantinio fondo įstatymu

normalioms įmonėms norima užkrauti dar vieną našą, Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto pirmininko **J. Beinorto** nuomonė apie pramonininkų laišką.

Skirkevičius, Darius. Pramonininkai Seimo nariams siūlė į snukį? / Darius Skirkevičius. – Iliustr. // Panevėžio balsas. – 2000, vas. 26, p. 4.

Apie Panevėžio miesto verslininkų susitikimą su panevėžiečių rinktais Seimo nariais G. Šileikiu, K. Skrebiu, **J. Beinortu**, R. Alekna, V. Velikoniu, kur buvo kalbėta apie ekonominę situaciją Panevėžyje bei visoje Lietuvoje. Seimo nariai buvo apkalinti, kad nesupranta ekonomikos dėsnių bei to, kas vyksta šalyje.

Subačius, Gintautas. Išeina ieškotis kito darbo / Gintautas Subačius, Erikas Petkevičius – Iliustr. // Sekundė. – 2000, spal. 14–15, p. 2.

Apie praėjusios kadencijos Seimo narių **J. Beinorto**, R. Alekno ir K. Skrebio ateities planus.

Šamelienė, Jūratė. Baltijos Asamblėjos komitetas posėdžiavo Panevėžyje / Jūratė Šamelienė // Sekundė (Panevėžys). – 2000, rugs. 9–10, p. 2.

Apie Baltijos Asamblėjos Ekonominių ir socialinių reikalų komiteto posėdį Panevėžyje. Lietuvos pusei atstovavo Seimo narys **J. Beinortas**.

Šikšnius, Juozas. Ant bedugnės krašto / Juozas Šikšnius. – Iliustr. // Panevėžio rytas. – 2000, vas. 25, p. 2.

Apie Seimo narių G. Šileikio, K. Skrebio, **J. Beinorto**, R. Alekno ir V. Velikonio susitikimą su Panevėžio miesto ir apskrities vadovais, verslininkais. Susitikime diskutuota tema „Ekonominė situacija Panevėžyje ir Lietuvoje 1999 metais ir 2000-ųjų perspektyvos“.

Trainys, Vygandas. Invalidai prakeikė krikdėmų lyderius / Vygandas Trainys. – Iliustr. // Laikinoji sostinė. – 2000, bal. 10, p. 2.

Kauno krašto invalidų ir pensininkų socialinėms teisėms ginti sąjungą papiktino Seimo sprendimas panaikinti dalį transporto lengvatų pensininkams bei invalidams. Prie krikdėmų Kauno būstinės jie mitingavo, dalino lapelius, kuriuose prakeikė Seimo narius krikdėmus **J. Beinortą**, A. Saudargą, Č. Stankevičių ir kitus, balsavusius už tokį Seimo nutarimą.

Vaitkus, Simas. Krikdėmų programoje – socialdemokratų nuostatos / Simas Vaitkus. – (Lietuva) // Respublika. – 2000, liep. 17, p. 2.

Apie liep. 15 d. vykusį LKDP tarybos posėdį, kuriame buvo tvirtinamas rinkimų sąrašas (minimi LKDP pirmininkas Z. Zinkevičius, ministras A. Saudargas, Seimo nariai A. Patackas, **J. Beinortas**, K. Kryževičius; publikuojamas LKDP rinkimų sąrašo pirmasis dešimtukas); apie liep. 16 d. vykusią LKDP konferenciją, kurioje patvirtinta partijos rinkimų programa (išsamiau apie partijos nuostatas žiniasklaidos tema; pateikiamas Seimo nario A. Raškinio nuogastavimas, kad prezidentas V. Adamkus gali vetuoti neseniai Seimo priimtą Visuomenės informavimo įstatymą).

Vaitkus, Simas. Nuosaikioji konservatorė nebevadovaus komitetui / Simas Vaitkus. – Iliustr. – (Lietuva) // Respublika. – 2000, geg. 30, p. 2.

Apie Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto sprendimą šio komiteto pirmininkę B. Visokavičienę pašalinti iš užimamų pareigų. Seimo nario **J. Beinorto** paskyrimą į šias pareigas; Seimo narių A. Syso, B. Visokavičienės pasisakymai.

Visokavičienė, Birutė. Pereiti į G. Vagnoriaus stovyklą – politiškai pavojinga : [pokalbis / kalbėjosi Birutė Vyšniauskaitė. – Iliustr. – (Visuomenė) // Ekstra. – 2000, birž. 5 – 11 (Nr. 21), p. 10, 11.

Buvusi Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto pirmininkė apie priežastis, dėl kurių ji buvo atleista iš šio posto (dabar komitetui vadovauja **J. Beinortas**), Tėvynės sąjungos nepritarimą jos pasiūlymams dėl „Sodros“ veiklos stabilizavimo, jos ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos požiūrių skirtumus į socialines šalis problemas, apie „nerašytą taisyklę – jei kuris pereina iš V. Landsbergio į G. Vagnoriaus stovyklą, iš karto praranda postą“.

Vyšniauskaitė, Teresė. Konservatoriai traukiasi iš Seimo / Teresė Vyšniauskaitė // Lietuvos žinios. – 2000, rugpj. 22, p. 3.

Apie pasitraukiančius iš politinės rinkiminės kovos parlamentarų P. Gylį, S. Šaltenį, A. Vaižmužį, A. Patacką, K. Kryževičių, **J. Beinortą**, R. Hofertienę, G. Imbrasienę, A. J. Katkų, J. Dringelį, J. Galdiką, S. Kaktį, M. Briedį, V. Dudėną, Z. Mackevičių, V. Knašį, B. Kuzmicką, V. A. Zabuką.

Žigelytė, Lina. Gegužės 1-osios šventę Lietuvoje temdo praeities atsiminimai / Lina Žigelytė. – Iliustr. // Alytaus naujienos. – 2000, bal. 29, p. 1, 2.

Apie Gegužės 1-osios Darbininkų šventės tradicijas Lietuvoje ir kitose šalyse. Seimo nariai A. Sysas ir K. Prunskienė mano, jog šią šventę nereikėtų siesti su tarybine praeitimi, o **J. Beinortas** ir O. Suncovienė teigia, kad ši šventė yra dirbtinė ir Lietuvai primesta.

Žiliukas, Aidas. Nesėkmė rinkimuose papildė politikų kišenes / Aidas Žiliukas. – Iliustr. – (Lietuva) // Respublika. – 2000, lapkr. 6, p. 2.

Apie pradėtas mokėti išeitines pašalpas neišrinktiems Seimo nariams (str. minimi buvę Seimo nariai E. Zingeris, R. Dagys, E. Bičkauskas, **J. Beinortas**, R. Ozolas, V. Žiemelis, L. Andrikienė, D. Paukštė, N. Oželytė, R. Rutkelytė, ministrai R. Alekna, R. Didžiokas, V. Dudėnas, Č. Stankevičius).

2001 m.

Beinortas, Julius. Apie politines pranašystes ir partijų atsakomybę : Juliaus Beinorto kalba LKDP tarybos posėdyje / Julius Beinortas // Apžvalga. – 2001, bal. 13, p. 4.

LKDP narys J. Beinortas pasisako už savo partijos susijungimą su KDS.

Martinkutė, Neringa. Iš darbo biržos – šuolis į ministeriją / Neringa Martinkutė. – Portr. // Panevėžio rytas. – 2001, spal. 16, p. 1, 2.

Apie buvusį Seimo narį panevėžietį **J. Beinortą**.

Raubienė, Vilija. Jaučiasi išreiškęs tautos valią / Vilija Raubienė. – Iliustr. // Sekundė (Panevėžys). – 2001, kovo 10–11, priedas „Savaitgalis“, p. 4.

Apie Kovo 11-osios akto signatarą **J. Beinortą**.

Sakalauskaitė, Ramunė. Krikščionis demokratas darbo Rygoje negavo / Ramunė Sakalauskaitė. – (Aktualijos) // Lietuvos rytas. – 2001, saus. 22, p. 3.

Apie URM atestacinės komisijos sprendimą nepatenkinti buvusio Seimo nario **J. Beinorto** prašymo paskirti jį dirbti Lietuvos ambasados Rygoje patarėju ekonomikai, ministerijos sekretoriaus R. Kozyrovičiaus požiūrį į tai, vietas Seime praradusių politikų pageidavimą dirbti diplomatinėje tarnyboje arba valstybės saugume, centristo E. Bičkausko įdarbinimą URM.

2002 m.

Beinortas, Julius. Samdiniai – darbo santykių spąstuose : [pokalbis su Valstybinės darbo inspekcijos Panevėžio skyriaus viršininko pavaduotoju J. Beinortu / kalbėjosi] Rasa Vaičiūnienė. – Portr. // Panevėžio balsas. – 2002, birž. 27, p. 3.

Kovo 11-osios prasmė : signatarai, politikai ir visuomenės veikėjai – apie Kovo 11-ąją : [pasisakymai] / užrašė Elona Gabavičiūtė, Aldona Kačerauskienė. – Aut.: Balys Gajauskas, Algirdas Endriukaitis, Algirdas Patackas, Kazys Saja, **Julius Beinortas**, Petras Venslovas, Natalija Šervytienė, Povilas Jakučionis, Jonas Endriukaitis, Aldona Vasiliauskienė // XXI amžius. – 2002, kovo 15, p. 9.

Vaičiūnienė, Rasa. Darbo santykius skaidrins signataras : dvi kadencijas Seime atidirbęs **J. Beinortas** nekomentavo, kodėl dabar panoro kulkios Darbo inspekcijos viršininko pavaduotojo kėdės [Panevėžys] / Rasa Vaičiūnienė. – Portr. // Panevėžio balsas. – 2002, vas. 26, p. 2.

2003 m.

Beinortas, Julius. Atkurti valstybingumą reikėjo skubėti : [pokalbis su 1990 m. Kovo 11-osios akto signataru Juliumi Beinortu / kalbėjosi] Raimonda Mikučionytė. – Iliustr. // Panevėžio balsas. – 2003, kovo 10, p. 3.

Kreipimasis į naujai išrinktas Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybas / Gintautas Iešmantas, Bronislovas Genzelis, Romualdas Ozolas, Juozas Dringelis, **Julius Beinortas** ir kt. // Lietuvos aidas. – 2003, kovo 13, p. 1.

Pateikiamas signatarų G. Iešmanto, B. Genzelio, R. Ozolo, J. Dringelio, B. Gajausko, K. Sajos, V. Jasukaitytės, J. Beinorto, R. Gudaičio, P. Varanausko, N. Oželytės, Seimo nario J. Razmos, R. Smetonos, L. Milašiaus, kreipimasis į naujai išrinktas savivaldybių tarybas, kuriame prašoma atsižvelgti į sudėtingą valstybinės kalbos padėtį viešajame gyvenime bei siūloma įsteigti valstybinės kalbos reikalų komisijas.

Martinkutė, Neringa. Panevėžio politikui – bėdos dėl nupjautų akacijų / Neringa Martinkutė. – Iliustr. – (Aktualijos) // Lietuvos rytas. – 2003, geg. 30, p. 6.

Apie Panevėžio miesto tarybos nario **J. Beinorto** pasipiktinimą tuo, kad palei Nevėžio krantinę buvo iškirsti medžiai, paaiškęsį faktą, kad J. Beinortas prieš kelias savaites prie savo namų neteisėtai iškirto dvi akacijas, J. Beinorto, Aplinkos apsaugos Panevėžio regiono departamento direktoriaus V. Jakšto požiūrį į padėtį.

Mikučionytė, Raimonda. Milžinai palieka vietos svogūnų prekeiviams / Raimonda Mikučionytė, Vidas Venslaviškis. – Iliustr // Panevėžio balsas. – 2003, birž. 7, p. 2.

Apie „Maximos“ statybos Panevėžyje aplinkybes, pateikiamos tarybos narių **J. Beinorto**, A. Misiūno ir V. Jakšto mintys šiuo klausimu.

2004 m.

Beinortas, Julius. ES piliečiai galės dirbti legaliai : [pokalbis / kalbėjosi] Daiva Savickienė. – Iliustr. // Aukštaitijos verslo balsas. – 2004, geg. 4, p. 2.

Pokalbis su Valstybinės darbo inspekcijos Panevėžio skyriaus viršininko pavaduotoju J. Beinortu apie ES šalių piliečių įsidarbinimo Lietuvoje tvarką.

2005 m.

Beinortas, Julius. Įmokų diferencijavimas vers įmones pasitempti : [pokalbis su Valstybinės darbo inspekcijos Panevėžio skyriaus viršininko pavaduotoju Juliumi Beinortu / kalbėjosi] Daiva Savickienė. – Iliustr. // Aukštaitijos verslo balsas. – 2005, gruod. 28, p. 2.

Kovo 11-oji – Nepriklausomybės atkūrimo diena / užrašė Bronius Vertelka, Benjaminas Žulys, Kazimieras Dobkevičius. – Portr. – Aut.: **Julius Beinortas**, Rasa Juknevičienė, Liudvikas Simutis, Kazimieras Kuzminskas, Robertas Grigas, Robertas Keturakis, Augustinas Švenčionis // XXI amžius. – 2005, kovo 10, p. 6–7.

Į klausimus: „Kuo jums reikšminga Kovo 11-oji? Ar praėję penkiolika nepriklausomybės metų pateisino lūkesčius? Kokią Lietuvos ateitį galima matyti, kai Lietuva tapo ne tik nepriklausoma, bet ir Europos Sąjungos bei NATO nare?“ atsako Valstybinės darbo inspekcijos Panevėžio skyriaus viršininko pavaduotojas, Kovo 11-osios akto signataras J. Beinortas, Nepriklausomybės Akto signatarė, Seimo NATO reikalų komisijos pirmininko pavaduotoja, Tėvynės sąjungos pirmininko pirmoji pavaduotoja R. Juknevičienė, Nepriklausomybės Akto signataras, ilgalaikės partizaninės kovos aktyvus dalyvis, politinis kalnys (kalėjo per 20 metų), Vyčio kryžiaus ordino kavalerius L. Simutis, Kauno m. savivaldybės vicemeras, Krikščionių demokratų partijos atstovas, politinis tremtinys K. Kuzminskas, „Lietuvos Caritas“ generalinis direktorius kunigas R. Grigas, Lietuvos rašytojų sąjungos narys, poetas R. Keturakis, buvęs politinis kalnys, tremtinys, LLKS Didžiosios Kovos partizanų apygardos vadas, Vyčio kryžiaus ordino kavalerius A. Švenčionis.

Kepalaitė, Limina. Politikai valosi mero spjūvį į veidą / Limina Kepalaitė. – Iliustr. // Panevėžio rytas. – 2005, saus. 26, p. 1–2.

Apie Panevėžio m. mero V. Matuzo ketinimą nemokamų atostogų metu vykti į Turkiją su AB „Ekranas“ generaliniu direktoriumi E. Žybyu; Panevėžio miesto tarybos narių P. Vadopolo, V. Jakšto, R. Vyžinto, **J. Beinorto**, V. Matkevičiaus komentarai šiuo klausimu.

Lapėnienė, Laima. Garsaus mokslininko knyga – lyg šviesūs vartai į tėviškės gamtą / Laima Lapėnienė. – Iliustr. // Sekundė (Panevėžys). – 2005, kovo 12–13, p. 6.

Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos galerijoje „2-asis aukštas“ pristatyta garsaus mokslininko, geografo, Lietuvos Nepriklausomybės Atkūrimo Akto signataro Č. Kudabos knyga „Žemės giedra“; dalyvavo knygos sudarytojas A. Staponkus, Lietuvos Nepriklausomybės Atkūrimo Akto signataras **J. Beinortas**.

Martinkutė, Neringa. Panevėžiečių signatarai nerems Kovo 11-osios boikoto / Neringa Martinkutė. – Iliustr. // Panevėžio balsas. – 2005, kovo 10, p. 1, 2.

Apie Kovo 11-osios akto signatarų nepasitenkinimą dėl jų ignoravimo Vasario 16-osios proga bei svarstymus, ar dalyvauti prezidentūroje rengiamame priėmime Kovo 11-osios proga. Pateikiami Panevėžio krašto signatarų **J. Beinorto**, Seimo narės R. Juknevičienės, europarlamentaro V. Landsbergio komentarai.

Subačius, Gintautas. Lošimo namams „Babilone“ – žalia šviesa / Gintautas Subačius. – Iliustr. // Sekundė (Panevėžys). – 2005, bal. 8, p. 1, 2.

Panevėžio miesto taryba, nors labai prieštaraujant miesto tarybos nariui krikščioniui demokratui **J. Beinortui**, patenkino UAB „Olympic Casino Group Baltija“ prašymą steigti kazino naujame prekybos ir pramogų centre „Babilonas“.

Šošič, Rasa. Panevėžietis signataras ignoruojamas nesijaučia / Rasa Šošič. – Iliustr. // Sekundė (Panevėžys). – 2005, kovo 10–11, p. 2.

Apie Kovo 11-osios akto signatarą, Panevėžio miesto tarybos narį, Valstybinės darbo inspekcijos Panevėžio skyriaus viršininko pavaduotoją **J. Beinortą**.

Žalys, Leonas. Į tą patį tikslą, bet skirtingais keliais : šiandien sukan-ka 15 metų, kai buvo paskelbta Latvijos nepriklausomybės deklaracija / Leonas Žalys. – Iliustr. – (Pasaulis) // Kauno diena. – 2005, geg. 4, p. 10.

Apie Latvijos ir Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo procesus, Nepriklausomybės Atkūrimo Akto signatarų K. Uokos ir **J. Beinorto** komentarus.

2006 m.

Beinortas, Julius. Merą, seniūną – rinkti ar ne? : [pokalbis su Panevėžio miesto tarybos nariu J. Beinortu] / kalbėjosi Bronius Vertelka. – Portr. // XXI amžius. – 2006, geg. 19, p. 16.

Beinortas, Julius. Mintys tautos laisvės atpirkimo dieną / Julius Beinortas // Draugas. – 2006, saus. 19, p. 11.

Beinortas, Julius. Neišlaikytas demokratijos egzaminas... / Julius Beinortas. – (Aktualijos) // Lietuvos aidas. – 2006, gruod. 27, p. 1, 4; XXI amžius. – 2006, gruod. 29, p. 7.

Apie 1926 m. gruod. 17 d. valstybės perversmo istoriją, jo priežastis, pretekstus ir pamokas (str. minimi prezidentas A. Smetona, K. Grinius, tuometiniai premjeras M. Sleževičius, vidaus reikalų ministras V. Požela, kap. A. Mačiuika, plk. P. Plechavičius).

Beinortas, Julius. Prelatas Mykolas Krupavičius grįžta į Lietuvą / Julius Beinortas. – Portr. // Lietuvos aidas. – 2006, rugs. 20, p. 8.

Apie kunigą, visuomenės veikėją, politiką, rašytoją M. Krupavičių.

Beinortas, Julius. Vėl sugrįžtame prie Kristijono Donelaičio / Julius Beinortas. – Iliustr. // Panevėžio balsas. – 2006, saus. 10, p. 7.

Matuota devynis kartus : [pasisakymai]. – Iliustr. – Aut.: **Julius Beinortas**, Imantas Lazdinis, Julius Veselka, Juozas Raistenskis, Henrikas Žukauskas, Petras Papovas, Povilas Jakučionis, Bronius Bradauskas, Alfonsas Macaitis // 10 žingsnių per vėjų draskomą mišką. – 2006, [Nr. 1], p. 6–7.

Debatų, vykusių Lietuvos Respublikos Seime dėl Miškų įstatymo pataisų 2001 metais, stenogramos.

Prelatas Mykolas Krupavičius sugrįžo į Lietuvą / parengė **Julius Beinortas** // XXI amžius. – 2006, rugs. 22, p. 11.

Apie politiką, valstybės veikėją, vieną iš Lietuvos Chartos rengėjų, prelatą M. Krupavičių ir jo palaikų pargabenimą į Lietuvą.

Donauskaitė, Džina. Kas padės Daliai Budrevičienei / Džina Donauskaitė. – Iliustr. // Atgimimas. – 2006, kovo 31–bal. 6, p. 1, 4.

Apie atlyginimų vokeliuose skandalą „Krekenavos agrofirmoje“, darbuotojos D. Budrevičienės, viešai atskleidusios šį faktą, atleidimą iš darbo, vykstantį ikiteisminį tyrimą, pateikiami „Krekenavos agrofirmos“ advokato V. Bučio, Ikiteisminio tyrimo įstaigų profesinės sąjungos pirmininko pavaduotojo teisininko V. Bako, advokato K. Čilinsko, Valstybinės darbo inspekcijos Panevėžio skyriaus darbuotojo **J. Beinorto**, darbo teisės specialistės advokatės J. Judickienės, VDI Panevėžio skyriaus inspektorės E. Čerkesaitės, Korporacijų komunikacijos bei viešųjų ryšių specialistės mokslininkės V. Gudonienės komentarai.

Kepalaitė, Limina. Politikai ieško paslaptingos ponios / Limina Kepalaitė. – Iliustr. // Panevėžio rytas. – 2006, saus. 31, p. 1, 2.

Apie Panevėžio miesto Tarybos nario krikdemo **J. Beinorto** priekaištus valdžiai dėl pinigų švaistymo brangiam miesto maketui pagaminti.

Kontrimavičiūtė, Inga. Darbo inspektorius pasiners į kraštotyra / Inga Kontrimavičiūtė. – Iliustr. // Sekundė (Panevėžys). – 2006, rugpj. 1, p. 1, 8.

Apie Kovo 11-osios akto signatarą, buvusį Valstybinės darbo inspekcijos viršininko pavaduotoją, miesto Tarybos narį **J. Beinortą**.

Savickienė, Daiva. Paramą naudos darbo sąlygoms gerinti / Daiva Savickienė // Aukštaitijos verslo balsas. – 2006, kovo 21, p. 1, 3.

Apie Vyriausybės patvirtintą lėšų, skirtų nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų prevencijai, panaudojimo tvarką; Valstybinės darbo inspekcijos Technikos ir normatyvų skyriaus vedėjo V.L. Duobos bei Valstybinės darbo inspekcijos Panevėžio skyriaus viršininko pavaduotojo **J. Beinorto** komentarai.

Šošič, Rasa. Jubiliejus – su rekordiniu biudžetu / Rasa Šošič. – Iliustr. // Sekundė (Panevėžys). – 2006, kovo 29, p. 4.

Apie Panevėžio „Sodros“ skyriuje paminėtą 80 metų jubiliejų nuo pirmojo Vyriausiosios socialinės draudimo valdybos įstatymo; socialinių įstatymų evoliuciją apžvelgia „Sodros“ Panevėžio skyriaus direktorė G. Ščerbickienė, Darbo inspekcijos Panevėžio skyriaus viršininko pavaduotojas **J. Beinortas** bei Panevėžio teritorinės ligonių kasos atstovės R. Venckienė, A. Čiplienė ir A. Levickienė.

2007 m.

Beinortas, Julius. Neišlaikytas demokratijos egzaminas... / Julius Beinortas // Draugas. – 2007, saus. 11, p. 4.

Apie 1926 m. valstybės perversmo pamokas.

Valentinavičienė, Angelė. Geriausiu Konstitucijos žinovu tapo panevėžietis / Angelė Valentinavičienė. – Iliustr. // Sekundė (Panevėžys). – 2007, spal. 23, p. 1, 2.

Apie Panevėžio miesto tarybos sekretoriaus P. Leikausko, Tarybos narių **J. Beinorto** ir M. Karkos, vidurinės mokyklos mokytojo A. Koncės dalyvavimą Konstitucijos egzamino finaliniame etape, kuris vyko Teisingumo ministerijoje. P. Leikauskas tapo nugalėtoju.

Valentinavičienė, Angelė. Vyriausybės atstovas šokdina Tarybą / Angelė Valentinavičienė. – Iliustr. // Sekundė (Panevėžys). – 2007, bal. 12, p. 1, 3.

Apie Vyriausybės atstovo Panevėžio apskrityje L. Alesionkos protestą miesto tarybai panaikinus alkoholio prekybos ribas mieste, savivaldybės Ekonomikos ir turto valdymo skyriaus vyriausiosios specialistės K. Šilinskienės, tarybos narių V. Jakšto, **J. Beinorto** ir kt. nuomones, kad priimant Alkoholio įstatymo pataisas nebuvo atsižvelgta į Konkurencijos įstatymą, o tam tikrų atstumų, norint gauti licencijas, nustatymas neturi jokios sveikos logikos, bei sprendimą leidimus išduoti toms kavinėms ir barams, kurie įsikūrę ne arčiau kaip 10 metrų nuo ugdymo, sveikatos priežiūros įstaigų, maldos namų, kt.

2008 m.

Beinortas, Julius. Jėgų išbarstymas nei mums, nei Lietuvai nieko neduoda / Julius Beinortas, Vytas Rutkauskas // XXI amžius. – 2008, birž. 13, p. 5.

Kovo 11-osios akto signataro, buvusio Seimo nario **J. Beinorto** ir Lietuvos krikščionių demokratų (LKD) Rietavo skyriaus pirmininko V. Rutkausko – dabar jau naujosios jungtinės partijos – Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų narių pastabos apie TS ir LKD jungimosi eigą bei eilinių partiečių nuotaikas šalies regionuose.

Beinortas, Julius. Kovo 11-osios akto signataras Julius Beinortas: „Telkti tautą ir visuomenę“ : [pokalbis / kalbėjosi] Giedrius Grabauskas-Karoblis. – Portr. // XXI amžius. – 2008, birž. 6, priedas „Už laisvę“, (Nr.1), p. 3.

Pokalbis su Kovo 11-osios akto signataru, vienu pagrindinių Sąjūdžio kūrėjų Panevėžyje (1988 m.), dešimt metų dirbusiu Seime, dabartiniu Panevėžio tarybos nariu, atstovaujančiu krikščionims demokratams, J. Beinortu. Pokalbyje prisimenamas Sąjūdžio kūrimas Panevėžyje, nelengvas nepriklausomos Lietuvos laikotarpis 1990–1991 metais, aiškinamasi, kodėl po 18 nepriklausomybės metų Lietuvą tebevaldo buvę okupacinio režimo veikėjai – buvę LKP CK instruktoriai ir skyrių vedėjai, su KGB susiję asmenys.

Beinortas, Julius. Signatarui ir darbas miesto Taryboje – kūrybiškas : [pokalbis su Panevėžio miesto Tarybos nariu, Kovo 11-osios akto signataru, krikščionių demokratu Juliumi Beinortu kalbėjosi] Neringa Martinutė. – Ilustr. // Panevėžio balsas. – 2008, saus. 3, p. 6.

Byra Panevėžio savivaldybė. – (Lietuva). – „Respublikos“, Eltos inf. // Respublika. – 2008, birž. 4, p. 2.

Apie Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų partijos Panevėžio skyriaus vadovą V. Matuzo ir **J. Beinorto** pareiškimą, kuriame reiškiamas nepasitikėjimas Panevėžio savivaldybės atstovams S. Karčinskui ir K. Vainauskui, bei savivaldybės 7-ųjų frakcijų atstovų pareiškimą, kuriame reiškiamas nepasitikėjimas Panevėžio meru V. Matuzu.

Dobrovolskienė, Zita. Signataras skaitė istorijos pamoką / Zita Dobrovolskienė. – Ilustr. // Panevėžio balsas. – 2008, kovo 8, p. 15.

Panevėžio miesto K. Paltaroko mokyklos moksleiviai klausė Nepriklausomybės Akto signataro **J. Beinorto** paskaitą apie Kovo 11-ąją.

Kepalaitė, Limina. Valdininkų armijai gausinti pinigų dar suras / Limina Kepalaitė. – Iliustr. // Panevėžio rytas. – 2008, kovo 14, p. 1, 2.

Apie tai, kad ekonominės krizės akivaizdoje Panevėžio valdžia ne tik nesimoko taupyti, bet ir toliau švaisto pinigus savo biurokratei gerovei užtikrinti. Nors keturių politikų buvo įspėti, kad taip elgtis kol kas negalima, miesto politikai priėmė sprendimą toliau didinti valdininkų armiją. Metų pabaigoje savivaldybės administracijoje jau bus vykdomi didžiuliai pertvarkymai, o kitų metų pradžioje pradės veikti nauja savivaldybės struktūra – keturi departamentai. Tokie departamentai, pagal ankstesnius politikų planus, jau turėjo atsirasti dabar, bet tvirtinant biudžetą lėšos tam buvo apkarpytos. Jiems įsteigti kartu su jau ką tik įkurtais naujais skyriais valdžiai prireiks 400 tūkstančių litų. „Visos savivaldybės eina mažinimo keliu, o ne didinimo“, – įspėjo krikščionis demokratas **J. Beinortas**, abejojantis, ar racionalus toks valdymo pertvarkymas.

Kontrimavičiūtė, Inga. Nevėžis sukėlė politinę audrą / Inga Kontrimavičiūtė. – Iliustr. // Sekundė. – 2008, liep. 18, p. 1, 3.

Apie Panevėžio miesto tarybos nario **J. Beinorto** bandymą įrodyti, kad Savivaldybės administracijos ir Ekologijos skyriaus vadovai klaidina visuomenę, girdamiesi, kad Nevėžio upės valymo projektas yra baigtas.

Martinkutė, Neringa. Apie Sąjūdį ir Nepriklausomybę – iš signatarų lūpų / Neringa Martinkutė. – Iliustr. // Panevėžio balsas. – 2008, kovo 3, p. 2.

Apie tai, kad J. Balčikonio gimnazijos gimnazistai 20-ąsias Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio ir 18-ąsias Kovo 11-osios metinės paminėjo su Signatarų klubo nariais. Su moksleiviais susitiko signatarai R. Ozolas, R. Juknevičienė, J. Liaučius, **J. Beinortas**, E. Klumbys, K. Uoka, B. Valionytė.

Martinkutė, Neringa. Sąjūdis panevėžiečiams brangus kaip pirmoji meilė / Neringa Martinkutė. – Iliustr. // Panevėžio balsas. – 2008, birž. 3, p. 3.

Apie Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio Panevėžio rėmimo grupės įkūrimą. Pateikiami panevėžiečių E. Jarašiūno, **J. Beinorto**, P. Urbšio prisiminimai.

Miknevičius, Matas. Pabraidžiojus paupiu politikams kilo įtarimų / Matas Miknevičius. – Iliustr. // Panevėžio rytas. – 2008, liep. 18, p. 3.

Apie Panevėžio miesto tarybos Ūkio, miesto plėtros ir aplinkosaugos komiteto nario **J. Beinorto** kolegoms surengtą išvyką pažiūrėti, kaip įvykdyti Nevėžio valymo ir pakrančių tvarkymo darbai.

Miknevičius, Matas. Upė išvalyta, bet politikas tebeniršta / Matas Miknevičius. – Iliustr. // Panevėžio rytas. – 2008, liep. 11, p. 1, 4.

Apie Panevėžio miesto savivaldybėje vykusią baigiamąją Nevėžio upės valymo projekto konferenciją bei joje Tarybos nario **J. Beinorto** pareikštą nepasitenkinimą atliktais darbais.

Subačius, Gintautas. Kandidatų į Seimą trimituojamas planas – mirazas / Gintautas Subačius. – Iliustr. // Panevėžio balsas. – 2008, rugs. 10, p. 1, 2.

Apie tai, jog Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai išleido reklaminių lankstinuką, kuriame teigiama, kad ši politinė jėga turi aiškų planą ir raginama pradėti dirbti, tačiau nė vienas iš kalbintų konservatorių panevėziečių (V. Baltramiejūnas, **J. Beinortas**, V. Satkevičius) nieko konkretaus negalėjo pasakyti ir siūlė skaityti partijos programą.

2009 m.

Beinortas, Julius. Po Mažosios Lietuvos kultūros paveldą pasidairius / Julius Beinortas // Donelaičio žemė. – 2009, spalio-lapkritis-gruodis (Nr. 7/9), p. 5, 11.

Apie Kovo 11-osios akto signatarų klubo kelionę po istorines LDK žemes – Ukrainą, Baltarusiją, Lenkiją.

Beinortas, Julius. Rinkos lauke gulime ant menčių : [pokalbis su signataru Juliumi Beinortu / kalbėjosi] Genė Silickienė. – Portr., iliustr. – (Dienos tema) // Respublika. – 2009, lapkr. 6, p. 3.

Apie sunkios socialinio draudimo sistemos padėties priežastis, buvusios ir dabartinės valdžios veiklos rezultatus, didėjančią turtingą diferenciaciją bei bedarbių skaičių.

Beinortas, Julius. Valstybė negali gyvuoti be mūsų : [pokalbis su Panevėžio miesto Tarybos nariu, Nepriklausomybės Akto signataru J. Beinortu] / kalbėjosi Genė Silickienė. – Iliustr. // Respublika. – 2009, birž. 11, p. 11.

Riteriai – apie savivaldą : [pasisakymai] / parengė Valentina Zinkevičienė. – Iliustr. – Aut.: Kristina Miškinienė, Leonas Apšega, **Julius Beinortas**, Juozas Bertašius, Jonas Rimantas Kadžys, Vidas Mikalauskas // Savivaldybių žinios. – 2010, Nr. 32 (spal. 14), p. 15.

Trečiąją kartą minint Vietos savivaldos dieną šešiams savivaldybininkams suteikti savivaldos riterių vardai.

Briedytė, Justė. Baltijos kelio stebuklas / Justė Briedytė. – Iliustr. // Sekundė (Panevėžys). – 2009, rugpj. 22, p. 1, 4.

Apie Baltijos kelio 20-mečio minėjimą Panevėžyje, pateikiami Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio narės, Lietuvos Nepriklausomos valstybės Atkūrimo Akto signatarės teisininkės Z. Šličytės, Lietuvos Nepriklausomos valstybės Atkūrimo Akto signataro **J. Beinorto** komentarai.

Silickienė, Genė. Susiruošė į Vokietiją – pateko areštinei / Genė Silickienė. – Iliustr. – (Lietuva) // Respublika. – 2009, lapkr. 19, p. 5.

Apie Specialiųjų tyrimų tarnybos suimtą Panevėžio savivaldybės administracijos vadovą S. Karčinską, kuris įtariamas priėmęs kyšį dėl viešųjų pirkimų, anksčiau suimtus vicemerą K. Vainauską, statybos priežiūros specialistą M. Buzį bei tarybos narį V. Matkevičių; Panevėžio mero P. Vadopolo bei tarybos nario **J. Beinorto** pasisakymus.

2010 m.

Grabauskas-Karoblis. Giedrius. Valstybės kelias / Giedrius Grabauskas-Karoblis // XXI amžius. – 2010, kovo 10, p. 4.

Apie 1990 m kovo 11-ąją atkurtos Nepriklausomos Lietuvos valstybės 20-ies metų siekiant tikro suverenumo kelią, remiantis Nepriklausomybės Akto signatarų A. Patacko, **J. Beinorto** ir Seimo narės A. Stancikienės pamąstymais.

Matelienė, Limina. Signatarų gelbėja medikai / Limina Kepalaitė. – Iliustr. // Panevėžio rytas. – 2010, vas. 20, p. 1, 2.

Apie Nepriklausomybės Akto signataro, Panevėžio miesto tarybos nario **J. Beinorto** sveikatą.

Ratinskaitė, Rimantė. Vadovo žodis : [pokalbis su Panevėžio miesto savivaldybės mero pavaduotoja Rimante Ratinskaite]. – Iliustr. // Panevėžio balsas. – 2010, spal. 12, p. 5; Sekundė (Panevėžys). – 2010, spal. 12, p. 5.

Vilniuje, Kongresų rūmuose, vyko 2010 metų Auksinės krivulės laureatų apdovanojimų ceremonija – Panevėžiui skirti du apdovanojimai: Panevėžio miesto savivaldybei – už jaunimo pilietinį ugdymą, kitas apdovanojimas – „Auksinės krivulės riterio“ ženklų apdovanotas Panevėžio miesto savivaldybės tarybos narys **J. Beinortas**.

Repovienė, Vaida. Baltijos kelio euforija išblėso / Vaida Repovienė. – Iliustr. // Sekundė (Panevėžys). – 2010, rugpj. 23, p. 2–3.

Apie prieš 21-erius metus vykusį Baltijos kelią prisiminimais dalinasi buvęs Sąjūdžio Panevėžio miesto skyriaus pirmininkas, tuometinio leidinio „Laisvas žodis“ redaktorius A. Simėnas, Lietuvos bankų asociacijos prezidentas, buvęs Lietuvos Sąjūdžio vienas iš iniciatorių S. Kropas bei vienas iš Sąjūdžio miesto tarybos narių **J. Beinortas**.

2011 m.

Briedytė, Justė. Valstybės dieną naudojo reklamai / Justė Briedytė. – Iliustr. // Sekundė (Panevėžys). – 2011, vas. 17, p. 5.

Apie Vasario 16-osios paminėjimą Panevėžyje; su Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataro **J. Beinorto** prierašu.

Mikučionytė, Raimonda. Milijonai politikams neužderėjo / Raimonda Mikučionytė. – Ilustr. // Panevėžio balsas. – 2011, spal. 6, p. 1, 2.

Apie pavišintas Panevėžio miesto politikų turto deklaracijas. Minimi miesto meras P. Vadopolas, tarybos nariai R. Sankauskas, V. Baltramiejūnas, M. Leliukas, J. Beinortas, M. Brazauskas, J. Katinas, A. Zopelis, V. Satkevičius, G. Šileikis, R. Eitmonė, rajono meras P. Žagunis ir kt.

Subačius, Gintautas. Kovodami dėl valdžios konservatoriai pakriko / Gintautas Subačius. – Ilustr. // Panevėžio rytas. – 2011, kovo 26, p. 1, 5.

Apie vieno iš Panevėžio konservatorių lyderių V. Trofimovo perimtas derybas dėl valdančiosios koalicijos sudarymo po to, kai partijos įgalioti derybininkai – meras V. Satkevičius ir J. Beinortas buvo paguldyti į ligoninę.

2012 m.

Jalaniauskienė, Vitalija. Juodojo kaspino skausmas ir viltis / Vitalija Jalaniauskienė. – Ilustr. // Panevėžio balsas. – 2012, rugpj. 24, p. 2.

Apie sovietinės okupacijos pasipriešinimui ir Baltijos keliui paminėti skirtas konferencijas – Nepriklausomos Lietuvos ministro, diplomato J. Urbšio tėviškeje Čiurų kaime ir G. Petkevičaitės-Bitės bibliotekoje; dalyvavo Seimo narys J. Beinortas.

Kontrimavičiūtė, Inga. Kandidato žmoną kaltina melu / Inga Kontrimavičiūtė. – Ilustr. // Sekundė (Panevėžys). – 2012, spal. 12, p. 6.

Apie Seimo nario, korupcija įtariamo V. Matuzo žmonos D. Matuzienės išplatintą atvirą laišką su kaltinimais buvusiam STT Panevėžio padalinio vadovui P. Urbšiui bei išvardytais savo nuopelnais ir išpažintimi; nepriklausomo kandidato į Seimą P. Urbšio, Panevėžio politikto, buvusio žygeivio, Nepriklausomybės Akto signataro J. Beinorto, mero V. Satkevičiaus ir kt. komentarai.

Silickienė, Genė. Po bankrotų Aukštaitija neatsigavo / Genė Silickienė. – Ilustr., portr. – (Pinigai) // Respublika. – 2012, spal. 9, p. 10.

Apie bankrutavusias garsias Panevėžio gamyklas „Ekranas“, Aurida“ ir kt. pramonės įmones, nedarbo problemą bei dabartinę miesto padėtį; signataro J. Beinorto pasisakymą.

2013 m.

Baronienė, Daiva. Čigonų globėja savo laiko neskaičiuoja / Daiva Baronienė. – Ilustr. // Lietuvos žinios. – 2013, lapkr. 28, p. 4.

Rašoma, kad buvusi Panevėžio „Ekranos“ gamyklos inžinierė chemikė V. Beinortienė atrado prasmę globodama čigonus – 15 metų ji be atlygio gina čigonus nuo valdininkų, teisininkų, lydi pas gydytojus, moko eismo taisyklių ir atsakomybės. Moteris parašė bei išleido romų kalbos vadovėlį, sudarė romų-lietuvių kalbos žodyną ir į šią kalbą išvertė porą knygų. Prisidėti prie čigonų gerovės ji paskatino ne

tik Nepriklausomybės Akto signatarą savo vyrą **J. Beinortą**, bet ir europarlamentarą A. Saudargą, Kultūros ministeriją ir JAV ambasadą Lietuvoje.

Kudirkienė, Gailutė. Sunki liga užsimojo, tačiau kirto nelabai skaudžiai / Gailutė Kudirkienė. – Iliustr. // Panevėžio rytas. – 2013, bal. 6, p. 1, 8–9.

Apie Nepriklausomybės Akto signatarą, buvusį kelių kadencijų Seimo narį, Panevėžio miesto tarybos narį **J. Beinortą**.

Silickienė, Genė. Panevėžyje skurdo ratas rieda nesustodamas / Genė Silickienė. – Iliustr., portr. – (Pinigai) // Respublika. – 2013, birž. 17, p. 9. Rašoma, kad namų ūkių finansinė apžvalga atskleidė, jog Panevėžyje yra prasčiausia gyventojų socialinė ekonominė padėtis; nedarbo ir demografinės miesto problemos bei numatytus vėl padidinti mokesčius už vandenį; Panevėžio savivaldybės tarybos narių **J. Beinorto** ir G. Umbrasienės bei buvusio mero P. Vadopolo pasisakymus ir nuomones.

2014 m.

Jalaniauskienė, Vitalija. Latvijos laisvės pavasario atgarsiai – ir Panevėžyje / Vitalija Jalaniauskienė. – Iliustr. // Panevėžio balsas. – 2014, bal. 21–27, p. 8–9.

Apie Latvijai ir latviams reikšmingą datą, gegužės 4-ąją – Latvijos Nepriklausomybės Deklaracijos dieną, prisimena tų laikų įvykius Lietuvoje ir Latvijoje panevėžietis, Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras, Panevėžio miesto tarybos narys **J. Beinortas**.

2017 m.

Smalskienė, Inga. Signataras saugojo žmoną, kad dukros neliktų našlaitėmis / Inga Smalskienė. – Iliustr. // Panevėžio kraštas. – 2017, geg. 6, p. 5–6.

Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės bibliotekoje pristatyta Nepriklausomybės Akto signataro J. Beinorto knyga „Mūsų žygis Simono Daukantu taku 1975 m.“.

2018 m.

Nagrockienė, Ingrida. Išdalyti medaliai Lietuvos ištikimiausiems / Ingrida Nagrockienė. – Iliustr. // Sekundė (Panevėžys). – 2018, bal. 4, p. 1, 3. Panevėžio Juozo Miltinio dramos teatre apdovanoti rašytojos, publicistės, visuomenės veikėjos Gabrielės Petkevičaitės-Bitės atminimo medaliu „Tarnaukite Lietuvai“ laureatai. Tarp jų keturi panevėžiečiai – A. Stalilionis, R. Kaunielis, **J. Beinortas** ir K. Masiulytė-aliulienė.

Nagrockienė, Ingrida. Signataro šeima mena nerimo naktis / Ingrida Nagrockienė. – Iliustr. // Sekundė (Panevėžys). – 2018, kovo 10, p. 5.

Apie Kovo 11-osios akto signatarą panevėžietį J. Beinortą. Pateikiami jo ir šeimos narių atsiminimai apie 1990 m. įvykius.

Striškienė, Ona. Apdovanotieji atminimo medaliu „Tarnaukite Lietuvai“ / Ona Striškienė. – Iliustr. // Tremtinys. – 2018, bal. 20, p. 4.

Apie Gabrielės Petkevičaitės-Bitės atminimo medaliu apdovanotus panevėžiečius – kultūros veikėjus, visuomenininkus K. Masiulytę-Paliulienę ir **J. Beinortą**, kraštotyrininkus R. Kaunietį, A. Stalilionį.

2019 m.

Atsisveikiname su Juliumi Beinortu : [Lietuvos Nepriklausomos Vals-tybės Atkūrimo Akto signataras] : [nekrologas]. – Portr. // Sekundė (Pa-nevėžys). – 2019, vas. 15, p. 4.

Dranseikaitė, Lina. Signatarą minia palydėjo amžino poilsio / Lina Dranseikaitė. – Iliustr. // Sekundė. – 2019, vas. 19, p. 7.

Apie Kovo 11-osios akto signataro **J. Beinorto** laidotuves.

Julius Beinortas 1943–2019 m. : [Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras, VI ir VII Seimo narys, visuomenės veikėjas] : [nekrologas] / Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarų klubo inf. – Iliustr. // Radvilšio kraštas. – 2019, Nr. 1, p. 53–54.

Mikučionytė, Raimonda. Nepriklausomybės Akto signatarą J. Beinor- tą priglaus Signatarų kalnelis / Raimonda Mikučionytė // Tėvynė (Pa-nevėžio r.). – 2019, vas. 15, p. 2.

Apie tai, kad vas. 13 d. mirė Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras, buvęs Seimo, Panevėžio miesto savivaldybės tarybos narys, visuomenės veikėjas **J. Beinortas**. Pateikiama trumpa biografija.

Mirė Kovo 11-osios akto signataras Julius Beinortas. – Iliustr. // XXI amžius. – 2019, vas. 22, p. 4.

Informuojama, kad vas. 13 d. mirė Kovo 11-osios akto signataras, VI ir VII Seimo narys **J. Beinortas**. Pateikiama trumpa biografija.

Mirė panevėžietis signataras **J. Beinortas** : [1943–2019] / „Panevėžio krašto“ inf. – Portr. // Panevėžio kraštas. – 2019, vas. 14, p. 6.

Mirė signataras. – (Žinių srautas) // Lietuvos rytas. – 2019, vas. 14, p. 4. Žinutė, kuria informuojama, kad vas. 13 d. mirė Kovo 11-osios akto signataras, buvęs Seimo narys **J. Beinortas**.

Nagrocekienė, Ingrida. Lietuva atsisveikina su laisvės gynėju : [Nepriklausomybės Akto signataras **Julius Beinortas**, 1943–2019] : [nekrologas] / Ingrida Nagrocekienė. – Iliustr. // Sekundė (Panevėžys). – 2019, vas. 14, p. 5.

Netektis: : [žinutė]. – Portr. // Vakaro žinios. – 2019, vas. 14, p. 3.

Žinutė apie tai, jog vas. 13 d. mirė signataras, politikos ir visuomenės veikėjas **J. Beinortas**.

Saladūnaitė, Albina. Einantys G. Petkevičaitės-Bitės nušviestu keliu : [pokalbis su Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos bibliotekininke Albina Saladūnaite / kalbėjosi] Jaunius Pocius // Respublika. – 2019, kovo 23/29, priedas „Žalgiris“, p. 9.

Pažymint 158-ąjį G. Petkevičaitės-Bitės gimtadienį, už neatlygintą darbą savo šalies ir jos žmonių gerovei įsteigti medaliai „Tarnaukite Lietuvai“. Apdovanojimo ceremonija jau senokai yra tapusi švente rašytojos vardu pavadintos Panevėžio viešosios bibliotekos bibliotekininkei A. Saladūnaitei. Apie tikrąsias ir tariamas vertybes, Kovo 11-osios akto signatarą **J. Beinortą**, žygeivių tradicijas, mokytoją iš Karsakiškio P. Tamošiūną, istoriką V. Vaitkevičių. Kalbėta apie lietuvių kalbos išsaugojimą, kultūrą.

Savickienė, Daiva. Laisve tikėjo ir gūdžiu sovietmečiu / Daiva Savickienė // Sekundė (Panevėžys). – 2019, vas. 15, p. 1, 4–5.

Kovo 11-osios akto signataro **J. Beinorto** atminimui; pateikiami Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos bibliotekininkės A. Saladūnaitės, signataro J. Liaučiaus atsiminimai.

Seimas pagerbė Nepriklausomybės Akto signataro Juliaus Beinorto atminimą. – (Lietuvos Respublikos Seimo pranešimai) // Mokslo Lietuva. – 2019, vas. 18, p. 3.

Informuojama apie Nepriklausomybės Akto signataro **J. Beinorto**, mirusio vas. 13 d., atminimo pagerbimą Seime, pasisakė Seimo pirmininko pirmoji pavaduotoja R. Baškienė.

Žygeivio kelias neturi pabaigos : **Julius Beinortas** (1943–2019) : [nekrologas]. – Portr. // Senvagė. – 2019, Nr. 1, p. 91.

2021 m.

Baronienė, Daiva. Panevėžys įamžins Signataro atminimą / Daiva Baronienė. – Iliustr. // Sekundė. – 2021, liep. 2, p. 1, 3–4.

Aukštaitijos sostinės politikai pritarė, kad Amerikos gatvės 62-asis namas būtų pažymėtas memorialine lenta, kuri įamžintų panevėžiečio Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataro J. Beinorto (1943–2019) atminimą. Pateikiami signataro žmonos V. Beinortienės komentarai.

Juškienė, Emilija. Kovo 11-osios akto signataro Juliaus Beinorto atminimo ženklai / Emilija Juškienė. – Iliustr. // Sekundė (Panevėžys). – 2021, geg. 28, p. 10.

Panevėžio kraštotyros muziejui perduoti 1990 m. kovo 11-osios Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataro, politiko **J. Beinorto** pagrindinius gyvenimo ir veiklos bruožus atspindintys eksponatai – nuotraukos, dokumentai, asmeninės bibliotekos knygos, asmeniniai daiktai.

*Parengė
Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos
Informacijos politikos ir analitikos skyrius*

Asmenvardžių rodyklė

A

Abišala Aleksandras 75, 185, 208
Adamkus Valdas 140–142, 178,
199–201, 205, 207, 208, 210,
211, 260
Adomonis Vidmantas 190
Agintas Rolandas 205
Akanovič Stanislav 83
Akiras-Biržys P. 182
Aksomaitis Povilas 96, 253
Akstinas Domas 182
Akstinavičius Arvydas 117, 208
Alekna Bronius 182
Aleknaitė-Abramikienė Vilija
115, 187, 207
Aleknaitė Rita 182
Alekna Kornelijus 183
Alekna Romualdas 182, 193,
197, 202, 205, 207, 209, 211, 212
Alekna Viktoras 182
Aleksiūnienė D. 199, 208
Aleliūnas M. 210
Alesionka Leonas 110, 140, 218
Ališauskienė Ona 193
Ambrazaitytė Nijolė 96, 99
Ambrazevičius Aleksandras 75, 126
Ančerys J. 25
Andrikienė Laima Liucija 96,
127, 182, 199, 206, 207, 212
Andriukaitis Vytenis Povilas
75, 85, 110, 127, 196, 197,
199, 207, 210, 262
Andriulevičius Kęstutis 195, 205

Andriuškevičius A. 208
Andrukaitienė Irena 6, 96, 128,
252
Anita 35
Antanaitis Audrys 122, 124, 194
Antanavičius Juozapas 54, 197,
249
Antanavičius Kazimieras 190, 252
Anusavičius Julius 25
Anušauskas Arvydas 52, 53
Apšega Leonas 141, 221, 253, 261
Aputis Juozas 182
Argo Jurij 182
Arimantas Raškinis 186, 189,
191, 196, 205–208, 211
Arimavičienė Zita 185
Armalytė Aldona 183
Asanavičiūtė Loreta 103
Astramskas Arūnas 266
Astrauskas Rimantas 62, 66, 71,
96, 99, 126, 183, 253
Astrauskas Vytautas 110
Augulis Alfonsas 260
Augustas III 23
Augustinavičius 25
Aušrienė Eugenija 205
Avyžius Jonas 117, 199
Ažubalis Audronius 121

B

Babilius Vincas 195
Bačikis Almantas 67, 71, 184
Bačiulis Audrius 192, 195

Baguška Petras 142
 Bakas Vytautas 217
 Balcevič Zbigneŭ 75, 83
 Balčikonis J. 220
 Balčiūnas Edvardas 190
 Balčiūnienė Ona 186, 188
 Baltramiejūnas V. 221, 223
 Banevičius Jaroslavas 182
 Barabaš Aleksandr 183
 Barauskas B. 26, 28, 68, 69
 Baronaitė Erika 198
 Baronienė Daiva 223, 226
 Bartkus A. 205
 Baškienė Rima 226
 Baublienė Birutė 199
 Bečelis Juozas 58, 59, 62, 65
 Beinortaitė Aušra 45, 48, 56,
 150, 162, 164, 244, 246, 254,
 256, 268
 Beinortaitė Eiginta 46, 48, 150,
 172, 244, 246, 256
 Beinortaitė Jadvyga 15
 Beinortas Albertas 15, 21, 254
 Beinortas Algirdas 15, 23
 Beinortas Andrius 254
 Beinortas Baltramiejus 23
 Beinortas Edvardas 15, 18, 23
 Beinortas Jonas 15–19, 176, 243
 Beinortas Juozas 15
 Beinortas Kazimieras 23, 131
 Beinortas Petras 15
 Beinortas Pranas 18
 Beinortas Simonas 23
 Beinortas Stasys 15
 Beinortas Vaclovas 15
 Beinortas Vladas 15, 18
 Beinortienė Irena 254
 Beinortienė (Polikaitytė) Juzė
 15, 18, 143, 176, 243
 Beinortienė Vida 13, 23, 48–50,
 135, 140, 141, 146, 150, 163,
 164, 183, 223, 226, 244, 246,
 248, 254, 257, 258, 260, 268
 Beinortienė Zofija 15
 Beinotas Karolis 23
 Beriozovas Vladimiras 184, 250
 Bernatonis Rimas 183
 Bernotas Julius 183, 189, 212,
 214, 215, 219, 221, 225–227
 Bertašius Juozas 141, 221
 Bičkauskas Egidijus 75, 82, 83,
 127, 183, 187, 196, 197, 199,
 210, 212, 213
 Bieliauskienė Jadvyga 77
 Bielinis Jurgis 167
 Biržytė Aistė 199
 Bitinaitė Asta 188
 Bobelis Kazys 182, 191, 192,
 196, 199, 200, 204, 208
 Bogušis Vytautas 110, 182, 188,
 196, 199, 201, 206, 208
 Boldin V. 101
 Bradauskas Bronius 217
 Brazauskas Algirdas Mykolas
 82, 129, 199, 223
 Brazauskas Juozas 264
 Briedis Mindaugas 201, 208, 212
 Briedytė Justė 221, 222
 Bruzgulis Tadas 182
 Bučas B. 53
 Bučys V. 217
 Budrevičienė Dalia 217
 Buinevičius Vytautas
 Algimantas 115
 Bumbulis Liudas 182
 Burauskaitė Birutė 27, 182
 Burbienė Sigita 207
 Burokevičius Mykolas 101

Burtilius Tomas 206
Buškevičius Stanislovas 199, 208
Būtėnas Vladas 115
Butkevičius A. 192, 196, 199,
208, 209
Butkevičius Algirdas 117
Butkevičius Audrius 104, 182
Buzys M. 222

C

Caplin Stanislav 52
Chruščiov Nikita 29
Cibulskienė, Laimutė 272
Cidzikas P. 208
Cinauskas Vytautas
Aleksandras 117, 199
Cininas V. 134

Č

Čaplikas Vygandas 182, 183
Čekutis Ričardas 199
Čepaitis Virgilijus Juozas 6, 79,
92, 93, 96, 182–184, 252,
257, 261
Čepas Gintaras 133
Čepas V. 208
Čeponis J. 184
Čeponis M. 208
Čepononis Antanas 182
Čerkesaitė E. 217
Černa Algirdas 195
Černiauskienė Jūratė 182
Čilinskas Kęstutis 217
Čiplienė A. 218
Čirba Sigitas 116
Čiupaila Regimantas 118
Čobotas Medardas 75, 85, 98,
110, 183, 188, 250

D

Dagys Rimantas Jonas 110
Dambe Ilze 265
Damušis Adolfas 49, 90
Dapkevičius Juozas 41, 183
Darius Steponas 40
Daukantas Simonas 40–42, 161,
170, 183, 224
Dautartas Julius 264
Degutis Arūnas 96, 208
Didelytė Gražina 182
Didžiokas Rimantas 212
Dirbanauskienė J. 200
Dobkevičius Kazimieras 215
Dobrovolskienė Zita 219
Dobrovolskis Mykolas
(Tėvas Stanislovas) 43, 44,
168, 174
Donauskaitė Džina 217
Donelaitis Kristijonas 30, 217
Dovydenienė Roma 198
Dranseikaitė Lina 225
Dringelis Juozas 183, 210, 212,
214, 253
Dūda P. 150
Dudėnas V. 199, 212
Dulkė Vidas 195
Dunauskaitė Jadvyga 200,
202, 208
Duoba L. 218
Dziegoraitis Algimantas 204
Džiaugienė E. 264

E

Eigirdas Eduardas 195
Einoris Vytautas 116, 117
Eismuntas Eduardas 52
Eitmonė R. 223

Endriukaitis Algirdas 99, 213,
253, 265

Endriukaitis Jonas 213

F

Filipavičius Saulius 52, 249, 265

G

Gabavičiūtė Elona 213

Gajauskaitė Rūta 96, 252

Gajauskas Balys 96, 186, 190,
213, 214, 257

Galdikas J. 208, 212

Gasaitytė I. 142

Gečas Kęstutis 199, 206

Geidāns Imants 265

Gelžinienė Auksė 187

Gentvilas Eugenijus 75

Genzelis Bronislovas 52, 75,
184, 214

Gerdaitytė Miglūtė 85, 94, 95,
183, 252

Germanas Neris 115

Giedraitis Mykolas 49

Giedraitytė Milda 187

Giedrikenė Birutė 29, 30, 40, 264

Gyls Povilas 118, 192, 194, 199,
201, 212

Gineitis Algirdas 183

Giniotas Petras 75, 85, 96, 110,
183, 253

Gira Liudas 76

Girdzijauskas Vytautas 204

Girijotienė S. 193

Girnius Kazys 49

Glaveckas Kęstutis 75, 196, 197, 202

Glinskas Marius 56, 57, 183, 184

Glinskiai Audronė ir Simonas
27, 33, 34, 37, 39, 50, 51, 93, 130

Gorbačiovič Michail 79, 80

Grabauskas Giedrius 219, 222

Grakauskas Eimantas 252

Gražulis Petras 117, 131, 192,
195, 202, 205–207

Grybauskaitė Dalia 179

Gricius Algirdas 187

Grigas Robertas 103, 215

Grilauskas Romualdas 26, 67,
71, 184

Grinius Kęstutis 78, 126, 216

Grumadaitė Rita 207

Grumadas Arūnas 209, 250

Gudaitis Vincas Ramutis 6, 52

Gudavičius Stasys 207

Gudonienė V. 217

Gudonis A. 53

H

Hofertienė Romualda 75, 96,
127, 185, 212, 257

I

Iešmantas Gintautas 214, 252,
267

Ignatavičius Tadas 192

Ilginis A. 196

Ilgūnas Gediminas 78, 182,
250, 257, 262

Imbrasienė Gražina 127, 199,
210, 212

Inta Klemas 99

Ionovienė Aušrinė 207

Ivanauskaitė Vida 46, 47, 176

Ivanauskas Jonas 244

Ivanauskas Tadas 30, 31, 33, 143

Ivanauskienė Teodora 244

Ivaškevičius Arvydas 190

J

- Jakštas V. 214, 215, 218
Jakubauskaitė Viktorija 117,
120, 207
Jakubauskas P. 190
Jakučionis Povilas 213, 217
Jalianauskienė Vitalija 195,
223, 224
Jalianiauskienė Vitalija 138,
195, 223, 224
Jankauskaitė Renata 127
Jankelevičius Leonas 83
Januševičienė Virginija 191
Januška Albinas 75, 126, 253
Jarašiūnas Egidijus 52, 53, 62,
75, 96, 99, 115, 128, 153, 159,
183, 189, 194, 195, 204, 209,
220, 247, 265
Jarmolenko Vladimir 75, 100, 253
Jasukaitytė Vidmantė 85, 214
Jazov Dmitrij 101
Jočytė Audra 49
Jonušas Linas 199
Jonušienė Liuda 58, 59
Jovaišis Edmundas 190
Judickienė J. 217
Juknevičienė Rasa (buv.
Rastauskienė) 100, 153, 215,
216, 220, 252
Juknevičius Jonas 75, 94, 250
Juknevičius Tomas 187
Juknevičius Zenonas 78, 96
Juozaitis Arvydas 82, 156, 157
Jurašas Jonas 72
Jurėnas A. 249
Jurėnas Vaidilis 249
Jurgelis Jurgis 253
Juršėnas Česlovas 78, 83, 93,
178, 182, 184, 190, 196, 197,
199–201

- Jusiūtė Elena 32
Juškienė Emilija 227
Juškus Vytautas 115

K

- Kabailaitė E. 195
Kačerauskienė Aldona 213
Kačinskas Virgilijus 75, 182, 253
Kadžys Jonas Rimantas 141, 221
Kairienė Vilma 141, 191, 207, 208
Kaktys Sigitas 212
Kalesinskas Romas 190
Kalnelis 25
Kanapeckas Vytautas 110
Karbauskis Ramūnas 192, 194,
198, 202, 208
Karčinskas S. 219, 222
Karka M. 218
Karlsons Jūris 265
Karoblis Antanas 75, 96, 128, 182
Karosas Justinas 115, 196, 200,
207
Karpavičienė Dainora 200
Karvelis Juozas 75, 96, 253
Kašėta Algis 190, 199, 201
Katiliškis Marius 189, 193
Katilius Povilas 110, 186, 188,
189, 196, 200, 207
Katinas J. 223
Katkus A. 199, 208
Katkus J. 212
Katkus Valdemaras 75
Kaunietis R. 224, 225
Kazakaitis J. 142
Kazickas Juozas 72
Kazitėnas Alfonsas 200
Kazlauskaitė Gražina 184
Kazlauskas Albinas 193
Kepalaitė Limina 215, 217, 220, 222

Keršys Faustas 52, 265
 Keturakis R. 215
 Keturakis Robertas 215
 Kirkilas Gediminas 208
 Klimanskas Simonas 268
 Klumbys Egidijus 78, 83, 96,
 104, 182, 208, 220
 Knašys Vytautas Petras 89, 212
 Knizikevičius P. 263
 Kolesnikovas Vytautas 75, 252
 Kolosauskas Feliksas 115
 Koncė A. 218
 Končius M. 197, 208
 Kontrimas Linas 208
 Kontrimavičiūtė Inga 139, 140,
 217, 220, 223
 Kosmauskas Vygantas 59
 Kovaliov Sergej 72
 Kozyrovičius Romualdas 213
 Kriškčiūnas Vytautas 52, 62,
 67, 265
 Kriščiūnienė Danutė 163
 Kriučkov Vladimir 101
 Kryževičius Kazimieras 110,
 186, 189, 193, 207, 211, 212
 Kropas Stasys 83, 185, 195, 204,
 209, 222, 250, 253, 260
 Kropienė Marija 33
 Krupavičius Mykolas 217
 Krupickas Rimantas 260
 Kubiliūnas S. 201, 208
 Kubilius Andrius 119, 192, 199,
 200, 208
 Kučinskaitė Jonė 208
 Kudaba Česlovas 78, 83, 215, 260
 Kudirka Vincas 52
 Kudirkienė Gailutė 224
 Kulakauskaitė Ona 32
 Kumža Algirdas 99

Kunčinas Algirdas 111, 191
 Kundrotas V. 208
 Kunevičienė Elvyra 186, 188, 199
 Kuolys Darius 208
 Kupčinskas Rytas 116, 117, 127,
 197–199, 208
 Kūris Egidijus 199
 Kurklieriūtė Kristina 200
 Kuzmickas Bronislavas Juozas
 128, 182, 184, 212, 260
 Kuzminskas Kazimieras 110,
 186, 189, 191, 201, 205–207,
 215
 Kviklys Bronius 49

L

Landsbergis Vytautas 52, 54,
 55, 62, 64–66, 71, 74, 75,
 77–79, 82, 83, 104, 105, 118,
 149, 152, 183, 187, 189, 191,
 195, 196, 199, 201, 205–208,
 210, 212, 216, 260
 Lapėnienė Laima 215
 Lapė Vaclovas 186
 Lapinskas Kęstutis 75, 199,
 201, 253
 Lapinskienė Lionė 183
 Lasys Virginijus 193
 Laucevičienė N. 264
 Laucevičius Telesforas 32, 264
 Laurinkus Mečys 6, 116, 118,
 184, 190, 193, 257
 Lazdinis Imantas 217
 Leikauskas P. 218
 Lėka Aušra 201
 Leliukas M. 223
 Leninas 35
 Leščinskas Arvydas Kostas 77,
 253

- Levickienė A. 218
 Liaučius Jonas 51, 52, 56, 62, 64,
 71, 75, 96, 153, 159, 183, 184,
 194, 195, 204, 209, 220, 226,
 247, 252
 Lygis Danius 104
 Liktoravičius Steponas 187
 Lileikienė Loreta 203
 Listavičius Juozas 191, 192
 Litvinai 20
 Lozoraitis Stasys 74
 Lubys Bronislovas 199
 Lujytė Irena 32
 Lukoševičius Gintaras 156
 Luomanas Petras 136, 165, 190,
 191, 199, 264, 268
M
 Macaitis Alfonsas 217
 Maceikianec Ryšard 83
 Macijauskaitė Roma 209
 Mackevičienė Jadvyga 189
 Mackevičius Antanas 168, 262
 Mackevič Zygmund 212
 Mačys Jonas 253
 Mačiuka A. 216
 Mačiulis S. 53
 Makaraitytė Indrė 195
 Makelis Edvardas 202
 Malkevičius Stasys 75, 96, 128,
 184, 205, 208, 252
 Martinkutė Neringa 62, 68, 137,
 138, 196, 204, 209, 213, 214,
 216, 219, 220
 Martišiūtė Asta 209
 Martusevičiaus M. 30
 Masiulytė K. 224, 225
 Matas Miknevičius 220
 Matekonienė Jūratė 117, 206, 208
 Matelienė Limina 222
 Matelis Bronislovas 158
 Matkevičius V. 215, 222
 Matulas Antanas 208
 Matulionienė A. 268
 Matulionis Paulius 174, 268
 Matulionis Saulius 268
 Matulytė Nijolė 32
 Matuzas Vitas 138, 215, 219,
 223, 264
 Matuzienė D. 223
 Mažylis Liudas 190
 Mečislovas Treinys 253
 Medaiskis Teodoras 123
 Medalinskas Alvydas 52, 201
 Medvedevas Nikolajus 127, 128,
 196–198, 257
 Melnikienė Rasa 207
 Mezginaitė Elena 204, 209
 Migonytė Laura 210
 Mikalauskas Vidas 141, 221
 Mikelionis Dalius 196
 Mikelis Antanas 186
 Mikeška Svajūnas 189
 Miknevičius Egidijus 133, 189
 Miknevičius Matas 220
 Mikšiūnas Gintaras 184, 185
 Mikučionytė Raimonda 70,
 79–81, 137, 214, 223, 225
 Mikutavičius Ričardas 49
 Milašius L. 214
 Milčius Leonas 110, 182, 252
 Milčius Paulius 196, 201
 Milkevičiūtė Giedrė 196
 Miltinis Juozas 53
 Milvydas Viktoras 190
 Mincevičius Gabrielius Jonas 192
 Minkevičius Albinas 190
 Misiūnas A. 214

Miškinienė Kristina 141, 221
 Miškinis Albertas 85, 96, 189,
 257, 261
 Miškinis Petras Algirdas 110
 Mocartas Jonas 205
 Morkūnas Donatas 75
 Morkūnas Pranas 190
 Motieka Kazimieras 52, 84, 99
 Musteikis L. 41

N

Nagrockienė Ingrida 224–226
 Nedzinskienė Birutė 75, 182,
 183, 252
 Nekrašas Vytautas 86
 Nekrošius Juozas 110
 Nesteckis Antanas 115
 Nilytė Nijolė 191
 Norvilas Algimantas 75, 96,
 253, 261
 Novickaitė Ieva 23
 Novodvorskis A. 30

O

Okinič Česlav 75, 83, 128
 Olekas Juozas 117, 208, 262
 Ozolas Romualdas 52, 75, 84,
 85, 96, 99, 117, 127, 128, 182,
 183, 189, 196, 197, 199–201,
 212, 214, 220, 260, 262
 Oželytė-Vaitiekūnienė Nijolė
 75, 212, 214, 261

P

Palaitytė Barbora 204
 Paliokienė G. 207
 Paliūnas Vytautas 75, 83, 96, 253
 Paltarokas Kazimieras 49, 219
 Palubinskas Aidis 198

Palubinskas Feliksas 199, 201,
 206–208
 Pangonis Jonas 78, 115, 128, 184
 Pankevičius Raimondas 264
 Papinigis S. 195
 Papovas Petras 117, 184, 217
 Patackas Algirdas Vaclovas 27,
 75, 100, 110, 117, 120, 189,
 191, 199, 201, 207, 210–213,
 222, 252, 257
 Paukštė Dainius 205, 212
 Paukštys Kęstutis Povilas 110
 Paulauskas A. 199
 Paulauskas Rolandas 75, 99, 184
 Paulauskas V. 99
 Pavilionis Žygimantas 190
 Paviržis Gediminas Adolfas
 110, 188
 Pečeliūnas Saulius 75, 96, 115,
 127, 186, 190, 196–197, 199,
 208, 252
 Pečeliūnienė Lina 191
 Pelenis A. 64, 71
 Penelienė Rasa 201
 Pertikas Rimantas 201
 Peško Stanislavas 83
 Petkevičaitė-Bitė Gabrielė 12,
 141, 166, 169, 179, 215, 223,
 224, 226
 Petkevičius Erikas 211
 Petkevičius V. 208
 Petraitienė Irena 193
 Petraitienė J. 191
 Petraitytė Astrida 100
 Petrauskas V. 189
 Petrauskienė Virginija 133, 188, 201
 Petrikas Rimantas 189
 Petrikis Simas Ramutis 117
 Petrošienė Elena 15, 116

Petrovas Eugenijus 83, 253, 257
 Petrusevičius Algirdas 127
 Pikturna Virginijus 253
 Pilipauskaitė Elena 15, 18
 Pilipauskas Edvardas 15
 Pilipauskas Konstantinas 15
 Pilipauskas Pranas 15
 Pilipauskienė (Beinortaitė)
 Konstancija 15
 Pilvelis A. 208
 Plechavičius P. 216
 Plečkaitis Vytautas Petras 75, 115
 Pleikys Rimantas 208
 Plytninkas Algimantas 158
 Pluktas Mindaugas 135
 Pocius Jaunius 226
 Polikaitis Ignacas 22
 Poškienė Milda 257
 Poškus Petras 252
 Povilaitytė-Kazlauskienė Vida 15
 Povilionienė Loreta 194, 201
 Povilonis Vidmantas 27, 75, 83,
 96, 99, 257
 Požela V. 216
 Pranckevičius Kęstutis 187, 192
 Pranckietis Viktoras 141
 Pranevičius Vincentas 115
 Prapiestienė Regina 260
 Prapiestis Jonas 112, 250
 Preikšas J. 203
 Pronckus Mykolas 198
 Prunskienė Kazimira Danutė
 75, 102, 192, 196, 197, 199,
 201, 204, 208, 212
 Pugo B. 101
 Pukenis Robertas 48–50, 61,
 148, 151
 Puplauskas Vytautas 96, 183, 252
 Purtulis R. 39

R

Račas Antanas 96, 100, 200
 Račkauskas Arimantas 190
 Račkauskas Rytis Mykolas 141, 249
 Radavičius V. 25
 Radžvilas Vytautas 52
 Raistenskis Juozas 217
 Rajeckas Raimundas Leonas
 116, 190
 Rasimavičius Liudvikas
 Narcizas (dabar – Rasimas)
 75, 84, 96, 128, 252
 Raškinis Arimantas Juvencijus 110
 Ratinskaitė Rimantė 222
 Raubienė Vilija 213
 Razma Jurgis 119, 192, 202, 205,
 210, 214
 Razma Saulius 75
 Repovienė Vaida 222
 Ridukonis G. 253
 Rimšienė Rima 170
 Romkus R. 189
 Rudys Audrius 99, 115, 250
 Rudzys Romualdas 78, 84, 182
 Rupeika Benediktas Vilmantas
 21, 22, 28, 78, 80, 81, 84, 115,
 196, 197
 Rupšytė Angonita 257
 Rūta 254
 Rutkauskas Vytas 219
 Rutkelytė Rūta 116, 212

S

Sabaitė B. 96
 Sabutis Liudvikas 79, 82, 99,
 100, 127, 205, 210
 Safjan Vita 188
 Saikalienė Irena 204

Saja Kazys 213, 214, 252, 261
 Sakadolskis Romas 72
 Sakalas Aloyzas 99, 118, 189,
 191, 196, 197, 199, 201, 204,
 206, 208, 250
 Sakalauskaitė Ramunė 210, 213
 Sakalauskas 101
 Sakalauskas G. 84
 Sakalnikas G. 208
 Saladūnaitė Albina 12, 42, 167, 226
 Salamakinas Algimantas 205, 206
 Salmeno O. 203
 Samėnas Donatas 161
 Sankauskas R. 223
 Sarafinas Gintaras 208
 Sasnauskas K. 30
 Satkevičius Vitalijus 136, 142,
 203, 221, 223, 264
 Saudargas Algirdas 75, 110, 131,
 186, 189, 191, 192, 199, 203,
 205–207, 210, 211, 224, 260
 Savickienė Daiva 43, 214, 215,
 218, 226
 Sėjūnas Algimantas 75, 199, 253
 Semenovič Zbigneŭ 115
 Silickienė Genė 221–224
 Simėnas Arnoldas 52, 222, 247
 Simėnienė Nomedas 59
 Simsons Pēteris 265
 Simutis Liudvikas 75, 96, 100,
 215, 252
 Sinickas H. 184
 Sipienė Alvyda 189
 Sysas Algirdas 121, 195, 196,
 198–200, 202, 204, 205, 208,
 210, 212
 Skamarakas Paulius 201
 Skėrytė Jūratė 191, 192
 Skirkevičius Darius 211
 Skirmantas Petras 127
 Skrebys Kęstutis 115, 116, 189,
 193, 205, 207, 209–211
 Sladkevičius Vincentas 247
 Slavickas S. 201
 Sleževičius M. 216
 Smalskienė Inga 224
 Smetona Antanas 49, 216
 Smetona Rimantas 117, 199,
 208, 214
 Snitkus Romas 32
 Spraunius Arūnas 190, 192, 193
 Sprindžiūnaitė Jūratė 194
 Stakvilevičius Mindaugas 75,
 85, 187, 190
 Stalilionis A. 224, 225
 Stancikienė Aurelija 222
 Stanislovas Gediminas 252
 Staniulis V. 199
 Stankevičius Česlovas Vytautas
 75, 77, 184, 199, 201, 207,
 211, 212, 260
 Staponkus A. 215
 Stasiškis Antanas Napoleonas
 191, 201, 205, 206
 Stasiūnaitė Vida 198
 Stoškus Stasys 32, 264
 Strakšys Adolfas 131, 186, 187,
 190, 192, 194, 197, 198, 202, 203
 Strazdas K. 30
 Striškienė Ona 225
 Stulginskis Aleksandras 205
 Stundžienė Rasa 5, 6, 14, 272
 Subačius Gintautas 202, 211,
 216, 221, 223
 Suboč Valentina 84, 85
 Suncovienė Ona 212
 Survila Rimvydas Raimondas
 84, 208, 257, 261
 Svirskis Vincas 89

Š

Šadreika Valerijonas 75, 99
 Šakalinis Petras 200, 201, 208
 Šakys Almantas 207
 Šaltenis Saulius 212, 253
 Šamelienė Jūratė 211
 Šapalas Valentinas 208
 Šapoka Adolfas 42
 Šatkuvienė Vanda 110, 116, 117,
 124, 188, 204, 205
 Šaulienė Irena 127
 Šavinis Kazimieras 192, 208
 Ščerbickienė G. 218
 Šemeta Algirdas Gediminas
 196, 202
 Šenin Oleg 101
 Šepetys Lionginas 85
 Šeputis K. 184
 Šerienė Marija 201, 203
 Šerkšnys Gediminas 75, 96, 99, 184
 Šertvytienė Natalija 213
 Šiaučiūnienė Asta 197
 Šiaulienė Irena 110, 199
 Šidlauskas Aleksandras 182
 Šikšnius Juozas 211
 Šilas V. 208
 Šileikis Gintaras 50–52, 62, 64,
 116, 156, 190, 193, 194, 197,
 198, 202, 205, 208–211, 223, 265
 Šilinskienė K. 218
 Šimėnas Albertas 75, 99, 183,
 185, 187, 191, 197, 199–201,
 204, 205, 260
 Šimėnas Jonas 75, 128, 154, 195,
 204, 207, 208, 250, 253, 260, 267
 Šimkūnaitė Vida 32
 Šimkūnienė Virginija 202
 Škiudaitė Audronė Viktorija

182, 188, 190

Šličytė Zita 96, 221
 Šošič Rasa 216, 218
 Šustauskas V. 208
 Švedas V. 184
 Švenčionis Augustinas 215
 Švitra A. 208

T

Tamošiūnas Pranas 41, 226
 Tamulis Jonas 75, 253
 Tarmakas Martas 72
 Taurantas Aurimas 75, 84, 96,
 128, 184, 253
 Tauras Algimantas Povilas 110
 Taurinskas Ginutis 55
 Tavoras Vytautas 194, 195, 197, 203
 Terleckas Antanas 190, 208
 Tomaševič Edvard 84
 Tomonis Mindaugas 42, 168, 189
 Trainys Vygandas 211
 Trapikas Kęstutis 116, 208
 Treinys Mečislovas 128
 Trofimov V. 223
 Tubelis Juozas 49
 Tubelytė Nijolė 32
 Tumas Alvydas 32, 264
 Tumėnas A. 248
 Tupikas Pranciškus 75, 96, 252

U

Ulba Algimantas 75
 Umbrasienė Gema 224
 Uoka Kazimieras 84, 85, 104,
 216, 220
 Urban Česlava 194
 Urbonas Petras 32
 Urbonas Vidmantas 264
 Urbonavičienė Virginija 182

Urbonavičiūtė Sigita 186
 Urbonienė Eugenija 197
 Urbšys Juozas Povilas 191, 192,
 220, 223
 Uždavins Ignacas Stasys 110,
 186, 188, 189, 191, 205–207
 Užkurnys Ipolitas 81

V

Vaclovas Lapė 192
 Vadopolas P. 215, 222–224
 Vagnorius Gediminas 96, 184,
 190, 192, 196, 202, 210, 212
 Vaičiūnienė Rasa 134, 213
 Vainauskas K. 219, 222
 Vaišnoras Alfonsas 116, 127
 Vaišvila Zigmas 6, 52, 66, 74,
 96, 182, 184
 Vaitkevičius V. 226
 Vaitkus Simas 211, 212
 Vaižmužis A. 212
 Valantiejiūtė Birutė 32
 Valatka Jonas 116, 199, 209
 Valatka Rimvydas 75, 128, 252
 Valatkevičius V. 32
 Valentinavičienė Angelė 218
 Valinčius Vidmantas 190
 Valionytė Birutė 69, 70, 73, 85,
 96, 99, 182, 183, 220, 252,
 257–262, 267, 270
 Valys Albertas 210
 Valys Stasys 185
 Valiukaitė Gražina 32
 Vanagienė Virginija 185
 Varanauskas Povilas 75, 100,
 214, 252
 Vareikis Egidijus 198
 Vasiliauskienė Aldona 213
 Vazbys Artūras 188

Vazgytė Irena 32
 Vėgėlė S. 185
 Velikonis Virmantas 203, 205,
 208, 210, 211
 Venckevičius Adolfas 183
 Venckienė R. 218
 Venslaviškis Vidas 214
 Venslovas Petras 213
 Vertelka Bronius 203, 215, 216
 Veselka Julius 217
 Viduolis Audris 257
 Vidžiūnas Arvydas 199–201, 205
 Vilimas Vladas 117, 127
 Vilkas Eduardas 128
 Vinkus Antanas 124, 178
 Virginijus Martišauskas 192
 Visakavičius Marijonas 110
 Visokavičienė Birutė Teodora
 121, 124, 194, 197–200, 202,
 206, 207, 212
 Vyšniauskaitė Birutė 212
 Vyšniauskaitė Teresė 212
 Vyšniauskas Juozas 203
 Vyšniauskas Vygandas 156
 Vytaras Vytautas 121, 204
 Vitkauskienė Irena 185
 Vitkauskienė Jurgita 197
 Vyžintas R. 215

Z

Zablockis P. 185
 Zabukas A. 212
 Zikaras Juozas 77
 Zingeris Emanuelis 121, 208, 212
 Zinkevičienė Valentina 221
 Zinkevičius Zigmas 131,
 206–208, 211
 Zopelis A. 223

Ž

Žagunis Povilas 223
Žalys Alfonsas 75, 253
Žalys Leonas 216
Žemgulys Juozas 53
Žiemelis Vidmantas 99, 192,
195, 201, 208, 210, 212
Žigelytė Lina 212

Žiliukas Aidas 212
Žilius J. 255
Žiugžda Donatas 192
Žiugžda Juozas 26
Žukauskas Egidijus 67, 71, 184
Žukauskas Henrikas 217
Žulys Benjaminas 215
Žvaliauskas Algis 208
Žvybas Eimutis 205, 215

KAUNO POLITECHNIKOS INSTITUTAS

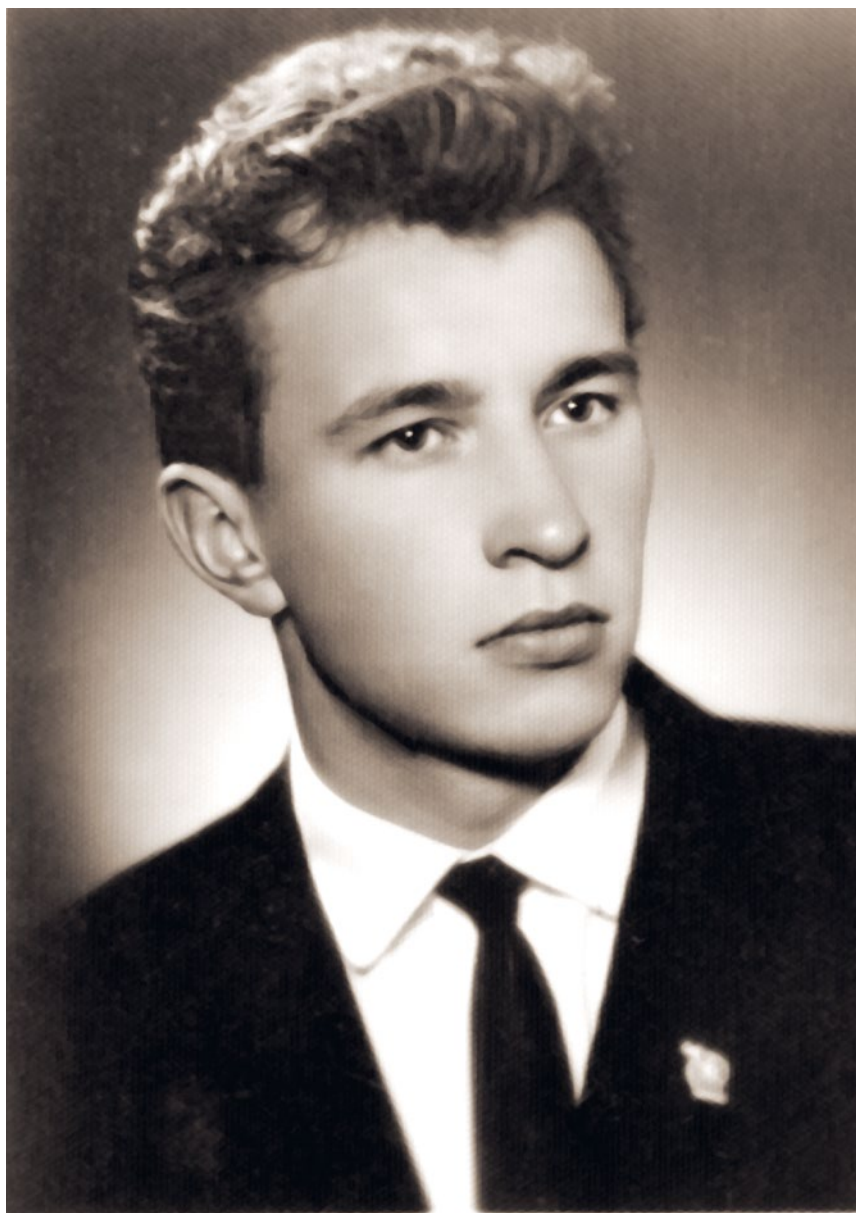
1919-1994

XIV
Jubilėjų technologija

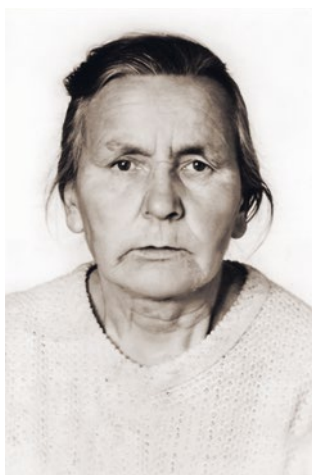
Kauno politechnikos instituto Cheminės technologijos fakulteto 14 laidos absolventų vinjetė. 1964 m. Iš J. Beinorto šeimos archyvo.

J. Beinortas. 1968 m. Iš J. Beinorto šeimos archyvo.

Juliaus mama Juzė Beinortienė (Polikaitytė) stovi viduryje, su seserimis. Apie 1975 m.
Iš J. Beinorto asmeninio archyvo.

Juzė Beinortienė (Polikaitytė)
(J. Beinorto mama). 1982 m.
Iš J. Beinorto šeimos archyvo.

Juliaus tėvas Jonas Beinortas. 1978 m.
Panevėžys. Iš J. Beinorto šeimos archyvo.

Juliaus Beinorto šeima. Sėdi – Vidos Beinortienės mama Teodora Ivanauskienė, šalia jos – Beinortaitės Aušra ir Eiginta, iš kairės – stovi žmonos Vidos brolis Jonas Ivanauskas, Vida ir J. Beinortai. 1982 m. Iš J. Beinorto šeimos archyvo.

J. Beinorto sodo namelis sodininkų bendrijoje „Ekranas-1“. 1976 m. Iš J. Beinorto šeimos archyvo.

Julius su dukromis Eiginta ir Aušra Sanžilės upėje. 1982 m. V. Beinortienės nuotrauka.

J. Beinortas Žaliojoje girioje prie 1863 m. sukilėlių kapo. 1985 m. Iš J. Beinorto šeimos archyvo.

Sąjūdininkai pas kardinolą V. Sladkevičių. Antras iš kairės – E. Jarašiūnas, ketvirtas – J. Liaučius, penktas – A. Simėnas, septintas – J. Beinortas. 1988 m. Iš J. Beinorto šeimos archyvo.

Sąjūdžio susirinkimas „Ekranas“ gamyklos salėje. Kalba J. Beinortas. 1988 m. Iš J. Beinorto šeimos archyvo.

Antrasis roko maršas Panevėžio miesto
Nepriklausomybės aikštėje. Kalba J. Beinortas.
1988 m. liepos 28 d. V. Beinortienės nuotrauka

Koplytstulpis šv. Rokui, žygeivių globėjui,
Garšvių kapinėse, Panevėžio rajone.
J. Beinortas – dešinėje. 1989 m. A. Tumėno
nuotrauka.

Pasitarimas su amerikiečių įmonės „Corning glass“ atstovais Panevėžio „Ekranas“ gamykloje.
J. Beinortas – antras iš dešinės. 1989 m. rugsėjo 25 d. Iš J. Beinorto šeimos archyvo.

1989 m. birželio 14 d. mitingas Panevėžyje. Ant scenos iš kairės su kryžiumi Vaidilis Jurėnas ir Julius Beinortas. Fotografavo A. Jurėnas. Iš J. Beinorto šeimos archyvo.

1989 m. mitingas Vasario 16-ąją paminėti. Kalba J. Beinortas. Už jo – monsinjoras J. Antanavičius. Toliau į dešinę – Rytis Mykolas Račkauskas, kunigas S. Filipavičius. Iš J. Beinorto šeimos archyvo.

Lietuvos Respublikos pilietybės pažymėjimų įteikimas LR Aukščiausiosios Tarybos deputatams. Vilniaus miesto tarybos pirmininkas Arūnas Grumadas įteikia pažymėjimą Juliiui Beinortui (iš kairės). Vilnius, 1990 m. birželio mėn. Fotografas Juknevičius J. (LCVA 0-123830).

Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos deputatai posėdžio pertraukos metu Aukščiausiosios Tarybos rūmų vestibulyje. Iš kairės – Jonas Šimėnas, Vladimiras Beriozovas, Medardas Čobotas, Aloyzas Sakalas, Julius Beinortas, Audrius Rudys, Jonas Prapiestis, Stasys Kropas. Vilnius, 1991 m. sausis. Fotografavo Ilgūnas Gediminas (LCVA 0-111900).

Lietuvos Respublikos piliečiai kurie tikite Lietuva, kurie myliate savo gražią gimtąją žemę, tėvų ir motinų kalbą ir dainas, - visa tai, kas yra Tėvynei ir ką praradęs kiekvienas iš mūsų, kurie trokštame, kad Lietuva būtų laisva ir garbinga valstybė, žinokite, ji toksi ir bus, ji ateis! atgims, nes bus islikusi mūsų širdyse.

Aš kalbu tui žodžius jums ir 2.
anksto numatę, kad gal nelegaliniu kalbėti. Atėjo dar viena ~~ta pati~~ nafta, kuri nebebus ilga, kaip nebebuvo tankinavimas metas prieš aušrą. Supravo vergijos namai grūda ir nei prižiūrėtojų, nei paršidavėlių šliaužiojimas nelegali to sovietijos kalėjimo įgelbėti. Mums reikia išlikti savo sodybose, savo šeimose, savo žemėje, nebegauti šalis nei nuo žemės, nei nuo sėjinis.

Neikite! sovietų valdaios tarnybas. 3.
Neieškite nei jų deputatais, nei ministrais, nei jų rastiūnais. Tegutiek generolai ir valdo su savo paskūnais. Nedalyvausite jokiame jų rušinuose. Atieškite ir glauskite bėgnyčiose. Nemusiūninkite ir neriskaukite degtinėje. Saugokite nerutęto stela ir žemę, dangų ir raubeni, nes visa tai - Lietuva, reikalinge mūsų vaikams, mūsų palikuonims.

Atsiminkite, kad teisėti Lietu- 4
roje guli Lietuvos Istatymai, ir tui giurkites, kai jus perskiras. Nepripažinkite, kad amie jus gels teisė ir ištikimybė Lietuvai. Ištriskite ranką puseiojamam ir padėkite artumui, o nusiųgiškite nuo šūipo ir šuudiko. Brangia dami savo garbę, išsaugosime, atgaursime Lietuvos garbę.

Ho, du!

Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos deputatai parlamento rūmuose. Iš kairės – sėdi pirmoje eilėje: Saulius Pečeliūnas, Rūta Gajauskaitė, Birutė Nedzinskienė, Povilas Varanauskas, Miglūtė Gerdaitytė, Rasa Rastauskienė (Juknevičienė), Eimantas Grakauskas, Irena Andrukaitienė, Birutė Valionytė, Algirdas Vaclovas Patackas, Virgilijus Čepaitis; antroje eilėje: Stanislovas Gediminas Ilgūnas, Vytautas Puplauskas, Petras Poškus, Rimvydas Valatka, Stasys Malkevičius, Kazys Saja, Kazimieras Antanavičius, Liudvikas Narcizas Rasimavičius, Jonas Liaučius, Pranciškus Tupikas, Vytautas Kolesnikovas, Leonas Milčius, Gintautas Iešmantas, Liudvikas Simutis,

Algimantas Sėjūnas, Arvydas Kostas Leščinskas, Virgilijus Kačinskas; trečioje eilėje: Jurgis Jurgelis, Jonas Tamulis, Algimantas Norvilas, Petras Giniotas, Povilas Aksomaitis, Vladimiras Jarmolenko, Jonas Šimėnas, Leonas Apšega, Albinas Januška, Saulius Šaltenis, Stasys Kropas, Vytautas Paliūnas, Aurimas Taurantas, Juozas Karvelis, Algirdas Endriukaitis, Alfonsas Žalys, Mečislovas Treinys, Eugenijus Petrovas, Jonas Mačys, Rimantas Astrauskas, Juozas Dringelis, Kęstutis Lapinskas, **Julius Beinortas**, Virginijus Pikturna. Vilnius, 1992 m. vasara. Fotografas G. Ridukonis.

Beinortų namas Amerikos g. 62, Panevėžyje. Iš J. Beinorto šeimos archyvo.

Iš kairės – pirmoje eilėje: Albertas Beinortas, Juliaus ir Alberto motinos seserys, Julius, Juliaus pusbrolis; antroje eilėje: Irena ir Vida Beinortienės, Andrius Beinortas, Aušra Beinortaitė ir jos pussererė Rūta. Prie J. Beinorto namų Amerikos g. 62, Panevėžyje. 1995 m. Iš J. Beinorto šeimos archyvo.

Seimo nario J. Beinorto priesaiką priima Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo pirmininkas J. Žilys. 1996 m. lapkričio 25 d. Iš Lietuvos Respublikos Seimo archyvo (2 / 5P / VIII-022-1250)

Julius su dukromis Siguldoje.
Iš kairės Eiginta, Aušra ir Julius Beinortai.
1997 m. Iš J. Beinorto šeimos archyvo.

V. ir J. Beinortai dukros Aušros
V. Žemkalnio gimnazijos baigimo dieną.
1998 m. Iš J. Beinorto šeimos archyvo.

Lietuvos Tautinio Atgimimo Ažuolyne ant Aukuro kalno 2002 m. balandžio 20 d., iš kairės – Vida Beinortienė, nežinomas asmuo, Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarai: Julius Beinortas, Gediminas Ilgūnas, Vidmantas Povilionis, Mečys Laurinkus, Nikolajus Medvedevas, ir Angonita Rupšytė. Iš B. Valionytės archyvo.

Biržų rajono Pačeriaukštės Petro Poškaus vardo suteikimas pagrindinei mokyklai. Iš kairės – pirmoje eilėje: Julius Beinortas, Balys Gajauskas, Milda Poškienė Rimvydas Raimondas Survila, Romualda Hofertienė ir Birutė Valionytė; antroje eilėje: Eugenijus Petrovas, Albertas Miškinis, Algirdas Vaclovas, Poškaus dukra Violeta, Poškaus sūnus Darius, Pačeriaukštės Petro Poškaus pagrindinės mokyklos direktorius Audris Viduolis ir signataras Virgilijus Čepaitis. 2004 m. rugsėjo 1 d. Iš Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarų klubo archyvo.

Julius Beinortas su žmona Vida Lietuvos Respublikos prezidentūroje.
2003 m. liepos 6 d. Fotografavo B. Valionytė. Iš B. Valionytės archyvo.

Prie sodinamo NATO ąžuoliuko Tautinio Atgimimo ąžuolyne Ožkabaliuose.
J. Beinortas – trečias iš kairės. Ožkabalių k., Vilkaviškio r., 2004 m. Fotografavo
B. Valionytė. Iš B. Valionytės archyvo.

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarų klubo kelionė signataro Česlovo Kudabos keliais. Ant Svierių piliakalnio. Iš dešinės – Vida Beinortienė, Bronislovas Kuzmickas, neatpažintas asmuo, neatpažintas asmuo, Alfonsas Augulis, Romualdas Ozolas, neatpažintas asmuo, Julius Beinortas ir Rimantas Krupickas rankose laiko Reginą Prapiestienę. 2004 m. rugsėjo 4 d. Fotografavo B. Valionytė. Iš Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarų klubo archyvo.

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarai susitikime su Prezidentu V. Adamkumi. Iš kairės – S. Kropas, A. Saudargas, V. Adamkus, Č. V. Stankevičius, J. Beinortas, J. Šimėnas, V. Landsbergis ir A. Šimėnas. 2005 m. kovo 11 d. Iš J. Beinorto šeimos archyvo.

Lietuvos Nepriklausomybės akto signatarų klubo kelionė į Austriją 2006 m. rugsėjo 27 d. Prie vieno didžiausių ledynų Alpėse. Iš kairės – Birutė Valionytė, Virgilijus Čepaitis, Julius Beinortas, Nijolė Ozelytė-Vaitiekūnienė, Kazimieras Saja. Iš B. Valionytės archyvo.

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarų klubo kelionė į Austriją. Iš kairės – L. Apšega, J. Beinortas, A. Miškinis, ministras Knašys, A. Norvilas, R. Survila ir K. Saja. 2006 m. Iš Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarų klubo archyvo.

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarai R. Ozolas ir J. Beinortas, apdovanoti Baltijos Asamblėjos medaliu. 2007 m. lapkričio 24 d. Iš Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarų klubo archyvo.

Paberžėje prie paminklo 1862 m. sukilimo vadui A. Mackevičiui. Iš kairės – Vytenis Andriukaitis, Gediminas Ilgūnas, Julius Beinortas ir Juozas Olekas. 2007 m. Iš J. Beinorto šeimos archyvo.

Julius Beinortas su žmona prie vardinio ąžuolo Lietuvos Tautinio Atgimimo Ąžuolyne Ožkabaliuose. Ožkabių k., Vilkaviškio r., 2008 m. Fotografavo B. Valionytė. Iš Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarų klubo archyvo.

Prie Vydūno kapo Bitėnuose. P. Knizikevičius ir J. Beinortas. 2008 m. Iš J. Beinorto šeimos archyvo.

Tėvynės Sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų partijos nariai. Iš kairės – Juozas Brazauskas, Vitalijus Satkevičius, Raimondas Pankevičius, Julius Beinortas, Vidmantas Urbonas, Julius Dautartas, Petras Luomanas ir Vitas Matuzas. 2008 m. Iš J. Beinorto šeimos archyvo.

Studijų grupės draugai Laisvės alėjoje Panevėžyje. Iš kairės – T. Laucevičius, J. Beinortas, E. Džiaugienė, B. Giedrikienė, N. Laucevičienė, S. Stoškus, A. Tumas. 2008 m. Iš J. Beinorto šeimos archyvo.

Lietuvos Tautinio Atgimimo Ažuolynas. Latvijos Gegužės 4-osios klubo delegacija prie J. Beinorto ažuolo. Iš kairės – Algirdas Endriukaitis, Latvijos delegacija: Jūris Karlsons, neatpažintas asmuo, Ilze Dambe, Imants Geidāns ir Pēteris Simsons, tupi Julius Beinortas. 2009 m. Iš J. Beinorto šeimos archyvo.

Panevėžiečiai Sąjūdžio Seimo nariai po Nepriklausomybės medalių įteikimo. Iš kairės – Faustas Keršys, Vytautas Krikščiūnas, Gintaras Šileikis, Egidijus Jarašiūnas, Julius Beinortas ir kunigas Saulius Filipavičius. Lietuvos Respublikos prezidentūra, 2010 m. kovo 10 d. Iš J. Beinorto šeimos archyvo.

Julius Beinortas Panevėžio miesto Tarybos posėdyje. 2010 m. Iš „Sekundės“ archyvo.

Konferencija Panevėžio Gabrielės Petkevičaitės-Bitės bibliotekoje Baltijos keliui paminėti.
Konferencijos vedėjai – J. Beinortas ir Kraštotyros muziejaus direktorius dr. Arūnas Astramskas.
2012 m. Iš laikraščio „Sekundė“ archyvo.

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarų kelionė į Latviją. Julius Beinortas pasakoja apie Jersikos mūšį ant Jersikos piliakalnio. 2012 m. birželio 3 d. Iš Lietuvos Fotografavo B. Valionytė. Iš B. Valionytės archyvo.

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarų klubo kelionė į Medininkus. Iš kairės – Jonas Šimėnas, Julius Beinortas ir Gintautas Iešmantas. 2013 m. Fotografavo B. Valionytė. Iš Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarų klubo archyvo.

Dukros Aušros Matulionienės šeima – vyras Saulius ir sūnus Paulius. 2014 m. Iš A. Matulionienės šeimos archyvo.

Iš kairės – Julius ir Vida Beinortai, Petras Luomanas ir Simonas Klimanskas po Gabrielės Petkevičaitės-Bitės medalia „Tarnaukite Lietuvai“ įteikimo Julii Beinortui Panevėžyje. 2018 m. Iš J. Beinorto šeimos archyvo.

Julius Beinortas Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarų klubo kelionėje po Karaliaučiaus kraštą. Prie Narkyčių bažnyčios liekanų. 2017 m. birželis. Iš Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarų klubo archyvo.

J. Beinorto pasodintas ąžuolas Lietuvos Tautinio Atgimimo Ąžuolyne 2017 m.
Fotografavo B. Valionytė. Iš B. Valionytės archyvo.

Rasa Stundžienė

JULIUS BEINORTAS

Redaktorė Sigutė Pagirienė
Maketuotojas Tomas Rastenis

2022 12 28. Tiražas 2000 egz.

Išleido Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarų klubas
Gedimino pr. 53, LT-01109 Vilnius

Spausdino uždaroji akcinė bendrovė „Petro ofsetas“,
Naujoji Riovonių g. 25C, 03153 Vilnius